

CONCOVID ABSTRACT BOOK

Online International Conference of
COVID-19
(CONCOVID)

JUNE 12-13-14, 2020
ABSTRACT BOOK - HEALTH SCIENCES

Online International Conference of COVID-19 (CONCOVID)
ABSTRACT BOOK - HEALTH SCIENCES
June 12-13-14, 2020 | İstanbul | Turkey

Editors:

Dilcan KOTAN DÜNDAR

Assistant Editors:

Cihan Yavuz Taş

Hande Çalışkan

Fatma Erdoğan

Online International Conference of COVID-19 (CONCOVID)
ÖZET BİLDİRİLER KİTABI – SAĞLIK BİLİMLERİ
12-13-14 Haziran 2020 | İstanbul | Türkiye

Editörler:

Dilcan KOTAN DÜNDAR

Editör Yardımcıları:

Cihan Yavuz Taş

Hande Çalışkan

Fatma Erdoğan

Yayın Yılı: Haziran, 2020 | **Dili:** Türkçe ve İngilizce

ISBN: 978-605-7858-31-3

Bu Kitabın Tüm Hakları Saklıdır.

Bildirilerin her türlü sorumluluğu yazarlarına aittir.

www.concovid.org

SCIENTIFIC BOARD / BİLİM KURULU

Abbas Mirakhor, The Global University of Islamic Finance, INCEIF

Abdülmecit Türüt, İstanbul Medeniyet University

Adem Esen, İstanbul University

Adem Korkmaz, Mehmet Akif Ersoy University (Rector)

Ahmet Nohutçu, İstanbul Medeniyet University

Ahmet Şatır, Condordia University

Ahmet Tabakoğlu, Marmara University

Ahmet Zeki Ünal, Bursa Technical University

Ali Çelikkaya Eskisehir, Osmangazi University

Ali Kutan, Southern Illinois University

Alpaslan Açıkgenç, Yıldız Technical University

Ana Castelo, University of Évora, Portugal

Ana Paula Mussi Szabo Cherobim, Federal University of Parana, Brazil

Ana Vulevic, CIP, Belgrade, Serbia

Andrzej Bistyga, Katowice School of Economics, Poland

Angelina Valenzuela Rendón, Universidad de Monterrey, Spain

Anil Kumar Bera, University of Illinois at Urbana Champaign

Arif Karademir, Bursa Technical University (Rector)

Arif Sarı, Girne Amerikan University

Ayfer Gedikli, İstanbul Medeniyet University

Ayhan Orhan, Kocaeli University

Ayla Erdoğan, Pendik Research and Application Hospital

Ayla Yava, Hasan Kalyoncu University

Aysun Fıçıcı, Southern New Hampshire University, USA

Ayşe Buğra, Boğaziçi University

Bayram Sade, Karatay University (Rector)

Bayram Yalçın, ESAM

Berrin Tansel, Water Env. Fed., Env. and Water Resources Inst. of ASCE, USA

Bilal Karabulut, Gazi University

Buerhan Saiti, Istanbul Sabahattin Zaim University

Burcu Hızal Çelikay, Sakarya University Research and Application Hospital

Burcu Özcan, Fırat University

Bülend Aydın Ertekin, Anadolu University

Bülent Aybar, Southern New Hampshire University, USA

Bülent Güloğlu, İstanbul Technical University

Canan Eren, Marmara University, Pendik Training Research Hospital

Carlos Pinto Gomes, University of Évora, Portugal

Daniel Balsalobre Lorente, University of Castilla, La Mancha, Spain

Daniel Meyer, North, West University, South Africa

David Weir, Northumbria University / Cambridge Scholars

Dilcan Kotan, Sakarya University

Doğan Uysal, Celal Bayar University

Durmuş Çağrı Yıldırım, Namık Kemal University

Emrah İsmail Çevik, Namık Kemal University

Ensar Nişancı, Namık Kemal University

Erdal Tanas Karagöl, Yıldırım Beyazıt University

Fabício Pelloso Piurcosky, University of Minas Gerals, UNISMG, Brazil

Fırat Purtaş, Gazi University

Filiz Gölpek, Hasan Kalyoncu University

Füsun Mayda Domaç, University of Health Sciences

Gary Campbell, MIT, USA

George Filis, Bournemouth University, İngiltere

Gualter Couto, University of Azores

Gül Rengin Küçükerdoğan, Hasan Kalyoncu University

Hakan Sarıbaş, Zonguldak University

Haktan Sevinç , Iğdır University

Halil Altıntaş, Erciyes University

Haluk Alkan, İstanbul University (Vice Rector)

Hamdi Döndüren, KTO Karatay University

Hamza Ateş, İstanbul Medeniyet University

Hasan Selçuk Selek, TUBITAK

Hasan Vergil, İstanbul University

Hatice Neşe Erim, İstanbul Medeniyet University

Hüseyin Ergun, Karatay University

Idris Demir, Ankara Social Sciences University

İbrahim Güran Yumuşak, Sabahattin Zaim University (Dean)

İlhan Eroğlu, Gaziosmanpaşa University

İlhan Öztürk, Çağ University

İskender Gümüş, Kırklareli University

Jacinto Garrido,Valverde, University of Extremadura, Spain

Pierre Allegret Jean, Paris Ouest Nanterre, France

José Cabezas, University of Extremadura, Spain

José Manuel Jurado,Almonte, University of Huelva, Spain

José Manuel Naranjo Gómez, University of Extremadura, Spain

José Martín Gallardo, University of Extremadura, Spain

Julián Mora Aliseda, University of Extremadura, Spain

Kahraman Çatı, Düzce University

Kazi Sohag, Ural Federal University, Russia

Kenan Aydın, Yıldız Technical University (Dean)

Kerem Alkin, Medipol University

Kezban Bayramlar, Hasan Kalyoncu University

Latife Özaydın, Hasan Kalyoncu University

Levent Sütçügil, Hasan Kalyoncu University

Luciana Cordeiro de Sousa Fernandez, University of Campinas, UNICAMP, Brazil

Luis Fernández, Pozo, University of Extremadura, Spain

Luís Loures, Polytechnic Institute of Portalegre (IPP) University of Algarve, Portugal

Mahmut Ak, Istanbul University (Rector)

Mahmut Bilen, Sakarya University

Mehmet Akif Öncü, Düzce University (Vice Rector)

Mehmet Duman, İstanbul University

Mehmet Hanifi Aslan, Hasan Kalyoncu University (Rector)

Mehmet Hakkı Alma, Iğdır University (Rector)

Mehmet Naci Efe, Beyket University

Mehmet Yüce, Uludağ University

Meriç Subaşı Ertekin, Anadolu University

Mohamed Eskandar Shah Mohd Rasid, INCEIF (Dean)

Muhammad Ali Nasir, Leeds Beckett University, UK

Muhammad Shahbaz, China Institute of Technology

Muhammad Yusuf Saleem, Afghanistan Central Bank

Muhsin Kar, Ömer Halisdemir University (Rector)

Murat Akkaya, Girne Amerikan University

Murat Çizakça, Marmara University

Murat Yülek, OSTIM University (Rector)

Mustafa Aykaç, Marmara University

Mustafa Ulu, Erciyes University

Nabil Maghrebi , Wakayama University, Japan (Dean)

Natanya Meyer, University of Johannesburg, South Africa

Nazıf Mohib Shahrani, Indiana University, USA

Necmettin Kızılkaya, Istanbul University

Nicholas Apergis, University of Piraeus, Greece

Nigar Demircan Çakar, Düzce University (Rector)

Oana Madalina Driha, University of Alicante, İspanya

Obiyathulla Ismat Bacha, The Global University of Islamic Finance, INCEIF

Özlem Durgun, İstanbul University

Pedro Pimentel, University of Azores

Rabia İlhan, İbni Haldun University

Ramazan Sarı, Middle East Technical University

Recep Ulucak, Erciyes University

Refik Korkusuz, 9 Eylül University (Dean)

Rodrigo Franklin Frogeri, University of Minas Geral Sul, UNISMG, Brazil

Rossana Santos, University of Madeira

Rui Alexandre, Castanho WSB University Poland & University of Madeira Portugal

Ruslan Nagarev, Sabahattin Zaim University

Sayım Yorgun, Istanbul University (Dean)

Selahattin Dibooglu, University of Sharjah, UAE

Selim Erdoğan, Gaziantep University

Sema Yılmaz Genç, Kocaeli University

Sérgio Lousada, University of Madeira, Portugal

Seyfettin Arslan, Dicle University

Seyfettin Erdoğan, İstanbul Medeniyet University

Shawkat Hammoudeh, Drexel University, USA

Stefano Siviero, Bank of Italy, Italy

Süleyman Özdemir – Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi (Rector)

Tahir Şevval Eren, Istanbul Medeniyet University

Tariqullah Khan , Hamad Bin Khalifah University Doha, Qatar

Taşkın Duman, Mustafa Kemal University

Tiago Borba, University of Porto, Portugal

Tolga Omay, Atılım University

Uğur Soytaş, Middle East Technical University

Veysel Bozkurt, Istanbul University

Yakup Bulut, Gaziantep University

Yasemin Beyhan, Hasan Kalyoncu University

KEYNOTE SPEAKERS

Assoc. Prof. Dr. Ayfer Gedikli (İstanbul Medeniyet University)

Prof. Dr. Seyfettin Erdoğan (İstanbul Medeniyet University)

Dr. Şuayip Birinci (Vice Minister of Health)

Prof. Dr. Mahmut Ak (Istanbul University, Rector)

Prof. Dr. Mehmet Hakkı Alma (Iğdır University, Rector)

Prof. Dr. Süleyman Özdemir (Bandırma 17 Eylül University, Rector)

Prof. Dr. Arif Karademir (Bursa Technical University, Rector)

Prof. Dr. Nigar Demircan Çakar (Düzce University, Rector)

Prof. Dr. Mohammad Shahbaz (Beijing Institute of Technology, China)

Prof. Dr. Gary Campbell (Michigan Technological University, USA)

Prof. Dr. Berrin Tansel (Florida International University, Miami, Florida, USA)

Prof. Dr. Obiyathulla Ismath Bacha (INCEIF, Malaysia)

Prof. Dr. Nabil Maghrebi (Wakayama University, Japan)

Prof. Dr. Tolga Omay (Atılım University, Turkey)

Prof. Dr. Modjtaba Sadria (Ins.for Empowerment and Cult. Dynam., Iran)

Dr. Stefano Siviero (Bank of Italy, Italy)

Dr. Kazi Sohag (Ural Federal University, Russia)

Prof. Dr. Tevfik Özlü (Member of Scientific Board, Karadeniz Tech. Univ.)

Prof. Dr. Mustafa Aykaç (Marmara University, Turkey)

Prof. Dr. Refik Korkusuz (9 Eylül University)

Prof. Dr. Birol Akgün (Maarif Foundation)

Dr. Rabia İlhan (İbn Haldun University)

İhsan Aktaş (GENAR)

Journalist Abdurrahman Dilipak

Journalist Cem Küçük

Dr. Mehmet Rıza Derindağ

Prof. Dr. Taşkın Duman (Mustafa Kemal University)

Assoc. Prof. Dilcan Kotan Dünder (Sakarya University)

Dr. Hasan Arslan (Ministry of Health, General Manager of Public Hospitals)

***Prof Dr Mehmet Halil Öztürk (Sakarya University, Chairman of Turkish Society of
Interventional Radiology)***

***Prof. Dr. Kadriye Kart Yaşar (University of Health Sciences, Dr. Sadi Konuk Training and
Research Hosp.)***

Assoc. Prof. Dr. Dilcan Kotan Dünder (Sakarya University)

Dr. İbrahim Ersoy (Mediamagazin, Editorial Director)

SAĞLIK BİLİMLERİ

CORONAVİRUS HASTALIĞI 2019'UN (COVID-19) ÇOCUK HASTALARDA ERKEN DÖNEMDEKİ ETKİLERİNİN SİSTEMATİK ANALİZİ	2
ÖĞR. GÖR. ABDULLAH SARMAN ARŞ. GÖR. SUAT TUNCAY DOKTORA ÖĞRENCİSİ. EMİNE SARMAN	
COVID-19 İLE ENFEKTE VEYA ŞÜPHELİ BEBEK VE ÇOCUK HASTALARIN HEMŞİRELİK YÖNETİMİ: SİSTEMATİK BİR GÖZDEN GEÇİRME.....	4
ÖĞR. GÖR. ABDULLAH SARMAN DOKTORA ÖĞRENCİSİ. EMİNE SARMAN	
İLKOKUL ÇAĞI ÇOCUKLARINDA COVID-19'A BAĞLI TRAVMA SONRASI STRES REAKSİYON DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	6
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ MEHMET KARADAĞ	
COVID-19 PANDEMİ YÖNETİM SÜRECİNDE TÜRKİYE'NİN TEKNOLOJİK ARAÇLARI	7
DR. ARŞ. GÖR. SOLMAZ SUSAM ÖĞR. GÖR. YASİN ÇETİN	
THE POST-COVID NEW NORMAL EDUCATION STANDARDS DEPEND ON HEALTH AND SAFETY BASED ASSESSMENT DECISION MATRIX APPROACH (UNICOVR) IN UNIVERSITIES	9
PHD STUDENT, MERVE KARAMUSTAFA MSC. STUDENT, İPEK İNCETUZCU PHD STUDENT, GÖKÇE SÖNMEZ ASSOC. PROF. DR. UĞUR BUĞRA ÇELEBİ	
COVID SERVİSİNDE ÇALIŞAN BİR HEMŞİREDE COVID-19 TESTİNİN POZİTİF ÇIKMASI: OLGU SUNUMU	11
ÖĞR. GÖR. HATİCE TETİK METİN DR. ÖĞR. ÜYESİ FERİDE ENGİN YİĞİT	
AKDENİZ HAVZASINDA COVID-19 VE TÜRKİYE.....	12
DOÇ. DR. CANER ŞAHİN	
TÜRKİYE'DE KORONAVİRÜS HASTALIĞI NEDENİYLE ÖLEN HASTALARIN KORONAVİRÜS HASTALIĞI TANISI KONULAN HASTALARA ORANI.....	14
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ GÖZDE ORHAN KUBAT	
EFFECT OF COVID-19 PANDEMIC ON SMOKING CESSATION SUCCESS.....	16
DOÇ. DR. BURCU KAYHAN TETİK UZM. DR. IŞILAY GEDİK TEKİNEMRE	
GERİATRİK BİREYLERDE MÜZİK EŞLİĞİNDE YAPILAN GRUP EGZERSİZLERİNİN DEPRESYON VE YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ	18
FZT. MERVE YİĞİT KOCAMER	
COVID-19 PANDEMİSİNİN AÇIĞA ÇIKARDIĞI SPESİFİK BİR KARIYER ÖNERİSİ: GERİATRİ ECZACILIĞI	20
DR. GÜLŞEN KİRPİK ECZ. ÖĞR. TUBA İBİŞOĞLU	
YENİ KORONAVİRÜS PANDEMİSİNİN GENEL ÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI POLİKLİNİKLERİNE YAPILAN BAŞVURU SAYISINA ETKİSİ	22
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ HALİL KAZANASMAZ	

COVID-19 TANISI KONMUŞ ADÖLESANIN KARANTİNA SÜRECİNDE YAŞADIĞI PROBLEMLER: OLGU SUNUMU	24
Uzm. Hem. İmren Arpacı Uzm. Hem. Mustafa Kılavuz Dr. Öğr. Üyesi Feride Yiğit	
EMPOWERMENT OF NURSES IN THE STRUGGLE WITH COVID - 19 AND THE ROLE OF EXECUTIVE NURSES.....	25
Dr. Phd. Rn. Ayşegül Yılmaz	
THE IMPORTANCE OF COMPASSIONATE NURSING CARE IN THE COVID-19 EPIDEMIC PROCESS....	27
Dr. Phd. Rn. Ayşegül Yılmaz Öğr. Gör. Özlem Erdem	
CORONAVIRUS SPIKE PROTEIN CHOOSES ITS HOST	29
Seçil Sevinç, DVM, PhD Mehmet Cevat Temizkan, DVM, PhD	
COVID-19 SÜRECİNDE BİR DEVLET HASTANESİ HEMŞİRESİ GÖZLEMLERİ	31
Hemşire Tuğçe Çetin Dr. Öğr. Üyesi Hande Yağcan	
COVID BENZERİ PANDEMİLERDE KONVANSİYONEL İLAÇLARIN FARMASÖTİK MODÜLASYONU: KLARİTROMİSİN ÖRNEĞİ.....	33
Dr. Öğretim Üyesi Namık Bilici Dr. Senanur Can Dr. Öğretim Üyesi İlknur Kulcanay Şahin Prof. Dr. Adnan Ayhanlı Prof. Dr. Ömer Faik Ersoy	
AVRUPA VE ASYA ARASINDA GELİŞMEKTE OLAN BİR ÜLKE OLARAK TÜRKİYE'NİN COVID-19 İLE İLGİLİ MEVCUT DURUMU	35
A. Şule Altındal	
COVID -19 SALGININDA MULTIPL SKLEROZ'LU BİREYLERİN STRESLE BAŞA ÇIKMA TARZLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	36
Dr. Öğretim Üyesi Nermi Eroğlu Dr. Öğretim Üyesi Anıl Tekeoğlu Tosun	
COVID-19 PANDEMİSİ VE EV HEMODİYALİZİ: LİTERATÜRÜN İNCELEMESİ	38
Prof. Dr. Belgüzar Kara	
SARS-COV-2 VİRÜSÜNÜN TESPİTİNDE ÖRNEK HAVUZLAMAMININ ETKİNLİĞİ	40
Dr. Öğretim Üyesi Murat Karameşe	
COVID-19 VE OBEZİTE: OBEZİTE HASTALIĞIN ŞİDDETİ İÇİN BİR RİSK FAKTÖRÜ MÜ?	42
Dr. Nihan Yaldız Dr. Sevan Çetin Özbek	
VİTAMİN D VE COVID-19: İKİ PANDEMİ	44
Dr. Öğretim Üyesi Sevan Çetin Özbek Dr. Öğretim Üyesi Emel Öktem Güngör	
RİSK TOPLUMU TEORİSİ ÇERÇEVESİNDE COVID-19 SALGINI VE GÜNDELİK YAŞAM PRATİKLERİ	HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
Öğr. Gör. Başak Düzel Dr. Öğr. Üyesi Meryem Memiş Doğan	
COVID-19 VE OBEZİTE.....	48
Arş. Gör. Dr. İsmail Toygar	

RİSKLİ GRUPLARDA COVID-19 SALGINI VE SAĞLIKTA KADERCİLİK DAVRANIŞI: TÜRKİYE'DEN BİR ÖRNEK.....	50
DR. ÖĞRETİM Ü. ÇAĞLA YİĞİTBAŞ DR. ÖĞRETİM Ü. HANDAN ÖZCAN ÖĞR. GRV. AYŞE ELKOCA	
SIIRT, TÜRKİYE'DE COVID-19 HASTALARININ İLK BULGULARI.....	52
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ NACİ ÖMER ALAYUNT DR. OSMAN ÖZÜDOĞRU DR. ÖĞRETİM ÜYESİ EMRAH YERLİKAYA	
SARS-COV-2 (COVID-19) VE GIDA GÜVENLİĞİ	54
DR. ÖĞR. ÜYESİ EMEL ÖKTEM GÜNGÖR DR. ÖĞR. ÜYESİ NİHAN YALDIZ	
İLERİ YAŞ NÜFUSTA COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNİN ETKİSİ OLARAK DEPRESYON VE ANKSİYETE SIKLIĞININ ARAŞTIRILMASI.....	56
UZMAN DR. NUR PAKSOY	
COVID-19 SALGINI DÖNEMİNDE DIŞ HEKİMLİĞİ İLE İLGİLİ SAĞLIK KURULUŞLARININ ACİL TEDAVİYE YÖNELİK UYGULAMALARI VE BİR MODEL ÖNERİSİ.....	58
DR. ÖĞR. ÜYESİ DOĞAN DURNA	
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN HASTANEDE EL HİJYENİ SAĞLAMADA TERCİH ETTİKLERİ YÖNTEMLER VE ENGELLERİN BELİRLENMESİ.....	59
PROF. DR. AYLAY YAVA DR. ÖĞRETİM ÜYESİ AYNUR KOYUNCU ARŞ. GÖR. KADİRİYE PEHLİVAN	
PANDEMİ NİTELİKLİ SALGINLARDA BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE SAĞLIK ALGISI İLİŞKİSİ: COVID-19 ÖRNEĞİ.....	61
DR.ÖĞR.ÜYESİ FATMA GENÇ DR.ÖĞR.ÜYESİ ÇAĞLA YİĞİTBAŞ	
KORONAVİRÜS HASTALIĞI (COVID-19): DIŞ HEKİMLİĞİ ÜZERİNE GENEL BAKIŞ	63
ARŞ. GÖR. GÖRKEM TEKİN DOÇ. DR. NESRİN SARUHAN	
COVID-19 PANDEMİSİNE BAĞLI GEBELERDE KAYGI DURUMU	65
DR. ÖĞR. ÜYESİ HANDAN ÖZCAN ÖĞR. GÖR. AYŞE ELKOCA DR. ÖĞR. ÜYESİ ÇAĞLA YİĞİTBAŞ	
PERCEPTION, ANXIETY AND PRECAUTIONS OF ADULTS ABOUT NEW CORONAVIRUS (COVID-19) PANDEMIC IN TURKEY: AGE, GENDER AND EDUCATION STATUS COMPARISON.....	67
ASST. PROF. DR. NURSEMİN ÜNAL ASST. PROF. DR. BETÜL TOSUN	
SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA COVID- 19 ENFEKSİYONUNA YAKALANMANIN EVDE KEDİ- KÖPEK BESLEMEKLE İLİŞKİSİ.....	68
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ ŞEVİN DEMİR	
TÜRKİYE'DE COVID-19 SALGINI SIRASINDA HEMŞİRELERİN ANKSİYETE DÜZEYLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	70
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ EMEL BAHADIR YILMAZ DR. ÖĞRETİM ÜYESİ ARZU YÜKSEL	
COVID-19 ENFEKSİYONUNDA EMZİRME VE EBELİK BAKIMI	72
UZM. HEMŞİRE AYŞE ÇUVADAR DR. ÖĞRT. ÜYESİ HANDAN ÖZCAN	

SAĞLIK BÖLÜMLERİNDE OKUYAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN COVID-19 KORKU DÜZEYLERİ: BİR ÖZEL ÜNİVERSİTE ÖRNEĞİ.....	73
ÖĞR. GÖR. FİGEN ÖZŞAHİN ÖĞR. GÖR. ARIF AKSAOY	
BİR PANDEMİ HASTANESİNDE ACİL CERRAHİ TEDAVİ UYGULANAN HASTALARIN ANALİZİ.....	75
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ İSMAİL AYDIN	
COVID-19 VE MS ORTAK PATOFİZYOLOJİK YOLAK: SİTOKİNLER.....	77
DOÇ. DR. DİLCAN KOTAN	
COVID-19 TESTİNDEKİ PROBLEMLER VE YENİ GELİŞEN TEST STRATEJİLERİ.....	79
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ ROZELİN AYDIN TAYFUN TANIR	
COVID-19 İMMÜNİTESİ VE MULTİPL SKLEROZ	81
DOÇ. DR. DİLCAN KOTAN UZMAN DR. NUR PAKSOY	
COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE UV-C IŞIN DEZENFEKSİYONU SONRASI SOLUNUM MASKELERİNİN YENİDEN KULLANILABİLİRLİK TAYİNİ.....	82
UZMAN DR. NUR PAKSOY DOÇ. DR. GÖKHAN DİKMEN PROF. DR. VURAL BÜTÜN ARŞ. GÖR. ZEYNEP DİKMEN	
COVID-19: SİTOKİN FIRTINASI SENDROMU VE INTERLÖKİN-6	84
ÖĞR. GÖR. GÜLŞAH TOLLU	
MOLECULAR DOCKING ANALYSIS OF SOME PHYTOCHEMICALS OF GOLDEN BERRY ON SARS- COV-2 MAIN PROTEASE.....	85
ASST. PROF. DR. ALI ACAR	
COVID-19 ÖLÜMLERİ İÇİN STANDARDİZE EDİLMİŞ HIZLAR	86
ARŞ. GÖR. DUYGU KORKMAZ ARŞ. GÖR. HÜLYA BİNOKAY PROF. DR. Z.NAZAN ALPARSLAN	
AKCİĞER BİLGİSAYARLI TOMOGRAFİ SONUÇLARINDA COVID-19 BULGULARI OLAN HASTALARIN, REVERS-TRANSKRİPTAZ POLİMERAZ ZİNCİR REAKSİYONU DEĞERLERİNİN İNCELENMESİ	88
DR. OSMAN ÖZÜDOĞRU DR. ÖĞRETİM ÜYESİ GÜNEŞ BOLATLI DR. ÖĞRETİM ÜYESİ FATİH TAŞ	
BİR COVID-19 PANDEMİ HASTANESİNDE ÇALIŞAN SAĞLIK PROFESYONELLERİNİN İŞ YÜKÜNÜN SÜREKLİ ÖFKE VE ÖFKE İFADE TARZLARI ÜZERİNE ETKİSİ.....	90
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ FUNDA EVCİLİ DOÇ. DR. GÜLBAHTİYAR DEMİREL	
OLGU SUNUMU: COVID-19'DA UZUN SÜREN PCR POZİTİFLİĞİ KÖTÜ PROGNOZ GÖSTERGESİ Mİ?.92	
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ BETÜL BORKU UYSAL	
COVID-19 ENFEKSİYONUNDA TAT VE KOKU KAYBI: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA.....	94
UZMAN DR. NİMET UÇAROĞLU CAN	
COVID-19 PANDEMİSİNDE DOĞUM SONU DÖNEM VE EMZİRME.....	96
DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖZLEM DEMİREL BOZKURT ARŞ. GÖR. AYLİN TANER	

COVID-19 SALGINI SÜRECİNDE GEBELİK VE ANKSİYETE.....	98
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ ÖZLEM DEMİREL BOZKURT ARŞ. GÖR. AYLİN TANER DR. ÖĞRETİM ÜYESİ SATI DOĞAN	
RELATIONSHIP BETWEEN COVID-19 AND STROKE	100
ASSOC. PROF. DR. DİLCAN KOTAN UZM. DR. AYL A ERDOĞAN	
APPROACH TO MULTIPLE SCLEROSIS-ATTACK PATIENT IN COVID-19 PANDEMIC	101
ASSOC. PROF. DR. DİLCAN KOTAN UZM. DR. AYL A ERDOĞAN	
PANDEMİYE KARŞI MÜCADELEDE DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ'NÜN ROLÜ VE SORUMLULUĞU	102
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ ALİ OSMAN KARAOĞLU	
COVID-19 PANDEMİSİ SÜRESİNCE DÜNYADAKİ ANATOMİ EĞİTİMİNE BİR BAKIŞ: BİR LİTERATÜR TARAMASI.....	104
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ BEGÜMHAN TURHAN	
COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE UYKU POLİKLİNİĞİNE BAŞVURAN HASTALARIN BAŞVURU ŞİKAYETLERİ, TANILARI VE SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ.....	106
DR. ESRA AYDIN SÜNBÜL DOÇ. DR. FÜSUN MAYDA DOMAÇ	
GEBELİK, DOĞUM, DOĞUM SONU DÖNEMDE COVID-19 ENFEKSİYONU VE YÖNETİMİ	108
UZMAN HEMŞİRE DÖNDÜ SEVİMLİ GÜLER AR.GÖR.BEGÜM ASLAN DOÇ.DR.YASEMİN AYDIN KARTAL	
COVID-19 SALGININI ÖNLEME NEDENİ İLE EVDE KALMA SÜRELERİ ARTAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMI.....	110
ÖĞR.GÖR.NEŞE ATAMAN BOR DR.ÖĞR.ÜYESİ ŞENGAL BAĞCI TAYLAN	
KRONİK BEL AĞRILI BİREYLERDE COVID-19 PANDEMİSİNİN FİZİKSEL AKTİVİTE VE AĞRI ÜZERİNE ETKİLERİ.....	112
UZM. FZT. HAYRİYE YILMAZ DR. ÖĞRETİM ÜYESİ GÜLŞAH ÖZSOY DR. ÖĞRETİM ÜYESİ İSMAİL ÖZSOY	
THE IMPORTANCE OF LABORATORY PARAMETERS IN DIFFERENTIATION OF CLINICAL SEVERITY IN ACUTE RESPIRATORY SYNDROME-CORONAVIRUS.....	114
LECT. DR. ALPAY MEDETALİBEYOĞLU	
COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE GENÇ VE YETİŞKİN BİREYLERDE FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİNİN ANKSİYETE VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ	115
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ PINAR KAYA CİDDİ YÜKSEK LİSANS ÖĞRENCİSİ ELİF YAZGAN	
COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE CİNSEL VE ÜREME SAĞLIĞI UYGULAMALARI.....	117
DUYGU SEZGİN DR. ÖĞR. ÜYESİ HANDAN ÖZCAN	
OLGU SUNUMU: COVID-19 PANDEMİSİNDE ANESTEZİ UYGULAMASINDA NELER DEĞİŞTİ?	119
DR. HARUN UYSAL	
COVID-19 PANDEMİSİNDE AİLE SAĞLIĞI MERKEZİNE BAŞVURU SEBEPLERİNİN GEÇMİŞ DÖNEMLE KARŞILAŞTIRILMASI.....	121
DR. ÖĞR. ÜYESİ MUSTAFA BAYRAKTAR	

COVID-19 SÜRECİNDE SAĞLIK ÇALIŞANLARININ KAS İSKELET SİSTEMİ ŞİKAYETLERİ VE YORGUNLUĞUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ	123
ÖĞR. GÖR. MEHMET KURTARAN	
COVID-19 ENFEKSİYONU TANISINDA TORAKS BT' NİN TANISAL ÖNEMİ: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA	125
DR. ÖZGEÇAN KAYA	
COVID SERVİSİNDE NÖROLOJİ KONSÜLTASYONUNDA GÖRÜLEN OLGULARIN ANALİZİ.....	127
DR. F. İNCİ ESEN ERTAŞ	
COVID SPESİFİK AKUT PSİKİYATRİ SERVİSİNDE NÖROPSİKİYATRİK BOZUKLUKLAR VE YÖNETİMİ	129
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ MURAT YALÇIN	
SUMAKTAKİ AKTİF MADDELERİN COVID-19 ÜZERİNDEKİ İNHİBE EDİCİ ETKİLERİ	131
DOÇ. DR. FAİK GÖKALP	
COVID-19 İÇİN RESPIRATUAR FONKSİYONLARIN PREHABİLİTASYONU MÜMKÜN MÜ?	133
UZMAN FZT. SEDA TÜRKYILMAZ UZMAN FZT. ZEYNEP GÜNER	
POSSIBLE EFFECTS OF SEDENTARY LIFE AT HOME ON CIRCULATORY AND PULMONARY DYNAMICS IN COVID-19 PANDEMIC	135
DENİZHAN KARIŞ	
COVID-19 PANDEMİSİNDE NÖROLOJİ KLİNİĞİNE YATAN HASTALARIN PORTFOUNUN AYNI ZAMAN KESİTİNDEKİ HASTALARLA KARŞILAŞTIRILMASI	137
DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET NURİ KOÇAK DR. ÖĞR. ÜYESİ ERDAL TEKİN	
COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE RADYOTERAPİ TEDAVİSİ	139
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ YONCA YAHŞİ ÇELEN	
COVID-19 VE AKUT İNFLAMATUAR POLİNÖROPATİ İLİŞKİSİ	141
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ MUSTAFA ÜLKER UZMAN HANDE ALİBAŞ	
COVID-19 SERVİSLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN PANDEMİ SÜRECİNDEKİ DENEYİMLERİ.....	143
ÖĞR. ÜYESİ SATI DOĞAN DOKTORA ÖĞRENCİSİ HATİCE DAYILAR CANDAN	
COVID-19 VE YENİ NESİL 5G HABERLEŞME SİSTEMLERİ İLİŞKİSİ İLE İNSAN SAĞLIĞINA ETKİLERİ	145
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ AYCAN BAŞ	
COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ NE YÖNELİK UYGULAMALAR VE İŞ SAĞLIĞI GÜVENLİĞİ SÜRECİ	147
MD. DR. BURCU HIZAL ÇELİKAY	
UMUT İLE BİLİŞSEL KONTROL VE ESNEKLİĞİN COVID-19'UN TÜRKİYE'DE ORTAYA ÇIKTIĞI SÜREÇTE KAYGIYI YORDAYICILIĞI.....	149
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ AYŞE SİBEL DEMİRTAŞ	
PANDEMİ DÖNEMİ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DEĞERLER ALGISI	151
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ FATİH ÇAKMAK	
İZOLASYONDAN KURTULMA: ENGELLİLERDE FİZİKSEL AKTİVİTE VE COVID-19.....	153
DOÇ. DR. PELİN AKSEN CENGİZHAN PROF. DR. ALİ AHMET DOĞAN	

COVID-19 SÜRESİNCE SOSYAL İZOLASYON: FİZİKSEL AKTİVİTENİN ÖNEMİ	155
PROF. DR. ALİ AHMET DOĞAN DOÇ. DR. PELİN AKSEN CENGİZHAN	
COVID-19 SOSYAL İZOLASYON DÖNEMİNDE ÇOCUKLAR: FİZİKSEL AKTİVİTENİN ÖNEMİ	156
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ MEHMET YANIK DOÇ. DR. PELİN AKSEN CENGİZHAN	
THE RISE OF DISTANCE EDUCATION DURING COVID-19 PANDEMIC AND THE RELATED DATA THREATS: A STUDY ABOUT ZOOM	158
ASSIST. PROF DR. CEREN CUBUKCU ASSIST. PROF DR. CEMAL AKTURK	
UZAKTAN EĞİTİM UYGULAMA VE TEKNOLOJİLERİNİN FİKRİ MÜLKİYET HUKUKU BAKIMINDAN GÖRÜNÜMÜ	160
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ METE TEVETOĞLU	
TÜRKİYE'DE SAĞLIK MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNDE COVID-19 TEDİRGİNLİĞİ VE GETİRDİĞİ HİJYEN BOYUTU: ÇOK MERKEZLİ ÇALIŞMA	162
DOKTORA ÖĞRENCİSİ MUHAMMED ARCA PROF. DR. EDİBE PİRİNÇÇİ ÖĞR. GÖR. MEHMET ALİ ŞEN DOKTORA ÖĞRENCİSİ ERHAN ATICI ÖĞR. GÖR. SÜLEYMAN VARSAN ÖĞR. GÖR. EZGİ YARAŞIR ARŞ. GÖR. OSMAN KURT PROF. DR. AYŞE FERDANE OĞUZÖNCÜL PROF. DR. SÜLEYMAN ERHAN DEVECİ	
COVID-19'UN ÖĞRETMEN EĞİTİMİNE YANSIMALARI: UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK METAFOR ÇALIŞMASI	164
DOKTORA ÖĞRENCİSİ NACİ KÜÇÜKGENCEY DOÇ. DR. BİLGE PEKER YÜKSEK LİSANS ÖĞRENCİSİ FADİMANA KARATEPE	
YENİ TİP KORONAVİRÜS (COVID-19) SÜRECİNDE SPORCULARIN KAYGI DURUMUNUN ARAŞTIRILMASI	166
MUHAMMED ÖMER EREN GÖKHAN DOKUZOĞLU GÜLŞEN ÖZMADEN	
A CASE STUDY: ONLINE PEDAGOGICAL TRAINING OF FACULTY MEMBERS FOR EMERGENCY ONLINE TEACHING ENVIRONMENTS	168
MEHMET AKIN BULUT	
EVALUATION OF THE COVID-19 PANDEMIC IN TERMS OF ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY ...	169
DOÇ. DR. UTKU GÜNER	
KESİRLİ MERTEBEDEN COVID-19 EPİDEMİSİNİN MATEMATİKSEL MODELİ VE PARAMETRE TAHMİNİ	171
DOÇ. DR. MEHMET YAVUZ	
COVID-19 PANDEMİSİNİN SANAYİ SEKTÖRÜNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	172
DR. ÖĞR. ÜYESİ ABDULLAH DEMİR	
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE COVID-19 PANDEMİSİNİN PSİKOLOJİK ETKİSİ: GÜNCEL KANITLARIN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ	173
PROF. DR. BELGÜZAR KARA	
COVID-19'UN EPİDEMİYOLOJİSİ, ÖNLENMESİ VE TÜRKİYE'DEKİ POTANSİYEL TEDAVİSİ	174
ÖĞR. GÖR. YASİN ÇETİN DR. ARŞ. GÖR. SOLMAZ SUSAM	

POSTER BİLDİRİLER

COVID-19 VE DESTEKLEYİCİ BAKIM	175
DR. SADIK HANÇERLİOĞLU	
SOLUNUM SIKINTISI OLAN COVID - 19 TANISI KONMUŞ HASTANIN HEMŞİRELİK BAKIMI: OLGU SUNUMU	176
DOKTORA ÖĞRENCİSİ MUSTAFA KILAVUZ DOKTORA ÖĞRENCİSİ İMREN ARPACI DR. ÖĞRETİM ÜYESİ FERİDE YİĞİT	
COVID-19 VE DİYABET: OLGU SUNUMU	178
UZM. HEM. İMREN ARPACI İNCİ ARPACI EREN	
COVID-19 TANILI GEBEDE POSTPARTUM KAYGI DÜZEYİ.....	179
DOKTORA ÖĞRENCİSİ AYŞE ÇUVADAR DR. ÖĞRETİM ÜYESİ HANDAN ÖZCAN ARŞ. GÖR. MEHMET GÜRKAN ARIKAN DR. ÖĞRETİM ÜYESİ SİNAN ATEŞ	
COVID-19 PANDEMİSİNDE CİLT LEZYONLARINA DEĞİŞEN YAKLAŞIM	181
UZMAN DR. NUR PAKSOY	
COVID-19 TEDAVİSİNDE KLOROKİN VE HİDROKSİKLOROKİNİN SON DURUMU	183
ÖĞR. GÖR. GÜLŞAH TOLLU	
AKIL KARIŞTIRICI YENİ BİR HASTALIK, COVID-19: BU OLGUDA DİABETİK OKÜLER NÖROPATİ..	185
DR. NESİBE GÜL YÜKSEL ASLIER DR. ASUMAN ALİ	
COVID-19 VE ANİ GELİŞEN KOKU KAYBI	187
UZMAN NİMET UÇAROĞLU CAN UZMAN ÖZGEÇAN KAYA	
RISK MANAGEMENT FOR THE CASE WITH SLEEVE GASTRECTOMY DURING COVID-19	189
UZM. DR. AYL A ERDOĞAN	
COVID-19 İLİŞKİLİ MİYOKARDİT	190
PROF. DR. ATAHA N ÇAĞATAY ARŞ. GÖR. NACİ ŞENKAL LİSANS ÖĞRENCİSİ SENA BAYRAKDAR ÖĞR. GÖR. ALPAY MEDETALİBEYOĞLU	
COVID-19 İLİŞKİLİ SEREBROVASKÜLER OLAY VAKASI	192
ÖĞR. GÖR. ALPAY MEDETALİBEYOĞLU ARŞ. GÖR. NACİ ŞENKAL	

SAĞLIK BİLİMLERİ

CORONAVİRUS HASTALIĞI 2019’UN (COVID-19) ÇOCUK HASTALARDA ERKEN DÖNEMDEKİ ETKİLERİNİN SİSTEMATİK ANALİZİ

Öğr. Gör. Abdullah Sarman

Bingöl Üniversitesi / Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İlk ve Acil Yardım Programı.
asarman@bingol.edu.tr

Arş. Gör. Suat Tuncay

Bingöl Üniversitesi / Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD.
suat.tuncay@gmail.com

Doktora Öğrencisi. Emine Sarman

Süleyman Demirel Üniversitesi / Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji AD.
esrmn@hotmail.com

Özet: Amaç: Koronavirus hastalığı 2019 (COVID-19) salgını, ilk kez 2019 yılı Aralık ayında ortaya çıkmıştır. Bu virüs şimdiye kadar yüz binlerce insanı etkilemiş, on binlercesinde ölüme neden olmuştur. Yapılan çalışmaların çoğunun yetişkinlerle ilgili olduğu bilinmektedir. Çocuklarda semptomların niteliği ve hastalığın genel sürecine ilişkin verilerin yeterli olmadığı görülmüştür.

Yöntem: İnceleme için 1 Ocak-27 Mart 2020 tarihleri arasında PubMed, Science Direct üzerinden açık erişime sunulan ve çocuklarda “SARS-CoV-2”, “koronavirüs”, “COVID-19”, “çocuk” anahtar terimleri yardımıyla sistematik bir literatür taraması yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmada 45 bilimsel makale, COVID-19 önleme planı ve kılavuz olduğu tespit edilmiştir. İnceleme sonuçları çocuklarda tespit edilen COVID-19 vakalarının tüm vakaların %1-5’ini oluşturduğunu, hasta çocukların yetişkinlerden daha hafif bir hastalık süreci geçirdiğini ve ölümlerin nadir olduğunu göstermiştir. Çocukların yetişkinlere benzer şekilde yüksek ateş ve solunum rahatsızlıkları ile hastaneye başvurduğu belirlenmiştir. Çocuklarda tedavi için oksijen, inhalasyon ve beslenme desteği ile hemodinamik parametrelerinin stabilize edilebildiği bu sayede vücudun sıvı-elektrolit ve asit-baz dengesinin korunarak iltihabi reaksiyonların düzeltilebileceği görülmüştür.

Sonuç: COVID-19 ile enfekte çocukların erişkin hastalara oranla neden daha hafif bir hastalık süreci geçirdiklerini açıklayabilmek için daha ileri çalışmalar yapılmasına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: SARS-CoV-2, koronavirüs, covid-19, çocuk

SYSTEMATIC REVIEW OF EARLY STAGE EFFECTS OF CORONAVIRUS DISEASE 2019 (COVID-19) IN PEDIATRIC PATIENTS

Abstract: Objective: The outbreak of coronavirus disease 2019 (COVID-19) first appeared in December 2019. This virus has affected hundreds of thousands of people so far, causing deaths in tens of thousands. It is known that most of the studies are related to adults. Data on the nature of symptoms and the general process of the disease in children were not sufficient.

Methods: A systematic literature review was carried out to identify papers on COVID-19, which is caused by the severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 (SARS-CoV-2), using PubMed, ScienceDirect databases between 1 January-27 March 2020. The review was searched for relevant terms related to "SARS-CoV-2", "coronavirus", "COVID-19", "child".

Results: In the study, 45 scientific articles, COVID-19 prevention plan and guideline were determined. The results of the investigation showed that COVID-19 cases detected in children constitute 1-5% of all cases, child patients had a mild disease process than adults and deaths were rare. It was determined that children admitted to the hospital with high fever and respiratory diseases similar to adults. It has been observed that hemodynamic parameters can be stabilized with oxygen, inhalation and nutritional support for treatment in children, thereby protecting the fluid-electrolyte and acid-base balance of the body and thereby correcting inflammatory reactions.

Conclusion: Further studies are needed to explain why children infected with COVID-19 have a milder disease process than adult patients.

Keywords: SARS-CoV-2, coronavirus, covid-19, child

COVID-19 İLE ENFEKTE VEYA ŞÜPHELİ BEBEK VE ÇOCUK HASTALARIN HEMŞİRELİK YÖNETİMİ: SİSTEMATİK BİR GÖZDEN GEÇİRME

Öğr. Gör. Abdullah Sarman

Bingöl Üniversitesi / Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İlk ve Acil Yardım Programı.
asarman@bingol.edu.tr

Doktora Öğrencisi. Emine Sarman

Süleyman Demirel Üniversitesi / Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji AD.
esrmn@hotmail.com

Özet: Amaç: Aralık 2019'da, Wuhan'da yeni bir tip viral pnömoni vakası meydana gelmiş, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından yeni koronavirüs 2019 (COVID-19) olarak adlandırılmıştır. Çin'de COVID-19 enfeksiyonunun patlak vermesinden sonra, Türkiye'de 19 Nisan 2020'ye kadar toplamda 86.000'den fazla vaka olmuş, yaklaşık 2000 ölüm bildirilmiştir. Salgının başlamasından bu yana hastaları tedavi etmek için zamana karşı bir yarış başlamıştır. Her yaştan insan COVID-19 enfeksiyonuna duyarlıdır. Yaşlıların, altta yatan kronik hastalıkları olanların ve bağışık sistemi zayıf çocukların ciddi vakalara dönüşme olasılığı daha yüksektir. Şimdiye kadar, laboratuvar onaylı COVID-19 enfeksiyonu olan pediatrik vakaların tamamı hafif vakalar olarak belirtilmiş ve ölüm bildirilmemiştir. Bu makalede dünyadaki pediatri hemşireleri ve potansiyel okuyuculara bu hastalıkla ilgili kapsamlı bir özet sunmayı, COVID-19'un bugünkü gidişatını detaylandırmayı, önleme, tedavi ve yönetimindeki mevcut gelişmeleri tanımlamayı amaçlıyoruz.

Yöntem ve Gereçler: 1 Ocak-06 Nisan 2020 arasında PubMed, ScienceDirect, WHO veritabanları kullanılarak şiddetli akut solunum sendromu (SARS-CoV-2)'nin neden olduğu COVID-19 tedavi ve yönetimiyle ilgili makaleleri tanımlamak için "SARS-CoV-2", "koronavirüs", "COVID-19", "yenidoğan", "çocuk", "tanı", "tedavi", "hemşirelik" anahtar terimleri yardımıyla sistematik bir literatür taraması yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmada 35 bilimsel makale olduğu tespit edilmiştir. Çocukların yetişkinlere benzer semptomlarla hastaneye başvurduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Çocuklarda COVID-19 enfeksiyonlarının önlenmesi ve tedavisinin standartlaştırılması için kanıta dayalı kılavuzlara veya hızlı tavsiye yönergelerine ihtiyaç vardır. Fakat yapılan literatür incelemesinde özellikle çocuklarda COVID-19 teşhis ve tedavi yönetimi için standart bir kılavuz bulunmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: SARS-CoV-2, koronavirüs, covid-19, çocuk, hemşirelik

THE NURSING MANAGEMENT OF BABIES AND PEDIATRIC PATIENTS INFECTED OR SUSPECTED WITH COVID-19: A SYSTEMATIC REVIEW

Abstract: Purpose: In December 2019, a new type viral pneumonia cases occurred in Wuhan, and then named 2019 novel coronavirus (COVID-19) by the World Health Organization. After the outbreak of 2019 (COVID-19) infection in China, we have the outbreak of disease in Turkey and until April 19, 2020 have been reported a total number of confirmed cases more than 86.000 and approximately 2000 deaths. Since the outbreak began, a race against time has begun to treat patients. People of all ages are susceptible to (COVID-19) infection. The elderly, those with underlying chronic diseases and children with weak immune systems are more likely to become severe cases. Thus far, all pediatric cases with laboratory-confirmed COVID-19 infection were mild cases, and no deaths had been reported. We aim to provide a comprehensive summary to pediatric nurses and potential readers worldwide, we detail the present of COVID-19 and introduce the current state of development of prevention, treatment and management in this article.

Materials and methods: A systematic literature review was carried out to identify papers on COVID-19 diagnostic and therapeutic management, which is caused by the severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 (SARS-CoV-2), using PubMed, ScienceDirect and WHO databases between 1 January-06 April 2020. The review was searched for relevant terms related to "SARS-CoV-2", "coronavirus", "COVID-19", "newborn", "child", "diagnosis", "treatment", "nursing".

Results: In the study, 35 scientific articles were determined. It is determined that children apply to the hospital with symptoms similar to adults.

Conclusion: For standardizing prevention and management of COVID-19 infections in children, evidence-based guideline or rapid advice guidelines are needed. However, in the literature review, it was determined that there are no specific guidelines for diagnostic and therapeutic management of COVID-19 especially in children.

Keywords: SARS-CoV-2, coronavirus, COVID-19, child, nursing

İLKOKUL ÇAĞI ÇOCUKLARINDA COVID-19'A BAĞLI TRAVMA SONRASI STRES REAKSİYON DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Karadağ

Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,
Gaziantep, Türkiye
karadagm@gantep.edu.tr

Özet: Çin'in Vuhan şehrinde 1 Aralık 2019 tarihinde ortaya çıkan yeni tip korona virüs (COVID-19) hızla dünya genelinde yayılarak küresel bir salgın haline gelmiş, 11 Mart 2020'de Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi olarak ilan edilmiştir. Toplumun büyük bir kesimini etkisi altına alan bu pandemide ruh sağlığının etkilenmemesi çok olası gibi durmamaktadır. Bu amaçla araştırmamızda ilkokul çağındaki çocuklardaki COVID-19'a bağlı travma sonrası stres reaksiyon düzeylerinin değerlendirilmesi hedeflenmiştir.

Veriler Gaziantep ilinde yer alan bir ilkokulda 2., 3., ve 4. Sınıfa devam eden 8-10 yaş aralığındaki çocuklardan elde edilmiştir. Araştırmada COVID-19'a bağlı travma sonrası etkilenmeyi ölçmek amacı ile Çocuk ve gençlerde Travma Sonrası Tepki Ölçeği kullanılmıştır.

Araştırmaya 65 erkek (%56) ve 51 kız (%44) olmak üzere toplamda 116 çocuk dahil edilmiştir. Çocukların yaş ortalaması 9,09 ($\pm 0,8$) idi. Çocukların sadece %3,4'ü COVID-19 ile ilgili haberleri takip etmiyordu. En yaygın kullanılan takip aracı %69,8 ile televizyondur. Uygulanan anket sonucunda katılımcılardan sadece %24,1'inde travma sonrası reaksiyon saptanmaz iken; %44,8' inde hafif düzeyde; %24,1'inde orta düzeyde; %6'sında ağır düzeyde; %0,9'unda çok ağır düzeyde etkilenme mevcuttu. Çocukların Çocuk ve gençlerde Travma Sonrası Tepki Ölçeği puanlarının ortalaması 19,9 ($\pm 12,05$; min:2, max:68) olarak saptanmıştır.

Sonuç olarak çocuklarda beklendiği üzere yüksek bir etkilenme düzeyi mevcuttur. Bu durum ileride daha ciddi psikopatolojilerin önünü açabilecek bir durum olduğu için psikososyal müdahalelerin acilen geliştirilmesi önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Travma sonrası stres bozukluğu, Çocuk ruh sağlığı, Psikososyal Müdahale

COVID-19 PANDEMİ YÖNETİM SÜRECİNDE TÜRKİYE’NİN TEKNOLOJİK ARAÇLARI

Dr. Arş. Gör. Solmaz Susam

Adıyaman Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı, Adıyaman, Türkiye,
ssusam@adiyaman.edu.tr

Öğr. Gör. Yasin Çetin

Adıyaman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı
yasincetin@adiyaman.edu.tr

ÖZET: İlk olarak 2019 yılının sonlarında Çin’e bağlı Wuhan kentinde kendini göstererek başlayıp tüm dünyaya yayılan ateşli solunum yolu hastalıklarına neden olan salgın, son verilere göre 4 milyondan fazla insana bulaşarak 292 bin insanın ölümüne neden olmasıyla dünyanın gündemini oluşturmaktadır. Ülkelerin kendi içlerinde bir sınavdan geçmesine neden olan bu salgının bir felaket olarak nitelendirmek kaçınılmazdır. Ancak Dünya Sağlık Örgütü’nün (DSÖ) pandemi ilan etmesi ile, ülkeler arasındaki süregelen çatışmaları baskılayarak hastalığın kontrolü için ortak çalışmalar yürütme fırsatı felaket olarak tanımlanan bu sürecin bir nevi olumlu yanı olarak görülebilir. Ayrıca bu süreçlerin yönetimi ülkeler açısından bir ders niteliğinde olup, ülkelerin önemli unsurlarından olan ekonomi, sağlık ve eğitim alanlarındaki durumu, COVID-19 pandemi öncesi ve sonrası olarak değişkenlik göstereceği oldukça açıktır. Bu zorlu süreçte Türkiye’nin başarılı pandemi yönetimi dünya genelinde oldukça dikkat çekmiştir. Başarının en önemli faktörü, Sağlık Bakanlığı’nın Türkiye’de 11 Mart 2020 tarihinde görülen ilk vakadan ve DSÖ’nün pandemi ilan etmesinden önce gerekli hazırlıkları ve önlemleri almasıdır. Bu bağlamda Türkiye’de ilk vakanın görülmesinden sonra öncelikle Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB) ve Bioeksen firması ortaklığı ile yerli COVID-19 tanı kitleri üretilmeye başlanmıştır. Yoğun bakım ünitelerinde çok önemli bir yere sahip olan solunum cihazları Sağlık Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı öncülüğünde yerli firmaların üretimiyle yapılmıştır. Türkiye pandemi sürecine kadar solunum cihazlarını ithal etmekte iken ihraç edecek konuma gelmiştir. Uzaktan eğitimin önem kazandığı bu süreçte Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı’nın bir şirketi olarak hizmet veren Havelsan tarafından “Diyalog” adlı tamamen yerli bir video konferans sistemi geliştirilmiştir. Sağlık Bakanlığı öncülüğünde dijital ortamlarda pandemi sürecindeki hastaların takibini sağlamak, insanları bilgilendirmek ve hasta yoğunluğunu kamuoyu ile paylaşarak ön uyarı sağlamak için geliştirilen “Hayat Eve Sığar” uygulaması, sağlık profesyonellerinin bu süreçte yaşadıkları psikolojik sıkıntılarına destek olmak amaçlı “RUHSAD” adlı ruh sağlığı destek sistemi uygulamaları geliştirilmiştir. Tıp, eczacılık ve hemşirelik fakültelerinden lisans, doktora ve tıpta uzmanlık öğrencilerinin yer aldığı bir ekip ile geliştirilen “TURCOVID19” adlı yazılım, Türkiye’deki yeni koronavirüs pandemisinin istatistiklerini gerçek zamanlı ve interaktif bir uygulama ile kamuya sunmak üzere oluşturulmuştur. Sonuç olarak, pandemi sürecinin psiko-sosyal ve ekonomik gibi insanlar üzerinde birçok olumsuz etkisi olmasına rağmen, teknolojik gelişmeler sayesinde bu günlerin daha az hasarla aşılabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Süreç Yönetimi, Teknoloji

TURKEY'S TECHNOLOGICAL TOOLS in MANAGEMENT of COVID-19 PANDEMIC

ABSTRACT: The Covid-19 pandemic, causing febrile respiratory diseases, first started in late 2019 in Wuhan, China, and then spread to the whole world, constitutes the world's agenda by infecting more than 4 million people and causing the death of 292 thousand people according to the latest data. It is inevitable to describe this epidemic as a disaster, which causes countries to pass an exam in themselves. However, with the World Health Organization's (WHO) proclaiming as a pandemic, the opportunity to carry out joint studies for the control of the disease by suppressing the ongoing conflicts between countries can be seen as a positive aspect of this disaster. In addition, the management of this process is a lesson for the countries and it is quite clear that the status of the economy, health and education, which is one of the important elements of the countries, will vary before and after the COVID-19 pandemic. In this challenging process, Turkey's successful management of the pandemic, has received considerable attention worldwide. The most important factor of the success was The Ministry of Health is taking the necessary preparations and precautions before the first case seen on March 11, 2020 in Turkey and before the WHO declared the COVID-19 as a pandemic. In this context, after the appearance of the first cases in Turkey, local COVID-19 diagnostic kits were started to be manufactured in partnership with Turkey Institutes of Health Administration (TÜSEB) and Bioeksen company. Respiratory devices, which have a very important place in intensive care units, were produced by local firms under the leadership of the Ministry of Health and the Ministry of Industry and Trade. Before the pandemic period, while Turkey imported respiratory devices, it has now come to the status to export. In this process where distance education gained importance, a completely local video conference system called “Dialogue” was developed by Havelsan, which serves as a company of the Turkish Armed Forces Foundation. The “Hayat Eve Sığar” application has been developed under the leadership of the Ministry of Health, in order to follow the patients in the pandemic process in digital environments, to inform the people and to provide a pre-warning by sharing the patient intensity with the public. Moreover, a mental health support system called “RUHSAD” has been developed in order to support the psychological problems experienced by health professionals in this process. A software called TURCOVID19 has been developed in order to present the statistics of the new coronavirus pandemic with a real-time and interactive application to the public by a team of students of undergraduate, doctorate or medical specialty education in medicine, pharmacy and nursing faculties. As a result, although the pandemic has many negative effects on people such as psycho-social and economic, it is thought that these days can be overcome with less damage thanks to technological developments.

Keywords: COVID-19, Process Management, Technology

THE POST-COVID NEW NORMAL EDUCATION STANDARDS DEPEND ON HEALTH AND SAFETY BASED ASSESSMENT DECISION MATRIX APPROACH (UNICOVR) IN UNIVERSITIES

PhD Student, Merve Karamustafa

Yildiz Technical University, Occupational Health and Safety Coordinatorship
mervekr@yildiz.edu.tr

Msc. Student, İpek İncetuzcu

Yildiz Technical University, Faculty of Mechanical Engineering, Department of Industrial Engineering
ipek.inctuzcu@hotmail.com

PhD Student, Gökçe Sönmez

Yildiz Technical University, Occupational Health and Safety Coordinatorship
gsonmez@yildiz.edu.tr

Assoc. Prof. Dr. Uğur Buğra Çelebi

Yildiz Technical University, Faculty of Naval Architecture and Maritime, Department of Naval
Architecture and Marine Engineering,
ucelebi@yildiz.edu.tr

Abstract: In the last months of 2019, the World Health Organization made a “Public Health Emergency of International Concern” notification on January 30, 2020, taking into account the countries where disease has spread and spread rate of the respiratory disease, which is thought to originate from the Wuhan region of China, and on March 11, 2020 declared Covid-19 as the pandemic.

The first Covid-19 in Turkey was announced on March 10, 2020 and a series of measures have been announced and implemented in line with the warnings of the Ministry of Health.

With the slowdown of the spread, the so-called “new normal” criteria began to be established. Universities need to immediately implement measures concerning health and safety such as social distance, mask usage, hygiene rules and update of emergency plans and risk analyzes .

In this study, “new normal” living standards are mentioned for Covid-19 period and in universities. Based on the inventory of Higher Education Spaces Investment Decision Support System (Mek-Sis), a 2015 launched project for the efficient use of the resources and especially physical spaces of public universities, health and safety-centered education risk criteria have been formed. The risk assessment matrix made according to these criteria has been applied to a generic university and it's been provided to set an example in educational planning after Covid-19.

As a result of this study, by determining Covid-19 and other risks, the new normal education risk solution matrix based on health and safety with a proactive approach that takes the class capacity, social and environmental regulations, for lecturer need into account was offered to the ohs professionals. The measures that can be taken to solve the problems are proposed in accordance with the risk control hierarchy. Thus, the use of this risk matrix has become extremely important in educational planning after Covid-19.

Keywords; covid-19, the new normal, education, university, risk analysis

ÜNİVERSİTELERDE COVID-19 SONRASI SAĞLIK VE GÜVENLİK TEMELLİ YENİ NORMAL EĞİTİM RİSK ÇÖZÜM MATRİSİ (UniCovR)

ÖZET: Dünya Sağlık Örgütü, 2019 yılının son aylarında Çin'in Wuhan bölgesi kaynaklı olduğu düşünülen solunum yolları hastalığının yayılma hızını ve yayıldığı ülkeleri de göz önüne alarak 30 Ocak 2020 tarihinde “Küresel Halk Sağlığı Krizi” bildirimini yapmış ve 11 Mart 2020 tarihinde Covid-19'u pandemi (küresel salgın) ilan etmiştir.

Ülkemizde bu hastalık ile ilgili ilk resmi vaka 10 Mart 2020 tarihinde açıklanmış; yayılma hızı ve potansiyel risklere bağlı olarak, Sağlık Bakanlığı'nın uyarıları doğrultusunda bir dizi önlem açıklanmış ve uygulamaya koyulmuştur.

Pandeminin yayılımının yavaşlamasıyla birlikte “yeni normal” olarak adlandırılan kriterler oluşturulmaya başlanmıştır. Üniversitelerin, normalleşme sürecinde pek çok faaliyette sosyal mesafe kuralları, maske takılması, hijyen tedbirleri gibi iş sağlığı ve güvenliğini ilgilendiren tedbirleri ivedilikle uygulamaya koyması, acil durum eylem planları ve risk analizlerinin benzer durumlar için güncellemesi gerekmektedir.

Bu çalışmada üniversitelerdeki eğitim faaliyetlerinde, Covid-19 süreci ve sonrasında “yeni normal” yaşam standartlarından bahsedilmektedir. Ülkemizde bulunan kamu üniversitelerinin kaynaklarının ve özellikle fiziksel mekanlarının verimli kullanılması amacıyla 2015 yılında başlatılan bir proje olan Yükseköğretim Mekanları Yatırım Karar Destek Sistemi (Mek-Sis) envanteri temel alınarak, sağlık ve güvenlik merkezli eğitim risk kriterleri oluşturulmuştur. Bu kriterlere göre yapılan risk değerlendirme matrisi jenerik bir üniversiteye uygulanarak Covid-19 sonrası yapılacak eğitim öğretim planlamalarında örnek oluşturması sağlanmıştır.

Yapılan bu çalışma sonucunda, diğer risklerin yanında Covid-19 riskleri de belirlenerek sınıf kapasitesi, sosyal ve çevresel düzenlemeler, eğitmen ihtiyacı da göz önünde bulundurularak, proaktif bir yaklaşımla sağlık ve güvenlik temelli yeni normal eğitim risk çözüm matrisi profesyonellerin kullanımına sunulmuştur. Sorunların çözümü için alınabilecek önlemler risk kontrol hiyerarşisine uygun olarak önerilmiştir. Böylelikle Covid-19 sonrası yapılacak eğitim öğretim planlamalarında, bu risk matrisinin kullanılması son derece önemli hale gelmiştir.

Anahtar kelimeler; covid-19, yeni normal, eğitim, üniversite, risk analizi

COVID SERVİSİNDE ÇALIŞAN BİR HEMŞİREDE COVID-19 TESTİNİN POZİTİF ÇIKMASI: OLGU SUNUMU

Öğr. Gör. Hatice Tetik Metin

Bitlis Eren Üniversitesi Sağlık Hizmetleri MYO, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü
hatice_meleyim@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Feride Engin Yiğit

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
feride.yigit@hku.edu.tr

Özet: Covid-19 2019 Aralık ayının başlarında Çin'in Wuhan kentinde başlayıp tüm dünyaya yayılan ve ülkemizi de etkisi altına alan tedavisi halen bulunamayan, birçok insanın ve birçok sağlık çalışanının enfekte olmasına ve ölmesine neden olan bir tür virüs hastalığı olarak bilinmektedir. Sağlık çalışanlarının bu hastalığın tedavisinde başrolde olmaları hastalığa maruz kalmalarını ve hastalanma risklerini arttırmaktadır. Ülkemizde ve dünyada covid-19 nedeniyle yaşanan pandemide, özellikle ön safta çalışan sağlık çalışanları başta olmak üzere, çalışanların bu zorlu süreçte, bu bulaşa maruz kalma sonucunda, hastalığa yakalandıkları, ve hatta hayatlarını kaybettikleri bilinmektedir.

Bu çalışmada Covid servisinde çalışan bir hemşirenin, Covid-19 testinin (PCR) pozitif çıkması sonucunda, hastaneye yatırılması, tedavisi, bakımı ve taburculuğu ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler; Covid-19, Covid-19 ile enfekte, Hemşire, Covid-19 testi

POSITIVE OUTPUT OF THE COVID-19 TEST IN A NURSE WHICH WORKS IN COVID SERVICE; CASE REPORT

Abstract: Covid-19 is known as a type of virus disease that started in early December 2019 in Wuhan, China, spreading all over the world and affecting our country, which still cannot be cured, causing many people and many health workers to become infected and die. The healthcare professionals' leading role in the treatment of this disease increases their exposure to the disease and the risks of getting sick. In the pandemic experienced in our country and in the world due to covid-19, it is known that the employees, especially the healthcare professionals working in the front line, have become ill and even lost their lives in this difficult process.

In this study, the hospitalization, treatment, care and discharge of a nurse working in Covid service as a result of positive Covid-19 test (PCR) was discussed.

Keywords; Covid-19, infected with Covid-19, Nurse, Covid-19 test

AKDENİZ HAVZASINDA COVID-19 VE TÜRKİYE

Doç. Dr. Caner Şahin

Alaaddin Keykubat Üniversitesi / Tıp Fakültesi, Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Ana Bilim Dalı
caner.sahin@alanya.edu.tr

Özet: Amaç: Koronavirüs ilk olarak Çin'in Wuhan şehrinde pnömoni etkeni olarak tespit edilmiştir. Şubat 2020'de Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından koronavirüs hastalığı COVID-19 olarak tanımlanmıştır. Hastalık Dünya'da yayılarak 11 Mart 2020'de pandemi olarak kabul edilmiştir. Sunumumuza da Türkiye de Türkiye de covid tanısı konan hastaların toplam ölen hasta sayısına oranları incelenerek hastalığın zaman içerisinde mortalite ve morbiditeye etkisini incelemeyi ve Akdeniz havzasında bulunan ülkelerde hastalığın kıyaslanmasını yapmayı planladık.

Yöntem: DSÖ'nün veri sisteminden, 20 Mayıs 2020 tarihine kadar COVID-19 tanısı konulmuş ve COVID-19 oranları incelenmiştir. Akdeniz havzası ve Türkiye'deki tanı konulmuş COVID-19 hasta verileri değerlendirilmiştir.

Bulgular: Türkiye coğrafik konum olarak Avrupa bölgesinde yer almaktadır. Avrupa bölgesinde 1.911.994 COVID-19 tanısı almış hasta, 168.047 ölüm bildirilmiştir. Türkiye'de 149.435 tanı konulmuş vaka, 4.140 COVID-19 nedeniyle ölüm bildirilmiştir. Türkiye vaka görülme sayısı bakımından Avrupa ülkelerinde 6.sıradadır. Ancak ölüm oranları, birçok Avrupa ülkesine göre daha düşüktür. Türkiye'deki hastaların %26.5'i ağır, %5.7'si kritik vaka olarak takip edilmiştir. %11.1 hasta yoğun bakım ünitelerinde ve %9.5'i mekanik ventilatöre bağlı entübe olarak takip edilmiştir. Mortalite hızı %3.8 olarak bildirilmişti.

Sonuç: Türkiye Asya ve Avrupa kıtaları arasında bir geçiş bölgesi olması yanı sıra Akdeniz havzası geniş sınırı olan bir bölgesidir. Akdeniz coğrafyası gerek turizm aktivitesinin yoğun olması, gerek ısı-nem koşulları gerekse deniz ulaşımı nedeniyle ülkelerin birbiri ile yakın temasta olduğu bir bölgedir. Akdeniz havzasında Türkiye toplam vaka sayısında Fransa, İspanya, İtalya gibi nüfusun yoğun olduğu bölgelere benzemektedir. Ancak toplam ölen hasta sayısında genç nüfusun fazlalığı, yoğun bakım sayısının yeterliliği gibi faktörler nedeniyle bu ülkelerden daha az sayıda ölüm oranı izlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: koronavirüs-19, Akdeniz, Türkiye

COVID-19 IN THE MEDITERRANEAN REGION AND TURKEY

Abstract: Objective: Coronavirus was first identified as a pneumonia agent in Wuhan, China. In February 2020, the coronavirus disease was identified by the World Health Organization (WHO) as COVID-19. We plan to make the effects of the disease spreading in the world March 11, 2020 between Turkey and countries of the Mediterranean region.

Methods: According to WHO, total confirmed and total deaths due to COVID-19 was reported until May 20, 2020. The reported patients' data were evaluated from the whole world, European countries and Turkey.

Results: Turkey is located in the geographic location of Europe. A patient diagnosed with 1,911,994 COVID-19 in the European region reported 168,047 deaths. 149 435 diagnosed cases in Turkey, 4,140 deaths have been reported due to the Covidien-19. Turkey is ranked 6th in the European countries in terms of the number of cases seen. However, mortality rates are lower than in many European countries. 26.5% of patients in Turkey, heavy, with 5.7% of cases were followed as critical. 11.1% of the patients were followed up in intensive care units and 9.5% of them as intubated due to mechanical ventilation. The mortality rate was reported as 3.8%.

Conclusions: Asia and Turkey is a transition zone between the European continent as well as the Mediterranean basin is a region with a wide border. Mediterranean geography should tourism activity is intense, you need temperature-humidity conditions in both sea with each country due to transportation in a bölgedir akde Sea basin is in close contact with Turkey in the total number of cases in France, Spain, is that not a population like Italy is similar to the region. However, due to factors such as the high number of the young population and the number of intensive care units in the total number of patients who died, fewer mortality rates were observed from these countries.

Keywords: coronavirus-19, mediterranean, Turkey

TÜRKİYE’DE KORONAVİRÜS HASTALIĞI NEDENİYLE ÖLEN HASTALARIN KORONAVİRÜS HASTALIĞI TANISI KONULAN HASTALARA ORANI

Dr. Öğretim Üyesi Gözde Orhan Kubat

Alaaddin Keykubat Üniversitesi / Tıp Fakültesi, Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Ana Bilim Dalı
gozde.orhan@alanya.edu.tr

Özet: Amaç: İlk olarak 2019 yılının sonlarına doğru, Çin’in Wuhan şehrinde pnömoni etkeni olarak tespit edilmiştir. Şubat 2020’de Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından COVID-19 olarak tanımlanmıştır. Hastalık tüm Dünya’da hızla yayılarak 11 Mart 2020’de pandemi olarak kabul edilmiştir. Çalışmadaki amacımız, Türkiye’de COVID-19 tanısı alan ve ölen hastaların oranlarını inceleyerek, hastalığın mortalite ve morbiditeye etkilerini belirlemektir, ayrıca Türkiye’deki verilere göre, Türkiye’nin de içinde bulunduğu Avrupa ülkeleri ile kıyaslama yapmaktır.

Yöntem: DSÖ’nün veri sisteminden, 20 Mayıs 2020 tarihine kadar COVID-19 tanısı konulmuş ve COVID-19 nedeniyle ölüm bildirilmiş vaka oranları incelenmiştir. Dünya genelindeki, Avrupa ülkelerindeki ve Türkiye’deki tanı konulmuş ve COVID-19 nedeniyle öldüğü bildirilmiş hasta verileri değerlendirilmiştir.

Bulgular: DSÖ’nün verilerine göre; Dünya genelinde 11 Ocak-20 Mayıs 2020 tarihleri arasında 4.761.559 COVID-19 tanısı almış hasta bulunmaktadır. 317.529 hastanın COVID-19 nedeniyle öldüğü bildirilmiştir. Çin Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi’nin verilerine göre; hastaların %14’ü ağır, %5’i kritik düzeyde olup, ölüm hızı % 2.3 olarak belirtilmiştir. Amerika’daki verilere göre; ciddi solunum yolu hastalığı olanların %14’ünün hastanede yoğun bakım servisinde takip edildiği, %12 oranında mekanik ventilasyon ihtiyacı olduğu ve mekanik ventilatöre bağlı hastaların %88’inin öldüğü bildirilmiştir. Türkiye coğrafik konum olarak Avrupa bölgesinde yer almaktadır. Avrupa bölgesinde 1.931.263 COVID-19 tanısı almış hasta, 169.083 ölüm rapor edilmiştir. Türkiye’de COVID-19 tanısı almış 150.593, ve COVID’ten 4.171 ölüm vakası bildirilmiştir. Türkiye vaka sayısı bakımından Avrupa ülkeleri içerisinde 6.sıradadır. Türkiye’deki hastaların %26.5’i ağır, %5.7’si kritik vaka olarak takip edilmiştir. %11.1 hasta yoğun bakım ünitelerinde ve %9.5’i mekanik ventilatöre bağlı entübe olarak tedavi edilmiştir. Mortalite hızı %3.8 olarak bildirilmiştir.

Sonuç: COVID-19’da, hafif düzeyden ağır düzeye kadar değişen, solunum yolunun etkilendiği klinik tablolar görülmektedir. Çoğu kişi spesifik bir tedavi almaya gerek duymadan hafif ve orta düzeyde hastalığı geçirip iyileşmektedir. Özellikle yaşlı hastalarda, diyabet, kardiyovasküler, kronik akciğer, böbrek, karaciğer hastalıkları ve kanser gibi eşlik eden medikal hastalıkların olması, hastalığın ağır seyretmesine neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: koronavirüs, ölüm oranı, yoğun bakım

THE RATIO OF TOTAL DEATHS TO TOTAL CONFIRMED CASES DUE TO CORONAVIRUS DISEASE IN TURKEY

Abstract: Objective: It was identified as a cause of pneumonia in Wuhan, China, at the end of 2019. It was described as COVID-19 by the World Health Organization (WHO) in February 2020. The disease spread rapidly throughout the world and was accepted as a pandemic on March 11, 2020. Our presentation aims to determine the effects of COVID-19 on mortality and morbidity by examining the ratio of the patients died due to disease and confirmed cases in Turkey. We intend to make comparisons with European countries.

Methods: According to WHO, total confirmed and total deaths due to COVID-19 were reported until May 20, 2020. The reported patients' data were evaluated from the whole world, European countries and Turkey.

Results: According to WHO; between January 11 and May 20, 2020 there are 4,761,559 total confirmed cases and 317,529 total deaths throughout the world. According to the data of China Disease Control and Prevention Center; severe disease 14%, critical disease were 5%, and the overall case fatality rate was 2.3%. According to America; 14% were treated in the intensive care unit. 12% were received mechanical ventilation, and mortality rate was 88% among these. Turkey is located in the geographic location of Europe. Total confirmed cases are 1,931,263 and total deaths are 169,083 in Europe. In Turkey, total confirmed cases are 150,593 and total deaths are 4,171. Turkey is ranked 6th in European countries. In Turkey 26.5% cases were severe, 5.7% were critical. 11.1% were treated in intensive care units and 9.5% were received mechanical ventilation. The mortality rate was 3.8%.

Conclusions: In COVID-19, respiratory tract can be affected from mild to severe disease. Most people have mild to moderate illnesses without any specific treatment. Especially in elderly patients, such as diabetes, cardiovascular, chronic lung, kidney, liver diseases and cancer cause the disease to progress.

Keywords: coronavirus, mortality, intensive care

EFFECT OF COVID-19 PANDEMIC ON SMOKING CESSATION SUCCESS

Doç. Dr. Burcu Kayhan Tetik

İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

drburcukayhan@hotmail.com

Uzm. Dr. Işıl Gedik Tekinemre

Elazığ İl Sağlık Müdürlüğü

isilaygedik@hotmail.com

Abstract: Introduction: The coronavirus epidemic first started in the world in Wuhan, China in December 2019 and affected the whole world. With the first case in Turkey on March 11, 2020, new measures started to be taken. In the study, the smoking status of patients who applied to the smoking cessation clinic in 2018 and who were asked to call smoking queries in 2019 was investigated during the coronavirus pandemic in 2020.

Material Method: In the descriptive study planned in 2018, the patients who applied to our clinic for smoking cessation in 2018 were questioned about their smoking cessation status one year later and during the pandemic. The effect of coronavirus pandemic on smoking cessation was evaluated.

Results: In all, 357 participants' Fagerstrom test for nicotine dependence score mean was 7.0 of the participants, 71 (19.9%) used nicotine patch, 268 (75.1%) varenicline and 18 (5.0%) used both. A statistically significant relationship was found when the smoking cessation success was compared during the pandemic at the first check-up 1 year before the pandemic.

Conclusion: In our study, the rate of smoking cessation after 1 year was 23.7%, and the most common side effect was psychiatric complaints. The rate of smoking cessation was 31.1% during the pandemic. In order to quit smoking, which is an important public health problem, it should be aimed to increase the rates of smoking cessation by providing more counseling during the pandemic period.

Keywords: COVID-19, pandemic, smoking cessation

SİGARA BIRAKMA BAŞARISI ÜZERİNE COVID19 PANDEMİSİNİN ETKİSİ

Giriş: Koronavirüs salgını dünyada ilk olarak Aralık 2019 tarihinde Çin'in Wuhan kentinde başladı ve tüm dünyayı etkisi altına aldı. Ülkemizde ilk vakanın 11 Mart 2020 tarihinde görülmesiyle birlikte yeni tedbirler alınmaya başladı. Çalışmada sigara bıraktırma polikliniğine 2018 yılında müracaat eden ve 2019 yılında telefonla arayarak sigara bırakma durumlarını sorguladığımız hastaların, 2020 yılında koronavirüs pandemisi süresince sigara içme durumları araştırılmıştır.

Materyal Metod: Tanımlayıcı tipte planlanan çalışmada 2018 yılında polikliniğimize sigara bırakmak amaçlı başvuran hastalar, bir yıl sonra ve pandemi süresince sigara bırakma durumları açısından sorgulandı. koronavirus pandemisinin sigara bırakma durumlarına etkisi değerlendirildi.

Bulgular: Toplamda 357 katılımcının Fagerström skor ortalaması 7.0 idi. Katılımcıların 71'i (%19.9) nikotin bandı, 268'i (%75.1) vareniklin ve 18'i (%5.0) ise ikisini beraber kullanmıştır. Pandemi öncesinde 1 yıl sonraki ilk kontrolde sigarayı bırakma başarısı ile pandemi süresince sigarayı bırakma başarısı kıyaslandığında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sonuç: Çalışmamızda 1 yıl sonraki sigara bırakma oranı %23.7 iken en sık görülen yan etki psikiyatrik yakınmalardı. Pandemi süresince sigara bırakma oranı ise %31.1 olarak bulundu. Önemli bir halk sağlığı problemi olan sigarayı bırakmak için pandemi döneminde daha fazla danışmanlık vererek sigara bırakma oranlarının artırılması hedeflenmelidir.

Anahtar Kelimeler: COVID19, pandemi, sigara bırakma

GERİATRİK BİREYLERDE MÜZİK EŞLİĞİNDE YAPILAN GRUP EGZERSİZLERİNİN DEPRESYON VE YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ

Fzt. Merve Yiğit Kocamer

İstanbul Aydın Üniversitesi / Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Merve.ygt28@gmail.com

ÖZET: Yiğit Kocamer M. Geriatrik bireylerde Müzik Eşliğinde Yapılan Grup Egzersizlerinin Depresyon Ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi. İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul 2020.

Çalışmamızın amacı; huzurevinde yaşayan geriatrik bireylerde müzik eşliğinde uygulanan grup egzersizlerinin depresyon ve yaşam kalitesi üzerine etkinliğini belirlemektir. 65 yaş ve üzeri gönüllü 29 geriatrik birey çalışmaya dahil edildi. Değerlendirmeler tedavi öncesi ve sonrası uygulandı. Grup 1'e müzik eşliğinde grup egzersizleri, Grup 2'ye tek başına grup egzersizleri uygulandı. Değerlendirmelerde Geriatrik Depresyon Ölçeği (GDÖ) ve SF-36 Yaşam Kalitesi Ölçeği kullanıldı. Çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalamaları müdahale grubunda $75,20 \pm 6,61$ yıl; kontrol grubunda ise $71,43 \pm 3,99$ yıl idi. Müdahale grubunda tedavi öncesi ve sonrası karşılaştırıldığında Geriatrik Depresyon Ölçeği üzerinde olumlu gelişme gözlemlendi ($p < 0,05$); kontrol grubunda ise tedavi sonrası ortalama puanların $11,43 \pm 3,28$ tedavi öncesi ortalama puanlara $12,50 \pm 3,98$ göre azaldı fakat anlamlı bir fark bulunmadı ($p > 0,05$). Müdahale ve kontrol grubunda tedavi öncesi ve sonrasında SF-36 Yaşam Kalitesi Ölçeği üzerinde anlamlı bir fark bulunmadı ($p > 0,05$). Çalışmamızda müzik terapinin depresyon üzerine olumlu etkileri bulunmuştur. Depresyon üzerine olan olumlu etki nedeniyle geriatrik bireylerde egzersizlerin müzik eşliğinde uygulanması gerektiğini düşünmekteyiz.

Anahtar kelimeler: Müzik Terapi, egzersiz, geriatri, depresyon, yaşam kalitesi.

THE EFFECT OF GROUP EXERCISES MADE WITH MUSIC IN GERIATRIC INDIVIDUALS ON DEPRESSION AND QUALITY OF LIFE

Abstract: Yiğit Kocamer M. The Effect Of Group Exercises Made With Music In Geriatric Individuals On Depression And Quality Of Life. Istanbul Aydın University, Institute of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation. Master Thesis. Istanbul. 2020.

The aim of our study; to determine the effectiveness of group exercises performed with music in geriatric individuals living in a nursing home on depression and quality of life. 29 geriatric volunteers over 65 years of age were included in the study. The assessments were applied before and after treatment. Group 1 exercises were accompanied by music, and Group 2 exercises were performed alone. Geriatric Depression Scale (GDS) and SF-36 Quality of Life Scale were used in the evaluations. The average age of the individuals participating in the study was 75.20 ± 6.61 years in the intervention group; in the control group, it was 71.43 ± 3.99 years. When compared before and after treatment in the intervention group, a positive improvement was observed on the Geriatric Depression Scale ($p < 0.05$); In the control group, the mean scores after treatment decreased by 11.43 ± 3.28 compared to the pre-treatment scores 12.50 ± 3.98 , but no significant difference was found ($p > 0.05$). No significant difference was found on the SF-36 Quality of Life Scale before and after treatment in the intervention and control groups ($p > 0.05$). In our study, positive effects of music therapy on depression were found. Because of the positive effect on depression, we think that exercises should be applied in geriatric individuals with music.

Keywords: Music Therapy, exercises, geriatrics, depression, quality of life.

COVID-19 PANDEMİSİNİN AÇIĞA ÇIKARDIĞI SPESİFİK BİR KARİYER ÖNERİSİ: GERİATRİ ECZACILIĞI

Dr. Gülşen Kirpik

Adıyaman Üniversitesi / Eczacılık Fakültesi, Eczacılık İşletmeciliği ABD
gkirpik@adiyaman.edu.tr

Ecz. Öğr. Tuba İbişoğlu

Adıyaman Üniversitesi / Eczacılık Fakültesi, Eczacılık İşletmeciliği ABD
tubaibisoglu@gmail.com

ÖZET: Türkiye İstatistik Kurumu’nun verilerine göre ülkemizde son yıllarda yaşlı nüfusun oranında artış olduğu gözlenmektedir. Özellikle tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisiyle birlikte yaşlı bireyler ile ilgili olan geriatri biliminin önemi daha da öne çıkmıştır. Bu çalışma, ülkemiz açısından önemli paya sahip olan yaşlı bireylerin yakın gelecekte hasta profilinin büyük bir bölümünü oluşturacağı düşüncesinden yola çıkarak, uzun vadede çok faydalı sonuçların ortaya çıkmasını sağlayabilecek “geriatri eczacılığı” kavramı ile ilgilidir. Geriatri eczacılığı kavramı, bu çalışmada eczacılık mesleğine ilişkin spesifik bir kariyer yolu olarak savunulmaktadır. Her ne kadar klinik eczacılık kapsamı içinde yer alan bir konu olsa da geriatri eczacılığının spesifik olarak toplumda geriatrik hasta olan ya da hasta olma potansiyeline sahip yaşlılar üzerinde önemli pozitif etkilerinin olacağı muhtemeldir. Bu amaçla nitel araştırma yöntemlerinden biri olan literatür taraması yöntemiyle ulusal ve uluslararası düzeyde alanyazın incelenmiş olup, geriatri eczacılığının eczacılık mesleğindeki mevcut kariyer yollarına ek spesifik bir seçenek olarak değerlendirilebileceği ortaya konmuştur. Literatür taraması sonucunda, geriatri eczacılığı alanındaki mevcut araştırmaların genel olarak klinik eczacılarla yürütüldüğü, klinik eczacıların geriatrik hastalarda görülen ilaca bağlı problemleri önemli oranda tespit ettiği ve problemlerin çözümüne yönelik makul öneriler geliştirdikleri sonucuna varılmıştır. Ayrıca, eczacıların ilaç tedavilerine olan makul müdahalelerinin daha kaliteli bir ilaç tedavisi, artan hasta memnuniyeti ve azalan ilaç maliyetleri gibi olumlu sonuçları da sağladığı gözlenmiştir. Sonuç olarak, “geriatri eczacılığı” ile eczacılık mesleğinde uzmanlaşma boyutunda hem yeni spesifik bir kariyer yolunun açılması hem de koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetleri kapsamında toplumun önemli bir kısmını oluşturan geriatrik bireylere faydalı olunması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 Pandemisi, Geriatri Eczacılığı, Kariyer

A SPECIFIC CAREER PROPOSAL THE COVID-19 PANDEMIC REVEALED: GERIATRIC PHARMACY

Abstract: According to data from the Statistics Institute of Turkey in our country in recent years, it is observed that the increase in the elderly population. Especially with the Covid-19 pandemic, which influences the whole world, the importance of geriatrics science has become more prominent. This study is about the concept of "geriatrics pharmacy", which can provide very beneficial results in the long term, based on the idea that elderly individuals who have an important share in our country will constitute a large part of the patient profile in the near future. The concept of geriatric pharmacy is advocated in this study as a specific career path for the pharmacy profession. Although it is a subject within the scope of clinical pharmacy, it is possible that geriatric pharmacy will have significant positive effects on the elderly, who are especially geriatric patients or potentially ill. For this purpose, the literature review method, which is one of the qualitative research methods, has been examined at national and international level, and it has been revealed that geriatric pharmacy can be considered as a specific option in addition to the existing career paths in the pharmaceutical profession. As a result of the literature review, it has been concluded that the current research in the field of geriatric pharmacy is carried out with clinical pharmacists in general; clinical pharmacists significantly detect drug-related problems seen in geriatric patients and develop reasonable suggestions for the solution of the problems. In addition, it has been observed that reasonable interventions of pharmacists in drug treatments provide positive results such as better-quality drug treatment, increased patient satisfaction and decreasing drug costs. As a result, it has been suggested that "geriatrics pharmacy" and the benefit of geriatric individuals who constitute a significant part of the society within the scope of preventive and therapeutic health services both in opening a new specific career path in the field of specialization in the pharmaceutical profession.

Keywords: Covid-19 Pandemic, Geriatrics Pharmacy, Career

YENİ KORONAVİRÜS PANDEMİSİNİN GENEL ÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI POLİKLİNİKLERİNE YAPILAN BAŞVURU SAYISINA ETKİSİ

Dr. Öğretim Üyesi Halil Kazanasmaz

Harran Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
kazanasmazhalil2@gmail.com

Özet: Çin'in Wuhan kentinde yeni bir Koronavirüs (2019-nCoV) formunun ortaya çıkmasıyla birlikte karışık bir pandemi sürecine girilmiştir. Pandemi sürecinde ülkeler çeşitli kısıtlama tedbirleriyle hastalığı kontrol altına almaya çalışmışlardır. Bu çalışmada pandemi sürecinde bir önceki yıla göre genel çocuk sağlığı ve hastalıkları polikliniğine başvuran hastaların sayılarındaki değişim incelenmiştir. Çalışmada 2020 yılında başvuran hastalar pandemi grubu olarak 2019 yılında başvuran hastalar ise kontrol grubu olarak sınıflandırıldı. Olguların 701'i (% 43.2) pandemi grubundayken 923'ü (% 56.8) kontrol grubundaydı. Pandemi grubunda olguların %51.8'i erkek % 48.2'si kadın iken kontrol grubunda olguların % 50.6'sı erkek % 49.4'ü kadın cinsiyetteydi. Gruplar arasında Pearson ki-kare testinde cinsiyet dağılımı açısından anlamlı bir fark bulunmadı ($p=0.64$). Kontrol grubu olguların ortalama yaşı 4.04 ± 4.3 yıl iken pandemi grubu olguların yaşı 4.10 ± 4.45 yıl idi. Grupların ortalama yaşları arasında bağımsız örneklem t testinde anlamlı bir fark bulunmadı ($p=0.78$). Pandemi grubu olguların; % 23.1'i akut üst solunum yolu enfeksiyonu (ÜSYE), % 10'u rutin çocuk sağlığı muayenesi, % 9.8'i pnömoni ve % 9'u akut tonsillit tanılarıyla polikliniğe başvurmuşlardı (Şekil 1). Kontrol grubu olguların; % 21.8'i ÜSYE, % 21.7'si rutin çocuk sağlığı muayenesi, % 8.1 pnömoni ve % 7.9 akut tonsillit tanılarıyla polikliniğe başvurmuşlardı. Gruplar arasında polikliniğe başvuru tanılarının dağılımında Pearson ki-kare testinde anlamlı bir fark mevcuttu ($p<0.001$). Pandemi grubu olgularda polikliniğe ilk başvuru tarihi olan 11.03.2020 tarihinde polikliniğe 139 hasta başvururken kaydedilen son tarih olan 20.03.2020 tarihinde 29 hasta başvurmuştu. Kontrol grubu olgularda polikliniğe ilk başvuru tarihi olan 13.03.2019 tarihinde polikliniğe 119 hasta başvururken kaydedilen son tarih olan 22.03.2019 tarihinde 121 hasta başvurmuştu. Tüm bu bulgular bize COVID-19 pandemisinden sonra Türkiye'de insanların gerekmedikçe sağlık kuruluşlarına gidilmemesi konusunda yapılan uyarılara kısıtlama uygulamalarından önce de dikkat ettiklerini düşündürmüştür.

Anahtar Kelimeler: çocuk, koronavirüs, pandemi, poliklinik

THE EFFECT OF NEW CORONAVIRUS PANDEMIC ON THE NUMBER OF APPLICATIONS ON GENERAL CHILD HEALTH AND DISEASES OUTPATIENT CLINICS

Abstract: A mixed pandemic process was undertaken in Wuhan, China, with the emergence of a new Coronavirus (2019-nCoV) form. During the pandemic process, countries tried to control the disease with various restriction measures. In this study, the change in the number of patients admitted to the pediatrics outpatient clinics were examined in the pandemic process compared to the previous year. Patients admitted in the study as pandemic group in 2019 were classified as control groups. Of the cases, 701 were in the pandemic group, while 923 were in the control group. In pandemic group, 51.8% of cases were male and 48.2% were female, while 50.6% of cases in the control group were male and 49.4% were female. There was no significant difference between the groups in pearson's ki-square test in terms of gender distribution. The average age of the control group cases was 4.04 ± 4.3 years, while the age of pandemic group was 4.10 ± 4.45 years. Among the average ages of the groups, there was no significant difference. Pandemic group cases; 23.1% applied to the polyclinic with acute upper respiratory tract infection (URI), 10% with routine child health examination, 9.8% pneumonia and 9% acute tonsillitis. Control group cases; They applied to the polyclinic with 21.8% to the URI, 21.7% with routine child health examination, 8.1% pneumonia and 7.9% acute tonsillitis. There was a significant difference in the distribution of the diagnosis to the outpatient clinic between the groups. In patients with pandemic group, 139 patients applied to the outpatient clinic on 11.03.2020 while 29 patients applied to the outpatient clinic on 20.03.2020. In control group, 119 patients applied to the outpatient clinic on 13.03.2019, and 121 patients applied on 22.03.2019. All these findings have made us think that after the COVID-19 pandemic, people in Turkey are paying attention before they apply restrictions.

Keywords: child, coronavirus, pandemic, outpatient clinic

COVID-19 TANISI KONMUŞ ADÖLESANIN KARANTİNA SÜRECİNDE YAŞADIĞI PROBLEMLER: OLGU SUNUMU

Uzm. Hem. İmren Arpacı

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı
imren2746@gmail.com

Uzm. Hem. Mustafa Kılavuz

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı
mustafakilavuz02@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Feride Yiğit

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı
ferideyigit@gmail.com

ÖZET: İlk olarak Aralık 2019'da, Çin'in Hubei Eyaleti Wuhan'da görülen koronavirüs COVID-19 pnömonisi, diğer bölgelere de sıçrayarak küresel bir salgın haline gelmiştir. COVID-19'un neden olduğu, oldukça bulaşıcı bir hastalık olan ve hala devam eden pnömoni salgınının, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından acil bir küresel halk sağlığı sorunu olduğu bildirilmiştir. COVID-19 ile ilgili ağır vakaların çoğu erişkin insanlarda görülmektedir. Çocuk ve ergenlerde ise bu durum daha çok ruh sağlığı üzerine etki etmektedir. Hızla değişen bu durum, medya ve sosyal sohbetler tamamen salgının üzerindedir ve çocuklar ve ergenler çevrelerindeki yetişkinlerde büyük miktarlarda bilgiye ve yüksek düzeyde strese ve endişeye maruz kalmaktadır. Aynı zamanda, ergenler günlük rutin ve sosyal altyapılarında, zorlu olaylara karşı normalde dayanıklılığı artıran önemli değişiklikler yaşamaktadırlar. Bu olgu sunumunun amacı COVID-19 hastalığı tanısı almış adölesan bir kızın yaşamış olduğu problemleri ve bu problemlere planlanan hemşirelik bakımının adölesan üzerine etkilerini incelemektir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Adölesan, Karantina, Olgu sunumu

COVID-19 DIAGNOSED ADOLESCENTS ' PROBLEMS IN QUARANTINE

PROCESS: CASE REPORT

Abstract: Coronavirus COVID-19 pneumonia, first seen in Wuhan, Hubei Province of China in December 2019, has become a global epidemic by leaping into other regions. The world health organization (WHO), which is a highly contagious disease and still ongoing pneumonia epidemic caused by COVID-19, has been reported to be an urgent global public health problem. Most severe cases of COVID-19 occur in adult humans. In children and adolescents, this situation affects more on mental health. This rapidly changing state of affairs, media and social chats are entirely above the epidemic, and children and adolescents are exposed to large amounts of information and high levels of stress and anxiety in the adults around them. At the same time, adolescents experience significant changes in their daily routine and social infrastructure that normally increase resilience to challenging events. The aim of this case report is to examine the problems experienced by an adolescent girl diagnosed with COVID-19 disease and the effects of planned nursing care on adolescents.

Key words: COVID-19, Adolescent, Quarantine, Case Report

EMPOWERMENT OF NURSES IN THE STRUGGLE WITH COVID - 19 AND THE ROLE OF EXECUTIVE NURSES

Dr.PhD. RN. Ayşegül Yılmaz

Selçuklu/Konya,Turkey.

yaysegul78@gmail.com

Abstract: Aim: In this review study, it is aimed to reveal the strategies that can be used in the empowerment of nurses in the struggle with COVID-19 and the roles of executive nurses in empowerment.

Methods: In this review, international literature on the subject and nursing guides published in the period of COVID-19 were used. Empowering strategies that executive nurses can use in nursing empowerment are described, and the roles of executive nurses are defined and suggestions are made on the subject.

Results: As a result of the literature review; Empowerment strategies, which executive nurses can use to empower nurses during the COVID-19 outbreak period, were examined under six titles: *Suitable Working Conditions and Environment Preparation for Nurses, Knowledge and Experience Sharing, Eliminating Stress, Fear and Anxiety in Nurses, Sustaining Education Activities Regarding the COVID-19 Outbreak, Listening to Nurses, Giving Voice to Nurses, Including Nurses in Decisions with a Sharing Management.*

Conclusions: Empowering nurses is vital in increasing the quality and safety of patient care, reducing mortality, and at the same time ensuring nurse satisfaction and well-being during this difficult epidemic. In this context, it is necessary to empower nurses in order to increase the success in the struggle during COVID-19 period.

Keywords: covid-19 outbreak, empowerment, empowerment strategies, roles of executive nurses

COVID – 19 İLE MÜCADELEDE HEMŞİRELERİN GÜÇLENDİRİLMESİ VE YÖNETİCİ HEMŞİRELERİN ROLÜ

ÖZET: Amaç: Bu derleme çalışmasında, COVID–19 ile mücadelede hemşirelerin güçlendirilmesinde kullanılabilecek stratejilerin ve güçlendirmede yönetici hemşirelerin rollerinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu derlemede konu ile ilgili uluslararası literatürden ve COVID-19 döneminde yayımlanan hemşirelik rehberlerinden yararlanılmıştır. Yönetici hemşirelerin hemşire güçlendirmede kullanabilecekleri güçlendirme stratejileri açıklanarak yönetici hemşirelerin rolleri tanımlanmış ve konu ile ilgili önerilerde bulunulmuştur.

Bulgular: Yapılan literatür incelemesi sonucunda; COVID-19 salgını döneminde yönetici hemşirelerin hemşireleri güçlendirmede kullanabilecekleri güçlendirme stratejileri; *Hemşirelere Uygun Çalışma Koşulları ve Çevrenin Hazırlanması, Bilgi ve Deneyim Paylaşımı, Çalışanlarda Stres, Korku ve Kaygının Giderilmesi, COVID-19 Salgınına İlişkin Eğitim Faaliyetlerinin Sürdürülmesi, Hemşireleri Dinlemek, Hemşirelere Ses Vermek, Paylaşımçı Bir Yönetim ile Hemşireleri Kararlara Katmak* olmak üzere altı başlık altında incelenmiştir.

Sonuç: Hemşirelerin güçlendirilmesi bu zorlu salgın döneminde hasta bakım kalitesinin ve güvenliğin arttırılmasında, ölüm oranının düşürülmesinde ve aynı zamanda hemşire memnuniyeti ve refahının sağlanması hayati öneme sahiptir. Bu bağlamda, COVID-19 döneminde mücadeledeki başarının arttırılması için hemşirelerin güçlendirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: covid-19 salgını, güçlendirme, güçlendirme stratejileri, yönetici hemşirelerin rolleri

THE IMPORTANCE OF COMPASSIONATE NURSING CARE IN THE COVID-19 EPIDEMIC PROCESS

Dr. Phd. RN. Ayşegül Yılmaz

Selçuklu/Konya/Turkey

yaysegul78@gmail.com

Öğr. Gör. Özlem Erdem

KTO Karatay Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

ozlem.erdem@karatay.edu.tr

Abstract: The COVID-19 virus, which appeared in Wuhan, China in December 2019, has affected the whole world and caused the COVID-19 epidemic (pandemic). In Turkey, the first case was seen Covidien-19 on March 11, 2020 and has become epidemic in the country in a short time. Turkey has achieved great success compared to other countries in the fight against COVID-19. Undoubtedly, nurses played an important role in this process. In the fight against COVID-19, nurses were among the healthcare professionals who provide close contact healthcare services to patients 24/7. Nurses witnessed the emotional difficulties patients and their relatives experienced by COVID-19, and provided care to their patients in the light of scientific knowledge under severe psychological and physical conditions. It is a fact that during the epidemic, patients have a hard time away from their families and need compassion. The sense of compassion, which known as the the power to mobilize to relieve pain is that universal value and it acts as a bridge between the individual in need of help and the caregiver. Thanks to compassionate nursing care, the feeling of helping patients during the epidemic, understanding the problems and troubles of them and their families, and helping them also prevented the idea that self-harm might occur while performing the profession of nurses. Studies have reported that Turkish nurses have a medium-high level of sense of compassion and a positive relationship between sense of compassion and quality care. This finding success in Turkey's fight against the epidemic COVID-19 in the light of compassionate nursing care can say that is an important factor. Therefore, in this review, it is aimed to reveal the importance of compassionate nursing care in terms of patients, nurses and quality of care in the COVID-19 epidemic process.

Keywords: Covid-19, nursing care, compassion

COVID-19 SALGIN SÜRECİNDE MERHAMETLİ HEMŞİRELİK BAKIMININ ÖNEMİ

Özet: Çin'in Wuhan şehrinde 2019 yılı Aralık ayında ortaya çıkan COVID-19 virüsü bütün dünyayı etkilemiş ve COVID-19 salgınına (pandemi) neden olmuştur. Türkiye'de ise ilk COVID-19 vakası 11 Mart 2020 tarihinde görülmüş ve kısa sürede salgın haline gelmiştir. Türkiye COVID-19 ile mücadelede diğer ülkelere göre büyük başarılar elde etmiştir. Hiç şüphesiz ki bu süreçte hemşireler önemli rol oynamışlardır. COVID-19 ile mücadelede hemşireler, 7 gün 24 saat hastalara yakın düzeyde sağlık bakım hizmeti sunan sağlık personellerinin başında yer almıştır. Hemşireler, COVID-19 hastalarının ve hasta yakınlarının yaşamış olduğu duygusal zorluklara şahit olmuşlar, ağır psikolojik ve fiziksel şartlarda hastalarına bilimsel bilginin ışığında bakım hizmeti sunmuşlardır. Salgın süresince hastaların ailelerinden uzakta çok zor zamanlar geçirdikleri ve merhamete ihtiyaç duydukları gerçektir. Evrensel bir değer olan, başkasının acısını dindirmek için harekete geçiren güç olarak bilinen merhamet duygusu yardıma muhtaç birey ve ona bakım veren birey arasında adeta köprü görevi görmektedir. Merhametli hemşirelik bakımı sayesinde salgın sürecinde hastalara yardım, onların ve ailelerinin sorunlarını ve sıkıntılarını anlayabilme ve onlara yardımcı olma duygusu hemşirelerin mesleğini icra ederken kendine zarar gelebileceği fikrinin de önüne geçmiştir. Yapılan çalışmalarda, Türk hemşirelerinin merhamet duygusunun yüksek düzeyde, merhamet duygusu ile kaliteli bakım arasında pozitif bir ilişkinin olduğu bildirilmiştir. Bu bulgular ışığında merhametli hemşirelik bakımının Türkiye'nin COVID-19 salgını ile mücadelesindeki başarısında önemli bir etken olduğunu söyleyebiliriz. Bu nedenle bu derleme çalışmada, COVID-19 salgını sürecinde merhametli hemşirelik bakımının hastalar, hemşireler ve bakım kalitesi açısından öneminin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, hemşirelik bakımı, merhamet

CORONAVIRUS SPIKE PROTEIN CHOOSES ITS HOST

Seçil Sevinç, DVM, PhD

Ankara University / Institute of Health Sciences, Virology Department
sevinc@ankara.edu.tr

Mehmet Cevat Temizkan, DVM, PhD

Yozgat Bozok University / Sefaati Vocational School of Higher Education, Veterinary Department
m.cevat.temizkan@yobu.edu.tr

Abstract: Amidst the emergence of SARS-CoV-2 (COVID-19) pandemic with higher morbidity rates comparing along with SARS and MERS epidemics, coronaviruses have once again become the center of all attention in the world. Comparing with other viruses that might lead to a pandemic such as influenza, coronaviruses have much higher morbidity and mortality rates. Coronaviruses, which we often encounter recently in the past 20 years caused four endemic, two epidemic and one pandemic infections in humans and evidently, the virus will affect our lives in the future. It is also intermittently seen in mammals and poultry industries and leads to serious economical losses. Veterinarians have been battling with this virus for many years in the field of animal husbandry. Many mammals such as cattle, sheep, goats, pigs, horses, cats, dogs and in poultry animals such as chicken, turkey, duck, etc. can be infected with the coronavirus. It is known that coronaviruses can easily mutate and skip the species barrier. At this point, spear-like ‘Spike protein’ has the major role of skipping the species barrier and the tropism of the virus depends on that protein. The phylogenetic tree based on the different species coronavirus spike genes shows that this virus can be mutated in very different intermediate hosts. The easily mutated structure of the spike gene is an important factor that increases the risk of transmission of the virus from different hosts to humans. Hence, it has critical importance that veterinarians and medical doctors should increase multidisciplinary studies, especially in the virology field.

Key Words: Coronavirus, COVID-19, SARS-CoV-2, Spike Protein, Veterinary Medicine

CORONAVIRUS SPIKE PROTEİNİ KONAKÇISINI SEÇİYOR

ÖZET: SARS ve MERS salgınlarından sonra daha yüksek morbidite ile karşımıza çıkan SARS-CoV-2 (COVID-19) ile bir kez daha coronaviruslar dünyada odak noktası olmuştur. Coronaviruslar, karşılaştırıldıkları ve pandemik etki yaratabilecek influenza gibi diğer viruslara kıyasla çok daha yüksek mortalite ve morbidite oranlarına sahiptir. İnsanlarda dördü endemik, ikisi epidemik, biri pandemik olmak üzere son dönemde sıklıkla karşımıza çıkan coronaviruslar, memeli ve kanatlı hayvanlarda da sıklıkla görülmekte ve ciddi ekonomik kayıplara sebep olmaktadır. İnsanlarda görülen epidemik ve pandemik salgınların son 20 yılda ortaya çıktığı düşünüldüğünde, virusun gelecekte de yaşamlarımızı etkileyeceği açıktır. Veteriner hekimler uzun yıllardır bu hastalık ile hayvancılık alanında mücadele etmektedir. Sığır, koyun, keçi, domuz, at, kedi, köpek gibi çok sayıda memeli hayvanı ve tavuk, hindi, ördek gibi kanatlı hayvanı enfekte eden coronavirusların kolaylıkla mutasyona uğrayarak tür bariyerini atlayabildiği bilinmektedir. Bu bariyerin atlanmasında en önemli protein hiç şüphesiz ki ‘Spike proteini’ adı verilen, mızrak benzeri proteinlerdir ki virusun tropizmi bu proteine bağlıdır. Farklı türlerdeki coronavirusların spike geni temel alınarak oluşturulan filogenetik ağaç, virusun çok farklı ara konakçılarda mutasyona uğrayabileceğini göstermektedir. Spike geninin kolay mutasyona uğrayan yapısı, virusun farklı konakçılardan insana bulaş riskini arttıran önemli bir etkidir ve gelecekte olmaya devam edecektir. Bu nedenle veteriner hekimlerin ve tıp hekimlerinin özellikle viroloji alanında multidisipliner çalışmaları arttırmaları önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Coronavirus, COVID-19, SARS-CoV-2, Spike Proteini, Veteriner Hekimlik

COVID-19 SÜRECİNDE BİR DEVLET HASTANESİ HEMŞİRESİ GÖZLEMLERİ

Hemşire Tuğçe Çetin

Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği YL
Programı Öğrencisi
tugcecetin751@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Hande Yağcan

Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD.
hande.yagcan@gmail.com

Özet: Hastanede Covid-19 süreci Mart ayı öncesinde ağır seyreden nedeni belirlenemeyen pnömoni vakalarıyla başlamıştır. Pandemi hastanesi olarak ilan edildikten sonra ise sağlık personeli için koruyucu ekipman sıkıntıları ile başlayan ancak sonrasında tüm kliniklerin yoğun bakım gibi çalışmaya başladığı başarılı bir şekilde yönetildiği bir döneme girilmiştir. Şu anda ise ülkemizdeki vaka sayısındaki azalma ile paralel hastalarda Covid-19 test sonuçları negatif çıktığı için servisler kendi rutin hastalarına bakım vermeye başlamışlardır.

Hemşireler bilinci yerinde olmayan, beslenme, genel bakım, hijyen ve emosyonel ihtiyaçları olan çok ağır durumdaki Covid-19'lu hastalara, sağlık personeli sayısındaki yetersizlik nedeniyle 24 saat bakım vererek ağır bir süreç geçirmişlerdir. Verilen bu bakımlarda hemşireler kas- iskelet sistemi ağrıları, dikkat dağınıklığı, Covid-19 virüsünü kapma ve ailelerinden ayrı kalmaları ile onlara da hastalığı bulaştırma endişelerine bağlı psikolojik sağlık sorunları yaşamışlardır.

Tüm bunlara rağmen hemşireler yaratıcılıklarından, ekip çalışmasından da ödün vermemişlerdir. Covid-19 ile mücadelede en büyük silahları olan kişisel koruyucu ekipmanlarını kullanırken kullanım konforunu ve ömrünü arttırıcı yeni yöntemler geliştirmişlerdir. Örneğin maskelerin lastiklerinin olumsuz etkilerini azaltmak için bonelerinin üzerine düğme dikmiş, yüz ve burun bölgelerinde iz yapmaması için bu bölgelere spançlar yapıştırmıştır. Ayrıca tulumları giyerken tulumların bilek kısımlarının açılmasını engellemek için tulumlardan el baş parmağını geçirerek ilk önce steril eldivenleri sonra non-steril eldivenleri giyme, tulumda açıkta kalan boyun kısımlarına, hasta yataklarına serilen koruyucu ekipmanlardan sarma gibi yöntemler geliştirmişlerdir.

Genellikle hastadan sorumlu hekimlerin kirli alana kısıtlı sürelerde girmesi sebebiyle hekimler hastaları hemşireden aldıkları bilgiler doğrultusunda değerlendirmiştir. Bu da hemşirelerin hızlı karar alıp hastalara müdahale etmelerine neden olmuştur. Bu süreç ekip iletişimini güçlendirerek, istenilen multidisipliner ekip anlayışını da geliştirmiştir. Hemşirelerin ekip içindeki görünürlüğü ve değeri artmış olup, hastalarla diğer sağlık çalışanlarına göre daha fazla ilgilendiğinin ve olağanüstü bir gayretle hastalara bakım verdiğinin bir kez daha farkına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, hemşirelik bakımı, ekip, enfeksiyon

A NURSE'S OBSERVATIONS ABOUT THE COVID-19 PROCESS IN A STATE HOSPITAL

Abstract: In hospital, Covid-19 process started with unidentified severe pneumonia cases before March. After hospital was declared as pandemic, it was entered into a period started with problems of personal protective equipment, but it changed after all clinics were became an intensive care unit and managed successfully. Currently, parallel with decreasing in cases of country, services started to provide care for their routine patients due to Covid-19 test results were negative.

Nurses have undergone a severe process by giving 24-hour care to patients who were unconsciousness and have nutritional, general care, hygiene and emotional needs with very severe condition, due to insufficient amount of personnel. Nurses experienced psychological health problems related to catching Covid-19, being separated from their families, and worrying about infecting them, musculoskeletal pain and distraction problems.

Despite all, nurses have not compromised their creativity and team work. They have developed new methods while using their personal protective equipment, to increase comfort and longevity of use which is their biggest weapon to combat Covid-19. For example, to reduce negative effects of masks' rubbers, they sewed buttons on bones, and affixed spangles to their faces and noses for not to make marks on. In addition, when wearing overalls they wrap wrists of overalls they pass their thumb through overalls, wear first sterile gloves, then non-sterile gloves and to cover exposed neck parts in overalls they used protective equipment laid on patient beds.

Generally, physicians entered dirty area in a limited time, they evaluated patients in accordance with information they received from nurses. This caused nurses to make quick decisions and intervene patients. This process strengthened team communication and developed desired multidisciplinary understanding. The visibility and value of nurses within team were increased and once again realized they are more concerned with patients and provide care to patients with extraordinary effort.

Key Words: Covid-19, infection, nursing care, team.

COVID BENZERİ PANDEMİLERDE KONVANSİYONEL İLAÇLARIN FARMASÖTİK MODÜLASYONU: KLARİTROMİSİN ÖRNEĞİ

Dr. Öğretim Üyesi Namık Bilici

Karabük Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Farmakoloji
namikbilici@karabuk.edu.tr

Dr. Senanur Can

Yesevi Sağlık Meslek Lisesi
info@eskisehiryesevi.com

Dr. Öğretim Üyesi İlknur Kulcanay Şahin

Kırıkkale Üniversitesi, SHMYO, Tıbbi Teknikler ve Hizmetler
ilknurkulcanay@hotmail.com

Prof. Dr. Adnan Ayhancı

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Fen Edabiyat Fakültesi, Biyoloji
aayhanci@ogu.edu.tr

Prof. Dr. Ömer Faik Ersoy

Karabük Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Cerrahi Bilimler Bölümü, Genel Cerrahi
romerfersoy@yahoo.com

Özet: Klaritromisin, 14 üyeli lakton halkası içeren semisentetik makrolit grubu bir antibiyotiktir. Dünyada mevcut farmasötik formları enteral ve parenteral kullanılmaktadır. Oral biyoyararlanımı en çok %55 tir. Enteral veya parental kullanıldığında akciğer konsantrasyonu plazma konsantrasyonundan 10 kattan daha yüksek bulunmuştur. Solunum sisteminde fazlaca akümüle olması solunum yolu enfeksiyonlarında sıklıkla kullanılmasına neden olmuştur. Son çalışmalar bu ilacın inhaler olarak ta kullanılabileceğini göstermektedir. Inhaler farmasötik şeklin konvansiyonel molekülden elde edilmesi olasıdır. Pnömoniye direkt veya indirekt sebep olan covid benzeri pandemilerde duyarlı mikroorganizmaların eliminasyonda kullanılabilir. Bu etki, farmasötik şeklin iyi tasarlanmasına bağlıdır. Klaritromisin'in Inhaler kullanımında sadece 1/5 dozda intravenöz veya enteral kullanım ile ulaşılan akciğer konsantrasyonunun 8 ile 22 katına ulaşabilmektedir. Molekül yapısı itibarıyla sıvıda dağılabilen Klaritromisin, 3-5 mikron çapında katı nanopartikül haline getirilirse inhaler olarak kullanılabilir gibi görünmektedir. Diğer taraftan klaritromisin'in inhaler kullanımı, karaciğer ve böbrek başta olmak üzere organizmaya yükü minimize edilebilir. Dahası uygulanan ilaç dozu da 1/5 oranında azaltılabilecektir. Bu durum kinolon grubu antibiyotikler için de geçerlidir. Bu konuda yayınlanmamış çalışmalarımız da mevcuttur. Literatürde Klaritromisin ile ilgili kelime olarak 12.000 civarında, "biyoyararlanım" ilave edildiğinde 144 adet, inhaler olarak 8 adet çalışma tespit edilmiştir. Sonuç olarak; günümüzde kullanılan birçok konvansiyonel molekül farmasötik şekli ve verilme yolu değiştirilerek daha etkili, verimli ve yan etkisi çok düşük modüler ilaçlar elde edilebilir. Böylelikle tedavide verimlilik ve ekonomiklik sağlanmış olur.

Anahtar Kelimeler: Klaritromisin, Inhaler, Farmasötik Şekil

PHARMACEUTICAL MODULATION OF CONVENTIONAL DRUGS IN COVID-LIKE PANDEMIES: THE CASE OF CLARITHROMYCIN

Abstract: Clarithromycin is a semisynthetic macrolide group antibiotic containing a 14-membered lactone ring. Pharmaceutical forms available worldwide are used enterally and parenterally. Oral bioavailability is up to 55%. Lung concentration was found to be 10 times higher than plasma concentration when using enteral or parental. Too much accumulation in the respiratory system caused frequent use in respiratory infections. Recent studies show that this drug can also be used as an inhaler. It is possible that the inhaler pharmaceutical form will be obtained from the conventional molecule. It can be used in elimination of sensitive microorganisms in covid-like pandemics that cause direct or indirect pneumonia. This effect depends on the well-designed pharmaceutical form. Clarithromycin can reach 8 to 22 times the lung concentration achieved with intravenous or enteral use only at 1/5 doses. Clarithromycin, which can be dispersed in liquid due to its molecular structure, seems to be used as an inhaler if it is turned into a 3-5 micron solid nanoparticle. On the other hand, the use of clarithromycin inhaler, the burden on the organism, especially the liver and kidney, can be minimized. Moreover, the dose of drug administered can be reduced by 1/5. This also applies to quinolone group antibiotics. We also have unpublished works on this subject. In the literature, around 12.000 words of clarithromycin were added and 144 studies were found when "bioavailability" was added, and 8 studies were used as inhaler. As a result; By changing the pharmaceutical form and route of administration of many conventional molecules used today, more effective, efficient and very low-impact modular drugs can be obtained. In this way, efficiency and economy are provided in treatment.

Keywords: Clarithromycin, Inhaler, Pharmaceutical Form

AVRUPA VE ASYA ARASINDA GELİŞMEKTE OLAN BİR ÜLKE OLARAK TÜRKİYE'NİN COVID-19 İLE İLGİLİ MEVCUT DURUMU

A. Şule Altındal

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Alanya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kulak Burun Boğaz Kliniği, Alanya, Türkiye
suleazbay@hotmail.com

Özet: Enfeksiyon ülkemizde 2020 Mart ayının başından beri meydana gelmektedir ve şu anda toplam 148.067 COVID-19 vakası mevcuttur (17 Mayıs 2020). Ülkede ilk vaka ortaya çıktıktan sonra, çok sektörlü bir yaklaşımla eylemler gerçekleştirilmiş ve pandemi programı ile toplumu bir bütün olarak korumak için koruyucu önlemler alınmıştır.

Bu sunumda, Avrupa ve Asya arasında gelişmekte olan bir ülke olarak, Covid 19 ile ilgili mevcut durumu, komşu ve gelişmiş ülkelerle karşılaştırarak Türkiye'den paylaşmak ve katkıda bulunmak istiyoruz.

Avrupa'daki ülkelerle karşılaştırıldığında, nüfus, vaka, yayılma oranı ve ölümler açısından Türkiye, Almanya'ya benzer özellikler gösterir. Komşu doğu ülkeleriyle karşılaştırıldığında, nüfus, vaka ve ölümler açısından Türkiye, İran'a benzer. Dolayısıyla, Türkiye hem Avrupa hem de Asya'daki ülkelerle ortak özelliklere sahiptir. Kıtalar arasındaki bağlantı yolu ve yüksek turistik faaliyetler nedeniyle, Türkiye'nin bu salgından bir basamak olarak etkilendiğini düşünmek daha mantıklıdır.

Anahtar kelimeler: covid-19, Türkiye, gelişmekte olan ülke

TURKEY'S CURRENT SITUATION ABOUT COVID-19 AS A DEVELOPING COUNTRY LOCATED BETWEEN EUROPE AND ASIA

Abstract: The infection occurs since early March 2020 in our country and there are overall 148.067 COVID-19 cases at present (17th May 2020). After the first case occurred in the country, actions have been carried out with a multi-sectoral approach, and protective measures have been performed to protect the society as a whole with the pandemic program.

In this presentation, we would like to share and contribute the current situation from Turkey about Covid 19 comparing with neighboring and developed countries as a developing country located between Europe and Asia.

Compared with countries in Europe, in terms of the number of population, case, spreading rate and deaths, Turkey is similar to Germany. Compared with neighbouring east countries, in terms of population, case and deaths, Turkey is similar to Iranian. Hence, Turkey has common features with countries in both Europe and Asia. It is more plausible to think that as a connection pathway between continents and due to high touristic activities Turkey has been affected as a step in this pandemic.

Keywords: Covid-19, Turkey, developing country

COVID -19 SALGININDA MULTIPL SKLEROZ'LU BİREYLERİN STRESLE BAŞA ÇIKMA TARZLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Nermin Eroğlu

Fenerbahçe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
nermin.eroglu@fbu.edu.tr

Dr. Öğretim Üyesi Anıl Tekeoğlu Tosun

Fenerbahçe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
anil.tosun@fbu.edu.tr

Özet: Amaç: Covid -19 salgınının Multipl Skleroz'lu bireylerin stresle başa çıkma tarzlarına etkisinin incelenmesi amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel tipte planlandı ve uygulandı.

Yöntem: Türkiye MS Derneğinin izni ve bireylere bilgi vermesi ile Nisan 2020-Mayıs 2020 tarihlerinde çalışmaya gönüllü olarak katılan 246 bireyle gerçekleştirildi. Veriler Bilgi Formu ve Stresle Başa Çıkma Tarzı Ölçeği ile elde edildi. Çalışmaya katılmayı kabul edenlere Dernek aracılığı ile online anket gönderilerek son bir aylık durumlarını göz önünde bulundurarak cevap vermeleri istendi. Veriler bilgisayar ortamında değerlendirildi.

Bulgular: MS'li bireylerin yaş ortalamaları 39.41 ± 9.06 (min:20, maks:63) olarak belirlendi. MS'li bireylerin stresle başa çıkma tarzları alt boyutları ile bireylerin sosyo-demografik özellikleri karşılaştırıldığında; cinsiyet puan ortalamaları ile iyimser ve çaresiz yaklaşım ($p < 0.01$, $p < 0.05$), medeni durum puan ortalamaları ile boyun eğici yaklaşım ($p < 0.05$), eğitim durumları puan ortalamaları ile çaresiz ve boyun eğici yaklaşım ($p:0.001$, $p < 0.05$), çalışma durumları puan ortalamaları ile çaresiz, boyun eğici ve sosyal desteğe başvurma alt boyutlarında ($p < 0.01$, $p:0.01$), birlikte yaşadıkları kişilerin puan ortalamaları ile iyimser, kendine güvenle ve sosyal desteğe başvurma alt boyutlarında ki artış istatistiksel olarak anlamlı saptandı ($p < 0.05$).

Sonuç: MS'li bireylerin Covid-19 salgınında stresle baş etmede en çok çaresiz yaklaşım ve boyun eğici yaklaşımı kullandıkları saptandı. Aileleri ile yaşayanların ise daha çok iyimser yaklaşım ve kendine güvenli yaklaşımı kullandıkları belirlendi.

Anahtar Kelimeler: covid-19, MS, stres, başa çıkma

EVALUATING THE STYLES OF COPING WITH STRESS OF INDIVIDUALS WITH MULTIPLE SCLEROSIS DURING THE COVID -19 PANDEMIC

Abstract: Aim: The descriptive and cross-sectional study was planned and applied with the aim of examining the impacts of Covid -19 pandemic on the styles of coping with stress of individuals with multiple sclerosis. **Method:** The study was carried out on 246 volunteer individuals during April 2020 – May 2020 following the approval of the Turkey MS Association and the briefing provided to the individuals. The data were acquired via Personal Information Form and Coping Styles Scale. An online questionnaire was sent to the volunteers through the Association and they were asked to respond by taking into consideration their conditions during the previous month. The data were evaluated in the digital environment.

Results: The mean age of individuals with MS was determined as 39.41 ± 9.06 (min:20, maks:63). An increase was observed in the optimistic and helpless approaches sub-dimensions of ways of coping questionnaire for individuals with MS and mean gender scores ($p < 0.01$, $p < 0.05$) and submissive approach sub-dimension score ($p < 0.05$) as well as a statistically significant increase in the education level mean scores, helpless approach and submissive approach sub-dimensions ($p:0.001$, $p < 0.05$), employment status mean scores, helpless approach, submissive approach and seeking social support sub-dimensions ($p < 0.01$, $p:0.01$) as well as the mean scores of the people they live with regarding self-confident approach and seeking social support sub-dimensions ($p < 0.05$).

Conclusion: It was determined that individuals with MS use the helpless approach and submissive approach most frequently in coping with stress during the Covid-19 pandemic. It was determined that those living with their families mostly use the optimistic approach and self-confident approach.

Keywords: Covid-19, MS, coping with stress

COVID-19 PANDEMİSİ VE EV HEMODİYALİZİ: LİTERATÜRÜN İNCELEMESİ

Prof. Dr. Belgüzar Kara

Yüksek İhtisas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
belguzarkara@yiu.edu.tr

Özet: Günümüzde kronik böbrek hastalığının küresel yükü artmaktadır. Son yıllarda yapılan çalışmalar kronik böbrek hastalığının dünyada yaklaşık 850 milyon kişiyi etkilediğini göstermektedir. Her 10 yetişkinden 1'i kronik böbrek hastalığından yakınmaktadır. Renal replasman tedavisi gerektiren hasta sayısındaki artış dikkati çekici olup, bu sayının 2030 yılına kadar iki katına çıkması beklenmektedir. Ayrıca dünyada son dönem böbrek yetmezlikli hasta sayısının 14.5 milyona ulaşacağı, yılda 2 milyondan fazla kişinin renal replasman tedavilere erişimle ilgili sorunlar nedeniyle hayatını kaybedeceği tahmin edilmektedir. Hemodiyaliz, son dönem böbrek yetmezliğini tedavi etmek için en yaygın kullanılan yöntemdir. Çalışmalar ev hemodiyalizinin merkez hemodiyalizine göre yaşam süresini daha fazla uzattığını, morbiditeyi azalttığını ve yaşam kalitesini iyileştirdiğini bildirmesine karşın, bu hemodiyaliz yöntemi az kullanılmaktadır. Avrupa'da diyaliz hastalarının sadece %2'sine ev hemodiyalizi uygulanmaktadır. Bununla birlikte, koronavirüs hastalığı 2019 (COVID-19) pandemisi gibi salgınlar nedeniyle ev hemodiyalizinin daha fazla kullanılmasının çok yakında kritik öneme sahip olacağı düşünülmektedir. Hastalar merkez hemodiyalizinde tedaviye devam ederken fiziksel mesafe kurallarına uyamamaktadırlar. Merkez hemodiyalizi; COVID-19 enfeksiyonunun sağlık personelleri, hastalar, aile bireyleri ve topluma bulaşma riskini artırmaktadır. Bu nedenle, COVID-19 pandemisi merkez hemodiyalizi yapılan hastalar ve sağlık ekibi için özel mücadeleler gerektirmektedir. Ev hemodiyalizi ise hem son dönem böbrek yetmezlikli hastalar, hem de sağlık personellerinde COVID-19 enfeksiyon riskini oldukça azaltarak toplumda da riski azaltmaktadır. Bu derlemenin amacı, COVID-19 pandemisi sırasında son dönem böbrek yetmezlikli hastalar için ev hemodiyalizinin önemini ve başarılı bir ev hemodiyalizi programı yürütebilmek için önerileri gözden geçirmektir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, ev hemodiyalizi, merkez hemodiyalizi, son dönem böbrek yetmezliği

COVID-19 PANDEMIC AND HOME HEMODIALYSIS: A REVIEW OF THE LITERATURE

Abstract: Nowadays, the global burden of chronic kidney disease is increasing. Recent studies suggest that chronic kidney disease affects approximately 850 million persons worldwide. One in 10 adults suffers from chronic kidney disease. It is very interesting to note the increasing number of patients requiring renal replacement therapy and this number is expected to double by the year 2030. It is also estimated that 14.5 million people worldwide will be living with end-stage renal disease. More than 2 million people will also die annually from end-stage renal disease due to access-related problems to renal replacement therapies. Hemodialysis is the most common method used to treat end-stage renal disease. Previous studies report that home hemodialysis prolongs survival, reduces morbidity, and improves the quality of life of patients compared to in-center hemodialysis, yet it is underutilized. In Europe, only 2% of dialysis patients are on home hemodialysis. However, increasing the utilization of home hemodialysis is going to be critical very soon because of outbreaks such as the coronavirus disease 2019 (COVID-19) pandemic. Patients on in-center hemodialysis are unable to practice physical distancing rules while continuing treatment. In-center hemodialysis increases the risk of COVID-19 infection transmission to health-care professionals, patients, family members, and the public. The COVID-19 pandemic, therefore, presents specific challenges for patients on in-center hemodialysis and the healthcare team. Home hemodialysis also substantially reduces the risk of COVID-19 infection both in patients with end-stage kidney disease and in the health-care professionals, thus reducing the risk to the public. This review aims to provide an overview of the importance of home hemodialysis for patients with end-stage renal disease during the COVID-19 pandemic and recommendations for establishing a successful home hemodialysis program.

Keywords: COVID-19, home hemodialysis, in-center hemodialysis, end-stage renal disease

SARS-COV-2 VİRÜSÜNÜN TESPİTİNDE ÖRNEK HAVUZZLAMAMIN ETKİNLİĞİ

Dr. Öğretim Üyesi Murat Karameşe

Kafkas Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı

murat_karameşe@hotmail.com

Özet: Giriş: Günümüzde, COVID-19 pandemisi ile mücadele kapsamında, hükümetler ve sağlık kuruluşları tarama testi sayısını artırmaya çalışmaktadır. Laboratuvar kapasitelerinin artırılması beklenir; ancak, bu durum daha fazla kimyasal, test ve işgücü tüketimine neden olur. Bu noktada, çok sayıda asemptomatik insanın taranmasında uygulanması kolay ve beklentileri karşılayan bir test stratejisi kullanılmalıdır. Bu çalışmada, Gerçek Zamanlı Polimeraz Zincir Reaksiyonu (RT-PCR) tekniğinin bir negatif numune havuzu içindeki tek bir SARS-CoV-2 pozitif örneğini tespit etme potansiyelini test etmeyi amaçladık.

Metot: Çalışmamızda 4 grup mevcuttu; (1) 5, 10, 20, 40 ve 80 negatif ve CT değeri 20-25 arasında olan 1 pozitif örnek ile oluşturulan havuz, (2) Aynı sayıda negatif ve CT değeri 25-30 arasında olan 1 pozitif örnek ile oluşturulan havuz, (3) Aynı sayıda negatif ve CT değeri 30-35 arasında olan 1 pozitif örnek ile oluşturulan havuz, (4) Aynı sayıda negatif ve CT değeri 35-40 arasında olan 1 pozitif örnek ile oluşturulan havuz. Örnek havuzlarının değerlendirilmesinde RT-PCR tekniği kullanıldı. Sonuçlar: Bu çalışmada, CT değerleri 20-25, 25-30 ve 35-40 olan pozitif ile oluşturulmuş örnek havuzlarına ait tüm serilerde (5, 10, 20, 40 ve 80 negatif örnek içeren), SARS-CoV-2 pozitifliği farklı CT değerleri ile tespit edilmiştir; ancak CT değeri 35-40 arasında olan pozitif örnek ile oluşturulmuş örnek havuzlarından yalnızca 5 ve 10 negatif örnekli havuzlarda SARS-CoV-2 pozitifliği saptanmıştır. Pozitiflik tespit edilen tüm çalışma gruplarında CT değerleri negatif örnek miktarı artıkça kademli olarak artmaktaydı.

Tartışma: Sonuç olarak, örnek havuzlamanın kimyasal ve test tasarrufuna, harcanan zamanın azaltılmasına ve test kabiliyetinin artırılmasına neden olacağı düşünülmektedir. Ayrıca, örnek havuzlamanın COVID-19 için gerçekleştirilecek tarama testlerinin mevcut kapasitelerinin genişletilmesine izin vereceğini umuyoruz.

Anahtar Kelimeler: SARS-CoV-2, COVID-19, RT-PCR, Örnek havuzlama

THE EFFICIENCY OF SAMPLE POOLING FOR DETECTION OF SARS-COV-2

Abstract: Introduction: To combat with the COVID-19 pandemic, governments are trying to increase the number of screening tests. An expansion the capacity of laboratories are expected; however, this process causes more consumption of reagents, tests, and labor. At that point, a testing strategy that is easy to implement and meets the expectations should be used when large numbers of asymptomatic people need to be screened. In this study, we aimed to test the potential of the Real-Time Polymerase Chain Reaction (RT-PCR) technique for detecting a single SARS-CoV-2 positive sample within a pool of negative samples. Methods: The study had four groups; (1) Pooling 5, 10, 20, 40, and 80 negative samples with a positive sample (CT between 20-25), (2) Pooling serial negative samples with a positive sample (CT between 25-30), (3) Pooling serial negative samples with a positive sample (CT between 30-35), and (4) Pooling serial negative samples with a positive sample (CT between 35-40). RT-PCR technique was performed, and the obtained data were analyzed. Results: Here, we reported that a single positive sample with three different CT values (between 20-25, 25-30, and 30-35) can be detected even in pools of up to 80 negative patients; however, a single positive sample with a high CT value between 35-40 can only be detected in pools of up to 10 negative patients. The CT values of all pools were gradually decreased for all study groups. Discussion: As a conclusion, it is thought that sample pooling will result in the saving of reagents, personal time, increasing the testing capability. Additionally, we hope that pool tests for COVID-19 would allow expanding current screening capacities.

Keywords: SARS-CoV-2, COVID-19, RT-PCR, Sample pooling

COVID-19 VE OBEZİTE: OBEZİTE HASTALIĞIN ŞİDDETİ İÇİN BİR RİSK FAKTÖRÜ MÜ?

Dr. Nihan Yıldız

Yüksek İhtisas Üniversitesi / Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü
nihanyaldiz@yiu.edu.tr

Dr. Sevan Çetin Özbek

Yüksek İhtisas Üniversitesi / Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü
sevancetin@yiu.edu.tr

Özet: COVID-19 salgını dünya çapında, özellikle obezitenin yaygın olduğu Avrupa ve Kuzey Amerika’da hızla yayılmıştır. Obezite ile Şiddetli Akut Solunum Sendromu Koronavirüs 2 (SARS-CoV-2) arasındaki ilişki net olarak tespit edilmemiş olsa da obezite farklı ülkeler ve kurumlar tarafından hastalığın bağımsız risk faktörleri arasında sayılmaktadır. Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri (CDC), beden kitle indeksi (BKI) ≥ 40 olarak tanımlanan şiddetli obezitenin COVID-19’un komplikasyonları için yüksek risk faktörü olduğunu belirtmektedir. Yapılan çalışmalarda hastanede ve yoğun bakımda tedavi edilen, mekanik ventilasyona ihtiyaç duyan ve ölüm ile sonuçlanan COVID-19 vakalarında obezite sıklığının daha fazla olduğu belirlenmiştir. Obezitenin, hastalığın şiddetini arttırmasının nedeni üzerine farklı teoriler geliştirilmiştir. Obezitenin, COVID-19 için bağımsız risk faktörleri olarak belirtilen kardiyovasküler hastalıklar, diyabet, hipertansiyon ve kronik böbrek hastalığına neden olabildiği ve bu hastalıkların kontrolünü zorlaştırdığı bilinmektedir. COVID-19’un patogenezinde önemli bir rol oynayan immün sistem aynı zamanda obezite kaynaklı adipoz doku inflamasyonunda da önemli bir rol oynar. Adipoz dokunun bu inflamasyonu, dislipidemi, insülin direnci, tip 2 diyabet, hipertansiyon ve kardiyovasküler hastalıklara yol açan metabolik işlev bozukluğu ile sonuçlanır. Aynı zamanda COVID-19’a bağlı ölümlerin nedenlerinin başında gelen akut solunum sıkıntısı sendromu (ARDS) ve çoklu organ yetmezliğinin hastalık için tanımlanan “sitokin fırtınası” kaynaklı olduğu ifade edilmektedir. Kilolu ve obez bireylerde TNF- α , IL-6, IL-8, C-reaktif protein gibi pro inflamatuvar sitokinlerin salınımının arttığı ve inflamasyonu arttırdığı bilinmektedir. Bu makalede obezitenin, Covid-19’un şiddeti üzerine etkisi araştırmalardan elde edilen veriler ve olası mekanizmalar ile incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, obezite, beslenme, inflamasyon, pro- inflamatuvar sitokinler

COVID-19 AND OBESITY: IS OBESITY A RISK FACTOR FOR THE SEVERITY OF THIS DISEASE?

Abstract: The COVID-19 outbreak has spread rapidly worldwide, especially in Europe and North America, where obesity is common. Although the relationship between obesity and severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2 (SARS-CoV-2) has not been clearly established, obesity is considered among the independent risk factors of the disease by different countries and institutions. The Centers for Disease Control and Prevention (CDC) state that severe obesity, defined as body mass index (BMI) ≥ 40 , is a high risk factor for complications of COVID-19. In studies conducted, it was determined that the frequency of obesity was higher in COVID-19 cases treated in hospital and intensive care units, requiring mechanical ventilation and resulting in death. Different theories have been developed on the basis of why obesity increases the severity of the disease. It is known that obesity can cause cardiovascular diseases, diabetes, hypertension and chronic kidney disease, which are specified as independent risk factors for COVID-19, and make these diseases difficult to control. The immune system, which plays an important role in the pathogenesis of COVID-19, also plays an important role in obesity-induced adipose tissue inflammation. This inflammation of the adipose tissue results in metabolic dysfunction leading to dyslipidemia, insulin resistance, type 2 diabetes, hypertension and cardiovascular diseases. It is also stated that acute respiratory distress syndrome (ARDS) and multiple organ failure, which are the leading causes of COVID-19 related deaths, are caused by the "cytokine storm" defined for the disease. It is known that the release of pro-inflammatory cytokines such as TNF- α , IL-6, IL-8, C-reactive protein increases and increases inflammation in overweight and obese individuals. In this article, the effect of obesity on the severity of Covid-19 was investigated with the data obtained from the researches and possible mechanisms.

Keywords: Covid-19, obesity, nutrition, inflammation, pro inflammatory cytokines

VİTAMİN D VE COVID-19: İKİ PANDEMİ

Dr. Öğretim Üyesi Sevan Çetin Özbek

Yüksek İhtisas Üniversitesi / Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü.
sevan.cetin@gmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Emel Öktem Güngör

Yüksek İhtisas Üniversitesi / Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü.
emeloktem@yiu.edu.tr

Özet: Halk sağlığı sorunları arasında dünyada ilk sıraya yerleşen Koronavirüs (COVID-19) pandemisi, dünya çapında 300 binden fazla ölüme sebebiyet vermiştir. Bu durum, ülkelerin sağlık ve ekonomi başta olmak üzere birçok alanında olumsuz etkiler yaratmaya devam etmektedir. Bu makalede, dünyada önemli bir halk sağlığı sorunu olan D Vitamini yetersizliğinin, COVID-19 enfeksiyon riskine ve mortalitesine etkisi incelenecektir. Pandeminin ortaya çıkış yeri, Kuzey yarımküre ve kış aylarıdır. Mortalite oranlarının Kuzey enlemlerinde daha yüksek olması, yaşlı popülasyonun fazla olması ve D vitamini yetersizliğiyle ilişkilendirilmektedir. İnsanların karantinada olması nedeniyle güneş ışığından yeterince faydalanamaması, özellikle de yaşlı bireylerde D vitamini yetersizlik riskini artıran bir faktördür. Yetersizliğin temel nedenlerinden birisi güneş ışığından daha az yararlanmadır. D vitamini eksojen ve endojen yollarla sentezlenen; besin kaynakları açısından da çok zengin olmayan bir vitamindir. Ancak Kuzey Avrupa’da bazı ülkelerde COVID-19 nedeniyle ölüm oranlarının düşük olması, bu ülkelerdeki besin zenginleştirmede kullanılan D vitamininin koruyucu rolünü düşündürmektedir. Literatürde D vitamini yetersizliğinin, bulaşıcı olmayan kronik hastalıklar ve özellikle solunum yolları enfeksiyonları için bir risk faktörü olduğu belirtilmektedir. D vitamininin enfeksiyon riskini azaltmadaki rolü, çeşitli mekanizmalarla açıklanmaktadır. Bu mekanizmalar, pro-inflamatuar sitokin üretiminin azalması, anti-inflamatuar sitokin üretiminin artması ve D vitamininin immunmodülatör rolüdür. Mevcut veriler D vitamini yetersizliğinin, COVID-19 için bir risk oluşturabileceği, riskin azaltılmasında D vitamini düzeyinin iyileştirilmesinin, ucuz, güvenilir ve sonuçlara pozitif katkısı olacağı yönündedir. Ancak D vitamini ve COVID-19 arasındaki ilişki, salgın sonunda ortaya çıkacak olan geniş kapsamlı çalışmalarla daha çok netlik kazanacaktır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, vitamin D, beslenme, vitamin D yetersizliği

VITAMIN D and COVID-19: TWO PANDEMICS

Abstract: The Coronavirus (COVID-19) pandemic, which ranks first among the public health problems in the world, has caused more than 300 thousand deaths worldwide. This situation has a negative impact on many areas including health and economy of the country continues to create. In this article, the effect of vitamin D deficiency, which is an important public health problem in the world, on the risk and mortality of COVID-19 infection will be examined. The origin of the pandemic is the Northern hemisphere and winter months. Higher mortality rates in Northern latitudes are associated with higher elderly population and vitamin D deficiency. People cannot benefit from sunlight sufficiently because they are in quarantine is a factor that increases the risk of vitamin D deficiency especially in elderly individuals. One of the main causes of deficiency is less use of sunlight. Vitamin D synthesized by exogenous and endogenous means; it's a vitamin that is not very rich in terms of food sources. However, the low mortality rate due to COVID-19 in some countries in Northern Europe is to suggest the protective role of vitamin D used in food enrichment in these countries. It's stated in the literature that vitamin D deficiency is a risk factor for non-communicable chronic diseases and especially respiratory infections. The role of vitamin D in reducing the risk of infection is explained by several mechanisms. These are decreased proinflammatory cytokine production, increased anti-inflammatory cytokine production and immunomodulatory role of vitamin D. Current data suggest that, vitamin D deficiency may pose a risk for COVID-19, and improving the level of vitamin D in reducing risk will be inexpensive, reliable and positive for the results. However, the relationship between vitamin D and COVID-19 will become more clear with the extensive studies that will emerge at the end of the epidemic.

Keywords: COVID-19, vitamin D, nutrition, vitamin D deficiency

RİSK TOPLUMU TEORİSİ ÇERÇEVESİNDE COVID-19 SALGINI VE GÜNDELİK YAŞAM PRATİKLERİ

Öğr. Gör. Başak Düzel

Bitlis Eren Üniversitesi/ Sağlık Yüksekokulu, Sosyal Hizmet Bölümü.
bdüzel@beu.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Meryem Memiş Doğan

Bitlis Eren Üniversitesi/ Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü.
mmemis@beu.edu.tr

Özet: Tarihsel süreçteki değişimlerin etkisi ve modernleşme süreciyle birlikte sağlık teknolojisindeki gelişmeler, bireylerin yaşam süresinin uzaması ve hastalıkların önlenmesi noktasında beklentileri arttırmaktadır. Bu beklentiler, bireylerin hastalıkların önlenmesine yönelik güven duygusunu, hastalıklara ilişkin bilgi ve farkındalıklarına paralel olarak hasta olmaya ilişkin kaygılarını da arttırmıştır. Ayrıca içinde yaşadığımız çağın getirdiği iklim değişiklikleri, çevre sorunları ve salgın hastalıklar gibi büyük çaplı etkilere sahip küresel risklerin, toplumlarda korku, kaygı, güvensizlik ve tehdit algısının yükselmesine neden olduğu söylenebilir. Bu belirsizlik ve risk ortamında tehdit algısı yükselirken, güven arayışında olan bireyler bir savunma mekanizması olarak gündelik yaşam pratiklerini ve iletişim şekillerini değiştirmeye yönelmektedir. Bu bağlamda Aralık 2019'da Çin'in Vuhan kentinde ortaya çıktığı bilinen Covid-19 virüsünün yarattığı salgın da tüm dünyayı etkileyen, sonuçları öngörülemeyen, korku ve kaygı uyandıran küresel bir risk olarak toplumların gündelik yaşam pratikleri, tüketim alışkanlıkları ve kaygı düzeyleri üzerinde önemli değişimlere yol açacak bir süreç olarak tanımlanabilir. Bu noktada bireylerin tehdit algısı ile gündelik yaşam pratiklerinde gerçekleştirdikleri değişiklikler güvenlik, savunma, sağlık gibi temel ihtiyaçlar çerçevesinde açıklanabilir.

Çalışma, Covid-19 salgınının toplumda yarattığı belirsizlik, tehdit algısı ve gündelik yaşam pratiklerindeki değişimleri Ulrich Beck ve Anthony Giddens'in risk toplumu teorisi çerçevesinde açıklayabilmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca çalışma, toplumsal tedirginlik ve belirsizlik yaratan suça yönelik savunma şekillerinin ele alındığı suç teorilerini benzer bir toplumsal korkuya yol açan Covid-19 özelinde ele alması bakımından literatüre katkı sağlaması beklenmektedir. Bu kapsamda salgının gündelik yaşam pratiklerine yansımaları, sosyal yaşam, eğitim, çalışma yaşamı, aile içi ilişkiler ve tüketim pratikleri bakımından tartışılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Risk Toplumu, Covid-19, Gündelik Yaşam Pratikleri

COVID-19 OUTBREAK AND EVERYDAY LIFE PRACTICES IN THE FRAMEWORK OF RISK SOCIETY THEORY

Abstract: With the impact of the changes in the historical process and the modernization process, developments in health technology increase the expectations in terms of prolonging the life span of individuals and preventing diseases. These expectations increased individuals' sense of confidence in preventing diseases, and increased their knowledge and awareness of diseases, while increasing their anxiety about being sick. In addition, global risks such as climate changes, environmental problems and epidemics brought about by the age we live in; it can be said that it causes an increase in fear, anxiety, insecurity and threat perception in societies. While the perception of threat increases in this uncertain and risk environment, individuals seeking trust tend to change their daily life practices and communication styles as a defense mechanism. In this context, the epidemic caused by the Covid-19 virus, which is known to have emerged in Wuhan, China in December 2019, also causes significant changes in the daily life practices, consumption habits and anxiety levels of the societies as a global risk that affects the whole world and causes fear and anxiety. can be defined as a process that will open. At this point, individuals' perception of threat and the changes they make in their daily life practices can be explained within the framework of basic needs such as security, defense and health.

The study aims to explain the uncertainty, threat perception and changes in daily life practices caused by the Covid-19 epidemic within the framework of the risk society theory of Ulrich Beck and Anthony Giddens. In addition, the study is expected to contribute to the literature in terms of addressing crime theories in which defense forms against crime that create social uneasiness and uncertainty are dealt with in the context of Covid-19, which causes a similar social fear. In this context, the reflections of the epidemic on daily life practices are discussed in terms of social life, education, working life, family relations and consumption practices.

Keywords: Risk Society, Covid-19, Daily Life Practices

COVID-19 VE OBEZİTE

Arş. Gör. Dr. İsmail Toygar

Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği A.D.

ismail.toygar1@gmail.com

Özet: COVID-19 küresel salgını Aralık 2019'da Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıkmış ve 29 Mayıs 2020 itibarı ile dünyada yaklaşık 5.8 milyon bireyi, ülkemizde ise 160 binden fazla bireyi etkilemiştir. COVID-19 toplumun her kesiminden bireyi etkilemekle birlikte belirli yaş ve hastalık gruplarında daha ağır seyretmektedir. Bu hastalık gruplarından birisi de obezitedir. Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi COVID-19'un ağır semptomlar ile seyri yönünden obeziteyi bağımsız bir risk faktörü olarak tanımaktadır. Beden Kütle İndeksi (BKİ) 40 ve üzeri olan bireylerde COVID-19'un ağır semptomlar ile seyir etme ihtimalinin arttığı bilinmektedir. Özellikle genç bireylerde obezitenin yoğun bakım ihtiyacını ve hastalığın ağır semptomlar ile seyrini arttırdığı bildirilmektedir. Ayrıca obeziteye eşlik eden diyabetes mellitus, hipertansiyon ve kardiyovasküler hastalık bulunması durumunda semptomların daha da ağırlaştığı bildirilmektedir. COVID-19 hastalarında obezitenin ölüm oranlarını arttırdığı bildirilmektedir. Obez bireyler için COVID-19 küresel salgını döneminde ulusal ve uluslararası düzeyde öneriler bulunmaktadır. Bu önerilerde genel COVID-19'dan korunma önlemlerinin yanı sıra evlerinde en az iki hafta yetecek düzeyde ilaç ve yemek bulundurmaları, aşı takvimleri ile ilgili sağlık ekibi ile görüşmeleri, mümkün ise hastaneye gitmek yerine sağlık ekibi ile telefonla görüşmeleri ve acil durumlarda hastaneye başvurmadan çekinmemeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Pandemi, Obezite, Bakım

COVID-19 AND OBESITY

Abstract: The COVID-19 pandemic was occurred in Wuhan, China in December 2019, and as of May 29, 2020, it affected about 5.8 million individuals in the world and more than 160 thousand in our country. Although COVID-19 affects individuals from all parts of the society, it is more severe in certain age and disease groups. One of these disease groups is obesity. The Center for Disease Control and Prevention recognizes obesity as an independent risk factor for severe symptoms and prognosis of COVID-19. It is known that in individuals with a Body Mass Index (BMI) of 40 and above, the probability of COVID-19 prognosis with severe symptoms increases. Especially in young individuals, obesity is reported to increase the requiring intensive care unit and the disease with severe symptoms. It is also reported that the symptoms become more severe in the presence of diabetes mellitus, hypertension and cardiovascular disease accompanying obesity. It is reported that obesity increases the mortality rates in patients with COVID-19. There are national and international recommendations for obese individuals at the time of the COVID-19 pandemic. In these recommendations, besides general COVID-19 protection measures, it is recommended that they have enough medicines and meals in their homes for at least two weeks, talk to the healthcare team about vaccination calendars, call to the healthcare team instead of going to the hospital, if possible, and do not hesitate to contact the hospital in an emergency condition.

Keywords: COVID-19, Pandemic, Obesity, Care

RİSKLİ GRUPLARDA COVID-19 SALGINI VE SAĞLIKTA KADERCİLİK DAVRANIŞI: TÜRKİYE'DEN BİR ÖRNEK

Dr. Öğretim Ü. Çağla Yiğitbaş

*Giresun Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Giresun/Türkiye
caglayigitbas@hotmail.com

Dr. Öğretim Ü. Handan Özcan

İstanbul Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Ebelik Bölümü, İstanbul/Türkiye
hndnozc@hotmail.com

Öğr. Grv. Ayşe Elkoca

Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Gümüşhane /Türkiye
ayse.elkoca@hotmail.com

Özet: Araştırmanın amacı; dört farklı risk grubunda COVID 19 pandemisinde sağlığı koruma, kendini güvende hissetme ve sağlıkta kadercilik açısından fark oluşturan ve etkili olan değişkenleri belirlemektir.

Araştırma nicel tasarımda, genel tarama modelindedir. Öncesinde Sağlık Bakanlığı Bilimsel Araştırma Platformundan ve X Üniversitesi Bilimsel Araştırma Etik kurulundan izinler alınmıştır. Veriler dijital ortamda toplanmış, örneklem büyüklüğü için G*Power ile güç analizi, örneklem büyüklüğünün yeterliği için Keiser Mayer Olkin (KMO) testi yapılmıştır. $p < 0.05$ anlamlılık düzeyi kabul edilmiştir.

SKÖ puan ortalaması 47.80 ± 14.48 'dir (min-max: 17-85). Katılımcıların salgın sürecinde, kadercilik davranış sergileme puanlarının yükseğe yakın olduğu, yaşanan pandemi kaygısının ve 65 yaş üstü olmanın sağlıkta kadercilik davranış göstermede farklılaşma oluşturduğu bulunmuştur. Katılımcıların sağlığı koruyucu tedbir almalarında cinsiyetlerinin, gelir düzeylerinin ve sağlık algılarının fark oluşturduğu ve kendini güvende hissetmelerinde 65 yaş üstü grupta olmanın, kendisinde ya da birlikte yaşadığı kişide covid teşhisi varlığının, gelir düzeyinin, aldığı eğitimin ve kaygı yaşıyor olmanın etkili olduğu bulunmuştur.

Riskli gruplarda kadercilik eğiliminde, sağlığı koruma davranışında ve kendini güvende hissetmede bazı sosyodemografik özellikler önemlidir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, riskli gruplar, kadercilik eğilimi, sağlığı koruma, kendini güvende hissetme

COVID-19 OUTBREAK IN RISKY GROUPS AND FATALISM BEHAVIOR IN HEALTH: AN EXAMPLE FROM TURKEY

Abstract: The purpose of the research is to use the research to create a study In four different risk groups, COVID is to determine variables that make a difference in health protection, feeling safe and fatalism in health in 19 pandemics.

The research is in quantitative design, in the general scanning model. Prior to the ministry of health scientific research platform and x university scientific research ethics board permissions were obtained. The data were collected digitally, power analysis with G*Power for sample size, Keiser Mayer Olkin (KMO) test for the proficiency of sample size. $p < 0.05$ was accepted as the level of statistical significance.

SFH average score is 47.80 ± 14.48 (min-max: 17-85). During the epidemic process, participants found that fatalistic behavior points were near high, that the concern of pandemia and being over 65 constituted a differentiation in showing fatalistic behavior in health. It was found that being in the group over 65, the presence of covid diagnosis, income level, education and anxiety in the participants' health protective measure made a difference and felt safe.

In risky groups, some sociodemographic characteristics are important in fatalism, health protection behavior and feeling safe.

Key words: COVID-19, risky groups, tendency to fatalism, health protection, feel safe

SIİRT, TÜRKİYE'DE COVID-19 HASTALARININ İLK BULGULARI

Dr. Öğretim Üyesi Naci Ömer Alayunt

Siirt Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyokimya ABD

nacialayunt@hotmail.com

Dr. Osman Özudoğru

Siirt Devlet Hastanesi, Dahiliye

osmanozudogru2@gmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Emrah Yerlikaya

Siirt Üniversitesi, Faculty of Health Sciences, nursing department

emrahyerlikaya@hotmail.com

Özet: Amaç: Aralık 2019'da, Çin Hubei Eyaletindeki Wuhan şehrinden, insandan insana bulaşma ve ciddi insan enfeksiyonu ile ilişkili yeni bir koronavirüs (covid-19) bildirildi. Gereç ve yöntem: Türkiye'deki ilk Covid-19 hastalarının karşılaştırmalı bulguları, erken tanı, tedavi ile enfeksiyon riskini en aza indirir ve pandeminin yayılmasına engel olabilir. Bu çalışma Türkiye Siirt Devlet Hastanesi'nde Covid-19 tanısı konmuş 12 hasta ve sağlıklı normal 12 kişiden oluşmaktadır. Elektronik tıbbi kayıtlardan alınan veriler retrospektif olarak alındı ve hasta ile kontrol grubu verileri istatistiksel olarak karşılaştırıldı. Bulgular: Siirt Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu kararı ile çalışmaya başlandı. Kontrol grubuna göre istatistiksel olarak azalmış lenfosit (1.23 ± 0.66), WBC (5.00 ± 1.50), nötrofil (3.32 ± 1.77), trombositler (175.08 ± 44.18) ve artmış D-Dimer (595.08 ± 185.87), ferritin (236.31 ± 50.36), CRP (12.43 ± 4.31), laktat (1.37 ± 0.39), CK (189.50 ± 63.66) düzeyleri, diğer klinik bulgular Covid-19 ile uyumlu bulunmuştur. Sonuç: Bu çalışma Siirt / Türkiye'de pandemik Covid-19 üzerine yapılan ilk karşılaştırmalı çalışmadır. Bu prognostik parametreler, hastalığın şiddetli seyrinin ve en kötü klinik tablonun evrimini yansıtmaya katkıda bulunabilecek spesifik bir klinik tanı için önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Coronavirus, Covid-19, Laboratuvar testleri, Pandemi

FIRST FINDINGS OF COVID-19 PATIENTS IN SİİRT, TURKEY

Abstract: Objective: In December 2019, a novel coronavirus (covid-19) associated with human to human transmission and severe human infection has been recently reported from the city of Wuhan in China Hubei Province. Materials and methods: The first Covid-19 in Turkey comparative findings of patients may interfere with early diagnosis and treatment minimize the risk of infection and spread of the pandemic. This study in Turkey Siirt State Hospital in Covid-19 diagnosed patients and 12 healthy normal consists of 12 patients. Data from electronic medical records were taken retrospectively and patient and control group data were compared statistically. Results: Started to work with the decision of Siirt University Non-Interventional Clinical Research Ethics Committee. Statistically decreased lymphocyte (1.23 ± 0.66), WBC (5.00 ± 1.50), neutrophil (3.32 ± 1.77), platelets (175.08 ± 44.18) in Covid-19 patients compared to the control group and increased D-Dimer (595.08 ± 185.87), ferritin (236.31 ± 50.36), CRP (12.43 ± 4.31), lactate (1.37 ± 0.39), CK (189.50 ± 63.66) levels, other clinical findings were found to be compatible with covid-19. Conclusions: This study is the first comparative study on pandemic Covid-19 in Siirt/Turkey. These prognostic parameters are important for a specific clinical diagnosis, which may contribute to reflect the evolution of the severe course of the disease and the worst clinical picture.

Keywords: Coronavirus, Covid-19, Laboratory tests, Pandemic

SARS-COV-2 (COVID-19) VE GIDA GÜVENLİĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Emel Öktem Güngör

Yüksek İhtisas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü
emeloktem@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Nihan Yıldız

Yüksek İhtisas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü
nihanyildiz@yiu.edu.tr

Özet: Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ/ WHO) de pandemi kabul ettiği ve küresel sağlık sorunu haline gelen, SARS-CoV-2 (Covid-19) insanların yaşamında her yönüyle korku ve endişe yaratmaktadır. Bu durum sosyal yaşamın birçok alanında insanlara kendi tedbirlerini almaya sevk etmiştir. SARS-CoV-2 bir solunum yolu enfeksiyonu olup, bulaşma yolunun kişiler arası temas olduğu bilinmektedir. Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi (EFSA) ve DSÖ'nün bildirimleri doğrultusunda, bugüne kadar SARS-CoV-2'nin gıdalarla bulaştığına dair henüz bir kanıt bulunmamaktadır. Laboratuvar ortamında yapılan çalışmalar da, SARS-CoV-2'nin yüzeylerde uzun süre kalabildiğini göstermektedir. Fakat doğal ortamda virüsün aktivitesinin değişiklik gösterebileceği de unutulmamalıdır. Virüslerin gıdalara bulaşması, doğru uygulanan hijyen ve gıda güvenliği prosedürleri sayesinde engellenebilmektedir. Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi (FDA), yiyecekleri hazırlarken, el ve temas yüzeylerinin sıklıkla temizlenmesi, çiğ ve pişmiş besinlerin birbiri ile temasını engellemek (cross-contamination), yiyeceklerin doğru sıcaklıkta pişirilmesi ve güvenli soğutulması gibi uygulamaların bütün enfeksiyonlar için önemli olduğunu belirtilmiştir. Birçok meslek çalışanı için bu dönemde, uzaktan çalışma ve internet üzerinden toplantılar gerçekleştirilerek iş hayatı sürdürülebilmektedir. Fakat gıda sektörü çalışanlarının, evden çalışma şansları bulunmamaktadır. Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi (CDC) gıda sektöründe çalışanların temas ettiği tüm kritik noktaların sıklıkla ve rutin olarak temizlenmesini önermektedir. Gıda işletmeleri, üretimden pazarlamaya kadar besinin işlem geçirdiği her aşamada oluşabilecek riskleri en aza indirmek veya tehlikeleri ortadan kaldırmak amacıyla Tehlike Analizi ve Kritik Kontrol Noktası (HACCP) ilkelerine dayanan Gıda Güvenliği Yönetim Sistemlerine (FSMS) sahip olmalıdır. "Çiftlikten Sofraya Gıda Güvenliği" uygulamaları gıdaların besin zinciri boyunca hem üreticiyi hem de tüketiciyi korumakta, hijyen ve sanitasyon uygulamalarını güçlendirmekte, SARS-CoV-2 virüsü maruziyetini önlemede ve halk sağlığını korumada önemli bir rol üstlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid – 19, Gıda güvenliği, HACCP, hijyen, sanitasyon.

SARS-COV-2 (COVID – 19) AND FOOD SAFETY

Abstract: Today, SARS-CoV-2 (Covid-19), which the World Health Organization (WHO) also accepts as a pandemic, creates fear and anxiety in all aspects of people's lives.. This situation has prompted people to take their own precautions in many areas of social life. SARS-CoV-2 is a respiratory tract infection, and its transmission path is known to be interpersonal contact. In line with the notifications of the European Food Safety Authority (EFSA) and WHO, there is no evidence to date that SARS-CoV-2 is contaminated with food. It shows that SARS-CoV-2 can remain on the surfaces for a long time in laboratory studies. However, it should be remembered that the activity of the virus may vary in the natural environment. The transmission of viruses to food can be prevented by proper hygiene and food safety procedures. The American Food and Drug Administration (FDA) stated that applications such as frequent cleaning of hand and contact surfaces, prevention of cross-contamination, cooking of food at the right temperature and safe cooling, while preparing food are important for all infections. For many professionals, during this period, business life can be carried out by conducting remote work and meetings over the internet. However, food sector employees do not have a chance to work from home. The Center for Disease Control and Prevention (CDC) recommends that all critical points in the food industry come in contact frequently and routinely. Food enterprises must have Food Safety Management Systems (FSMS) based on Hazard Analysis and Critical Control Point (HACCP) principles to minimize risks or eliminate hazards at every stage of food processing, from production to marketing. “Farm to Table Food Safety” practices play an important role in protecting both the producer and the consumer, strengthening hygiene and sanitation practices, preventing SARS-CoV-2 exposure and protecting public health along the food chain of foods.

Keywords: Covid – 19, Food Safety, HACCP, hygiene, sanitation.

İLERİ YAŞ NÜFUSTA COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNİN ETKİSİ OLARAK DEPRESYON VE ANKSİYETE SIKLIĞININ ARAŞTIRILMASI

Uzman Dr. Nur Paksoy

İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi

nurerylmazpaksoy@hotmail.com

Özet: GİRİŞ: Korona virüs 2019 Aralık ayından itibaren COVID-19 suşu ile bir pandemiye yol açtığı ve Dünya çapında halen COVID-19 mücadelesinin devam ettiği bilinmektedir. Pandemi sürecinde ülkemizde yaşlı nüfusun 23.03.2020 tarihli kararla aile hekimlerince her on günde en az bir defa olmak üzere karantina programına uyup uymadığına dair izleminin yapıldığı program birinci basamak sistemlerine dahil edilmiştir. Çalışmamızda, ev karantinasında olan birinci basamak sağlık ekib tarafından düzenli kontrol ve gözlemleri yapılan ileri yaş bireylerde depresyon ve anksiyete sıklığının araştırılması amaçlanmıştır. YÖNTEM: Kliniğimizde takipli 44 kayıtlı 65 yaş üzeri izlem hastasından 41' ine süreçte ulaşılarak takipleri yapıldı. Telefon ile ulaşılarak Depresyon ve Anksiyete Değerlendirme Formu doldurularak değerlendirmeleri yapıldı. 16'sı erkek 25'i kadın hastalarda yapılan değerlendirme sonucunda, erkeklerin %25'i kadınların ise %20'sinde anksiyete ve erkeklerin % 37.5'i kadınların ise % 24'ünde depresyon skorları yüksek olarak tesbit edildi. Tüm hastaların %21.9'unda anksiyete ve %29.2'sinde depresyon skorları yüksek bulunmuştur. SONUÇ: Çalışmamızda 65 yaş üstü ve kronik hastalığı olan takipli nüfusumuzun süreçten önemli oranda etkilendiği özellikle erkek hastaların etkilenme oranının çok daha yüksek olduğu görülmüştür ($p<0.05$). Bu durum erkek hastaların yaşam tarzındaki değişikliğin zorunlu evde kalma kuralından dolayı daha fazla oluşuna bağlanmıştır. Pandemi ve sonrasında alınan tedbirler tüm yaş gruplarını etkilerken kronik hastalık ve kronik ağrı sendromu oranı çok daha yüksek olan yaşlı hastalarımızı daha olumsuz etkileme ihtimali yüksektir. Başta birinci basamak klinikleri olmak üzere yaşlı hasta takibi yapan tüm kliniklerde sonraki dönemlerde depresyon ve anksiyete bulguları açısından dikkatli olunmalı bütüncül yaklaşım her zaman göz önünde bulundurulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 Pandemisi, Yaşlı Nüfus, Anksiyete, Depresyon

INVESTIGATION OF THE FREQUENCY OF DEPRESSION AND ANXIETY AS THE EFFECT TO THE ELDERLY POPULATION COVID-19 PANDEMIA PROCESS

Abstract: INTRODUCTION: Corona virus is known to cause a pandemic with COVID-19 strain from December 2019 and the COVID-19 fight is still continuing worldwide. In the pandemic process, the program, in which the elderly population was monitored by the family physicians at least once every ten days with the decision dated 23.03.2020, was included in the primary care systems. In our study, it was aimed to investigate the frequency of depression and anxiety in advanced age individuals who are regularly checked and monitored by the primary health care team in the home quarantine. METHOD: In our clinic, there was 44 patients over the age of 65 who were followed-up, 41 were made patient interview by phone call. The Depression and Anxiety Assessment Form was filled out by phone and evaluated. As a result of the evaluation made on 16 male and 25 female patients, 25% of men had anxiety in 20% of women and 37.5% of men had depression scores in 24% of women. Anxiety and depression scores were high in 21.9% and 29.2% of all patients. CONCLUSION: In our study, it was observed that our follow-up population with age 65 and chronic disease was significantly affected by the process, especially the rate of male patients was higher ($p < 0.05$). This situation has been linked to the fact that the change in the lifestyle of male patients is more due to the mandatory rule of residence. While pandemic and subsequent measures affect all age groups, it is more likely to affect our elderly patients with a higher rate of chronic disease and chronic pain syndrome. Care should be taken in terms of signs of depression and anxiety in all clinics that monitor elderly patients, especially primary care clinics, , and the holistic approach should always be considered.

Keywords: Covid-19 Pandemia, Elderly Population, Anxiety, Depression

COVID-19 SALGINI DÖNEMİNDE DİŞ HEKİMLİĞİ İLE İLGİLİ SAĞLIK KURULUŞLARININ ACİL TEDAVİYE YÖNELİK UYGULAMALARI VE BİR MODEL ÖNERİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Doğan Durna

Atatürk Üniversitesi / Diş Hekimliği Fakültesi, Oral Diagnoz ve Radyoloji Bölümü.
dogandurna@atauni.edu.tr

ÖZET: Salgın dönemleri birçok toplumsal mekanizma gibi sağlık sistemleri için de ciddi sorunları beraberinde getirmektedir. İnsan sağlığını tehdit eden salgınlar sadece kendilerinin meydana getirdikleri tahribatla değil aynı zamanda ihtiyaç duyanların diğer sağlık hizmetlerine ulaşamama noktasında yaşanan sıkıntılarla da ciddi sorunların yaşanmasına sebep olmaktadır.

Covid-19 salgınının da açıkça ortaya koyduğu gibi sadece virüs kaynaklı hastalıklar değil zamanında müdahale edilemeyen sağlık problemleri de insanların çeşitli sorunlarla yüzleşmesine sebep olmaktadır. Zamanında müdahale edilemeyen acil sağlık sorunları arkasından başka problemleri de beraberinde getirmektedir.

Acil müdahale gerektiren ve insanların yaşam konforunu önemli ölçüde etkileyen ağız ve diş sağlığı ile ilgili sorunların da bu kapsamda değerlendirilmesinin bir zaruret olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda Covid-19 salgını döneminde ağız ve diş sağlığı hizmeti veren kurumların uygulamalarının değerlendirilmesi ve olası başka salgın durumlarına karşı hazırlıklı olunması gerekmektedir.

Bu bildiride salgın döneminde ağız ve diş sağlığı ile ilgili kurumların uygulamaları ele alınacak ve bu uygulamalar neticesinde ağız ve diş sağlığına yönelik acil uygulamalarının nasıl daha etkili bir şekilde yürütülebileceğine dair bütünsel bir model önerisi sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Acil Diş Tedavisi, Pandemi Dönemi

EMERGENCY TREATMENT PRACTICES OF DENTISTRY-RELATED HEALTHCARE ORGANIZATIONS IN THE PERIOD OF COVID-19 AND A MODEL RECOMMENDATION

Abstract: Epidemic periods bring serious problems for health systems like many social mechanisms. Outbreaks threatening human health cause serious problems not only with the destruction they cause, but also with the difficulties experienced by those who need not access other health services.

As the Covid-19 outbreak clearly demonstrates, not only virus-borne diseases, but also health problems that cannot be intervened in time cause people to face various problems. Emergency health problems, which cannot be intervened in time, bring along other problems.

It is thought that it is imperative to evaluate the problems related to oral and dental health, which require urgent intervention and affect the life comfort of people in this context. In this context, the practices of institutions that provide oral and dental health services during the Covid-19 epidemic period should be evaluated and prepared for other possible epidemic situations.

In this report, the practices of institutions related to oral and dental health will be discussed during the epidemic period, and as a result of these practices, an integrated model proposal will be presented on how to carry out emergency applications for oral and dental health more effectively.

Key Words: Emergency Dental Treatment, Pandemic Period

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN HASTANEDE EL HİJYENİ SAĞLAMADA TERCİH ETTİKLERİ YÖNTEMLER VE ENGELLERİN BELİRLENMESİ

Prof. Dr. Ayla Yava

Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik
ayla.yava@hku.edu.tr

Dr. Öğretim Üyesi Aynur Koyuncu

Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik
aynur.koyuncu@hku.edu.tr

Arş. Gör. Kadiriye Pehlivan

Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik
kadriye.pehlivan@hku.edu.tr

Özet: **Giriş:** Hemşirelik öğrencileri hastane uygulamalarında; sıklıkla hepatit B, SARS ve COVID-19 gibi temas, damlacık yolu ile bulaşan biyolojik risklerle karşılaşmaktadır. Hastanede bulaşın önlenmesinde en etkili yöntemin el hijyeni olduğu bilinmesine rağmen hemşirelik öğrencilerini el hijyenini sağlamada tercih ettikleri yöntemler, karşılaştıkları engeller bilinmemektedir. **Amaç:** Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin hastanede el hijyenini sağlamada tercih ettikleri yöntemler, el hijyenine uyum konusunda karşılaştıkları engellerin belirlenmesi amaçlandı.

Gereç ve Yöntem: Araştırma 01 Mart-01 Mayıs 2020 tarihleri arasında Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde öğrenim gören, araştırmaya katılmaya gönüllü öğrencilerle yapılan tanımlayıcı tipte araştırmadır. Araştırmaya 2,3 ve 4. sınıf hastane uygulaması yapan hemşirelik öğrencileri dâhil edildi. Araştırmaya başlamadan etik onay (onay no:2020/009) ve gerekli izinler alındı. Veriler literatüre dayalı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan form kullanılarak toplandı. Veriler dijital ortamda Google Forms aracılığıyla toplandı. İstatistik analiz SPSS 25.0 paket programıyla yapıldı. Verilerin gösteriminde sayı, yüzde, ortalama $\pm$ standart sapma değerleri hesaplandı. Kategorik değişkenler ki kare testi, normal dağılıma uyan sürekli değişkenler t testi, uymayanlar Man Whitney U testiyle karşılaştırıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi olarak $p < 0.05$ değeri kabul edildi. **Bulgular:** Katılımcıların yaş ortalaması 22.34 ± 2.26 yıl; %70.5'i kadın, %34.7'si 4. sınıf öğrencisi, %44.7'si dâhili kliniklerde uygulama yapmaktadır. Katılımcıların %71.'i hastaneye geldiğinde, %76.2'si hastaneden ayrılmadan, %47.7'si hastalara dokunmadan, %80.1'i hastalara dokunduktan sonra ellerini yıkadığını bildirdi. Katılımcıların çoğu bakım uygulamaları esnasında el hijyenini sağlamada eldiven (%79.0), el antiseptiği (%39.8), el yıkama (%47.7) tercih ettiklerini belirtti. Katılımcıların çoğu (%41.6) el hijyeni sağlamayı zorlaştıran en önemli faktör olarak yeterli eldiven bulunmamasını belirtti. Katılımcılar yeterli zaman (%36.8), lavabo (%9.7), el antiseptiği (%7.4) bulunmamasının el hijyenine uyumu engellediğini ifade ettiler. Katılımcıların hastane uygulamalarında tercih ettikleri el hijyeni yöntemi, engeller, yaş, eğitim durumu açısından karşılaştırıldığında aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlendi (sırasıyla; $p=0.069$, $p=0.489$), ($p>0.05$).

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin çoğunun hastaneye geldiğinde, ayrılmadan önce uygun el hijyeni sağladığı, hastane uygulamalarında el hijyenini sağlamada bazı engellerle karşılaştıkları belirlendi. Hastane ortamında bulunan biyolojik risklerin hemşirelik öğrencilerine bulaşmasının, çapraz enfeksiyonların önlenmesinde hastane uygulamasından önce el hijyeni konusundaki bilgileri artırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, El Hijyeni, Hemşirelik Öğrencileri

DETERMINING THE METHODS AND OBSTACLES PREFERRED BY NURSING STUDENTS IN PROVIDING HAND HYGIENE IN THE HOSPITAL

Abstract: Introduction: Nursing students encounter biological risks transmitted through contact and droplets in hospital applications. **Objective:** In the study, it was aimed to determine the methods preferred by nursing students in providing hand hygiene in the hospital and the obstacles they encounter regarding compliance with hand hygiene.

Material and Method: The research is descriptive study conducted with students volunteering to participate in the study between March 01 and May 01, 2020 at Hasan Kalyoncu University Nursing Department. The students who applied hospitals in the 2nd and 4th grade hospitals were included in the research. Ethical approval, necessary permissions were obtained before starting the research. The data were collected digitally via Google Forms with the form created by the researchers based on the literature. Statistical analysis was performed with the SPSS 25.0 package program. The number, percentage, mean $\pm$ standard deviation values were calculated in the display of the data. Those who did not comply were compared with the Man Whitney U test, $p < 0.05$ value was accepted as the statistical significance level. **Results:** The average age of the participants was 22.34 ± 2.26 years; %70.5 of them were women, %34.7 of them were 4th grade students, %44.7 of them were practiced in internal clinics. %47.7 reported that they washed their hands after touching the patients and %80.1 reported that they touched the patients. Most of the participants stated that they preferred gloves (%79.0), hand antiseptic (39.8%), hand washing (%47.7) in maintaining hand hygiene. Most of them (%41.6) stated that there isn't enough gloves as the most important factor that makes it difficult to provide hand hygiene. Participants stated that not having enough time (36.8%), sink (9.7%), hand antiseptic (7.4%) prevented compliance with hand hygiene. When they compared the hand hygiene method, obstacles, age, educational status, the difference wasn't statistically significant ($p = 0.069$, $p = 0.489$) ($p > 0.05$).

Conclusion: It was determined that most of the nursing students, when they came to the hospital, provided appropriate hand hygiene before leaving, they encountered some obstacles in providing hand hygiene in hospital applications.

Keywords: COVID-19, Hand Hygiene, Nursing Students

PANDEMİ NİTELİKLİ SALGINLARDA BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE SAĞLIK ALGISI İLİŞKİSİ: COVID-19 ÖRNEĞİ

Dr.Öğr.Üyesi Fatma Genç

Giresun Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
fatma.genc@giresun.edu.tr

Dr.Öğr.Üyesi Çağla Yiğitbaş

Giresun Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü
cagla.yigitbas@giresun.edu.tr

Özet: Giriş: Coronavirüsler (COV), grip etkenleri arasındadır ve şimdi olduğu gibi önceki yıllarda da COV kaynaklı çeşitli pandemiler yaşanmıştır. Bu araştırmanın amacı; bazı değişkenler açısından, psikolojik sağlamlık ve sağlık algısı arasında ilişki olup olmadığını COVID-19 pandemisi örneğinde araştırmaktır.

Yöntem: Araştırma nicel ve genel tarama modeline dayalı olup kesitsel tiptedir. Araştırmaya katılım, sosyal medya aracılığıyla olması sağlanmıştır. Araştırmanın verileri internet tabanlı dijital ortamda 20 yaş ve üstü bireylerden toplanmıştır. Verilerin toplanmasında, Bireysel Bilgi Formu, Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (KPSÖ) ve Sağlık Algısı Ölçeği (SAÖ) kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 33.24 ± 10.95 'dur ve %35.7'si erkek %84.1'i yükseköğretim düzeyinde eğitime sahiptir. Puan ortalamaları SAÖ'de 52.68 ± 6.80 , KPSÖ'de 20.11 ± 4.24 'dür. Gelir düzeyini yeterli olarak algılama ve sağlığını mükemmel olarak algılama değişkenlerinin hem psikolojik sağlamlık hem de sağlık algısı puanı açısından fark oluşturduğu görülmüştür. Araştırmada katılımcıların sağlık algıları attıkça psikolojik sağlamlıklarının da yükseldiği görülmüştür ($p < 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Katılımcıların sağlık algıları ve psikolojik sağlamlıkları orta düzeydedir. Salgından korunmaya yönelik aldıkları önlemler ve bazı sosyodemografik özellikleri, psikolojik sağlamlıkları ve sağlık algıları üzerinde fark oluşturmaktadır. Bireylerin stresli yaşam olaylarıyla mücadele edebilmeleri için psikolojik sağlamlıklarını ve sağlık algıları geliştirilmeli ve desteklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, COVID-19, psikolojik sağlamlık, sağlık algısı

CORRELATION BETWEEN PSYCHOLOGICAL RESILIENCE AND HEALTH PERCEPTION IN TERMS OF SOME VARIABLES IN PANDEMIC OUTBREAKS: THE COVID-19 CASE

Abstract: Background: Coronaviruses (CoV) are among influenza elements, and various pandemics originating from CoV have been experienced in the past.

Aim: This study was aimed to examine the correlation between psychological resilience and health perception in terms of some variables in the case of the COVID-19 pandemic.

Methods: This cross-sectional study was carried out using quantitative and general screening models. Participation was ensured through social media. The data were collected from individuals aged 20 and over in the digital environment. In data collection, an Individual Information Form, the Brief Resilience Scale (BRS) and the Perception of Health Scale (PHS) were used.

Results: The participants had a mean age of 33.24 ± 10.95 , with 35.7% males and 84.1% with a higher education. Mean scores were 52.68 ± 6.80 for PHS and 20.11 ± 4.24 for BRS. We observed that the variables of perceiving one's level of income as adequate and perceiving one's health as perfect created differences in terms of both psychological resilience and health perception scores. We found that the health perceptions of the participants increased in parallel with their psychological resilience ($p < 0.05$).

Conclusion: The participants were found to have moderate levels of health perception and psychological resilience. Their measures against the epidemic and certain socio-demographic characteristics led to differences in their psychological resilience and health perceptions. The psychological resilience and health perceptions of individuals should be improved and supported for them to be able to cope with stressful life events.

Keywords: Pandemic, COVID-19, psychological resilience, health perception

KORONAVİRÜS HASTALIĞI (COVID-19): DIŞ HEKİMLİĞİ ÜZERİNE GENEL BAKIŞ

Arş. Gör. Görkem Tekin

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi , Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Anabilim Dalı

dt.gorkemtekin@gmail.com

Doç. Dr. Nesrin Saruhan

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi , Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Anabilim Dalı

dt_nesrin@yahoo.com

Özet: Aralık 2019'da COVID-19 salgını ilk olarak Çin'in Hubei, Wuhan kentinden bildirilmiştir. Daha sonra kişiden kişiye temasın ana yayılım yolu olduğu, hapsirme ve öksürme sonrasında saçılan damlacıklar yoluyla bulaştığı gözlemlendi. Yapılan çalışmalarda ACE-2'nin ağız boşluğunda eksprese olduğunu ve reseptörün dil epitel hücrelerinde yoğun şekilde çoğaldığı gösterdi. Bu sonuçlar, ağız boşluğunun COVID-19 enfeksiyonunun bulaşmasında büyük bir risk olduğunu gösterdi. Bu durum diş hekimliğine ve günlük yaşama COVID-19 salgınına önlemek için prosedürler getirmiştir. Bu çalışmanın amacı COVID-19 salgınında diş hekimliği uygulamaları ve koronavirüsten korunma yolları üzerine dikkat çekmektir. Bu derlemede 2020 yılı içerisinde COVID-19 ve diş hekimliği kelimelerini içeren yayınlar tarandı. COVID-19 bulaşma riskleri, korunma yolları ve pandemi süresince yapılacak uygulamalar değerlendirildi. COVID-19 hastalığının kuluçka süresi 1-14 gün arasında değişmekle birlikte ortalama 5-6 gün olduğu bildirilmiştir. Yüksek risk alanlarında ve COVID-19 şüpheli/pozitif olan hastaların bulunduğu alanlarda %3'lük sodyum hipoklorid sprey sıkılmasını takiben rutin temizlik ve dezenfeksiyonun yapılması ve sonrasında tekrar %3'lük sodyum hipokloritin bulaşı büyük ölçüde engellediği bildirilmiştir. Dental uygulamalar öncesinde % 0.5-1.5 hidrojen peroksit ve % 0.2 povidon iyodinin etkili olduğu bildirilmiştir. Semptomatik COVID-19'u olan hastalar ana viral bulaş kaynağıdır ve bu nedenle kişisel koruyucu ekipmanla yeterli bir altyapıda acil durum gerektiren durumlarda tedavi edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Dental Uygulamalar, Koronavirüs

CORONAVIRUS DISEASE (COVID-19): AN OVERVIEW OF DENTISTRY

Abstract: In December 2019, the outbreak of COVID-19 was first reported from Wuhan, China. Then, it was reported that person-to-person contact was the main route of spread. It was observed that he was infected by droplets scattered after sneezing and coughing. Studies have shown that ACE-2 is expressed in the oral cavity and the receptor is proliferating in tongue epithelial cells. These results showed that there is a great risk of transmission of the COVID-19 infection in the oral cavity. This has brought procedures to prevent dentistry and daily life from the outbreak of COVID-19. The aim of this study is to draw attention to dentistry practices and ways of protection from coronavirus in the COVID-19 outbreak. In this review, publications containing the words COVID-19 and dentistry were scanned in 2020. COVID-19 contamination risks, protection routes, and applications during the pandemic were evaluated. It has been reported that the incubation period of COVID-19 disease varies between 1-14 days, however, it is an average of 5-6 days. 3% sodium hypochlorite spray should be sprayed in high-risk areas and in areas where patients with COVID-19 suspects / positive patients, followed by routine cleaning and disinfection and subsequently 3% sodium hypochlorite preventing transmission. It has been reported that the use of 0.5-1.5% hydrogen peroxide and 0.2% povidone-iodine is effective before dental applications. Patients with symptomatic COVID-19 are the main source of viral transmission. Therefore, it should be treated in situations requiring emergency, with personal protective equipment and sufficient infrastructure.

Keywords: Coronavirus, COVID-19, Dental Application

COVID-19 PANDEMİSİNE BAĞLI GEBELERDE KAYGI DURUMU

Dr. Öğr. Üyesi Handan Özcan

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü
Handan.ozcan@sbu.edu.tr

Öğr. Gör. Ayşe Elkoca

Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İlk ve Acil Yardım Bölümü
ayse.elkoca@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Çağla Yiğitbaş

Giresun Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Ebelik Bölümü
caglayigitbas@hotmail.com

Özet: COVID-19 enfeksiyonu, Aralık 2019'da Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıkan ve kısa sürede tüm dünya ülkelerinde krize sebep olan bir pandemidir. Planlanan araştırmanın amacı COVID-19 pandemi sürecini gebeler açısından ele almak, gebelerin durumluluk ve süreklilik kaygı düzeylerini belirlemektir.

Araştırma nicel tasarımdadır. Etik izinler alınmış, veriler dijital ortamda toplanmış, örneklem büyüklüğü için güç analizi yapılmıştır. Örneklem sayısı 656 gebe olarak hesaplanmıştır. Verilerin toplanmasında bireysel bilgi formu ile Durumluluk-Süreklilik Kaygı Ölçeği kullanılmıştır.

Çalışmada gebelerin büyük çoğunluğu (%86.3) pandemi süreci ile ilgili kaygı duymakta, yarısından fazlası gebeliğinin (%62.9) ve doğumunun etkileneceğini düşünmektedir (%66.2). Bu süreçte gebelerin %60.2'si sağlık kontrollerini aksatmış ve en fazla bebekleri için endişe duydukları (%57.1) belirlenmiştir. Gebelerin %51.2'sinde durumluluk anksiyete düzeyleri hafif düzeyde, %89.8'inde ise süreklilik anksiyete düzeyleri ise orta düzeydedir.

Pandemi gibi kriz dönemlerinde öncelikli gruplar arasında gebeler de yer almaktadır. Doğum öncesi dönemde duygu-durum bozukluklarının taranması, önlemesi, erken teşhis konulması ve tedavi edilmesi maternal ve fetal sağlık açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, gebeler, kaygı durumu

ANXIETY IN PREGNANCIES DUE TO COVID-19 PANDEMIC

Abstract: COVID-19 infection is a pandemic that occurred in Wuhan, China in December 2019, causing a crisis in all countries of the world in a short time. The aim of the planned research is to address the COVID-19 pandemic process in terms of pregnant women, and to determine the state and continuity anxiety levels of pregnant women.

The research is in quantitative design. Ethical permissions were obtained, data were collected digitally, and power analysis was performed for sample size. The number of samples was calculated as 656 pregnant women. In the collection of the data, the Individual Information Form and the State-Continuity Anxiety Scale were used.

In the study, the majority of pregnant women (86.3%) are concerned about the pandemic process, more than half of them think that their pregnancy (62.9%) and birth will be affected (66.2%). In this process, 60.2% of the pregnant women disrupted their health checks and it was determined that they were most concerned about their babies (57.1%). In 51.2% of pregnant women, the state anxiety levels are mild and in 89.8%, the continuity anxiety levels are moderate.

Pregnant women are among the priority groups in times of crisis like pandemic. Screening, prevention, early diagnosis and treatment of emotional-state disorders in the prenatal period are important for maternal and fetal health.

Keywords: COVID-19, pregnant women, anxiety status

PERCEPTION, ANXIETY AND PRECAUTIONS OF ADULTS ABOUT NEW CORONAVIRUS (COVID-19) PANDEMIC IN TURKEY: AGE, GENDER AND EDUCATION STATUS COMPARISON

Asst. Prof. Dr. Nursemin Ünal

Ankara Medipol University, Faculty of Health Sciences

nurse_unal@hotmail.com

Asst. Prof. Dr. Betül Tosun

Hasan Kalyoncu University, Faculty of Health Sciences

betul.tosun@hku.edu.tr

Abstract: Background: Highly infectious and drastically devastating new coronavirus rises anxiety in public as it has no specific vaccination or treatment. So, the perception, anxiety and precautions of individuals on COVID-19 pandemic differs in every individual. Aims: This study aims to identify the perceptions, anxiety and precautions of adults on coronavirus in Turkey.

Methods: This cross-sectional survey used an online questionnaire to collect data. Snowball sampling method were used to recruit N=1092 participants in Turkey. Data were analyzed by SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 program pack. Descriptive statistics were presented in number, percentage, mean, standard deviation, minimum and maximum values. Chi-Square test was used to compare the gender, education status and age groups. The Bonferroni correction was used to limit the possibility of getting a statistically significant result when testing multiple hypotheses. $p < 0.05$ was accepted as statistically significant.

Results: The mean age of the participants was 36.51 ± 11.12 years, 48.30% of them were female, 66.40% were married and 60.60% had children. More than half of the participants (62.80%) had a bachelor degree and 70.00% were employed. The participants were following the agenda on coronavirus, their perceptions were alerted, their anxiety level was quite high and they were well-informed about the required questions. Female participants thinking that alcohol and smoking are risk and they less likely saw the COVID-19 pandemic as a danger ($p < 0.05$). Knowledge and precautions of higher educated individuals were higher ($p < 0.5$). Females were and were found to know the required questions about home hygiene ($p < 0.05$).

Conclusion: Additional educational precautions should be taken for individuals with lower education and precautions for mental health promotion should be taken regarding women. Policymakers and healthcare professionals should announce the confirmed scientific information on COVID-19 pandemic to the public.

Keywords: Anxiety, Perception, Precautions, COVID-19 Pandemic, Health.

SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA COVID- 19 ENFEKSİYONUNA YAKALANMANIN EVDE KEDİ- KÖPEK BESLEMEKLE İLİŞKİSİ

Dr. Öğretim Üyesi Şevin Demir

Maltepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği

sevin.demir@maltepe.edu.tr

Özet: İlk olarak 1960'lı yıllarda tanımlanan insan coronavirüsü 2002 yılında Ağır Akut Solunum Yolu Yetersizliği Sendromu (SARS), 2012 yılında da Orta Doğu Solunum Yetmezliği Sendromu (MERS) ile ciddiyetini ortaya koymuştur. Reseptör çıkıntıları, yüksek mutasyon sıklığı ve RNA instabiliteleri nedeniyle, geniş bir konakçı aralığı sergileyen coronavirüsler insanlar, yarasalar, domuzlar, kediler, köpekler, kemirgenler ve kümes hayvanlarında bulunabilirler. Kedi ve köpekler yüzyıllardır evlerimizde en yakın dostlarımız olarak yaşamaktadır. 2020 yılının Şubat ayında Hong Kong'da Pomeranian cinsi bir köpeğin sahibinin ardından Covid pozitifleşmesinin de etkisiyle kimi evcil hayvan sahipleri pandemi sürecinde evdeki dostlarını yalnızlığa terketmeye başlamıştır. Sonrasında yapılan farklı çalışmalarda da kedi ve köpeklerde COVID-19 pozitif çıkmıştır. Bizlerin COVID-19 ile enfekte olmamızın ardından kedi ve köpeklerimize enfeksiyonu bulaştırdığımız sonrasında da onlarla temas eden diğer insanlara da bulaştırdığı düşünülmektedir. Bulaşıcı hastalıklarda hiç şüphesiz ki en büyük riski sağlık çalışanları taşımaktadır. Biz bu çalışmamızda COVID-19 sürecinde aktif olarak hastanemizde hizmet veren 383 çalışanımızın evinde kedi veya köpek besleme durumunu sorgulayarak, bu hayvanların enfeksiyonu geçirmemizle ilişkisini anlamaya çalıştık. Çalışanlarımızdan evde hayvan besleyen 64 çalışanımızın sadece %4,7'si virüsle enfekte olurken, hayvan beslemeyen 319 çalışanımızın %8,8'i pandemi döneminde enfekte olmuştur, fakat aradaki fark istatistiki olarak anlamlı çıkmamıştır ($p=0,14$). Hayvan sahibi olanlarda COVID-19 geçirme açısından Odd's Ratio 0.51(%95 CI 0.15-1.73) olarak saptanmıştır. Kedi, köpek besleyenlerin göreceli olarak daha az enfekte olması, daha önceden evcil hayvanlarda bulunan diğer coronavirüs gruplarından duyarlanmış olunmasına bağlanabilir. Örneklem sayısının artırılması istatistiksel olarak anlamlı neden-sonuç ilişkisinin saptanması için gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Kedi, Köpek

THE RELATIONSHIP BETWEEN GETTING COVID-19 INFECTION AND FEEDING PET AT HOME IN HEALTHCARE PROFESSIONALS

Abstract: Human coronavirus, which was first described in the 1960s, showed its severity with the Severe Acute Respiratory Disorder Syndrome (SARS) in 2002 and the Middle East Respiratory Syndrome (MERS) in 2012. Due to receptor protrusions, high frequency of mutations and RNA instability, coronaviruses exhibit a wide host range and can be found in humans, bats, pigs, cats, dogs, rodents and poultry. Cats and dogs have been living in our homes for centuries as our closest friends. With the effect of a Pomeranian dog in Hong Kong becoming COVID-19 positive after its owner in February 2020, some pet owners started to leave their friends at in the pandemic process. In subsequent studies, cats and dogs were also, COVID-19 positive. It is thought that after being infected with COVID-19, we have infected our cats and dogs and then they infected other people who contacted with them. Health workers are undoubtedly at the greatest risk group of infectious diseases. In this study, we tried to understand the relationship of these animals with being infected by questioning the cat or dog feeding status at the home of our 383 employees who actively serve in our hospital during the COVID-19 process. While only 4.7% of our 64 employees, who feed animals at home, are infected with the virus, 8.8% of our 319 employees, who do not feed, are infected during the pandemic period, but the difference was not statistically significant ($p = 0.14$). Odd's Ratio was 0.51 (95% CI 0.15-1.73) in terms of passing COVID-19 in animal owners. The relatively less infection of cat and dog feeders may be due to their sensitivity to other coronavirus groups previously found in their pets. Increasing the number of samples is required to determine statistically significant cause-effect relationship.

Keywords: Covid-19, Cat, Dog

TÜRKİYE'DE COVID-19 SALGINI SIRASINDA HEMŞİRELERİN ANKSİYETE DÜZEYLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Dr. Öğretim Üyesi Emel Bahadır Yılmaz

Giresun Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik
ebahadiryilmaz@yahoo.com

Dr. Öğretim Üyesi Arzu Yüksel

Aksaray Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik
arzualtunay76@gmail.com

Özet: Amaç: Bu çalışmada, Türkiye’de Covid-19 salgını sırasında hemşirelerin kaygı düzeylerinin ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Bu tanımlayıcı çalışma, 25 Nisan-7 Mayıs 2020 tarihleri arasında Türkiye’nin 81 ilinde çalışan hemşireler ile yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini ise dahil olma kriterlerini karşılayan (18 yaş ve üzerinde olmak, çalışmaya katılmak için onam vermek) 1457 hemşire oluşturmuştur. Etik kurul izni Aksaray Üniversitesi’nden alınmıştır (Tarih: 24.04.2020, Numara: 2020/03-60). Verilerin toplanmasında, Durumluk Kaygı Ölçeği (DKÖ) kullanılmıştır. Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi, verilerin değerlendirilmesinde kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %81’i kadın, %38’i 25-31 yaş grubundadır; %44.1’i 9 yıldan fazla mesleki deneyime sahip olduklarını, %59.1’i pandemi ve yoğun bakım dışında bir serviste çalıştıklarını bildirmişlerdir. Hemşirelerin DKÖ toplam puan ortalamalarının 51.51 ± 9.94 ’tür. Covid-19 salgını nedeniyle hemşirelerin %73.6’sında gerginlik, %65.5’inde anksiyete ve %61.6’sında hastalığa yakalanma korkusu olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada kadınların, ileri yaşta olanların, evlilerin, çocuk sahibi olanların, mesleki deneyimi fazla olanların, pandemi/yoğun bakım servislerinde çalışanların, servis hemşirelerinin ve ellerinde tahriş olanların daha yüksek düzeyde anksiyeteye sahip oldukları belirlenmiştir.

Sonuç: Türkiye’de Covid-19 salgını sırasında hemşirelerin anksiyete düzeyleri orta düzeydedir. Uzun vadede enfekte hastalara primer bakım veren hemşirelerin ruh sağlığı değerlendirmelerinin yapılması ve onları ruhsal açıdan güçlendirecek, psikolojik dayanıklılıklarını ve stresle baş etmelerini artıracak ruhsal müdahale çalışmalarının yapılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, anksiyete, COVID-19, koronavirüs.

NURSE ANXIETY LEVELS AND EFFECTIVE FACTORS DURING COVID-19 OUTBREAK IN TURKEY

Abstract: Aim: This study aims to investigate the anxiety levels of nurses and effective factors during the COVID-19 outbreak in Turkey. **Methods:** This cross-sectional and web-based study was carried out among nurses in Turkey's 81 provinces from 25 April to 7 May 2020. The study sample consisted of 1457 nurses who met the inclusion criteria, namely that they were aged 18 and older and consented to participating in the study. Aksaray University Human Subjects Ethics Committee Approval (Date: 24.04.2020, No: 2020/03-60) was obtained before starting the study. The State-Trait Anxiety Inventory (STAI) were used to collect the study data. The Mann-Whitney U test and Kruskal Wallis test were used for the evaluation.

Results: 81% of participants were women, 38% were 25–31 years of age, 44.1% reported that they had more than nine years of professional experience, 59.1% reported that they were working in a service other than the pandemic and intensive care unit. The mean total STAI score of the nurses was 51.51 ± 9.94 . Stress due to the COVID-19 outbreak accounted for 73.6%, 65.5% had anxiety and 61.6% worried about being infected with the coronavirus. The levels of anxiety were found to be higher in older, married females with children and long professional experience, and were working in pandemic intensive care services, as service nurses, and those with irritation of their hands.

Conclusion: In Turkey, anxiety levels of nurses working during the COVID-19 pandemic have been found to be moderate. It has been recommended that the mental health of nurses who provide primary care to infected patients should be evaluated in the long term and spiritual interventions should be made to strengthen them mentally and enhance their psychological resilience and ability to cope with stress.

Keywords: Nurse, Anxiety, COVID-19, Coronavirus

COVID-19 ENFEKSİYONUNDA EMZİRME VE EBELİK BAKIMI

Uzm. Hemşire Ayşe Çuvadar

Trakya Üniversitesi, Koroner Anjiyo Üitesi,
aysecuvadar@hotmail.com

Dr. Öğrt. Üyesi Handan Özcan

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Anabilim Dalı,
hndnozc@hotmai.com

Özet: COVID-19 enfeksiyonu bütün dünya ülkelerine yayılan önemli bir pandemidir. Enfeksiyonun gebeler ve fetüse olan etkileri tam olarak bilinmemekte ve emzirme dönemi hakkında yeterli veri bulunmamaktadır. Emzirme ile ilgili farklı görüşler olmasına rağmen genellikle beslenmenin anne sütü ile olması yönündedir. COVID 19 tanısı alan gebenin doğumundan sonra bebeğinin 14 gün izole edilmesi ve sağma ile beslenmenin desteklenmesi önerilmektedir. Bu süreçte doğum yapan kadına bakım veren ebeler; bebeklerin sağlıklı gelişimi için annelerin emzirmeye teşvik edilmesinde, sürecin iyi yönetilmesinde, izolasyon kurallarının sürdürülmesinde ve uygulamalarda annelerin desteklenmesinde önemli rol oynarlar.

Anahtar kelimeler: COVID 19, Emzirme, Ebe

BREASTFEEDING AND MIDWIFERY CARE IN COVID-19 INFECTION

Abstract: COVID-19 infection is an important pandemic that spreads all over the world. The effect of infection on pregnant women and fetus is not known exactly and there is not enough information about breastfeeding period. Although there are different opinions about breastfeeding, generally are in the direction of nutrition with breast milk. It is recommended to isolate the baby for 14 days after the birth of the pregnant woman diagnosed with COVID 19 and to support milking breast milk and feeding with breast milk. Midwives who care for the woman giving birth in this process; they play an important role in encouraging mothers to breastfeed for healthy development of babies, managing the process well, maintaining isolation rules and supporting mothers in practices.

Keywords: COVID19, Breastfeeding, Midwife

SAĞLIK BÖLÜMLERİNDE OKUYAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN COVID-19 KORKU DÜZEYLERİ: BİR ÖZEL ÜNİVERSİTE ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Figen Özşahin

Avrasya Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Diş Protez
figen.ozsahin@avrasya.edu.tr

Öğr. Gör. Arif Aksoy

Avrasya Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Ağız Diş Sağlığı
arif.aksoy@avrasya.edu.tr

ÖZET: İnsanlık yüzyıllar boyunca birçok badireler yaşamıştır. Bunlardan bazıları savaşlar, depremler, seller, felaketler ve hastalıklardır. Özellikle bulaşıcı hastalıklar insanoğlunun en çaresiz kaldığı durumlar olarak göze çarpmaktadır. Günümüzde tüm dünyayı etkisi altına alan virüsel kökenli Covid-19 salgın hastalığı bunlardan bir tanesidir. Covid-19 insanları psikolojik, sosyolojik, ekonomik ve birçok açıdan etkilemektedir. Salgın sürecinde en ön sırada çalışan sağlık çalışanlarının önemi artmıştır. Bu çalışma da sağlık çalışanı adaylarının bu süreçteki psikolojik durumları araştırılmaya değer bulunmuştur.

Bu çalışmanın amacı, sağlık bölümlerinde okuyan üniversite öğrencilerinin bazı demografik özelliklerine göre Covid-19 korku düzeylerini belirlemektir. Çalışmada Ahorsu ve ark.(2020)'nın geliştirdiği, Satıcı ve ark.(2020)'nın Türkçe uyarlamasını yaptığı 7 maddelik 5'li likert ölçek kullanılmıştır. Araştırmaya çeşitli sağlık bölümlerinde (Lisans: Hemşirelik, Sağlık Yönetimi, Ebelik, Önlisans: İlk ve Acil Yardım, Anestezi gibi) okuyan 923 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırma da SPSS programı kullanılmış olup Mann-Whitney, Kruskal- Wallis gibi testler uygulanmıştır. Araştırma sonucuna göre, kronik rahatsızlığı olup olmama durumlarına göre, kronik rahatsızlığı olanların Covid-19 korku düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur (sig.0.00). Öğrenim düzeyi açısından lisans ve önlisans arasında Covid-19 korku düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (sig.0.26).

Anahtar Kelimeler: Sağlık, Covid-19 Korkusu, Üniversite Öğrencileri

COVID-19 FEAR LEVELS OF UNIVERSITY STUDENTS READING IN HEALTH DEPARTMENTS: A PRIVATE UNIVERSITY CASE

Abstract: Humanity has lived through many centuries for centuries. Some of these are wars, earthquakes, floods, disasters and diseases. In particular, infectious diseases stand out as the situations where human beings are most helpless. Covid-19 epidemic disease of viral origin, which affects the whole world today, is one of them. Covid-19 affects people psychologically, sociologically, economically and in many ways. The importance of healthcare professionals working at the forefront during the epidemic has increased. In this study, the psychological status of the healthcare worker candidates in this process was found to be worth investigating.

The purpose of this study is to determine the level of Covid-19 fear according to some demographic characteristics of university students studying in health departments. In the study, a 5-point Likert scale with 7 items developed by Ahorsu et al. (2020) and adapted by Turkish by Seller et al. (2020) was used. 923 university students studying in various health departments (Bachelor: Nursing, Health Management, Midwifery, Associate Degree: First and Emergency Aid, Anesthesia) participated in the study. SPSS program was used in the research and tests such as Mann-Whitney, Kruskal-Wallis were applied. According to the results of the research, a significant difference was found between the level of Covid-19 fear of those with chronic disease according to their presence or absence of chronic illness (sig.0.00). In terms of education level, no significant difference was found between Covid-19 fear levels between undergraduate and associate degree (sig.0.26)..

Key Words: Health, Covid-19 Fear, University Students

BİR PANDEMİ HASTANESİNDE ACİL CERRAHİ TEDAVİ UYGULANAN HASTALARIN ANALİZİ

Dr. Öğretim Üyesi İsmail Aydın

Giresun Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi

ismail.aydin@giresun.edu.tr

Özet: Amaç: Çinli bilim adamları atipik pnömoniye neden olan bir patojen buldular ve ona “SARS-CoV-2” adını verdiler. Coronavirüs kaynaklı bu hastalık 11 Şubat 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından COVID-19 olarak adlandırıldı ve 11 mart tarihinde pandemi olarak kabul edildi. Dünyada 150'den fazla ülke bu hastalığın yayılmasına hızla dahil olmuş ve uluslararası endişe duyulan bir halk sağlığı sorunu haline gelmiştir. İnsanların evde kalmaları, hastalık durumunda acil durum numaralarını veya aile hekimlerini aramaları teşvik edilmiştir. Bu durum, geçmişe göre acil servise azalan başvuru düzeyini açıklayabilir ancak ameliyat gerektiren acil hasta sayısındaki muazzam azalmayı açıklayamaz. Evde akut karın hastalığı olan bilinmeyen sayıda artan hasta olabilir. Bu hastaların kaderi hala tahmin edilemez durumdadır. Bu çalışmada, pandemi hastanesi olan ve aynı zamanda acil cerrahi hizmetin verildiği hastanemizde, salgın süresince, acil cerrahi tedavi (ameliyat ve medikal tedavi) edilen hastaların analizi ve pandemi öncesi dönem ile kıyaslanması planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: 12 Mart 2020- 12 Mayıs 2020 tarihleri arasında acil cerrahi kliniğinde tedavi edilen hastaların dosyaları retrospektif olarak incelendi ve 12 Mart 2019- 12 Mayıs 2019 tarihleri arasında acil cerrahi kliniğinde tedavi edilen hastaların verileri ile kıyaslandı. Bulgular: Pandemi sürecinde, belirtilen tarih aralığında, acil cerrahi kliniğe yatırılan hasta sayısında bir önceki yıla göre yaklaşık %55 oranında azalma tespit edildi. Yatırılıp medikal tedavi uygulanan hasta sayısında yaklaşık %37 azalma, acil ameliyat edilen hasta sayısında yaklaşık %63 oranında azalma ve travma sebebi ile yatırılan hasta sayısında %60 oranında azalma tespit edildi.

Sonuç: Pandemi hastanesi bünyesinde, acil cerrahi kliniğine yatış ve acil ameliyat oranları bir önceki yıla göre azalmıştır. Bu azalmanın sebebi hastaların pandemi hastanesine, covid-19 harici şikayetler için başvuru konusunda çekingen davranması olabileceği ve olası ikinci dalga durumunda mümkün olduğunca pandemi hastanelerinde sadece covid-19 şüpheli veya pozitif hastaların takip ve tedavi edilmesi, acil branş hizmetinin başka hastanelerde verilmesinin daha faydalı olacağı kanısındayız.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Pandemi, Acil Cerrahi

ANALYSIS OF PATIENTS WITH EMERGENCY SURGERY IN A PANDEMIA HOSPITAL

Abstract: Objective: Chinese scientists have found a pathogen that causes atypical pneumonia and called it "SARS-CoV-2". This disease caused by coronavirus was named COVID-19 by the World Health Organization on February 11, 2020 and was accepted as a pandemic on March 11. There may be an unknown number of increasing patients with acute abdominal disease at home. The fate of these patients is still unpredictable. In this study, it was planned to analyze and compare the patients who underwent emergency surgical treatment (surgery and medical treatment) during the epidemic and compare it with the pre-pandemic period in our hospital, which has a pandemic hospital and also provides emergency surgery.

Material and Methods: The files of patients treated in the emergency surgery clinic between 12 March- 12 May 2020 were retrospectively reviewed and compared with the data of patients treated in the emergency surgery clinic between 12 March-12 May 2019. Results: During the pandemic period, a decrease of approximately 55% was detected in the number of patients admitted to the emergency surgery clinic within the specified date range. A 37% reduction in the number of patients who were hospitalized and received medical treatment, a 63% decrease in the number of emergency operated patients and a 60% decrease in the number of patients hospitalized due to trauma.

Conclusion: Hospitalization and emergency surgery rates in the pandemic hospital decreased compared to the previous year. We believe that the reason for this decrease may be that patients are reluctant to apply to the pandemic hospital for complaints other than covid-19, and in the case of a possible second wave, it will be more beneficial to follow up and treat only covid-19 suspected or positive patients in pandemic hospitals as much as possible, and to provide emergency branch service in other hospitals.

Keywords: Covid-19, Pandemic, Emergency Surgery

COVID-19 VE MS ORTAK PATOFİZYOLOJİK YOLAK: SİTOKİNLER

Doç. Dr. Dilcan Kotan

Sakarya Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı
dilcankotan@yahoo.com

Özet: MS’te tümör nekroz faktörü-alfa (TNF- α) ve IL-1 β ’ in de içinde yer aldığı monosit ürünlerinin T lenfositler üzerine immün fonksiyonu düzenleyici etkileri bulunmaktadır. Bu sitokinler prostaglandinler ve lökotrienler gibi inflamatuvar yanıtın temelini oluşturan moleküllerdendir. Bu temel sitokinlerin efektör T ve B hücreler üzerine etkileri karmaşık bir etkileşim sonucunda ortaya çıkar ve bu etkileşim ağına, "Sitokin Ağı" adı verilmektedir. COVID-19 ile enfekte kişilerin bir kısmında hastalık ciddi evreye ilerlerken büyük bir kısmında hastalık ortalama 14 gün içinde kendini sınırlandırmaktadır. Bu klinik gidişi neyin belirlediğini şimdiki bilgilerimizle tam olarak açıklayamamak da, hastalık şiddeti ile proenflamatuvar sitokin düzeyleri arasında bir ilişki olduğunu gösteren bazı kanıtlar mevcuttur. COVID-19 için iyileşmekten söz etmek ancak etkin bir bağışıklık yanıtının oluşmasıyla mümkündür. Hatta mevcut doku hasarının esas nedeninin hastalığa karşı koruyucu antikorların oluşması esnasında, bağışıklık düzensizliğinin ve proenflamatuvar sitokinlerin artmış salınımıyla ilişkili olabileceği öne sürülmüştür. COVID-19’da; virüs yayılımının sınırlandırılması proenflamatuvar sitokinlerin üretimi ve T hücrelerinin aktivasyonunu sağlayan bağışıklık yanıtıyla mümkündür. Endotel üzerine etki eden virüsün neden olduğu doku hasarı, makrofaj ve granülositlerde aşırı aktivasyon ve proenflamatuvar sitokinlerin aşırı üretimini indüklemesi durumunda "Sitokin Fırtınası" denen ağır doku hasarına yol açan tablo ile karşılaşılmaktadır. Belirgin proinflamatuvar özelliğe sahip IL-6 seviyesi ile periferik kandaki lenfosit subgrupları arasında yakın ilişkili bulunmuştur. Laboratuvar testlerinde pek çok hastada lenfosit düzeyleri normal ya da azalmış gözlenir. Bağışıklık oluşumunda hem T hem B hücre immünitesiyle ilişkili bu viral hastalığın MS ile ortak bazı patofizyolojik mekanizmalarda kesiştiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, multipl skleroz, pandemi

COVID-19 and MS COMMON PATHOPHYSIOLOGICAL PATHWAYS: CYTOKINES

Abstract: Monocyte products including tumor necrosis factor-alpha (TNF- α) and IL-1 β in MS have immune function regulating effects on T lymphocytes. These cytokines are molecules that form the basis of the inflammatory response, such as prostaglandins and leukotrienes. The effects of these basic cytokines on effector T and B cells result from a complex interaction and this interaction network is called "Cytokine Network". While some of the people infected with COVID-19 progress to a serious stage, for the most part, the disease limits itself within an average of 14 days. Although we cannot fully disclose what determines this clinical course with our current knowledge, there is some evidence to show a relationship between disease severity and proinflammatory cytokine levels. Talking about healing for COVID-19 is only possible with an effective immune response. It has even been suggested that the main cause of existing tissue damage may be related to the immune disorder and increased release of proinflammatory cytokines during the formation of protective antibodies against the disease. In Covid-19; Limiting virus spread is possible by the production of proinflammatory cytokines and an immune response that enables activation of T cells. In case of tissue damage caused by the virus acting on the endothelium, excessive activation in macrophages and granulocytes and overproduction of proinflammatory cytokines, a table leading to severe tissue damage called "Cytokine Storm" is encountered. It was found to be closely related to IL-6 level with prominent proinflammatory properties and lymphocyte subgroups in peripheral blood. In laboratory tests, lymphocyte levels are observed to be normal or decreased in many patients. This viral disease associated with both T and B cell immunity in immune formation is thought to intersect in some common pathophysiological mechanisms with MS.

Keywords: COVID-19, Multiple Sclerosis, Pandemic

COVID-19 TESTİNDEKİ PROBLEMLER VE YENİ GELİŞEN TEST STRATEJİLERİ

Dr. Öğretim Üyesi Rozelin Aydın

Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Mühendislik, Biyomühendislik
rozelin.aydin@gmail.com

Tayfun Tanır

Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Mühendislik, Biyomühendislik
tyfn.tnr.tt@gmail.com

Özet: Son zamanlarda insanlık oldukça yüksek bulaşma kabiliyetine sahip yeni bir virüs olan Ağır Akut Solunum Yolu Sendromu Koronavirüs 2 (SARS-CoV 2)'nin sebep olduğu Koronavirüs Hastalığı 2019 (COVID-19) adı verilen pandemiden dolayı sıkıntı çekmektedir. Güncel epidemiyolojik verilere göre süreç boyunca COVID-19 pozitif vaka sayısı 6 milyon 500 bin yaklaşırken ve ölümler 380 bini aşmıştır. Tarihin başından beri insanoğlunun varlığı çeşitli salgınlar tarafından tehdit altına girmiştir. Ancak her salgında evrimin doğası gereği hastalığa karşı bağışıklık geliştiren insanlar olup bu insanların genlerini bir sonraki nesle aktarmalarıyla bu hastalıklar daha hafif geçirilmeye başlanmıştır. Bilim geliştikçe salgınları önlemek ve savaşmak üzere güçlü bir deneyimsel ve sistematik altyapı geliştirebildik. Salgınlarla savaşta tarih boyunca hastalıkların yayılmasını engellemek üzere temaslıların izinin sürülmeye başlanması, insanlar arasında hijyen alışkanlıklarının yayılması ve tedavi için aşı ve ilaçların geliştirilmesi gibi birçok kilometre taşı başarıldı. Ancak içinde bulunduğumuz COVID-19 salgını süresince görülmüştür ki güvenilir, hızlı ve ekonomik testlerin üretimi ve etkili aşı/ilaçların daha kısa bir süre içerisinde geliştirilip kitlelerin kullanımına hazırlanması hala aşılması gereken önemli problemler arasındadır. Salgın hastalıklarla savaşmak için tedavi geliştirmek oldukça önemlidir ancak, en hayati nokta henüz salgın sağlık sistemlerini zorlayacak noktaya gelmeden etkili testler sağlanması ve filyasyon stratejilerinin uygulanmasıdır. Bu çalışmada, farklı tanısal testlerin başarı oranları, testlerdeki hataların sebepleri, ilginç vakalar, daha fazla COVID-19 pozitif vakanın tespit edilme oranını arttırmak için optimizasyon sürecinde başarılı stratejiler, ve bulaşıcı hastalıkların hızlı ve güvenilir test edilmesi için yeni geliştirilen metotların tartışılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Test, Teşhis, Doğruluk, Pandemi

ISSUES IN COVID-19 TESTING AND EMERGING TESTING STRATEGIES

Abstract: Currently, humanity suffers from a pandemic called Corona Virus Disease 2019 (COVID-19) highly contagious novel virus called Severe Acute Respiratory Syndrome Corona Virus 2 (SARS-CoV 2). Due to the current epidemiological data, COVID-19 cases have just surpassed 6,000,000 whilst deaths has surpassed 360,000. It remains overt that our existence has been challenged by various contagions since we began recording the history. Yet, due to evolution, there had been always some people developed adequate immunity to the diseases in each contagion and thus passed their genes to the next generation which allowed later generations to have the disease milder (Van Blerkom, 2003; Echaubard, Rudge and Lefevre, 2018). As our science and technology is improved, a solid experiential and scientific background could be developed to avert and fight infectious diseases. Many milestones have been achieved throughout history in the fight against the outbreaks such as thwarting the dissemination of the diseases by tracking strategies and improving hygiene practices among humans, developing a range of vaccines and pharmaceuticals. Yet, during the period of the COVID-19 pandemic, it is seen that there remain many problems to be solved such as designing accurate, rapid, and economic diagnostic tests, developing vaccines/pharmaceuticals and making them available for mass production in a shorter period. Developing an efficacious treatment is crucial for the fight against pandemics, however, the most vital point remains averting the spread of the disease by providing efficient testing methods and tracking strategies instead of dealing with a large number of patients that will overwhelm the health system. In this paper, it is aimed to discuss the success of different diagnostic strategies, reasons for inaccuracies in testing, weird cases, successful strategies to optimize the chance of catching more COVID-19 positive cases, and emerging methods for rapid and accurate diagnosis of infectious diseases.

Keywords: COVID-19, Testing, Diagnosis, Accuracy, Pandemic

COVID-19 İMMÜNİTESİ VE MULTİPL SKLEROZ

Doç. Dr. Dilcan Kotan

Sakarya Üniversitesi, Tıp Fakültesi , Nöroloji ABD.

dilcankotan@yahoo.com

Uzman Dr. Nur Paksoy

İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi

nurerylmazpaksoy@hotmail.com

Özet: COVID-19 aşısı bulunduğunda MS'li hastalarda, özellikle immünsupresif tedavi alanlarda bir olasılıkla etkinin düşük olacağı, B hücreleri baskılanmış olan bireylerde ise daha az etkili olabileceği düşünülmektedir. Şayet aşı pratiğimize girerse aşı öncesi bir ön fikir vermesi açısından lenfosit subgrupları ve immünglobülinlere bakılabilir. Belli ki aşı geliştiğinde her yeni MS tanılı kişiye hastalığa risk öngördüğümüz tedavilere başlanmadan önce aşılarda yapılması ve de aşının yeterli antikor titresi oluşturduğunun belirlenmesi, MS tedavilerindeki algoritmalara dahil olabilecektir. MS'li kişilerde inaktif aşılarda güvenli kabul edilmektedir. MS'li kişilerde aşılama sonrası atak sıklığında artış olasılığı düşüktür ve kar zarar oranı göz önüne alınarak gerekli aşılarda uygulanması önerilmektedir. Öte yandan immünsupresif etkin tedavileri alan MS olgularında yapılacak aşılarda etkinliği düşük olmakta, bu grupta özellikle canlı aşılarda riskli sayılmaktadır. COVID-19 aşısının pratiğimize girmesi durumunda hastalarımızı ne zaman ve hangi koşullarda aşılayacağımız, özellikle de immünsupresif etkili tedavi alan olgularda ne düzeyde etkin olduğu ve aşılama sonrası atak sıklığında artış olup olmadığı konusu ufuktaki tartışmalarımızın anahtarlarını belirleyecek görünmektedir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19 Pandemisi, Multipl Skleroz, Aşı

COVID-19 IMMUNITY AND MULTIPLE SCLEROSIS

Abstract: When the COVID-19 vaccine is found, it is thought that the effect will likely be low in patients with MS, especially those receiving immunosuppressive therapy, and it may be less effective in individuals with B cells suppressed. If it enters our vaccination practice, lymphocyte subgroups and immunoglobulins can be evaluated to give a preliminary idea. In particular, when the vaccine develops, it will be possible to vaccination before each treatment for which we predict a risk to the disease, and to determine that the vaccine generates sufficient antibody titer and included in algorithms for each newly diagnosed MS treatment. Inactive vaccines are considered safe in MS patients. In patients with MS, the probability of an increase in the frequency of attacks after vaccination is low and it is recommended to apply the necessary vaccines considering the profit and loss rate. On the other hand, the efficacy of vaccines to be administered in MS cases receiving immunosuppressive effective treatments is low, and live vaccines are considered to be risky especially in this group. When the COVID-19 vaccine enters our practice, the question of when and under which conditions we will vaccinate our patients, especially in cases receiving immunosuppressive therapy, and whether there is an increase in the frequency of attacks after vaccination will seem to outline the discussions on the horizon.

Keywords: COVID-19 Pandemic, Multiple Sclerosis, Vaccination

COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE UV-C IŞIN DEZENFEKSİYONU SONRASI SOLUNUM MASKELERİNİN YENİDEN KULLANILABİLİRLİK TAYİNİ

Uzman Dr. Nur Paksoy

İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi
nureryilmazpaksoy@hotmail.com

Doç. Dr. Gökhan Dikmen

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Kimya Bölümü
gdikmen@ogu.edu.tr

Prof. Dr. Vural Bütün

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Kimya Bölümü
vbutun@ogu.edu.tr

Arş. Gör. Zeynep Dikmen

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Biyomedikal Mühendisliği
zeryilmaz@ogu.edu.tr

Özet: Amaç: Bu çalışma UV-C dezenfeksiyonundan sonra solunum maskelerinin yeniden kullanılmasının kimyasal ve mekanik olarak güvenli olup olmadığını ortaya koymaktadır. Polipropilen elyaf olarak belirlenen maske malzemesinin kimyasal ve mikroskobik incelemesinin bir sonucu olarak, maskeler UV-C dezenfeksiyonundan sonra uzun süre kullanılabilir. Liflerde şekil degradasyonu ve polipropilende kimyasal değişiklik yoktur. Dezenfeksiyonun etkisini arttırmak için iyi tasarlanmış bir UV-C sterilizatör dolabı çok önemlidir.

Gereç ve yöntem: Deneyler için FFP2 V NR model maske ve 254 nm UV-C lamba kullanıldı. UV-C lambası ve maskesi 5 cm mesafede yerleştirildi. Maske örnekleri 5 dakika, 10 dakika, 20 dakika sonra alındı. ve 1 saat UV-C ışık uyarımı sonrasında alındı. Numunelerin X-ışını kırınımı analizi, CuKα radyasyonu ile Panalitik Emperyal X-ışını difraktometresi ile gerçekleştirildi ve CuKα ışınlaması ile 10 ila 90 derece arasındaki 2θ açılardan tarandı.

Bulgular: Orijinal maske materyali ve 1 saatlik aydınlatılmış maske materyali SEM çalışmaları ile analiz edildi. SEM analizinde maskenin lif yapısında deformasyon, kopma veya şekil değişikliği gözlenmedi. UV-C yönteminin, bu ön sonuçlarla maskelerin yeniden kullanılması için kimyasal olarak güvenli olduğu açıktır. Işığın tüm katmanlardan geçmesi için yönlendirildikten sonra etkili bir dezenfeksiyon mümkündür.

Sonuç: Polipropilen elyaf olarak bilinen solunum maskesi materyali üzerinde UV-C uyarma etkileri belirlenmiştir. Malzemenin hem kimyasal hem de lif yapısında bir değişiklik olmadığı gözlenmektedir. Sonuç olarak, UV-C ışığı ile uzun süre uyarıldıktan sonra solunum maskesini kullanmak, günümüzde sağlık çalışanları için çok önemli olan maskeyi birçok kez tekrar kullanmak kimyasal olarak güvenlidir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19 Pandemisi, Solunum Maskesi, UV-C Dezenfeksiyonu

DETERMINATION OF RESPIRATORY MASKS REUSABILITY AFTER UV-C LIGHT DISINFECTION DURING COVID-19 PANDEMIA

Abstract: Aim: This study reveals if it is chemically and mechanically safe to reuse of respiratory masks after UV-C disinfection. As a result of chemical and microscopic investigation of mask material, determined as polypropylene fiber, the masks can be used after UV-C disinfection for long times. There is not any shape degradation in fibers and chemical change in polypropylene. However to increase effect of disinfection a well designed UV-C sterilizer cabinet is crucial.

Materials and methods: FFP2 V NR model mask and 254 nm UV-C lamp was used for the experiments. The UV-C lamp and mask were placed at a distance of 5 cm. Mask samples were taken after 5 min., 10 min., 20 min. and 1 h UV-C light excitation. X-ray diffraction analysis of samples was performed with X-ray diffractometer with Cu K α radiation and scanned through 2θ angles between 10 and 90 degrees with CuK α irradiation.

Results: Original mask material and 1 hour illuminated mask material was analyzed with SEM studies. Deformation, breaking off or change in the shape of fiber structure of the respiratory mask was not observed from SEM analysis. It is clear that UV-C method is chemically safety to reuse of the masks with this pre-results. An effective disinfection is possible after guiding the light to pass through all layers.

Conclusion: UV-C excitation effects on mask material known as polypropylene fiber has been determined. It is observed that there is no change in both chemical and fiber structure of the material. As a result, it is chemically safe to use the respiratory mask after long time excitation with UV-C light meaning lots of times reuse of the mask which is crucial for the healthcare workers nowadays. A low cost, usefull and portable UV-C sterilizer cabinet is designed to use in hospitals for healthcare workers usage.

Keywords: COVID-19, Respiratory Mask, UV-C Disinfection

COVID-19: SİTOKİN FIRTINASI SENDROMU VE INTERLÖKİN-6

Öğr. Gör. Gülşah Tollu

Mersin Üniversitesi/ Teknik Bilimler MYO/ Laborant ve Veteriner Sağlık
gulsah tollu@mersin.edu.tr

ÖZET: İlk olarak Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan SARS-CoV-2 virüsünün neden olduğu COVID-19 olarak adlandırılan hastalık, bulaşma şekli ve tedavi seçenekleri ile dünya genelinde insanların yaşam güvenliğini ve sosyal yaşamını ciddi şekilde etkilemiştir. SARS-CoV-2 virüsü, asemptomatik seyredebilirken, alt solunum yollarını enfekte ederek, SARS veya MERS enfeksiyonundan daha hafif görünen semptomlarla insanlarda pnömoniye neden olabilir veya solunum fonksiyon bozukluğu ile ölümcül bir hiperinflamasyon hastalığı haline gelebilir. Klinik verilerin derlenmesi ve yayınlanmasıyla, çok sayıda veri, kişiler arasında bu farklı sürecin nedeninin, kontrolsüz sitokin salınmasına bağlı olabileceğini düşündürmektedir. Sitokinler COVID-19'un patofizyolojisinin merkezindedir; bazıları yararlı olsa da (tip I interferon, IL-7), bazıları özellikle sitokin fırtınası bağlamında zararlı (IL-1 β , IL-6 ve TNF-a) görünür. Ön veriler, IL-6 sitokin salınım sendromundaki dramatik artışın ve ölümcül interstisyel pnömoninin gelişimini açıklayabildiğine işaret etmektedir. IL-6'nın, COVID-19 ile ilişkili akut solunum sıkıntısı sendromunu (ARDS) tedavi ederek, hastalarının tedavisinin potansiyel bir hedef sitokini olabileceği düşünülmektedir. Etkili önleme ve tedavinin geliştirilmesi, özellikle hayatı tehdit eden ciddi vakalar için acil bir ihtiyaçtır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, IL-6, Sars-CoV-2, Sitokin fırtınası

COVID-19: CYTOKINE STORM SYNDROME AND INTERLEUKIN-6

Abstract: The disease, called COVID-19 caused by the SARS-CoV-2 virus, which first appeared in Wuhan City of China, has seriously affected life safety and social life with its mode of transmission and treatment options. The SARS-CoV-2 virus infects the lower respiratory tract and causes pneumonia in humans with symptoms that appear milder than the SARS or MERS infection, but it can eventually become a deadly hyperinflammation and respiratory dysfunction. With the compilation and publication of clinical data, a large number of data suggest that severe patients have mild or severe cytokine storms. Cytokines are at the center of the pathophysiology of COVID-19; some are useful (type I interferon, IL-7), others appear harmful (IL-1 β , IL-6 and TNF-a), especially in the context of cytokine storm. Preliminary data indicate that the dramatic increase in IL-6 cytokine release syndrome may explain the development of lethal interstitial pneumonia. It is thought that treating IL-6 associated acute respiratory distress syndrome (ARDS) and COVID-19 patients may be a potential target cytokine. The development of effective prevention and treatment is an urgent need, especially for serious life-threatening cases.

Keywords: Covid-19, IL-6, Sars-CoV-2, Cytokine storm

MOLECULAR DOCKING ANALYSIS OF SOME PHYTOCHEMICALS OF GOLDEN BERRY ON SARS-COV-2 MAIN PROTEASE

Asst. Prof. Dr. Ali Acar

Giresun University / Vocational School of Health Services, Department of Medical Services and Techniques.

ali.acar@giresun.edu.tr

Abstract: The novel human coronavirus, called SARS-CoV-2, first appeared in late 2019 in Wuhan, causing a respiratory disease called COVID-19 in China and has been declared a pandemic worldwide. Although currently not an approved drug for the treatment of coronaviral disease (COVID-19), some drugs have been tried. One of the main goals for therapeutic designs is the SARS-CoV-2 main protease (M^{pro}). The absence of a vaccine or drug yet and the fact that many investigated drugs have no direct effect on SARS-COV-2 have led to a focus on other compounds. In this study, interactions of three phytochemicals in golden berry with SARS-CoV-2 main protease were investigated by molecular docking analysis. Betulin (CID: 72236), Isoeugenol (CID: 853433) and Lucenin-2 (CID: 442615) compounds found in golden berry were obtained from PubChem Database. The main protease (6lu7) of COVID-19 in complex with an inhibitor N3 was downloaded from the protein data bank (PDB). The hetero atoms, water and N3 inhibitor (Chain C) were deleted and the main protease model was made ready for molecular docking. Energy minimization was performed with uff forcefield for all 3 phytochemicals. Molecular docking was performed with Autodock Vina. 2D and 3D images were acquired with Discovery Studio 2020. These compounds showed high-affinity interactions with the main protease of SARS-CoV-2. The binding energies obtained from the docking of 6LU7 with ligands, Betulin, Isoeugenol and Lucenin-2 were found to be -7.3, -5.0 and -7.9, kcal/mol, respectively. Lucenin-2 showed the highest binding affinity among these compounds. Each of these phytochemicals has hydrogen-bonded with different amino acids. Each of these compounds was understood to be the potential target potent inhibitors against SARS-CoV-2 M^{pro} can be used to design antiviral drugs effective against SARS-CoV-2. Also, the investigation of the binding activities of other phytochemicals will contribute to the drug development process for SARS-CoV-2.

Keywords: SARS-CoV-2, main protease, betulin, isoeugenol, lucenin-2

COVID-19 ÖLÜMLERİ İÇİN STANDARDİZE EDİLMİŞ HIZLAR

Arş. Gör. Duygu Korkmaz

Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp eğitimi ve bilişimi
duygukorkmaz@yyu.edu.tr

Arş. Gör. Hülya Binokay

Çukurova Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik
hbinokay@cu.edu.tr

Prof. Dr. Z.Nazan Alparslan

Çukurova Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik
nazan@cu.edu.tr

Özet: Amaç: Standartlaştırma teknikleri, ölüm oranlarına uygulandığında popülasyondaki yaş dağılımının etkisini ortadan kaldırmaktadır. COVID-2019'a bağlı ölüm riskinin yaşa göre etkilendiği gözlemlendiğinden bu çalışmada amaç, farklı demografik yapıları sahip bazı ülkelerin COVID-2019 ile ilişkili ölüm oranlarını standardize ettikten sonra karşılaştırmaktır.

Gereç ve Yöntem: 9 ülkenin benzer tarihlerde COVID-2019 ölüm verileri analiz edilmiştir. Yaşa özgü ölüm sayılarının veya oranlarının (COVID-2019 nedeniyle) kullanıldığı ülkeler Avustralya, Kanada, İtalya, Hollanda, Polonya, Güney Kore, İspanya, İsviçre ve Amerika Birleşik Devletleridir. Verilere Standartizasyon (Direct Standardization) Yöntemi uygulanmıştır. 9 ülke için Kaba Ölüm Hızları (CDR) ve Standardize Edilmiş Ölüm Hızları (SMR) ve yaş bantlarına göre ölüm hızları hesaplanmıştır. Hesaplamalarda kullanılan standart popülasyon, ölüm oranlarını standartlaştırmak için Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından önerilen popülasyondur. 9 ülke için yaş bantlarındaki nüfus tahmini Organization for Economic Co-operation and Development(OECD) veri platformundan elde edilmiştir.

Bulgular: Bulgular incelendiğinde, İspanya ve İtalya (grubun en yaşlı ikisi) dışında CDRrank ve SMRrank değerleri tüm ülkeler için aynıdır. Ancak, iki ülke arasındaki oranların büyüklüğünün karşılaştırılması hedeflendiğinde, bu karşılaştırma CDR ile yanıltıcı olabilir. Örnek olarak, İtalya ve ABD'ye ait CDR'lerin oranı 7 iken, SMR'ler dikkate alındığında bu oran 4'tür. İtalya ve Avustralya'ya ait CDR oranı 127 iken, SMR'ler dikkate alındığında bu oran 86'dır.

Sonuç: Yaşın etkisinin ortadan kaldırılmasında sağladığı fayda nedeniyle ülkeler arasındaki ölüm oranlarının büyüklüğünü karşılaştırmak için SMR kullanılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Kaba Ölüm Hızı (CDR), Standart Ölüm Hızı (SMR), Yaşa Özgü Ölüm Sayıları.

STANDARDIZED RATES FOR COVID-19 DEATHS

Abstract: Objective: Standardization techniques, when applied to death rates eliminate the effect of the age distribution in the population. Since it is observed that the risk of deaths due to COVID-2019 is effected by age, this study has been carried out with the aim of comparing COVID-2019 related death rates of some countries with different demographic structures by standardizing them.

Methods: The COVID-2019 death data of 9 countries on similar dates are analyzed. The countries for which age specific death numbers or rates(due to COVID-2019) used were: Australia, Canada, Italy, Netherlands, Poland, South Korea, Spain, Switzerland and United States. The method of direct standardization was applied on the data. Crude Death Rates(CDR) and Standardized Mortality Rates(SMR) and death rates by age bands were calculated for 9 countries. The standard population used in the calculations is the one recommended by the World Health Organization(WHO) for standardizing mortality rates. Population estimation in age bands for 9 countries were obtained from The Organization for Economic Co-operation and Development(OECD) data platform.

Results: When examined the results show that, except for Spain and Italy (the oldest two of the group), the CDRrank and the SMRrank values are the same for all of the countries. But when a comparison of the magnitude of rates between any two countries is aimed, this comparison may be misleading with the CDR. As an example, the ratio of CDRs belonging to Italy and USA is 7, whereas this ratio is 4 when SMRs are considered. The ratio of CDRs belonging to Italy and Australia is 127, whereas this ratio is 86 when SMRs are considered.

Conclusion: SMR should be used for comparing the magnitude of death rates between countries due to its benefit in eliminating the effect of age.

Keywords: Covid-19, Crude Death Rate(CDR), Standardized Mortality Rate(SMR), Age Spesific Death Numbers.

AKCİĞER BİLGİSAYARLI TOMOGRAFİ SONUÇLARINDA COVID-19 BULGULARI OLAN HASTALARIN, REVERS-TRANSKRİPTAZ POLİMERAZ ZİNCİR REAKSİYONU DEĞERLERİNİN İNCELENMESİ

Dr. Osman Özudoğru

osmanozudogru2@gmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Güneş Bolath

Siirt Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi

gunesbolatli83@gmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Fatih Taş

Siirt Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji

ftas85@yahoo.com

Özet: 2019 yılının Aralık ayında Çin'in Hubei eyaletinin Wuhan şehrinde ortaya çıkan pnömoni vakalarının sebebinin SARS-CoV ailesine ait yeni bir tür olan SARS-CoV-2'den kaynaklandığı ortaya çıktı. Dünya sağlık örgütü, Covid-19 adı verilen bu hastalığı, pandemi olarak ilan etmiştir. Bu çalışmanın amacı Covid-19 hastalığının tanısında kullanılan göğüs BT ile RT-PCR yöntemlerini birbirleri ile karşılaştırmak ve bu hastalığı risk faktörleriyle birlikte değerlendirmektir. Çalışma, Covid-19 tanısıyla tedavi edilen 66 hasta üzerinde gerçekleştirildi. Bu hastalardan Göğüs BT sonucu negatif çıkan 14 hasta, çalışma dışında tutuldu. Vakaların epidemiyolojik öyküsü, klinik semptomları, Göğüs BT ve RT-PCR sonuçları incelendi. Pozitif olan BT sonuçları; tek taraflı, bilateral ve bilateral yaygın akciğer tutulumu olacak şekilde gruplandırıldı. Göğüs BT sonuçları pozitif olan her bir vakanın 1, 3 ve 7. gün RT-PCR sonuçlarına bakıldı. Araştırmada elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak analiz edildi ve istatistiksel yöntemler kullanılarak değerlendirildi. Çalışmada, covid-19 teşhisi konulmuş 27 erkek, 25 kadın toplam 52 vaka incelendi. En yaygın bulgular; öksürük (78,8%), ateş (55,8%), 15 nefes darlığıydı (%28,8). Vakalarda %51,9 oranında kronik hastalık öyküsü ve sigara kullanan vakaların %50'sinin BT sonuçlarında bilateral akciğer tutulumu olduğu görüldü. RT-PCR sonuçlarına bakılan 52 hastadan; 37'si 1. gün, 5'i 4. gün, 2'si 7. gün pozitif olarak bulundu. Geriye kalan 8 vakada ise pozitif bulguya rastlanmadı. 7 vaka yoğun bakım desteği almış, 3 vaka entübe edilmiştir. Entübe edilen vakalardan 2'si exitus (3,8%) olmuştur. Bu çalışma Covid-19 tanısında BT'nin, RT-PCR' a göre daha güvenilir olduğunu düşündürmektedir. Ancak Covid-19 tanısında, tek bir yöntemin yeterli olduğunu söylemek güçtür. Bunun için hastanın hikayesinin, kronik hastalıklarının, yaşının, semptomlarının, BT görüntülerinin, laboratuvar ve RT-PCR test sonuçlarının bir bütün olarak değerlendirilmesinin daha doğru olduğunu düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, SARS-CoV-2, BT, RT-PCR

INVESTIGATION OF REVERS-TRANSCRIPTASE POLYMERASE CHAIN REACTION VALUES OF PATIENTS WITH COVID-19 FINDINGS IN LUNG COMPUTED TOMOGRAPHY RESULTS

Abstract: It turned out that the cause of pneumonia cases that occurred in China was due to SARS-CoV-2. The world health organization has declared this disease, which is called COVID-19, as a pandemic. The aim of this study is to compare chest computer tomography and Revers-Transcriptase Polymerase Chain Reaction methods used in the diagnosis of COVID-19 disease with each other and to evaluate this disease with risk factors. The study was carried out on 66 patients. Epidemiological history, clinical symptoms, chest CT and RT-PCR results of the cases were examined. RT-PCR results of 1, 4, and 7 days were evaluated for each case with positive chest CT results. The data obtained in the study were analyzed using the SPSS program and evaluated using statistical methods. In the study, the most common findings are; cough (78.8%), fever (55.8%), and 15 shortness of breath (28.8%). The patients who had 51.9% who has chronic disease history in cases and 50% of cigarette smokers showed bilateral lung involvement in CT results. 37 of them were found to be positive on day 1, 5 of them were found to be positive on day 4, and 2 of them were found to be positive on day 7 from 52 patients whose RT-PCR results were examined. In the remaining 8 cases, no positive findings were found. 7 cases received intensive care support, 3 cases were intubated. 2 of the intubated cases were exitus (3,8%). This study suggests that CT is more reliable than RT-PCR in the diagnosis of Covid-19. However, it is difficult to say that a single method is sufficient in the diagnosis of Covid-19. For this reason, we think that it is more accurate to evaluate the patient's history, chronic diseases, age, symptoms, CT images, laboratory and RT-PCR test results as a whole.

Keywords: Covid-19, SARS-CoV-2, CT, RT-PCR

BİR COVID-19 PANDEMİ HASTANESİNDE ÇALIŞAN SAĞLIK PROFESYONELLERİNİN İŞ YÜKÜNÜN SÜREKLİ ÖFKE VE ÖFKE İFADE TARZLARI ÜZERİNE ETKİSİ

Dr. Öğretim Üyesi Funda Evcili

Cumhuriyet Üniversitesi, SHMYO, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri
fundaevcili@hotmail.com

Doç. Dr. Gülbahtiyar Demirel

Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü
gulbahtiyar_doganer@hotmail.com

Özet: **Amaç:** Araştırmanın amacı, bir Covid-19 pandemi hastanesinde çalışan sağlık profesyonellerinin iş yükünün sürekli öfke ve öfke ifade tarzları üzerine etkisini belirlemektir.

Yöntem: Araştırma, İç Anadolu Bölgesi'nde bulunan bir Covid-19 pandemi hastanesinde yürütülmüştür. Araştırmaya başlamadan önce T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Covid-19 Bilimsel Araştırma Değerlendirme Komisyonu'ndan araştırma onayı alınmıştır. Veriler, Araştırmanın verileri, Kişisel Bilgi Formu, İş Yüğü Ölçeği (İYÖ) ve Sürekli Öfke – Öfke İfade Tarz Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini hastanenin pandemi birimlerinde çalışan, çevrimiçi anket yöntemine gönüllü katılan ve veri toplama araçlarını eksiksiz dolduran 493 sağlık profesyoneli oluşturmuştur. Verilerin SPSS (23.0) programında değerlendirilmiş, istatistiksel anlamlılık $p<0.05$ olarak alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan sağlık profesyonellerinin; %86.2'si kadın, %.74.4'ü hemşiredir, yalnızca %24.5'i öfke yönetimi konusunda eğitim almış, %70.6'sı öfke yönetimi konusunda kendisini yeterli bulduğunu ifade etmiştir. Kadın sağlık profesyonellerinin erkeklere göre iş yükünü daha fazla algıladığı, bununla birlikte öfkesini daha etkili kontrol edebildiği; ebelerin diğer sağlık profesyonellerine göre öfke kontrolünün daha güçlü, öfke dışı vurumunun istatistiksel açıdan anlamlı şekilde zayıf olduğu belirlenmiştir. Meslekte ≥ 16 yıldır çalışan sağlık profesyonellerinin İYÖ toplam ve 'Öfke Dışa Vurum' alt boyut puan ortalaması daha düşük; 'Öfke Kontrolü' alt boyut puan ortalaması daha yüksektir. Haftada ≥ 41 saat çalışanların ortalama 40 saat çalışanlara göre İYÖ toplam puan ortalaması istatistiksel açıdan daha yüksektir. Hizmet verilen birimdeki personel sayısını "yetersiz" bulan sağlık profesyonellerinin İYÖ toplam ve 'Sürekli Öfke' alt boyut puan ortalaması daha yüksek bulunmuştur. Mesleğinden ve gelirinden memnun olmayan sağlık profesyonellerinin memnun olanlara göre İYÖ toplam, 'Sürekli Öfke' ve 'Öfke İç Vurum' alt boyut puan ortalaması daha yüksektir ($p<0.05$). Araştırmada, iş yükünü fazla algılayan ve yaptığı işi tolere edemeyen sağlık profesyonellerinin sürekli öfke düzeyinin yüksek olduğu ve öfkenin bastırılmış olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$).

Sonuç: Sağlık kurumları ve kurum yöneticileri, Covid-19 ile enfekte hastaların bakımında yer alan profesyonellere yönelik risklerin tanınması ve müdahalelerin planlanmasını bir öncelik olarak kabul etmelidir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, pandemi, iş yükü, öfke, sağlık profesyoneli

THE EFFECT ON THE STYLES OF ANGER EXPRESSION AND TRAIT ANGER OF THE WORKLOAD OF HEALTH PROFESSIONALS WORKING IN A COVID-19 PANDEMIC HOSPITAL

Abstract: Purpose: The aim of the study was to determine the effect on the styles of anger expression and trait anger of the workload of health professionals working in a Covid-19 pandemic hospital.

Design and Methods: The study was carried out in a Covid-19 pandemic hospital in the Central Anatolia Region at Turkey. Before starting the research, research approval was obtained from "TR Ministry of Health, General Directorate of Health Services, Covid-19 Scientific Research Evaluation Commission". The data were collected via Personal Information Form, Workload Scale (WS) and Trait Anger-Anger Expression Scale. The sample of the study consisted of 493 health professionals working in the pandemic units of the hospital. The data were evaluated in SPSS (23.0) program and statistical significance was taken as $p < 0.05$.

Results: The 86.2% of participants were women, 74.4% of them were nurses, only 24.5% had received training on anger management, 70.6% had stated that they find themselves sufficient in anger management. Women health professionals perceive the workload more than men, however, they can control their anger more effectively. Compared to other health professionals, midwives were found to have stronger anger control and anger expression was statistically significantly weak. In the profession, the men of WS total and 'Anger Expression' sub-dimension points of health professionals working for ≥ 16 years was lower; The "Anger Control" sub-dimension mean score was higher. The mean total score of the WS was statistically higher than that of the employees working ≥ 41 hours a week compared to the mean 40 hours. In the research, it was determined that the health professionals who perceive the workload more and can't tolerate the work they do have a high anger level and anger was suppressed ($p < 0.05$).

Conclusion: Health institutions and institutional managers should consider the recognition of risks and the planning of interventions as a priority for professionals involved in the care of infected patients with Covid-19.

Keywords: Covid-19, pandemic, workload, anger, health professional

Jel Codes: I10, I14

OLGU SUNUMU: COVID-19'DA UZUN SÜREN PCR POZİTİFLİĞİ KÖTÜ PROGNOZ GÖSTERGESİ Mİ?

Dr. Öğretim Üyesi Betül Borku Uysal

Biruni Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları

betulborku@yahoo.com

Özet: Aralık 2019’ da, ilk olarak Çin’in Wuhan eyaletinde, şiddetli akut solunum sendromu koronavirüs 2 (SARS-CoV-2) olarak isimlendirilen yeni bir koronavirüs tespit edilmiştir. SARS-CoV-2’ nin sebep olduğu hastalık, 11 Şubat 2020’de Koronavirüs Hastalığı-19 (Covid-19) olarak adlandırıldı. Dünya Sağlık Örgütü 11 Mart 2020’de de COVID-19’ u pandemi ilan etti. Tanı amacıyla, bir swab aracılığıyla orofaringeal örnek alınıp, ve virüs sekansından geliştirilen gerçek zamanlı ters-transkriptaz-polimeraz zincir reaksiyonu (RT-PCR) testi yapılmaktadır. Uzun süreli viral dökülmenin, COVID-19 hastalarının ciddi durumu ve kötü prognozu ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Olgumuz 90 yaşında, eşlik eden tek hastalığı hipertansiyon olan, kadın hasta. Öksürük, ateş, halsizlik şikayetleri başladığında orofaringeal sürüntüsü dış merkezde alınmış ve ayaktan tedavisi başlanmıştı. Hastanemize başvurusundan 6 gün önce alınan RT-PCR testi pozitif tespit edildikten sonra başvuran hastanın çekirtilen bilgisayarlı göğüs tomografisinde COVID-19 ile uyumlu bilateral buzlu cam tutulumu tespit ettik. Hastanın COVID-19 pnömonisi tanısı ile yatışını yaptık. Önerilen standart tedavileri (hidroksiklorokin, oseltamivir, azitromisin) uygulamamıza rağmen klinik durumu kötüleşen hastamız entübe edildi ve yoğun bakım ünitesine nakledildi. Yoğun bakım ünitesinde uygulanan standart COVID-19 tedavilerine ek olarak hastaya favipiravir antiviral tedavisi başlandı ve immün plazma tedavisi uygulandı. Hastanın yatışı süresince aralıklarla beş kez bakılan RT-PCR testi pozitif tespit edildi. İlk pozitif RT-PCR testinin 43. gününde yapılan testi negatif tespit edilen hasta, testi negatifleştikten 2 gün sonra septik şok nedeniyle vefat etti. Dünya Sağlık Örgütünün de referans aldığı iki yayında COVID-19 hastalarında en fazla 37 gün RT-PCR pozitifliği tespit edilmiştir. Bir başka yayında RT-PCR pozitifliğinin 49 güne uzadığı vaka bildirilmiş ve bu hastanın klinik durumunun ciddi olmasıyla ilişkilendirilmiş. Son olarak 60 gün viral dökülme tespit edilen bir vaka sunulmuştur. RT-PCR pozitifliğinin devam etmesinin, hastalığın devam ettiği anlamına gelmediği bunun yalnızca viral dökülme olduğu bilinmektedir. Ancak olgumuz ve literatürdeki diğer vakalar göz önüne alındığında, viral dökülmenin uzamasının COVID-19’ da hastalığın kötü prognozu ile ilişkisi olabilir mi sorusu akla gelmektedir.

Anahtar Kelimeler: SARS-CoV-2, COVID-19, Pnömoni, Viral Dökülme

A CASE REPORT: IS LONG TERM PCR POSITIVITY POOR PROGNOSIS INDICATOR IN COVID-19?

Abstract: In December 2019, a new coronavirus was first identified in Wuhan, China, called severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 (SARS-CoV-2). The disease caused by SARS-CoV-2 was named as Coronary Virus Disease-19 (COVID-19) on February 11th, 2020. For diagnosis, the oropharyngeal sample is taken with a swab and tested in real-time reverse-transcriptase-polymerase chain reaction (RT-PCR) . Prolonged viral shedding is thought to be associated with thesevere status and poor prognosis of COVID-19 patients. Our case is a 90-year-old female patient with concomitant hypertension. When the patient who was positive for RT-PCR test taken 6 days ago was admitted to our hospital. We hospitalized the patient with the diagnosis of COVID-19 pneumonia. Despite following the recommended standard treatments (hydroxychloroquine, oseltamivir, azithromycin), our patient whose clinical condition deteriorated was entubated and transferred to the intensive care unit. In the intensive care unit, favipiravir antiviral treatment was initiated and immune plasma treatment was applied. The RT-PCR test, which was examined five times during the patient's hospitalization, was found to be positive. The patient, whose test was found negative on the 43rd day of the first positive RT-PCR test, died 2 days after the test became negative due to septic shock. RT-PCR positivity was detected in COVID-19 patients for a maximum of 37 days in two publications, which are also referenced by the World Health Organization. Another publication reported the case where RT-PCR positivity extended to 49 days, and this was associated with a serious clinical condition. Finally, a case with viral shedding for 60 days was presented. It is known that the continuation of RT-PCR positivity does not mean that the disease persists, this is just viral shedding. However, considering these cases, the question of whether prolonged viral shedding may be related to the poor prognosis of the disease in COVID-19, comes to mind.

Keywords: SARS-CoV-2, COVID-19, Pneumonia, Viral Shedding

COVID-19 ENFEKSİYONUNDA TAT VE KOKU KAYBI: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA

Uzman Dr. Nimet Uçaroğlu Can

Sakarya Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroloji

nimetucaroglu37@hotmail.com

Özet: Amaç: Tat ve koku kaybı COVID-19 tanılı hastalarda en sık görülen başvuru semptomlarından biridir. Bu hastalarda bildirilen tat ve koku duyusundaki kayıp virüsün nörotropik potansiyelini gösterdiği düşünülmektedir. Bu çalışmada COVID-19 polikliniğinden takip edilen olguların tat ve koku kaybı sıklığının araştırılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmamızda 01 Nisan 2020-30 Nisan 2020 tarihleri arasında Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi nöroloji COVID-19 polikliniğinde takip edilen COVID-19 tanılı 75 hastanın verileri retrospektif olarak dosyalarından tarandı. Hastaların demografik özellikleri, başvuru yakınmaları tat ve koku kaybı yakınması olup olmadığı not edildi. Bulgular: Çalışmaya 37 erkek (% 49.3), 38 kadın (% 50.7) toplam 75 hasta alındı. Hastaların ortalama yaşı $41,03 \pm 13,16$ (21-72) olarak belirlendi. 25 hastanın (% 33,3) başvuru yakınmaları arasında tat ve koku kaybı bulunmaktaydı. Tat ve koku kaybı olan hastaların 10'u erkek (% 40), 15'i kadın idi (% 60). Tat ve koku kaybı yaşayan hastaların yaş ortalaması $38,08 \pm 12,59$ (21-72) idi.

Sonuç: COVID-19 vakaları sorgulandığında tat ve koku kaybının sık görülen bir yakınma olduğu görülmektedir. Hastalar ayrıntılı sorgulanmadığında bazen bu semptomlar gözden kaçabilmektedir. Temaslı hastaların değerlendirilmesi sırasında mutlaka ani gelişen tat ve koku kaybı sorgulanmalı ve bu bulgular izlem formlarına not edilmelidir. Biz bu çalışmamızda tat ve koku kaybının COVID-19 enfeksiyonunun ana semptomlarından biri olduğunu, gözden kaçırılmaması gerektiğini ve ilk bulgu olabileceğini vurgulamak istedik.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Koku Kaybı, Tat Kaybı

TASTE AND SMELL LOSS IN COVID-19 INFECTION: A CROSS-SECTIONAL STUDY

Abstract: Objectives: Loss of taste (ageusia) and smell (anosmia) is one of the most common admission symptoms in patients diagnosed with COVID-19. The loss of taste and smell reported in these patients is thought to indicate the neurotropic potential of the virus. In this study, it was aimed to investigate the frequency of taste and smell loss of the patients followed by COVID-19 outpatient clinic. **Materials and Methods:** In our study, the data of 75 patients diagnosed with COVID-19 who were followed-up at the Sakarya University Training and Research Hospital neurology COVID-19 polyclinic between April 1, 2020 and April 30, 2020 were retrospectively reviewed from their files. The demographic characteristics of the patients, complaints of application, loss of taste and smell were noted.

Results: There were 37 male (49.3%), 38 female (50.7%) totally 75 patients in the study. The mean age of the patients was 41.03 ± 13.16 (21-72). Among the admission symptoms of 25 patients (33.3%) were loss of taste and smell. Of the patients with loss of taste and smell, 10 were male (40%) and 15 were female (60%). The average age of patients who experienced loss of taste and smell was 38.08 ± 12.59 (21-72). **Conclusion** Loss of taste and smell is a common symptom in COVID-19 cases. Sometimes, these symptoms can be overlooked when patients are not asked in detail. During evaluation of contacted patients, sudden loss of taste and smell should be asked and these findings should be noted in follow-up forms. In this study, we wanted to emphasize that taste and smell loss is one of the main symptoms of COVID-19 infection, should not be overlooked and may be the first finding.

Keywords: COVID-19, Smell Loss, Taste Loss

COVID-19 PANDEMİSİNDE DOĞUM SONU DÖNEM VE EMZİRME

Dr. Öğr. Üyesi Özlem Demirel Bozkurt

Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD.
ozlem.bozkurt@ege.edu.tr

Arş. Gör. Aylin Taner

Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD.
aylintaner@gmail.com

Özet: Yeni Koronavirüs enfeksiyonu (COVID-19) acil bir küresel halk sağlığı sorunu olarak 2019 Aralık ayında Çin'in Hubei Eyaleti'nde ilk kez görüldükten sonra hızlı bir yayılım ile pandemiye dönüşmüştür. Mevcut kanıtlar dahilinde postpartum dönemindeki kadınlar, COVID-19 enfeksiyonu ve sonuçlarına genel nüfusa göre daha duyarlı görünmemektedir. Doğum sonrası dönemde tüm bebekler COVID-19 açısından test edilmelidir. Bazı yayınlar COVID-19 pozitif olan annelerin 14 gün boyunca bebeklerinden ayrı tutulmasının, maternal bağlanma ve beslenme konusunda olumsuz etkileri olabileceğini bildirmektedir. Bu açıdan anne ve bebeğin bir arada bulundurmaya fayda-zarar dengesine göre karar verilmelidir. Anne ve yenidoğanın COVID-19 enfeksiyonundan korunma yöntemleri toplumsal korunma yöntemlerinin uygulanması ile mümkündür. Bunlara ek olarak özellikle kontrollerinin mümkün olduğunca sınırlandırılması ya da evden takip edilmesi gibi ek önlemlerin uygulanması gereklidir. Gebelerin hijyen kurallarına uyularak ev ziyaretleri ile takip edilmesi bulaş riskini azaltacaktır. COVID-19'lu anneden doğan bebeklerin doğum sonrasındaki beslenmesinde DSÖ ve uluslararası otoritelerin önerilerine göre; anne ile görüşüldükten ve gerekli bilgilendirmeler yapıldıktan sonra, önlemler alınarak bebeğin beslenebileceği belirtilmektedir. Eğer anne bebeğini emzirmeye karar verirse el hijyeni sağlandıktan sonra tıbbi/cerrahi maske takarak bebeğini emzirebilir. Anne sütünü özel göğüs pompasıyla sağarak vermek isterse el hijyenini sağlayarak, meme başı temizliğini yapmalı ve tıbbi/cerrahi maske ile sağma işlemini gerçekleştirmelidir. Mevcut bilimsel veriler ışığında COVID-19 teması veya enfeksiyonu varlığında anne sütünün verilmesinde bir engel görülmemektedir. Bebeğin sağlığının korunması için anne sütü ile beslenmesine devam edilmesi ve ulusal programdaki aşılardan uygulanması çok önemlidir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, doğum sonu dönem, emzirme

POSTPARTUM PERIOD AND BREASTFEEDING IN COVID-19 PANDEMIC

Abstract: The new Coronavirus infection (COVID-19) turned into a pandemic with a rapid spread after being first seen in China's Hubei Province in December 2019 as an urgent global public health issue. In current evidence, women in postpartum periods do not appear to be more sensitive to COVID-19 infection and its results than the general population. All babies should be tested for COVID-19 in the postpartum period. Some publications report that separating mothers who are COVID-19 positive from their babies for 14 days may have negative effects on maternal attachment and nutrition. In this respect, it should be decided to keep the mother and baby together according to the benefit-harm balance. The methods of protection of mother and newborn from Covid-19 infection are possible by applying social protection methods. In addition to these, additional measures such as limiting their controls as much as possible or following them from home are required. Following women with home visits by following the hygiene rules will reduce the risk of transmission. According to the recommendations of WHO and international authorities in the feeding of babies born from Covid-19 mothers after birth; It's stated that after the mother is interviewed and necessary information is given, the baby can be fed by taking precautions. If the mother decides to breastfeed her baby, she can breastfeed her by wearing a medical/surgical mask after hand hygiene is provided. If it wishes to give breast milk by special breast pump, it should perform hand hygiene, clean the nipple and perform milking with a medical/surgical mask. In the light of available scientific data, there is no obstacle to breastfeeding in the presence of COVID-19 contact or infection. It is very important to continue breastfeeding and to apply the vaccines in the national program to protect the baby's health.

Keywords: COVID-19, postpartum period, breastfeeding

COVID-19 SALGINI SÜRECİNDE GEBELİK VE ANKSİYETE

Dr. Öğretim Üyesi Özlem Demirel Bozkurt

Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
ozdemboz@hotmail.com

Arş. Gör. Aylin Taner

Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
aylintaner@gmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Satı Doğan

Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
sdbozkurt@hotmail.com

Özet: Gebelik, kadınları viral enfeksiyonlara karşı savunmasız hale getiren, bağışıklık sisteminde kısmi baskılanmaya sebep olan bir süreçtir. Yeni tip Koronavirüs enfeksiyonu'nun (COVID-19) gebe kadınlar üzerinde yaratacağı komplikasyonlar hakkında yeterli bir bilgi bulunmamaktadır. COVID-19 salgını ile beraber gebelik süreciyle ilgili kaygılar da artmaktadır. Gebelikte anksiyete düzeyinin yükselmesi; fiziksel aktivite, beslenme ve uykuda da değişikliklere neden olabilmekte, bu da annenin ruh halini ve fetal gelişimi olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Kanada'da 2020 yılının Nisan ayında yürütülen bir çalışmada, COVID-19 salgınının gebelerde yüksek düzeyde anksiyeteye neden olduğu belirlenmiştir. İtalya'da yürütülen benzer bir çalışmada da COVID-19 süreci boyunca gebeliğin ilk trimesterinde anksiyetenin daha yüksek olduğu, gebelerin yarısının vertikal geçiş konusunda yüksek endişe duyduğu bildirilmiştir. Gebelikte yaşanan anksiyetenin, preeklampsi, depresyon, hiperemesis gravidarum, erken doğum, düşük doğum ağırlığı ve düşük APGAR skoru gibi riskleri arttırdığı bilinmektedir. COVID-19 salgınında gebelerin anksiyetesini arttıran durumlar çoğunlukla, gebelik ve doğum sürecinin planlandığı gibi gitmemesi, karantina ve kısıtlamalar nedeniyle ulaşım da sorunlar yaşanması, kontrollerde ve doğum sürecinde enfeksiyona maruz kalma riski, enfeksiyonun bebeğine bulaşma riskine yönelik olduğu bildirilmiştir. Sosyal izolasyonla birlikte psikoloji, sağlık ve finansal belirsizliğin potansiyel olumsuz psikolojik etkisi göz önüne alındığında, pandemi sırasında gebelerde yaşanan anksiyetenin düzeyini belirlemek ve hedeflenen müdahalelerin hızlı bir şekilde uygulanabilmesi için acil eylemlere ihtiyaç vardır. Bu derlemenin amacı, COVID-19 salgını sürecinde gebelerin yaşadıkları anksiyeteye dikkat çekmek ve sağlık çalışanlarında bu konuda farkındalık yaratmaktır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Gebelik, Anksiyete

PREGNANCY AND ANXIETY DURING THE COVID-19 PANDEMIC

Abstract: Pregnancy is a process that makes women vulnerable to viral infections, causing partial suppression in the immune system. There is not enough information about the complications of the new type of coronavirus infection (COVID-19) on pregnant women. Concerns about the pregnancy process are also increasing with the COVID-19 pandemic. Increased anxiety level during pregnancy; physical activity can also cause changes in nutrition and sleep, which can negatively affect the mother's mood and fetal development. In a study conducted in Canada in April 2020, it was determined that the COVID-19 pandemic caused a high level of anxiety in pregnant women. In a similar study conducted in Italy, it was reported that during the COVID-19 process, anxiety was higher during the first trimester of pregnancy and half of the pregnant women were concerned about vertical transition. It is known that anxiety during pregnancy increases the risks such as preeclampsia, depression, hyperemesis gravidarum, preterm birth, low birth weight and low APGAR score. The conditions that increase the anxiety of pregnant women in the COVID-19 pandemic are mostly the failure of the pregnancy and birth process to go as planned, the problems in transportation due to quarantine and restrictions, the risk of exposure to infection during the controls and birth process, the risk of infection to the baby. Considering the potential negative psychological impact of psychology, health and financial uncertainty along with social isolation, urgent actions are needed to determine the level of anxiety experienced in pregnant women during pandemic and to implement targeted interventions quickly. The purpose of this review is to draw attention to the anxiety experienced by pregnant women during the COVID-19 epidemic process and to raise awareness among healthcare professionals.

Keywords: COVID-19, Pregnancy, Anxiety

RELATIONSHIP BETWEEN COVID-19 AND STROKE

Assoc. Prof. Dr. Dilcan Kotan

Sakarya University Faculty of Medicine, Department of Neurology, Sakarya
dilcankotan@yahoo.com

Uzm. Dr. Ayla Erdoğın

Marmara University Pendik Training and Research Hospital Internal Medicine Clinic, Istanbul

Abstract: Are the strokes seen with the diagnosis of COVID-19 patients caused by the infection in the body or by the triggering reasons in those with chronic disease? It is difficult to explain the answer to this question for the current reason. Even if it shows symptoms that affect the respiratory system for the initial seizure we started to see frequent cases of stroke and neurological diseases associated with corona infection disease. Considering the frequency of stroke and stroke-related deaths seen higher in the COVID-19 outbreak in China and Europe data; we observed that our use of anticoagulant treatments starting from the first day of the disease to the treatment guidelines updated by the Ministry of Health and the approach to continuing treatment at home after discharge reduced stroke and stroke-related deaths in our country. During the pandemic, the risky group also constitutes the risky group in stroke. Contrary to most developed countries, with the approach of identifying clean hospitals, stroke patients providing access to vascular and clot-dissolving drugs in the first six hours as well as were treated in pandemic hospitals by corona disease suspicion by evaluating each patient with a lung film. In pandemic hospitals, follow-up of D-dimer changes in the coagulation system, which may increase the severity of stroke in all age groups, and early anticoagulant treatment contributes significantly to the current good picture and low mortality rate.

Keywords: COVID-19, stroke, pandemic

APPROACH TO MULTIPLE SCLEROSIS-ATTACK PATIENT IN COVID-19 PANDEMIC

Assoc. Prof. Dr. Dilcan Kotan

Sakarya University Faculty of Medicine, Department of Neurology, Sakarya
dilcankotan@yahoo.com

Uzm. Dr. Ayla Erdoğan

Marmara University Pendik Training and Research Hospital Internal Medicine Clinic, Istanbul

Abstract: The first approach to people with MS who have recently emerged complaints in the outbreak of COVID-19 should be to assess whether current symptoms are attacks or pseudo-attacks. On the days when the tendency to decrease the pandemic disease rate is expected, there is a variation between the centers, although there is a tendency to wait for mild attacks to pass without attack treatment or to recommend short-term intravenous methylprednisolone (IVMP) without resorting to neuroimaging. In this process, both the patient and the physician have been concerned about the , the risks that can be created by application to the hospital public transportation, the use of the intense WC, the closure of the day-to-day treatment centers and the risk of transmission related to the environment during intravenous treatment. On the other hand, fatigue, muscle and joint pain are frequently observed in COVID-19 symptoms and it seems possible to be confused with the attack findings by the patient. The determination of whether the person is in the asymptomatic period for COVID-19 does not seem easy with the possibilities we have in order to reduce the risk of adverse effects that high dose corticosteroid may have. COVID-19 rapid antibody tests are limited, while the PCR test evaluated by nasopharyngeal swab yields only 60% accurate results. It has been reported that there is no negativity in limited case reports, although theoretically possible, the possibility that corticosteroid therapies may lead to a more effective spread of viral infection in the early period in case of COVID-19 transmission. In Italy, 57 PCR positive, 175 PCR negative but were suspected to have atypical viral pneumonia out of 232 MS patients of 3 centers, received IVMP three weeks ago and the clinical condition of six patients from this series was severe and death was reported in five. In this process, shorter term, preferably 5-7 days IVMP treatment planning may be preferred. If there is corticosteroid unresponsiveness in heavy attack, it is a good option to request MR imaging at this stage and to refer to a clean hospital.

Keywords: COVID-19, multiple sclerosis, pandemic

PANDEMİYE KARŞI MÜCADELEDE DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ'NÜN ROLÜ VE SORUMLULUĞU

Dr. Öğretim Üyesi Ali Osman Karaoğlu

Yalova Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Milletlerarası Hukuk

karaogluhukuk@gmail.com

Özet: Uluslararası hukukta 2020'nin temel gündemi Covid-19 ile mücadelede uluslararası hukuk kişilerinin sorumluluğu üzerine yoğunlaşmıştır. Bu açıdan temel olarak Çin'in veya vaktinde önlem almayan diğer devletlerin sorumluluğu tartışılmaya devam etmektedir. Ancak Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) sorumluluğu etraflı bir şekilde değerlendirilmemiştir. Özellikle ABD Başkanı Trump'ın 14 Mayıs tarihi itibarıyla ABD'nin DSÖ'ye yaptığı maddi katkıyı kestğini açıklaması, DSÖ'nün de pandemiden dolayı sorumluluğunu gündeme getirmiştir. Bilindiği üzere DSÖ ayrı tüzel kişiliği, bütçesi, yönetimi, kuralları ve personeli olan bir Birleşmiş Milletler (BM) uzmanlık kuruluşudur. Bu anlamda DSÖ, hem 2011 tarihinde Uluslararası Hukuk Komisyonu (UHK) tarafından derlenen "Uluslararası Örgütlerin Sorumluluğuna İlişkin Taslak Maddeler" in hem de 1948 tarihinde yürürlüğe giren "Uzmanlık Kurumlarının Ayrıcalık ve Dokunulmazlıklarına İlişkin Sözleşme"nin muhatabı konumundadır. DSÖ'nün pandemiden dolayı sorumlu olup olmadığını değerlendirmek için öncelikle bu iki metnin sorumluluğa ve dokunulmazlığa ilişkin hükümlerinin incelenmesi gerekir. Bunlara ek olarak DSÖ'nün pandemi sürecinde gösterdiği icrai ve ihmali eylemler ile Güvenlik Konseyi'nin tutumu da dikkate alınmalıdır. Nitekim daha önce epidemi olarak kabul edilen Ebola virüsüne karşı Güvenlik Konseyi 2014 tarihli 2177 kararı almış ve epideminin Dünya barış ve güvenliğini etkileyen bir durum olduğunu tespit etmiştir. Güvenlik Konseyi ayrıca DSÖ'nün Ebola'ya karşı mücadeledeki merkezi rolünü vurgulamış ve diğer uluslararası örgütler ile devletlerin DSÖ ile işbirliği içerisinde önlemler alması gerektiğini vurgulamıştır. Covid-19 pandemisi hakkında ise Güvenlik Konseyi henüz bir karar almamıştır. Öte yandan Haiti Kolera vakası gibi çeşitli durumlarda uluslararası örgütlerin sorumluluğu tartışılmış ise de BM veya DSÖ gibi örgütlerin sorumluluğu nadiren gündeme gelen bir husustur. Zira uluslararası örgütler daha çok uluslararası hukukun koruyucusu olarak görülmektedir. Bu çalışmada DSÖ'nün pandemiden dolayı sorumlu tutulup tutulamayacağı, yukarıda bahsedilen uluslararası hukuk kuralları ve uygulamalar çerçevesinde izah edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Hukuk, DSÖ, Sorumluluk, Dokunulmazlık, Covid-19

ROLE AND RESPONSIBILITY OF THE WORLD HEALTH ORGANISATION FOR FIGHT AGAINST THE PANDEMIC

Abstract: There is still an ongoing discussion mainly on the responsibility of China or that of any other states who fail to take timely measures. Nevertheless, responsibilities to be borne by the World Health Organisation (WHO) have not been comprehensively evaluated yet. In particular, U.S. President Donald Trump's announcement ordering to halt the U.S. funding for the WHO has brought to the forefront the responsibility of WHO for the recent Pandemic. In this respect, the WHO might be supposed to account for current pandemic under both the 'Draft Articles on the Responsibility of International Organizations' compiled in 2011 by the International Law Commission (ILC) and the 'Convention on the Privileges and Immunities of the Specialised Agencies' which entered into force in 1948. It is a requisite to analyse the provisions in the above-cited two texts. Furthermore, the Security Council adopted the resolution of 2177 in 2014 when the epidemic Ebola virus was concerned, and further underscored that epidemic stood for a grave situation affecting the world peace and security. In the case of Ebola, the Security Council underlined the pivotal role of the WHO in fight against Ebola and emphasized the necessity for other international agencies and states to take measures in collaboration with the WHO. Notwithstanding, no resolution has yet been adopted by the Security Council about the Pandemic Covid-19. Recalling the various situations in the past like Haiti Cholera, responsibilities of international organisations were debated even though responsibility of UN or WHO has rarely been a matter of discussion. Above all, international organisations are mostly deemed to be protector of international law. This study will endeavour to explain whether the WHO can be held responsible or not in any aspect under the above mentioned rules and practices of international law.

Keywords: International Law, WHO, Responsibility, Immunity, Covid-19

COVID-19 PANDEMİSİ SÜRESİNCE DÜNYADAKİ ANATOMİ EĞİTİMİNE BİR BAKIŞ: BİR LİTERATÜR TARAMASI

Dr. Öğretim Üyesi Begümhan Turhan

Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
begum.aliosmanoglu@hku.edu.tr

Özet: Anatomi eğitiminin ve dolayısıyla anatomistlerin pandemi sürecinden de önce bilgisayar tabanlı eğitim modellerinin denenmesi ve deneyimlenmesinde önemli rolleri olmuştur. Covid-19 pandemisi sürecinde eğitim sektörünün bu sürece hızlı adaptasyonu online eğitimleri popüler hale getirmiştir. Bu betimsel araştırmanın amacı, pandemi sürecine öğrenci ve öğretici uyumları, öğretme metodları gibi anatomi eğitiminin parçası olan unsurların incelenerek anatomi eğitimine gelecekteki sağlıklı günlerde de katkı sağlayacak noktaları belirlemektir. Bu bağlamda, 2020 yılında PubMed, Google Scholar, SCOPUS, Web of science, Academia ve Researchgate veri tabanlarında yayımlanan çalışmalar tarandı. Makalenin herhangi bir yerinde “anatomy education” kelime grubunu ve “covid” kelimesini bir arada içeren, pandemi sürecinde anatomi eğitimi çeşitli yönlerden değerlendiren çalışmalar incelendi. Tarama yalnızca İngilizce dilinde yapıldı. Toplamda 29 makaleye ulaşıldı. Salt anatomi eğitimi konusunu baz almayan, pandemi sırasında plastik cerrahi ve diğer cerrahiler, ortopedi, kadın doğum gibi klinik bilimlerdeki eğitim süreçlerini inceleyen makaleler değerlendirilmeye alınmadı. Geriye kalan 14 makale incelendi. Bu çalışmaların İngiltere (5), Avustralya ve Yeni Zelanda (1), Singapur (1), Hindistan (3), Amerika Birleşik Devletleri (3), Fransa (1) menşeli araştırmalar olduğu belirlendi. Bunların 1 tanesi SWOT analizi, 1 tanesi literatür tarama çalışması, 5 tanesi editöre mektup, 7 tanesi bakış açısı/perspektif niteliğinde olan çalışmalar olup orijinal makale/araştırma makalesi grubunda bir çalışmaya rastlanmadı. Çalışmaların çoğu Anatomical Sciences Education dergisinde yayımlanmıştır. Çalışmalardan yapılabilecek çıkarımlar, bu zorunlu değişimin anatomi eğitimine katkılarının olabileceği, durumun fırsatlarından faydalanılarak eğitimin kalitesinin arttırılabileceği, değişime acil uyum sağlama sürecinin ardından eksikliklerin belirlenerek en verimli online anatomi eğitimine karar verilebileceği yönündedir.

Anahtar Kelimeler: Anatomi Eğitimi, Pandemi, Online Eğitim, Sağlık Bilimleri, Tıp Eğitimi

A VIEWPOINT OF ANATOMY EDUCATION IN THE WORLD DURING COVID-19 PANDEMIA: A LITERATURE REVIEW

Abstract: Anatomy education, and hence anatomists, had an important role in testing and experiencing computer-based education models before the pandemic process. The rapid adaptation of the education sector to this process during the Covid-19 pandemic made online education very popular. The purpose of this descriptive research is to determine the important points that will contribute to the anatomy education in the healthy future days, by examining the components such as student and instructor adaptations, teaching methods to the pandemic process. In this context, studies published in 2020, in PubMed, Google Scholar, SCOPUS, Web of science, Academia and Researchgate databases were scanned. In any part of the article, studies which involving the words "anatomy education" and "covid" together, and evaluating the anatomy education during pandemic in various aspects were examined. The scan was only done in English language. A total of 29 articles were reached. Articles which are not based exclusively on anatomy education, examining the educational processes during pandemic in clinical sciences such as plastic surgery and other surgeries, orthopedics, obstetrics and gynecology were not evaluated. The remaining 14 articles were examined. It was determined that these studies were originated from England (5), Australia and New Zealand (1), Singapore (1), India (3), United States (3), France (1). One of them was SWOT analysis, 1 was a literature review, 5 were editorial letter, 7 were viewpoint/perspective studies, and there were no study found as an original article/research article. Most of the studies have been published in the Anatomical Sciences Education journal. The conclusions of these studies are that this forced disruption can contribute to the anatomy education, the quality of anatomy education can be improved by the opportunities of this situation and the most efficient online anatomy education can be decided by determining the deficiencies after the emergency adaptation.

Keywords: Anatomy Education, Pandemia, Online Education, Health Sciences, Medical Education

COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE UYKU POLİKLİNİĞİNE BAŞVURAN HASTALARIN BAŞVURU ŞİKAYETLERİ, TANILARI VE SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

Dr. Esra Aydın Sünbül

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Erenköy Ruh ve sinir Hastalıkları EAH, Psikiyatri
dresraaydin@yahoo.com

Doç. Dr. Füsün Mayda Domaç

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Erenköy Ruh ve sinir Hastalıkları EAH, Nöroloji
fusundomac@yahoo.com.tr

Özet: Giriş: Pandemi/pandemi fiziksel sağlığı olduğu kadar infekte olmamış toplumun da uyku kalitesini ve iyilik halini etkilemektedir. Yapılan çalışmalarda medikal veya sosyal izolasyon nedeniyle evde uzaktan çalışma, evde uzaktan eğitim, sosyal iletişim azalması, sağlıkla ilgili endişelerin artmasının gece uykularını etkilediği gözlenmiştir. Uyku süresi ve kalitesindeki azalma immunitiyi olumsuz yönde etkileyerek enfeksiyon geçirme riskini arttırırken; kaliteli ve yeterli süredeki uyku bağışıklığı güçlendirmektedir. Çalışmamızda Covid-19 pandemisi sürecinde uyku polikliniğine başvuran hastaların başvuru şikayetleri, tanıları ve sosyodemografik özellikleri araştırılmış , pandemi dönemlerinde uyku kalitesi ve uyku bozukluklarına dikkat çekmek istenmiştir.

Metod: Covid-19 pandemisi sürecinde uyku bozuklukları polikliniğine başvuran 336 hasta çalışmaya dahil edilmiştir. Hastaların bilgilerine hastane e-arşivi üzerinden ulaşılmıştır. Hastaların başvuru şikayetleri, tanıları ve sosyodemografik verileri incelenmiştir. BULGULAR : Çalışmaya dahil edilen 335 hastanın yaş ortalaması 45.4±11.4 tür. Hastaların % 20'si kadındı. Hastaların % 38.8'i OUAS, % 18.2 'si insomni, % 34,6'sı diğer uyku bozuklukları tanısı almıştı. Hastaların 91 tanesi horlama şikayetiyle başvurmuştu. OUAS tanılı 130 hastadan 52'si (% 40) tetkik sonucunu almak için, 73 tanesi de cihaz kontrolü için gelmişti. Uykusuzluk şikayetiyle başvuran hastaların % 50.8 i şikayetlerinin son 2 aydır, pandemi döneminde olduğunu söylemiştir. Bu hastaların % 34,4 ü kadındı. Uykusuzluğa ek olarak baş ağrısı, kabus görme, mutsuzluk, kaygı, somatik yakınmalar ve kaşıntı gibi şikayetler bulunmaktadır. İnsomni tanısı alan hastaların % 86,9 unda ek psikiyatrik tanı yoktur.

Sonuç: Diğer pandemilerde de izlendiği gibi COVID-19 pandemisi uykunun süresini ve kalitesini etkilemekte, uykuya dalma güçlükleri ve insomni gözlenmekte, hipersomni ve sirkadyen ritm bozukluğu gibi uyku ile ilişkili diğer hastalıkların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Aynı zamanda daha önceden var olan uyku hastalıklarının kötüleşmesine de yol açabilmektedir. Uykunun bağışıklık sistemi üzerindeki önemli etkileri göz önünde bulundurulmalı, diğer fiziksel şikayetlerin yanı sıra uyku ile ilgili öykü de ayrıntılı olarak ele alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, İnsomni, Uyku Bozuklukları

APPLICATION COMPLAINTS, DIAGNOSES AND SOCIODEMOGRAPHIC FEATURES OF PATIENTS APPLYING TO SLEEP POLICLINIC IN THE COVID-19 PANDEMIC PROCESS

Abstract: Objective: The epidemic / pandemic affects the sleep quality and well-being of the uninfected society as well as physical health. It was observed that working at home due to medical or social isolation, distance education at home, decreased social communication and increasing health concerns affect night sleep. While the decrease in sleep time and quality negatively affects immunity, while increasing the risk of infection; quality and sufficient time strengthens sleep immunity. In our study, admission complaints, diagnoses and sociodemographic characteristics of patients who applied to the sleep outpatient clinic during the Covid-19 pandemic process were investigated.

Method: 336 patients who applied to the sleep disorders outpatient clinic during the Covid-19 pandemic were included in the study. The information of the patients was accessed through the hospital e-archive. Application complaints, diagnoses and sociodemographic data of the patients were examined.

Results: The average age of 335 patients included in the study is 45.4 +/- 11.4. 20% of the patients were women . 38.8% of the patients were diagnosed with OSAS, 18.2% with insomnia and 34.6% with other sleep disorders . 91 of the patients applied with the complaint of snoring. 50.8% of the patients who applied with insomnia complained that their complaints had been in the pandemic period for the last 2 months. 34.4% of these patients were women. In addition to insomnia, there are complaints such as headaches, nightmares, unhappiness, anxiety, somatic complaints and itching. There is no additional psychiatric diagnosis in 86.9% of patients diagnosed with insomnia.

Conclusion: As observed in other pandemics, COVID-19 pandemic affects the duration and quality of sleep. It can also lead to a worsening of pre-existing sleep disorders. The important effects of sleep on the immune system should be taken into consideration, as well as other physical complaints, the sleep-related history should be considered in detail.

Keywords: Covid-19, Insomnia, Sleep Disorder

GEBELİK, DOĞUM, DOĞUM SONU DÖNEMDE COVID-19 ENFEKSİYONU VE YÖNETİMİ

Uzman Hemşire Döndü Sevimli Güler

Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi / Sağlık Bakanlığı, Gebe Eğitim Birimi
dndglr@hotmail.com

Ar.Gör.Begüm Aslan

Marmara Üniversitesi /Sağlık Bilimleri Fakültesi,Ebelik, İstanbul
cerit.begum@gmail.com

Doç.Dr.Yasemin Aydın Kartal

Sağlık Bilimleri Üniversitesi /Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, İstanbul
yasemin.aydin@sbu.edu.tr

Özet: COVID-19 pandemisi tıbbi, psikolojik ve sosyal-ekonomik yönleriyle küresel halk sağlığına sorununa neden olan bir kriz durumudur. Hızlı yayılması, tedavisinin olmaması ve ölümcül seyretmesi hastalığı uluslararası bir tehdit haline getirmiştir. Gebe kadınlarda genel popülasyona göre COVID-19 enfeksiyonu için artmış bir duyarlılık bildirilmemiştir. Ancak, gebelik sırasında kadınlar genellikle gebelikle ilgili çeşitli komplikasyonlara ve solunum patojenlerine karşı daha hassastırlar ve bu durum olumsuz gebelik ve yenidoğan sonuçları gelişme riskini artırır. Gebelikte etkin yönetim perinatal sonuçların iyileştirilmesi ve olası olumsuz sonuçların bilinmesi ile sağlık personelinin daha önce ihtiyati önlemler almasına olanak sağlar. Bu çalışmada; gebelik, doğum ve doğum sonu dönemde COVID- 19 enfeksiyonun etkin kontrol ve yönetiminin mevcut literatür doğrultusunda incelenmesi ve sağlık profesyonellerine yol göstermesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Koronavirüs, COVID-19, Gebelik, Doğum, Doğum Sonu Dönem

COVID-19 INFECTION AND MANAGEMENT IN PREGNANCY, BIRTH, POSTPARTUM PERIOD

Abstract: COVID 19 pandemic is a crisis situation that causes global public health problems with its medical, psychological and social-economic aspects. Its rapid spread lack of treatment, and fatal course have made the disease an international threat. It has not been reported that COVID-19 infection susceptibility is increased in pregnant women according to general population. However, women during pregnancy are generally more susceptible to various pregnancy-related complications and respiratory pathogens, which increases the risk of developing negative pregnancy and newborn outcomes. Effective management during pregnancy allows healthcare professionals to take precautionary measures earlier by knowing possible negative consequences and improving perinatal outcomes. In this study; it is aimed to examine the effective control and management of COVID-19 infection in pregnancy, delivery and postpartum period in line with the current literature and guide health professionals.

Keywords: Coronavirus, COVID-19, Pregnancy, Birth, Postpartum Period

COVID-19 SALGININI ÖNLEME NEDENİ İLE EVDE KALMA SÜRELERİ ARTAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMI

Öğr.Gör.Neşe Ataman Bor

Hakkari Üniversitesi/Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü
neseatamanbor@hakkari.edu.tr

Dr.Öğr.Üyesi Şengal Bağcı Taylan

Hakkari Üniversitesi/Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü
sengaltaylan@hakkari.edu.tr

Özet: Sosyal medya günümüzde gençler arasında son derece yaygın ve popülerliği günden güne artan, yeni iletişim biçimlerini ortaya çıkaran, etkileşime dayalı, paylaşım temalı bir ortamdır. Bu yeni ortam kullanıcıların gözdesi olmakla beraber bir iletişim ortamı ve kendisine ayrılan zamanın fazla olması sonucu sosyal medya bağımlılığı kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılık düzeyleri ölçülmeye çalışılmıştır. Bu maksatla COVID-19 salgınının ülkemizde görülmesinden sonra korunma nedeni ile evde daha fazla boş zaman geçirmekte olan, Hakkari Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinde sosyal medya bağımlılık düzeyleri ölçülmeye çalışılmıştır.

Elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin %46,3'ünün (126) günlük sosyal medya kullanım süresi 2-3 saat ve %28,3'nün ise (77) 4-6 saat olduğu görülmüştür. Ayrıca kronik hastalığı olan öğrencilerin sosyal medya bağımlılık puan ortalaması ($32,68 \pm 12,03$), kronik bir hastalığı bulunmayan öğrencilerin puan ortalamasından ($27,66 \pm 9,95$) istatistiksel açıdan anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. Aynı zamanda; koronavirüs nedeniyle sağlığından endişe eden ($29,19 \pm 9,66$) öğrencilerin sosyal medya kullanım bozukluğu puan ortalaması, endişe etmeyen ($26,10 \pm 10,70$) öğrencilerden istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur ($p < 0.05$). Tüm katılımcılar birlikte değerlendirildiğinde ise sosyal medya kullanım bozukluğu puan ortalaması $28,01 \pm 10,16$ olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; elde edilen veriler literatür ile karşılaştırıldığında katılımcıların sosyal medya bağımlılık düzeyleri "orta düzeyde bağımlı" olarak tanımlanabilmektedir. Buna göre; plansız geçirilen boş vakit ve stres faktörünün sosyal medya bağımlılığı üzerinde etkili olabileceğini söyleyebilmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, sosyal medya bağımlılığı

SOCIAL MEDIA USE IN UNIVERSITY STUDENTS WITH INCREASED STAY-AT-HOME TIMES DOU TO PREVENTION OF COVID-19 PANDEMIC

Abstract: Today, social media is an extremely common, interactive and popular sharing environment among young people that is increasing day by day, revealing new forms of communication. The new environment is a favorite of users, however, it has caused the emergence of the concept of social media addiction as a result of a communication environment and the time allocated to it. In this study, social media addiction levels of university students have been tried to be measured. For this purpose, after the COVID-19 pandemic was seen in our country, social media addiction levels were tried to be measured in Hakkari University Health Services Vocational School students who spend more free time at home due to protection.

The results of our study, 46.3% (126) of the students were found to have 2-3 hours of social media daily and 28.3% (77) of 4-6 hours. In addition, the social media addiction score of students with chronic disease (32.68 ± 12.03) was found to be statistically significantly higher than the average score of students without a chronic disease (27.66 ± 9.95). At the same time, social media use disorder scores of students who are concerned about their health (29.19 ± 9.66) due to coronavirus were found to be statistically significantly higher than students who had no worry (26.10 ± 10.70) ($p < 0.05$). When all participants were evaluated together, the average score of social media use disorder was found to be 28.01 ± 10.16 .

In conclusion; when our results are compared with the literature, social media addiction levels of the participants can be defined as "moderately dependent". Therefore, we can say that the unplanned leisure time and stress factor may have an impact on social media addiction.

Keywords: socialmedia, socialmedia addiction

KRONİK BEL AĞRILI BİREYLERDE COVID-19 PANDEMİSİNİN FİZİKSEL AKTİVİTE VE AĞRI ÜZERİNE ETKİLERİ

Uzm. Fzt. Hayriye Yılmaz

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon
fzthayriyeyilmaz@yahoo.com

Dr. Öğretim Üyesi Gülşah Özsoy

Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimler Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon
fzt.gulsah@hotmail.com

Dr. Öğretim Üyesi İsmail Özsoy

Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimler Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon
ozsoy.ismail@yahoo.com

Özet: Giriş: Covid-19 pandemisi sosyal ve fiziksel birçok kısıtlamalara neden olmaktadır. Sağlıklı bireylerin yanı sıra bu durumdan bel ağrılı bireyler başta olmak üzere kas iskelet sistemi problemi olan bireylerde olumsuz etkilenmektedir. Bel ağrısı engelliliğin ikinci, iş gücü kaybının ise birinci nedeni olarak gösterilmektedir. En az üç ay boyunca devam eden bel ağrıları kronik bel ağrısı olarak tanımlanmaktadır.

Amaç: Çalışmanın amacı, kronik bel ağrılı bireylerde covid-19 pandemisinin fiziksel aktivite ve ağrı üzerine etkilerinin incelenmesiydi.

Yöntem: Çalışmaya, kronik bel ağrısı tanılı 18 yaş ve üzeri toplam 20 gönüllü birey dahil edildi. Katılımcıların demografik ve klinik bilgileri kaydedildi. Katılımcıların günlük oturma ve yürüme süreleri sorgulandı. Bel ağrı sıklıkları haftada kaç gün ağrı hissettikleri değerlendirilerek kaydedildi. Bel ağrı şiddetleri Görsel Analog Skala (VAS) ile değerlendirildi. Covid-19 pandemisi öncesi ve sonrası değerlerin karşılaştırılması için Eşleştirilmiş t Testi kullanıldı.

Bulgular: Çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 44.50 yılıdır. Covid-19 pandemisi öncesine göre katılımcıların oturma sürelerinin arttığı ($p<0.001$) ve yürüme sürelerinin azaldığı ($p<0.001$) bulundu. Ek olarak ağrı şiddetlerinin Covid-19 pandemisi öncesine göre arttığı bulundu ($p=0.007$). Covid-19 pandemisi öncesi ve sonrası ağrı görülme sıklığı benzerdi ($p>0.05$).

Sonuç: Çalışmamızda, Covid-19 pandemisi sonrası kronik bel ağrılı bireylerde fiziksel aktivite düzeyi azalırken ağrı şiddetinin arttığı bulundu. Kronik bel ağrılı bireylerde normalleşme sürecinde oluşturulacak rehabilitasyon programları bu olumsuz değişimler göz önünde bulundurularak planlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 pandemisi, kronik bel ağrısı, fiziksel aktivite, ağrı

EFFECTS OF THE COVID-19 PANDEMIC ON PHYSICAL ACTIVITY AND PAIN IN INDIVIDUALS WITH CHRONIC LOW BACK PAIN

Abstract: Introduction: The Covid-19 pandemic causes many social and physical limitations. In addition to healthy individuals, this situation is negatively affected by individuals with musculoskeletal system problems, especially those with low back pain. Low back pain is shown as the second reason for disability and the first reason for work loss. Low back pain that continues for at least three months is defined as chronic low back pain.

Objective: The aim of the study was to investigate the effects of the Covid-19 pandemic on physical activity and pain in individuals with chronic low back pain.

Method: A total of 20 volunteers aged 18 years or older with chronic low back pain were included in the study. Demographic and clinical information of the participants were recorded. The daily sitting and walking times of the participants were questioned. Low back pain frequencies were recorded by evaluating how many days per week they felt pain. Low back pain intensities were evaluated by Visual Analogue Scale (VAS). The Paired t Test was used to compare the values before and after Covid-19 pandemic.

Results: The mean age of participants in the study was 44.50 years. It was found that the sitting time increased ($p < 0.001$) and the walking time decreased ($p < 0.001$) compared to the before the Covid-19 pandemic. In addition, it was found that pain severity increased compared to before the Covid-19 pandemic ($p = 0.007$). The incidence of pain before and after the Covid-19 pandemic was similar ($p > 0.05$).

Conclusion: In our study, it was found that the level of physical activity decreased while the severity of pain increased after the Covid-19 pandemic in individuals with chronic low back pain. Rehabilitation programs to be established in the normalization process in individuals with chronic low back pain should be planned by considering these negative changes.

Keywords: Covid-19 pandemic, chronic low back pain, physical activity, pain

THE IMPORTANCE OF LABORATORY PARAMETERS IN DIFFERENTIATION OF CLINICAL SEVERITY IN ACUTE RESPIRATORY SYNDROME-CORONAVIRUS

Lect. Dr. Alpay Medetalibeyoğlu

Istanbul University, Faculty of Medicine, Department of Internal Medicine
alibeyoglualpay@gmail.com

Abstract: Aims :At the end of 2019, acute respiratory syndrome-coronavirus 2 (SARS-CoV-2) disease caused a major global epidemic, and this disease became an important public health. We wanted to give information about 32 SARS-CoV-2 positive cases in our hospital by compiling the clinical, laboratory and radiological findings of the cases.

Material&Methods: The data of 32 SARS-CoV-2 positive patients who applied to our hospital were taken from the hospital electronic recording system, and the clinical, laboratory and radiological findings of the patients were examined.

Results: Fever, cough and malaise were observed in the patient clinic at a high rate. Lymphocytopenia was noteworthy in the laboratory findings of the patients and CRP, D-Dimer and fibrinogen levels were increased. Widespread infiltration was frequently observed radiologically in thorax computed tomography.

Conclusion: In our country, there is still no consensus on the approach to SARS-CoV-2 cases. In our cases, fever, cough and weakness were frequently seen, and lymphocytopenia in the laboratory findings of these patients and widespread infiltration in torax CT in the radiological findings were noted. We do not have a clear consensus on the clinical, laboratory and radiological findings of SARS-CoV-2 positive cases and we aim to provide a diagnostic opinion with this case series.

Keywords: SARS-CoV-2; Clinical Severity; Laboratory Parameters

COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE GENÇ VE YETİŞKİN BİREYLERDE FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİNİN ANKSİYETE VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ

Dr. Öğretim Üyesi Pınar Kaya Ciddi

İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon
pkaya@medipol.edu.tr

Yüksek Lisans Öğrencisi Elif Yazgan

İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon
yazganelif34@gmail.com

Özet: Amaç: COVID-19 pandemisinde evde kalma stratejisi; hareketin kısıtlanması, rutinin kaybı, başkalarıyla sosyal ve fiziksel temasın azalması ile ruhsal problemlere neden olmuştur. Bu çalışmada Türkiye'deki pandemi ve halk sağlığı kısıtlamaları sonucu genç ve yetişkin bireylerde fiziksel aktivite (FA) etkilenimini anlamak ve FA'nin anksiyete ve yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini araştırmak amaçlandı.

Yöntem: 18 yaşından büyük, İstanbul'da yaşayan bireyler, en katı halk sağlığı kısıtlamaları sırasında (2020 Nisan ortası-Mayıs ayının başlangıcı) çevrimiçi anket (Google anketler) ve sosyal medya (WhatsApp uygulaması) aracılığıyla çalışmaya dahil edildi. Anket demografik bilgiler, FA (Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi Kısa Formu), yaşam kalitesi (Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi Ölçeği Kısa Formu), anksiyete (Yaygın Anksiyete Bozukluğu testi-7) ölçümü olarak dört bölümden oluşturuldu.

Sonuçlar: Çalışmaya yaş ortalamaları $25,04 \pm 5,75$ (18-49), vücut kitle indeksleri $22,58 \pm 3,99$ (16,65-37,98), %76,42'si kadın, %23,57'si erkek olan 140 birey dahil edildi. En yüksek oran (% 69, 28) inaktif olan bireylerdi, bunu % 20 ile minimal aktif, % 10,71 ile yeterince aktif bireyler izledi. FA gruplarına göre, yaşam kalitesinin fiziksel, sosyal, psikolojik, çevresel alanlarının değerleri karşılaştırıldığında gruplar arasında sadece psikolojik alan değeri istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermiştir; ($p=0,017$; $p<0,05$); minimal aktif bireylerin psikolojik sağlığının, inaktif bireylere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur ($p=0,008$, $p<0,01$). Çoklu doğrusal regresyon analizinde FA değişkeninin psikolojik alan üzerinde pozitif, anlamlı bir etkiye sahip olduğu ($\beta=0,18$, $p<0,01$), yaygın anksiyete üzerinde negatif, anlamlı bir etkiye sahip olduğu ($\beta=-0,229$, $p<0,01$) görülmüştür.

Tartışma: Bireylerin evde kalma süreçlerinde hükümetlerin halkı FA'ya teşvik etmesinin ve sağlık uzmanlarının FA'yi artırmaya yönelik önerilerde bulunmalarının, egzersiz yapmaya başlama ve sürdürmeyi sağlamaları adına yol göstermelerinin özellikle ruhsal sağlığı korumak açısından gerekli olduğu düşünülmüştür. Sürecin aşırı egzersiz yapma zamanı olmadığı; zihinsel refahlarını sürdüreceği orta seviyede aktivite yapılmasının motivasyonu artırarak anksiyete ve yaşam kalitesi üzerinde daha faydalı olacağı düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: anksiyete, COVID-19, egzersiz, mental sağlık, yaşam kalitesi

THE EFFECT OF PHYSICAL ACTIVITY LEVEL ON ANXIETY AND QUALITY OF LIFE IN YOUNG AND ADULT INDIVIDUALS DURING THE COVID-19 PANDEMIC PROCESS

Abstract: Purpose: Strategy of staying home in COVID-19 pandemic; restriction of movement, loss of routine, decreased social and physical contact with others caused mental problems. In study, we aimed to investigate the effects of pandemic and public health restrictions on physical activity (PA) levels of young and adult individuals, and effects of PA on anxiety and quality of life.

Method: Individuals 18 over age, living in Istanbul, included in study through online survey (Google Forms) and social media (WhatsApp application) during strictest public health restrictions (mid-April-early May 2020). The questionnaire composed of demographic information, PA (International Physical Activity Questionnaire Short Form), quality of life (World Health Organization Life Quality Scale Short Form), anxiety (Common Anxiety Disorder test-7) measurement.

Results: Study included 140 individuals; 25.04 ± 5.75 (18-49) mean age, 22.58 ± 3.99 (16.65-37.98) body mass index, 76.42% women, 23.57% man. Highest rate (69, 28%) were individuals who were inactive, followed by minimally active with 20% and sufficiently active with 10.71%. According to PA groups, when values of physical, social, psychological and environmental domains of life quality were compared, only psychological area value showed statistically significant difference between the groups ($p=0.017$; $p<0.05$); minimally active was found to be significantly higher than inactive individuals ($p=0.008$, $p<0.01$). In multiple linear regression analysis, PA variable has a positive, significant effect on psychological domain ($\beta=0.18$, $p<0.01$) and a negative, significant effect on anxiety ($\beta=-0.222$, $p<0.01$) determined.

Conclusion: In process of individuals staying at home, especially in terms of protecting mental health; it was thought that governments should encourage the public to PA, health care professionals should make suggestions to increase PA, and provide guidance to start and maintain exercise. The process is not excessive exercise time; it is thought that doing moderate activities that will maintain mental well-being will increase motivation and be more beneficial on anxiety and quality of life.

Keywords: anxiety, COVID-19, exercise, mental health, quality of life

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE CİNSEL VE ÜREME SAĞLIĞI UYGULAMALARI

Duygu Sezgin

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü.
sezginduygu24@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Handan Özcan

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü.
hndnozc@hotmai.com

Özet: COVID-19 pandemisinin sağlık, ekonomik, sosyal ve kişisel boyutta çeşitli düzeylerde toplum üzerinde olumsuz etkileri görülmektedir. Dünyada isteyerek düşüklerin yaklaşık 25 milyonu güvenli olmayan koşullarda gerçekleşirken güvenli olmayan düşüklerin anne ölümleri içerisindeki payı ise %4,7-13,2 arasındadır. Pandemi süreci; cinsel ve üreme sağlığı hizmetlerinin sunulmasını ve erişimini olumsuz etkileyerek tüm dünyada, gebeliği önleyici yöntemlere ulaşılabilirliğin kısıtlanmasına ve istenmeyen gebelik oranlarının yükselmesine yol açarak bu gebeliklerin güvenli olmayan ortamlarda sonlandırılmasına katkı sağlayacak ciddi potansiyel riskler oluşturmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü, üreme sağlığı hizmetlerinin Covid-19 müdahalesi kapsamında yüksek önceliğe sahip olması gereken, temel bir sağlık hizmeti olarak sınıflandırmıştır. Buna karşılık bazı ülkelerde pandemi sürecinde, doğum kontrolü ve isteyerek düşükler ertelenebilir hizmet grubu içerisinde ele alırken, bu hizmetlerin sürdürülmesine ve erişiminin kolaylaştırılmasına yönelik birtakım politikalar uygulayan ülkeler de bulunmaktadır; Fransa’da, istenmeyen gebeliklerin sonlandırılması için yasal süre on dört haftaya uzatılmış ve evde tıbbi düşük haplarının uzaktan danışmanlıklar dahilinde kullanılması yasallaştırılmıştır; acil kontraseptif ilaç ve danışmanlıkların ücretsiz olduğu İngiltere’de, Mart 2020’den itibaren iki yıl süreliğine, yasal sürenin on haftaya uzatıldığı ve evde tıbbi düşük için gerekli ilaçların ilk dozu da dahil, evde alınabileceğini duyurulmuştur; İskoçya ve Galler’de ise yasal süre oniki haftaya uzatılmış ve gebeliklerin sonlandırılması için evde tıbbi düşük paketi içerisinde gerekli malzemelerin evlere ulaştırılacağı duyurulmuştur; Türkiye’de ise pandemi döneminde, kontraseptiflere erişimin kolaylaştırılmasına yönelik bir hazırlık ve çalışma bulunmamasına karşılık evde tıbbi düşük yöntemi ile ilgili Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulunun saha çalışmaları devam etmektedir.

Pandemi sürecinde bireylerin aile planlama yöntemlerine ulaşımının sağlanması, izole edilen merkezlerde danışmanlık, küretaj gibi hizmetlerin yürütülmesine devam edilmesi, uzaktan eğitim ile danışmanlıkların yapılması gibi uygulamalar uzun vadede oluşabilecek halk sağlığı sorunlarının önüne geçebilmek için önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, kontrasepsiyon, küretaj, pandemi, üreme sağlığı.

SEXUAL AND REPRODUCTIVE HEALTH PRACTICES DURING THE COVID-19 PANDEMIC

Abstract: The COVID-19 pandemic has unfavourable effects on society at various levels in health, economic, social and personal dimensions. Around 25 million abortions take place in unsafe conditions around the world and its share in maternal deaths is between 4.7-13.2%. The Pandemic processes cause serious potential risks that may contribute to unintended pregnancies in unsafe environments by restricting access to contraceptive methods. The World Health Organization has classified the reproductive health services as a primary healthcare service that should have a high priority as part of Covid-19 intervention.

During the pandemic, there are countries evaluating birth control and willingly curettage services within the deferred service group. There are also countries that implement some policies to sustain these services and facilitate their access; In France, the legal period for termination of unintended pregnancies has been extended to fourteen weeks and the use of medical abortion pills at home with remote consultancy has been legalized; In the UK, where emergency contraceptive drugs and counselling are free, for two years starting from March 2020 it has been announced that the legal period has been extended to ten weeks and that it can be taken at home, including the first dose of medicines required for home medical abortion; In Scotland and Wales, the legal period has been extended to twelve weeks and it has been announced that medical abortion packages, with the necessary materials for termination, will be delivered to homes; In Turkey, despite no step being taken yet to facilitate access to contraceptives, the Ministry of Health Science Board continues to study medical home abortion procedures.

In order to prevent public health problems that may occur in the long term, it's recommended to provide individuals with access to family planning methods and to continue counselling and curettage services through isolated centres or distance education.

Keywords: Abortion, Covid-19, contraception, pandemic, reproductive health

OLGU SUNUMU: COVID-19 PANDEMİSİNDE ANESTEZİ UYGULAMASINDA NELER DEĞİŞTİ?

Dr. Harun Uysal

Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon
drharunuysal@hotmail.com

Özet: Şiddetli Akut Solunum Sendromu-Coronavirus-2'nin (SARS-CoV-2) neden olduğu Corona virus hastalığı 2019 (COVID-19), 7 milyon civarı insanda tespit edilmiş ve 400 binden fazla mortaliteye neden olmuştur. COVID-19 hastalarına bakan sağlık çalışanlarına hastalığın bulaşma riski oldukça yüksektir. Hastalık, Çin'de sağlık çalışanlarının % 3.5' ine bulaşmış ve % 0,3 ünde ölümle sonuçlanmıştır. Pandemi sürecinde, COVID-19 tanılı hastalarda cerrahi işlem gereksinimi olabilmektedir. Anestezi prosedürleri sırasında, hava yolu manipülasyonlarında ve entübasyonda anestezi sağlayıcıları SARS-CoV-2'ye maruz kalmaktadır. Aerosol üreten tıbbi prosedürler (AÜTP) sırasında, hem havadaki partiküllerin, hem de damlacıkların solunmasıyla enfeksiyon riskini artırabilir. Biz de, COVID-19 tanılı olduğu halde ,acil cerrahi endikasyonu ile entübasyonu gereken hastamıza viral maruziyeti azaltmak amacıyla 'Aerosol Kutusu' (AK) kullanımını sunmayı amaçladık. 54 yaşında, Amerikan Anestezistler Derneği Sınıflaması (ASA) III olan, bayan hastaya brakial arter anevrizmasına bağlı ön kolda dolaşım bozulması nedeniyle acil operasyona kararı alındı. Anestezi uygulayıcıları, kişisel koruyucu ekipmanları (KKE; N95 maske, göz koruması, tulum, eldiven) ile operasyon odasına girdi. Hasta ameliyathaneye alındıktan sonra, rutin monitörizasyonu takiben hızlı seri anestezi indüksiyonu yapıldı. Olgunun baş kısmına yerleştirilen AK içerisinden video laringoksop kullanılarak endotrakeal entübasyon gerçekleştirildi. İntraoperatif herhangi bir komplikasyon gelişmezken cerrahiyi takiben anestezi ekibinin hiçbir üyesine virüs bulaşı olmadı. Anestezistlerde, hava yolu yönetimi sırasında enfekte hastalardan solunum damlacıklarına ve aerosollere maruz kalma potansiyeli nedeniyle enfeksiyon riski yüksektir. Hastalığın şiddetinde maruz kalınan viral yükün önem taşıdığı bilinmektedir. Bu sebeple hastayla temasın sınırlandırılması gerekmektedir. Bu bağlamda, AK' nun entübasyon veya ekstübasyon sırasında değerli bir koruyucu bir ekipman olduğu iddia edilmektedir. Akrilik malzemeden yapılmış entübasyon için iki erişim portuna sahip şeffaf küp şeklinde olan bu sistem, AÜTP sırasında dışarı atılan damlacıklara ve aerosol maruziyetine karşı koruma sağlamak amacıyla tasarlanmıştır. Bu olgu sunumunda, anestezi prosedürleri sırasında sağlık personelinin güvenliğinin artırmak ve patojen iletimini azaltmak için KKE ve AK'nun kullanımının rolüne odaklanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Entübasyon, Aerosol Kutusu

CASE REPORT: WHAT HAS CHANGED IN THE APPLICATION OF ANESTHESIA IN COVID-19 PANDEMIC?

Abstract: Coronavirus disease 2019 (COVID-19) caused by Severe Acute Respiratory Syndrome-Coronavirus-2 (SARS-CoV-2) has been detected in about 7 million people and has caused more than 400 thousand mortalities. Health workers who take care of COVID-19 patients have a high risk of transmission of the disease. The disease was transmitted to 3.5% of healthcare workers in China and resulted in death in 0.3%. In the pandemic process, surgery may be required in patients diagnosed with COVID-19. Anesthesia providers are exposed to SARS-CoV-2 during anesthesia procedures, airway manipulations and intubation. During aerosol-producing medical procedures (APMP), it can increase the risk of infection by inhaling both airborne droplets. We aimed to present our use of the 'Aerosol Box' (AB) to reduce the viral exposure to our patient, who is required to be intubated with emergency surgery indication, although COVID-19 is diagnosed. The 54-year-old female, American Society of Anesthesiologists Classification (ASA) III, decided to perform an emergency operation. Anesthesiologists entered the operation room with their personal protective equipment (PPE; N95 mask, eye protection, overalls, gloves). Endotracheal intubation was performed using a video laryngoscope within the AB placed in the head of the case. While no intraoperative complications developed, no members of the anesthesia team were infected. It is known that the viral load exposed is important in the severity of the disease. Therefore, contact with the patient should be limited. In this context, AK is claimed to be a valuable protective equipment during intubation or extubation. This transparent cube-shaped system with two access ports for intubation made of acrylic material is designed to protect against droplets and aerosol exposure, which are ejected during APMP. This case report focuses on the role of the use of PPE and AK to increase the safety of healthcare professionals and reduce pathogen transmission during anesthesia procedures.

Keywords: COVID-19, Intubation, Aerosol Box

COVID-19 PANDEMİSİNDE AİLE SAĞLIĞI MERKEZİNE BAŞVURU SEBEPLERİNİN GEÇMİŞ DÖNEMLE KARŞILAŞTIRILMASI

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Bayraktar

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Erzurum/Türkiye.
mustafabayraktar@atauni.edu.tr

Özet: Amaç: COVID-19 pandemi sürecinde, alınan tedbirler ile hastaların sosyal mesafe ve izolasyon tedbirleri kapsamında mümkün mertebe virüs ile temasının önlenmesi hedeflenmiştir. Yeni korona virüs ile olası temas yerlerinin başında gelen hastanelerden uzak durulması için, hastaların Aile Sağlığı Merkezilerine (ASM) başvurmaları önerildi. Hastaların bu süreçte ortaya koydukları davranışların tespit edilmesi amacıyla, geçen yıl ve bu yıl aynı dönemlerinde hasta başvuru ve sebepleri karşılaştırılmıştır.

Yöntem: 11 Mart- 11 Mayıs 2019 tarihleri ile 11 Mart- 11 Mayıs 2020 tarihleri arasındaki 2 aylık süreçte, Aile Hekimliği anabilim dalımıza bağlı üç birimli Eğitim ASM'ye başvuran hastaların, muayene, aşı, bebek-çocuk izlem, gebe izlem ve rapor düzenleme bilgileri incelenerek karşılaştırılmıştır.

Bulgular: Çalışmada karşılaştırılan Mart-Mayıs dönemlerinde, 2019 yılında muayene için başvuran kişi sayısı 4084 iken, bu sayı 2020 yılında 2778 kişi olmuştur. 2019 yılında 545 bebek ve çocuk izlemi yapılarak, 484 aşı yapılmışken, 2020 yılında bebek ve çocuk izlemi azalmış (447), ancak aşı için başvuru sayısı artmıştır (526). 2019 yılında 171 gebe izlemi, 2020 yılında 158 izlem olmuştur. 2019 yılında 586 rapor düzenlenmişken, bu sayı 2020 yılında 73'e düşmüştür.

Tartışma: Yılın aynı dönemlerinin karşılaştırıldığı bu çalışmada, COVID-19 pandemi sürecinde, geçen yıla oranla muayene, bebek-çocuk izlemi, gebe izlemi ve rapor düzenlenmesi belirgin olarak azalmışken, aşı oranları artmıştır. Bu durum, COVID-19 sürecinde, hastaların mümkün mertebe, ASM'ye gitmedikleri, muayene ve izlemlerini ötelediklerini göstermiştir. Ancak, bireylerin aşının öneminin farkında oldukları ve her türlü olumsuzluklara rağmen aşılarını yaptırmak üzere ASM'ye başvurdıklarını göstermektedir.

Sonuç: COVID-19 pandemisinde bireylerin ASM'ye başvuru oranları azalmasına rağmen, koruyucu hekimliğin en önemli parametresi olan aşının bilinç ve farkındalığının arttığı gözlemlenerek, bu sürecin olumlu bir gelişmesi olmuştur.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Aile Hekimliği, Hasta Başvurusu, Aşılama, Farkındalık

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE REASONS FOR APPLYING TO THE FAMILY HEALTH CENTER IN COVID-19 PANDEMIC WITH THE PREVIOUS PERIOD

Abstract: Objective: In the COVID-19 pandemic process, it was aimed to prevent the contact of patients with the virus as much as possible within the scope of social distance and isolation measures. In order to determine the behaviors presented by patients in this pandemic, patient application and reasons were compared between last year and the same periods in this year in a Family Health Center (FHC).

Method: The 2-month period between 11 March and 11 May in 2019 and 2020 were compared. Examinations, vaccinations, infant-child follow-up, pregnant follow-up and report preparation information of patients who applied to the three-unit FHC were compared and analyzed.

Results: In the March-May periods compared in the study, the number of applicants for examination visit was 4084 in 2019, whereas, it declined to 2778 in 2020. In 2019, 545 babies and children were followed up and 484 vaccinations were made, while in 2020, infant-child follow-up decreased (447), but the number of applications for the vaccinations increased (526). The pregnancy follow-ups decreased from 171 to 158 and issued reports declined from 586 to 73 in 2020.

Discussion: In this study comparing the same periods of two years, during the COVID-19 pandemic period, the rate of examination, infant-child follow-up, pregnancy follow-up and report preparations decreased significantly, compared to the previous year. This shows that, in the process of COVID-19, patients, as far as possible, did not go to FHC, and postponed or canceled their visits. However, the results show that individuals were aware of the importance of the vaccine and that they applied to FHCs to get their vaccinations despite all kinds of negativities.

Conclusion: Although the application rates of individuals to FHC decreased in the COVID-19 pandemic, it was observed that the awareness of the vaccination increased, and this has been a positive progress.

Keywords: COVID-19, Family Care, Patient Admission, Vaccination, Awareness

COVID-19 SÜRECİNDE SAĞLIK ÇALIŞANLARININ KAS İSKELET SİSTEMİ ŞİKAYETLERİ VE YORGUNLUĞUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğr. Gör. Mehmet Kurtaran

Trakya Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler
mehmetkurtaran@trakya.edu.tr

Özet: **Amaç:** Sağlık çalışanlarının kas iskelet sistemi (KİS) şikayetleri ile yorgunluk düzeyinin değerlendirilmesi ve Covid-19 pandemi sürecinde değişimini belirlemek amaçlandı.

Yöntem: Çalışmaya 190 sağlık çalışanı (K/E=128/62) dâhil edildi. Çalışma elektronik ortamda hazırlanan değerlendirme formunun sağlık çalışanlarına ulaştırılması ve online cevaplandırmaları ile gerçekleştirildi. Katılımcıların yaş, cinsiyet, meslek, VKİ, kronik hastalık, çalışma süreleri gibi özellikleri sosyodemografik form ile KİS şikayetleri Genişletilmiş Nordic Kas İskelet Sistemi Anketi ile yorgunluk düzeyi Yorgunluk Değerlendirme Anketi kullanılarak değerlendirildi. KİS şikayetleri ve yorgunluk düzeyi Covid-19 pandemi öncesi ve sonrası değerlendirildi. Verilerin istatistiksel analizi SPSS programı ile yapıldı. Tanımlayıcı ve karşılaştırmalı istatistiksel analiz yapıldı.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 31.02 ± 7.72 , VKİ 23.86 ± 3.89 idi. Haftalık çalışma süreleri Covid-19 pandemi öncesi 44.94 ± 7.61 , sonrası 40.59 ± 16.93 idi ve katılımcıların %63.2'si pandemi birimlerinde çalışmaktaydı. Katılımcıların %25.3'ünün, pandemi birimlerinde çalışanların %27.5'inin kendisi ya da aile bireylerine Covid-19 tanısı konulduğu tespit edildi. KİS şikayetinin en fazla olduğu bölgeler son 12 ay içerisinde sırasıyla; sırt (%71.9), bel (%75.8), boyun (73.7); son 1 ay için sırt (77.9), boyun (74.2), bel (73.7) ve çalışmanın yapıldığı gün bel (58.9), sırt (58.4), omuz (51.6) idi. Covid-19 öncesine göre yorgunluk düzeyi değerlendirildiğinde katılımcıların %50'si yorgunluğunun arttığını, %18.4'ü çok fazla arttığını, %18.9'u değişmediğini belirtti. Covid-19 pandemi birimlerinde çalışanlar ile çalışmayanların KİS şikayetleri karşılaştırıldığında son 12 ay için anlamlı fark bulunmazken son 1 ayda pandemi birimlerinde çalışanların daha fazla şikayetini belirten istatistiksel anlamlı fark bulundu [$p=$ boyun (0.017), bel (0.008), sırt (0.007)]. Yorgunluk düzeyleri karşılaştırıldığında pandemi birimlerinde çalışanların yorgunluk düzeyinin daha fazla olduğunu gösteren istatistiksel anlamlı fark bulundu ($p=0.019$).

Sonuç: Sağlık çalışanların yarısından fazlasının pandemi birimlerinde çalıştığı ve bunların yaklaşık dörtte birinin kendisi ya da yakınlarına Covid-19 tanısı konulduğu görüldü. Sağlık çalışanlarında KİS şikayetlerinin ve yorgunluğun fazla olduğu bilinmekle birlikte Covid-19 pandemi döneminde hem KİS şikayetlerinde hem de yorgunluk düzeyinde artış olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, sağlık çalışanı, kas iskelet sistemi şikayeti, yorgunluk

EVALUATION OF MUSCULOSKELETAL SYSTEM COMPLAINTS AND FATIGUE OF HEALTHCARE PROFESSIONALS IN THE COVID-19 PROCESS

Abstract: Purpose: It was aimed evaluate the level of fatigue with the musculoskeletal system disorders(MSD) healthcare professionals and determine the change in the Covid-19 pandemic process.

Method: 190 healthcare workers (F/M=128/62) were included in the study.The study was carried out by sending the evaluation form prepared electronically to healthcare professionals and answering online. Participants' characteristics such as age, gender, BMI, working time were assessed using the sociodemographic form and MSD using the Extended Nordic Musculoskeletal System Questionnaire and fatigue level using Fatigue Assessment Questionnaire. MSD and fatigue level were evaluated before and after Covid-19 pandemic.

Results: The mean age participants was 31.02 ± 7.72 and BMI was 23.86 ± 3.89 . Weekly working hours were 44.94 ± 7.61 before Covid-19 pandemic, 40.59 ± 16.93 after, 63.2% participants were working in pandemic units. It was determined that 25.3% of the participants, 27.5% the employees working in the pandemic units were diagnosed as Covid-19 or themselves. Regions with the highest MSD have been listed in the last 12 months, respectively; back(71.9%), lowback(75.8%), neck(73.7); For the last month, back(77.9), neck(74.2), lowback(73.7) and the day of the study were lowback(58.9),back(58.4),shoulder(51.6). When the fatigue level was evaluated compared to Covid-19, 50% participants stated that their fatigue increased,18.4% increased too much 18.9% didn't change. When comparing MSD complaints of those who worked in pandemic units and those who did not work, there was no statistically significant difference in the last month indicating more complaints of employees in pandemic units $p=\text{neck}(0.017),\text{lowback}(0.008),\text{back}(0.007)$.When the fatigue levels were compared,statistically significant difference was found in pandemic units showing that the level of fatigue was higher($p=0.019$).

Conclusion: It was observed that more than half of the healthcare professionals worked in pandemic units, about a quarter of them were diagnosed with Covid-19 or themselves.Although it is known that the healthcare workers have severe WMD complaints and fatigue, there is an increase in both the MSD complaints and fatigue level during the Covid-19 pandemic period.

Keywords: Covid-19, healthcare professionals, musculoskeletal disorders, fatigue

COVID-19 ENFEKSİYONU TANISINDA TORAKS BT' NİN TANISAL ÖNEMİ: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA

Dr. Özgecan Kaya

Sakarya Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroloji
ozgeee_akin@hotmail.com

Özet: Amaç: Aralık 2019'da, Çin'in Wuhan şehrinin merkezi olduğu pnömoni salgınında, yeni tanımlanan SARS-CoV-2 etkenine bağlı gelişen pnömoni, Coronavirüs Hastalığı 2019 (COVID-19) olarak tanımlanmıştır. Radyolojik bulgular hastalığın seyri ile değişkenlik göstermekte olup, tipik bulguları arasında; bilateral, alt loblari tutan, periferik yerleşimli, buzlu cam dansiteleri, vasküler kalınlaşma, ters halo işareti saptanmıştır. COVID-19 tanısında altın standart tanı testi polimeraz zincir reaksiyonu (PCR) olmakla beraber, tüm olgularda Türkiye'de kullandığımız kitlerin %60 oranında pozitif sonuç verdiği bilinmektedir.

Gereç ve Yöntem: Çalışmamızda 01 Nisan 2020-30 Nisan 2020 tarihleri arasında Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Nöroloji COVID-19 polikliniğinde COVID-19 tanısı konularak takip edilen 109 hastanın verileri retrospektif olarak dosyalarından tarandı; PCR ve Toraks BT sonuçlarının tanı koymadaki önemleri karşılaştırıldı. Bulgular: Çalışmaya 55 erkek (% 50.5), 54 kadın (% 49.5) toplam 109 hasta alındı. Hastaların ortalama yaşı $49,69 \pm 16,94$ (21-88) olarak belirlendi. Hastaların alınan nazofaringeal sürüntü PCR sonuçları incelendiğinde 59 hastanın pozitif (% 54,1), 50 hastanın negatif (% 45,9) olduğu görüldü. PCR negatif klinik belirtileri ve tipik Toraks BT bulguları olan olgularda yüzde 9 oranında aile öyküsü pozitif. COVID-19 tanısıyla tedavi edilen hastalardan 94'ünün çekilen Toraks BT'sinde COVID-19 pnömonisi lehine tipik özellikler saptanmasına karşılık, 15 hastada atipik özellikler mevcuttu. Tanısal yönden karşılaştırıldığında Toraks BT'nin PCR'a göre duyarlılığının istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptandı.

Sonuç: COVID-19 tanısında tüm dünyada altın standart tanı yöntemi olarak nazofaringeal sürüntü örneğinden PCR testi kullanılmaktadır. Klinik olarak şüphelenilen hastalara çabuk sonuç veren ve invaziv bir işlem olmayan Toraks BT ile tanı koyulması, erken tedaviye başlanması ve filyasyon çalışmalarına destek vererek pandemiye kontrol etmesi açısından avantajlıdır. Dezavantajları ise radyasyon temelli bir yöntem olması, maliyeti ve ülkemiz dışında çoğu merkezde cihazın yaygın olmamasıdır. Ülkemizde çoğu acil serviste temassız ve şüpheli her olgu Toraks BT ile değerlendirilmiş ve hızlı bir tanısal metod olmuştur. Başlangıçta çok hızlı ivme gösteren salgının seyrinin yavaşlamasının zemininde PCR sonuçlanmadan Toraks BT ile olguların tanınması ve filyasyon çalışmalarına erkenden başlanması bir etkidir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19 tanı, PCR, Toraks BT

THE DIAGNOSTIC IMPORTANCE OF CHEST CT IN THE DIAGNOSIS OF COVID-19 INFECTION: A INTERVENTIONAL STUDY

Abstract: Objective: In December 2019, pneumonia epidemic due to newly defined SARS-CoV-2, which is Wuhan city of China, was defined Coronavirus disease (COVID-19). Radiological findings are vary, typical findings include; bilateral, at lower lung zones, peripheral location, ground-glass densities and reverse halo sign were detected. COVID-19 diagnostic gold standard diagnostic test PCR although, in all cases the kits we used in Turkey is known to give positive result by 60%. Material and

Method: In our study, the data of 109 patients who were followed-up with the diagnosis of COVID-19 at Sakarya University Training and Research Hospital Neurology COVID-19 outpatient were reviewed retrospectively. The importance of PCR and Chest CT results in diagnosis were compared. Results: 109 patients, 55 men (50,5%), 54 women (49,5%), were included in the study. The mean age was 49.69 ± 16.94 (21-88). When PCR results were examined, 59 patients were positive (54.1%) and 50 were negative (45.9%). Cases with PCR negative clinical symptoms and typical CT findings, 9 percent family history was positive. While 94 of patients treated with diagnosis of COVID-19 were found to have typical features in favor of COVID-19 pneumonia in CT, 15 had atypical features. When compared in terms of diagnosis the sensitivity of CT to PCR was found statistically significant.

Conclusion: PCR is used as the gold standard method in the diagnosis of COVID-19 worldwide. It is advantageous to diagnose patients with suspected clinical history with CT, which provides quick results, to begin early treatment and to control pandemics by supporting filtration. The disadvantages are that it is a radiation-based method, its cost and the device is not common in most of other countries. In our country, every patient with contact and suspect in most emergency departments was evaluated with CT and became a rapid diagnostic method. The diagnosis of patients with CT and the early start of filtration studies before PCR resulted in the slowdown of the course of epidemic, which initially showed a very rapid acceleration in our country, is a factor.

Keywords: COVID-19 diagnosis, PCR, Chest CT

COVID SERVİSİNDE NÖROLOJİ KONSÜLTASYONUNDA GÖRÜLEN OLGULARIN ANALİZİ

Dr. F. İnci Esen Ertay

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Şişli Hamidiye Etfal EAH, Nöroloji
fesseden@gmail.com

Özet: Giriş ve Amaç: Yeni korona virus hastalığı (COVID-19) yeni tanımlanan bir corona virusun neden olduğu tüm dünyada hızla yayılan bir enfeksiyon hastalığıdır. COVID-19 hastalığına çeşitli nörolojik belirtiler eşlik edebilmekte ve de nörolojik hastalığı olanlarda COVID-19 hastalığı tespit edilebilmektedir. Bu çalışmada Nöroloji kliniğimize yataklı servis ve yoğun bakımlardan konsülte edilen COVID-19 tanılı hastaların verileri gözden geçirilmiştir.

Bulgular: 1-30 Nisan 2020 tarihleri arasında Sağlık Bilimleri Üniversitesi Şişli Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Nöroloji kliniğine ulaşan 449 konsültasyon isteği (132 servis, 317 acil) retrospektif olarak tarandı. 132 servis konsültasyonunun 92' si (%70) COVID servislerinden gelmekteydi, toplam 42 hasta konsülte edilmişti. Hastaların 20'si erkek, 22'si kadındı, ortalama yaş 71(+16) idi. Hastaların tanısız olarak dağılımı incelendiğinde; 7 iskemik inme, 7 nöbet, 7 demans, 5 ensefalopati, 3 başağrısı, 2 parkinson hastalığı, 1 geçici iskemik inme, 1 intraserebral kanama, 1 subaraknoid kanama, 1 olguda ise vertigo saptandı. 34 hasta yeni nörolojik yakınma nedeni ile, 8 hasta ise daha önceden kullandıkları nörolojik tedaviler ile COVID-19 nedeniyle başlanacak tedaviler arasında ilaç etkileşimi olup olmadığı değerlendirilmek üzere danışılmıştı. En sık konsültasyon istenme nedeni bilinç bulanıklığı ve işbirliğinde azalma (%31) idi. Hastaların %21'i inme (%17 iskemik inme, %2 geçici iskemik atak, %2 hemorajik inme), %7'si senkop, %7'si başağrısı, %5'i epileptik nöbet nedeniyle danışılmıştı.

Sonuç ve tartışma: COVID-19 hastalığının ana belirtileri ateş, kuru öksürük, yorgunluktur. Nöroloji pratiğinde sık karşılaşılan 65 yaş üstü bireylerde hastalık daha şiddetli seyretmekte, semptomların ağırlaşması ile solunum güclüğü ve entübasyon ihtiyacı doğabilmektedir. COVID-19 hastalığının çeşitli patofizyolojik mekanizmalar ile iskemik inmeyi tetikleyebildiği düşünülmekte ancak doğrudan bir etken olup olmadığı net bilinmemektedir. Kliniğimiz verileri değerlendirildiğinde %21 oranında serebrovasküler olay ile karşılaşılmıştır. Literatürde nörolojik yakınmalar arasında en sık başağrısı, tat ve koku kayıpları bildirilmektedir. Bu durum gösteriyor ki tat koku kaybı ve başağrısı gibi daha ılımlı bulgular gözardı edilmiş ve inme gibi nörolojik bulgular daha sık danışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid, Nöroloji Konsültasyonu, Serebrovasküler Hastalık

THE ANALYSIS OF NEUROLOGY CONSULTATIONS IN COVID CLINICS

Abstract: Objective: Neurological symptoms may be seen in COVID-19 patients and COVID-19 infection may be seen in neurological diseases. We reviewed patients hospitalized in COVID-19 clinics and had inpatient neurology consultation.

Methods and Results: Between the dates of 1-30 April 2020, we reviewed patients retrospectively hospitalized in Sağlık Bilimleri University Şişli Hamidiye Etfal Education and Research Hospital COVID clinics and had neurology consultation. From emergency and inpatient clinics 42 patients were consulted totally. There were 20 men and 22 women, mean age was 71(+16) years. The diagnoses were stroke in 10 patients (7 ischemic stroke, 1 transient ischemic attack, 1 intracerebral hemorrhage, 1 subarachnoid hemorrhage), epilepsy in 7, dementia in 7, encephalopathy in 5, headache in 3, parkinson disease in 1 and vertigo in 1 patient. 34 patients had consulted for their new neurological symptoms and 8 patients were consulted for the medication they have been taking for their previous neurological diseases. The most frequent reason for neurological consultation was confusion and disability of cooperation with a ratio of 31% . We detected stroke with a ratio of 21% (17% ischemic stroke, 2% transient ischemic attack, 2% hemorrhagic stroke), headache with 7%, syncope with 7% and seizure with 5%.

Discussion and conclusion: Major symptoms of COVID-19 are fever, cough and tiredness. The disease may worsen in patients over 65 years of age and difficulty in breathing may lead to intubation. COVID-19 patients may have higher stroke risk rates but the pathophysiologic mechanisms are not fully understood yet. In our study we encountered stroke at a ratio of %21. In literature headache and loss of taste and smell are the major neurological symptoms in COVID-19 patients. Our study reveals that mild symptoms such as headache and loss of taste and smell are ignored against stroke patients with obvious symptomatic neurological findings.

Keywords: Covid, Neurology Consultation, Cerebrovascular Diseases

COVID SPESİFİK AKUT PSİKİYATRİ SERVİSİNDE NÖROPSİKİYATRİK BOZUKLUKLAR VE YÖNETİMİ

Dr. Öğretim Üyesi Murat Yalçın

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
muratyalcin@gmail.com

Özet: COVID-19, giderek artmakta olan önemli bir solunum yolu enfeksiyonu hastalığıdır, ancak nöroinvaziv olabildiği ve solunum sisteminden merkezi sinir sistemine yayılabileceği de bildirilmiştir. Covid-19'a verilen immunolojik yanıtın merkezi sinir sistemi üzerindeki etkileri ve ilişkili nöropsikiyatrik sonuçlar halen belirsizliğini korumaktadır. Bu sunumda Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi Covid Spesifik Psikiyatri Servisinde 09.04.2020-01.06.2020 tarihleri arasında yatarak tedavi görmüş 19 hastanın tıbbi kayıtları retrospektif olarak incelenmiştir. Bir şizofreni hastasında epilepsi eş tanısı bulunduğu, iki şizofreni hastasında ise limbik ensefalit ve epilepsi şüphesi ile yapılan tetkiklerde nörolojik hastalık saptanmadı. Epilepsi çeşitli psikiyatrik ve tıbbi eştanı riskinde artış ile ilişkili kronik nörolojik bir hastalıktır. Psikotik bozukluklar birincil psikiyatrik bir bozukluğun yanı sıra ve epilepsi gibi nörolojik bozukluklara ikincil olarak ortaya çıkabilmektedir. Epilepsi ile şizofreni ve şizofreni benzeri psikozlar arasındaki ilişki epileptologlar ve psikiyatristler tarafından uzun süredir araştırılmaktadır. Epilepsili hastalarda psikoz prevalansının genel popülasyona kıyasla daha yüksek olduğu ve uzun kontrolsüz nöbet öyküsünün varlığının kronik psikotik duruma yol açabildiği daha önceki araştırmalarda bildirilmiştir. Psikoz, epilepsi ve COVID-19 arasındaki ilişki hakkında yeterli veri bulunmamaktadır, ancak otoimmünite ile post-iktal psikoz arasında olası bir bağlantı daha önce bildirilmiştir. Enfeksiyon hastalıkları da nöropsikiyatrik bozukluklarda önemli bir rol oynayabilmektedir. Epilepsi tanılı akut psikotik hastaların yönetimi psikiyatristler için her zaman zorlayıcı bir durum olmuştur. Nöropsikofarmakolojik ajanların hidroksiklorokin ile güçlü etkileşimlerinin olması sebebiyle Covid-19'lu hastalar için zorluk önemli ölçüde artmaktadır. Bu sunumda; Covid-19'lu yatarak tedavi gören akut psikiyatrik hastalarda nöropsikiyatrik belirtilerin özellikleri ve bu belirtilerin yönetiminin tartışılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Psikoz, Covid-19, Nöropsikiyatrik Belirtiler, Epilepsi

MANAGEMENT OF NEUROPSYCHIATRIC DISEASES IN A COVID SPECIFIC ACUTE PSYCHIATRY SERVICE

Abstract: COVID-19 is an important emerging respiratory infectious disease, but it is also reported to be neuroinvasive and can spread from the respiratory tract to the central nervous system. Immunologic response to Covid-19 on the central nervous system and related neuropsychiatric outcomes remains unclear. The medical records of 19 patients admitted to Covid Specific Psychiatry Service of Erenköy Training and Research Hospital for Psychiatry and Neurology between 09.04.2020-01.06.2020 were evaluated retrospectively. It was observed that one patient with schizophrenia had comorbid epilepsy, two schizophrenia patients were examined with suspicion of limbic encephalitis and epilepsy but no neurological disease was detected. Epilepsy is a chronic neurological disease associated with an increased risk of a variety of psychiatric and medical comorbidities. Psychotic disorders may emerge from a primary psychiatric disorder as well as from secondary to neurological disorders such as epilepsy. association between epilepsy and schizophrenia and schizophrenia-like psychosis has long been studied by epileptologists and psychiatrists. It has been reported on previous studies that there is a higher prevalence of psychosis in patients with epilepsy compared with the general population and the existence of a long history of uncontrolled seizures may result to a chronic psychotic state. There is not sufficient data on the relation between psychosis, epilepsy and COVID-19 but a possible link between autoimmunity and post ictal psychosis is previously reported. Infectious diseases also may play a significant role in the etiology of neuropsychiatric disorders. Psychiatric management of acute psychotic patients with epilepsy has always been a challenging condition for psychiatrists. As neuropsychopharmacological agents have strong interactions with hydroxychloroquine, the challenge is considerably increased for the patients with Covid-19. In this presentation; it is aimed to discuss the characteristics of neuropsychiatric symptoms in acute psychiatric inpatients with Covid-19 and the management of this symptoms.

Keywords: Covid-19, Psychosis, Neuropsychiatric Symptoms, Epilepsy

SUMAKTAKİ AKTİF MADDELERİN COVID-19 ÜZERİNDEKİ İNHİBE EDİCİ ETKİLERİ

Doç. Dr. Faik Gökalp

Kırıkkale Üniversitesi, Education
akgokalp@gmail.com

Özet: Bu çalışmada; tüm dünyada hızla yayılan, toplumları, ülkeleri sosyal kültürel ekonomik açıdan çok büyük etkisi olan dünya sağlık örgütü tarafından pandemi olarak ilan edilen büyük salgın Covid-19 a karşı geliştirilebilecek ilaçların ilk basamağı olan etkin aktif maddelerin seçimi için önemli olan hesapsal kimya çalışmasıyla ilgili bir kısım sonuçlardan bahsedilecek. Dünyada Covid-19 karşı gerek aşı gerekse ilaç çalışmaları tüm hızıyla devam ederken tabi ki en önemli mesele kısa zamanda doğru ilacın ortaya çıkarılmasıdır. İlk yapılan müdahalelerde sıtmada kullanılan HCQ nin oldukça etkili olduğuna dair onaylanmasa da ferdi uygulamalar olduğu ile ilgili yayınlara yer verildi fakat bir süre sonra belki de kişinin metabolizması ve diğer faktörler göz önüne alındığında yan etkilerin ortaya çıkabileceği söylenebilir. Tıbbi bitkiler ve özellikle besin takviyesi olarak kullanılan çeşitli gıdaların hiç şüphesiz tarihsel sürecine baktığımızda birçok hastalığın tedavisinde kullanılmaktadır. Burada en önemli göz önünde bulundurulması gereken durum hangi hastalıkta hangi etken maddenin etkili olduğunun bilinmesidir. Tıbbi bitkilere batığımızda; çok miktarda etken madde bulunmaktadır, bunlardan en etkili olanın tespit edilmesi uzun zaman ve deneysel çalışmalar gerekmektedir bu durum ilaç tasarımında süreci oldukça uzatmaktadır. Hesaplamalı kimya ile etken maddelerin reaktivitelerinin karşılaştırılması ve hangi bölgeden enzim, mikroorganizma yada virüsü kenetlenerek inhibe edebileceğinin önceden tespit edilmesi ilaç tasarım süreçlerini kısaltacak ve deneysel çalışmalarla biran önce ilacın ortaya çıkarılmasını sağlayacaktır. Bu çalışmada da hali hazırda kullanılan HCQ ile sumakta özellikle büyük oranda bulunan bazı etken maddelerin bu virüsü inhibe edici etkileri karşılaştırılmış, bu önemli bir baharat olan sumak bitkisinin doğru oranlarda ekstrakte edilerek içindeki etken maddelerin izole edilmesi veya sentezlenerek bu virüse karşı kullanılması bu sahada yapılacak deneysel çalışmalara yön vermesi açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19,HCQ,linoleic,linolenic,gallik asit

THE INHIBITORY EFFECTS OF ACTIVE SUBSTANCES IN SUMAK FOR COVID-19

Abstract: In this study; the results will be mentioned about the computational chemistry study, which is important for the selection of active substances, which are the first step of drugs that can be developed against the major epidemic Covid-19. While both vaccine and drug studies against Covid-19 continue at full speed in the world, of course, the most important issue is to find the right drug in a short time. Although it was not confirmed that the HCQ used in malaria was quite effective in the first interventions, there were publications related to individual applications, but after a while, it may be said that side effects may arise considering the person's metabolism and other factors. The medicinal plants have been used in the treatment of many diseases. The most important thing to consider here is to know which active ingredient is effective in which disease. When we sink in medicinal plants; There are a lot of active ingredients, the most effective of these is to determine the long time and experimental studies, which considerably lengthens the process in drug design. Comparison of the reactivity of computational chemistry and active substances and determining from which region it can inhibit the enzyme, microorganism or virus by clamping it will shorten the drug design processes and will allow the drug to be revealed as soon as possible by experimental studies. In this study, the inhibitory effects of some of the active ingredients found in the sumac with HCQ, which are already used, were compared. The isolation of this important spice, which is an important spice plant, in the correct proportions, the isolation of the active ingredients in it, and its use against this virus by synthesizing it. It is important in terms of giving direction.

Keywords: Covid-19, HCQ, linoleic, linolenic, gallic acid

COVID-19 İÇİN RESPIRATUAR FONKSİYONLARIN PREHABİLİTASYONU MÜMKÜN MÜ?

Uzman Fzt. Seda Türkyılmaz

seda6585@gmail.com

Uzman Fzt. Zeynep Güner

zeynep.guner.92@gmail.com

Özet: COVID-19 Koronavirüs, respiratuar sistemde hafif ila orta şiddette enfeksiyon oluşturarak başlayan ve kendiliğinden iyileşen bir hastalıktır. Dünya Sağlık Örgütü(WHO) yayınladığı klinik uygulama rehberinde; pnömoniye eşlik eden nöromusküler komorbidite, herhangi bir nedenle bağımsız sekresyon temizleyememe ve alt solunum yolu enfeksiyonu durumunda; damlacık izolasyonu dahilinde, hastaların pulmoner fizyoterapi almasının ve acilen mobilize edilmesinin hayati öneme sahip olduğunu vurgular. Pulmoner fizyoterapi, solunum kas eğitimi ve havayolu temizleme tekniklerini içerir. Solunum kas eğitiminin, çeşitli respiratuar hastalıklarda; dispne desensitizasyonu, miks venöz hemoglobin oksijen saturasyonunun normal değer aralıklarına dönmesi, sporcularda ergojenik(fiziksel kapasiteyi arttırma) gibi etkiler yaptığı, immun sistemi TNF reseptörleri aracılığı ile iyileştirdiği daha önce kanıtlanmıştır. Ayrıca, postoperatif pulmoner fizyoterapi öncesinde uygulanan preoperatif pulmoner fizyoterapinin, yoğun bakımda mekanik ventilatöre bağlı gelişen pnömoni riskini önemli ölçüde azalttığı bilinmektedir. Prehabilitasyon, preoperatif veya bazı hastalıkların erken müdahale döneminde; fonksiyonel kapasiteyi arttırıcı egzersiz, beslenme ve psikososyal müdahaleleri içeren stratejiler bütünüdür. COVID-19; kardiyovasküler hastalığı, diyabeti, kronik solunum rahatsızlığı ve kanser gibi altta yatan medikal problemleri olan ve yaşlı hastalarda daha ciddi sonuçlara yol açar. Bu bireylere yönelik önlemler, hastalığın bulaş yollarına geçit vermemesi ve hastalığın beklenenden düşük şiddette geçirilmesi için büyük önem arz eder. Bu nedenle; risk taşıyan bireyler için COVID-19'a yönelik prehabilitatif olabilecek respiratuar kas eğitimi ve fiziksel aktivite düzeyini koruyucu egzersizlerden oluşan bir video hazırladık. Amacımız ise eğitimin hemodinamik, ergojenik ve otoimmun etkilerinden yararlanarak immunitiyi güçlü kılmaktır. İkincil amacımız ise; risk taşıyan grubun kontamine olması durumunda; mekanik ventilatöre bağlı pnömoni riskini azaltmak ve dispne desensitizasyonunu olabildiğince erken sağlamaktır. Hasta odaları ve mobil uygulamalar aracılığı ile riskli ve sağlıklı bireylere ulaşan videomuz yardımı ile, bireylerde gözlemlenebilir fayda elde ettik. Bununla birlikte; egzersizler klinikte ve tele(p)rehabilitasyon ile uygulanırken, etkilerinin randomize kontrollü olarak çalışılması, klinik yararlılık açısından objektif veri sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, solunum fonksiyonları, pulmoner fizyoterapi, prehabilitasyon, immun sistem

IS PREHABILITATION OF RESPIRATORY FUNCTIONS FOR COVID-19 POSSIBLE?

Abstract: COVID-19 Coronavirus is a self-healing disease, starts by creating mild to moderate infection in respiratory system. In clinical guide, WHO emphasizes that, it is vital for patients to receive pulmonary physiotherapy and mobilize immediately within droplet isolation; if there is neuromuscular comorbidity accompanying pneumonia, inability to clear secretion independently for any reason and lower respiratory tract infection Pulmonary physiotherapy includes respiratory muscle training(RMT) and airway cleaning techniques. It has been previously proven that; RMT in various respiratory diseases has many effects like dyspnea desensitization, regulated mixed venous hemoglobin oxygen saturation, and ergogenic effects for athletes, healing immune system through TNF receptors. In addition, when preoperative pulmonary physiotherapy is combined with postoperative, risk of pneumonia due to mechanical ventilation significantly reduces. Prehabilitation, in period of preoperative or early intervention of some disease, is set of strategies including exercise, nutrition and psychosocial interventions that increase functional capacity. COVID-19; leads to more serious consequences in elderlies with underlying medical problems such as cardiovascular or chronic respiratory disease, diabetes and cancer. Precautions for these individuals are of great importance for not to cross transmission routes and pass the disease at a lower than expected level. Therefore; we have prepared a video of respiratory muscle training and moderate physical activity which may be prehabilitative for individuals at risk. Our first aim was to make immunity strong by taking advantage of hemodynamic, ergogenic and autoimmune effects of training. Secondary goal is; if risk group is contaminated; to reduce risk of pneumonia due to mechanical ventilation and to ensure dyspnea desensitization as early as possible.

Keywords: Covid-19, respiratory functions, pulmonary physiotherapy, prehabilitation, immun system

POSSIBLE EFFECTS OF SEDENTARY LIFE AT HOME ON CIRCULATORY AND PULMONARY DYNAMICS IN COVID-19 PANDEMIC

Denizhan Karış

Istinye University, Medical Faculty, Department of Biophysics
denizhan.karis@istinye.edu.tr

Abstract: COVID-19 disease is a worldwide viral infection with actually 7 million confirmed positive individuals and 400.000 deaths (1). It acts as a life-altering public health challenge that obligates almostly the entire populations to self-isolation and home-confinement for long periods. Sedentary life effects human physiology by means of many biological systems like muscular, cardiovascular and pulmonary systems (2,3). Muscle contractions during physical exercise, especially in lower extremity, manage the circulatory system related with returning the blood back to the heart. Conversely, physical inactivity may result in venous stasis and thrombosis (4). Muscle loss resulting from physical inactivity is closely related with micro-circulatory alterations, decreased aerobic capacity, fat deposition, insulin resistance and systemic inflammation (2,3). High content of fatty acids in diet and physical inactivity both promote insulin resistance via impaired function of especially in skeletal muscle cells (5). Besides, alterations in appetite tending to eat more is a psychological problem that would arise over-weight problems and increased cardio-metabolic risk. Increase in smoking habit or alcohol abuse during home-confinement may priorly alter the life style of the individual and his/her family, and may also evolve to have impacts on public health (6). Regular and habitual physical exercise was reported to decrease risk factors including high body mass index, hyperlipidemia, atherosclerosis, embolism and stroke (2,4). All mentioned data trigger oxidative stress and inflammation process leading to cardiocerebrovascular diseases. To sum up, stepping exercises, stretching muscle exercises and self-exercises based on virtual programs and wearable technologies and breathing exercises at home would be crucial for maintaining muscular, cardiovascular and pulmonary health during social distancing and isolation period. There is another very important issue of regulating diet and calorie programmes given attention not to eat fatty, refined and fast food.

Keywords: COVID-19, sedentary life, physical inactivity, circulatory and pulmonary dynamics, exercise

COVID-19 PANDEMİSİNDE EVDE SEDANter YAŞAMIN DOLAŞIM VE SOLUNUM DİNAMİKLERİNE OLASI ETKİLERİ

Özet: COVID-19 hastalığı, günümüze kadar pozitif tanısı konmuş 7 milyon kişi ve sebep olduğu 400.000 ölümle dünya çapında bir viral enfeksiyondur (1). Nüfusun büyük bir kısmını uzun süre boyunca evde kalmaya ve evde izolasyona zorlayarak yaşamı değiştiren bir halk sağlığı sorunu oluşturmaktadır. Sedanter yaşam, kas, kardiyovasküler ve pulmoner sistemler gibi insan fizyolojisindeki birçok sistemi etkilemektedir (2,3). Fiziksel egzersiz sırasında, özellikle alt ekstremitelerde kas kasılmaları, kanın kalbe geri dönmesini sağlayarak dolaşım sistemine katkı sağlamaktadır. Egzersiz sırasında kan damarlarını döşeyen sağlıklı endotel tabakasından ve kan dokusunu oluşturan maddelerden salınan fiziksel uyaranlar ve kimyasal maddeler, vazodilatasyonu uyarak optimum aerobik duruma ulaşılmasını sağlamaktadır. Buna karşın, fiziksel hareketsizlik venöz staz ve tromboz ile sonuçlanabilir (4). Fiziksel hareketsizlikten kaynaklanan kas kaybı mikro-dolaşım değişiklikleri, azalmış aerobik kapasite, yağ birikimi, insülin direnci ve sistemik inflamasyon ile yakından ilişkilidir (2,3). Diyetteki yüksek yağ asidi içeriği ve fiziksel hareketsizlik, özellikle iskelet kası hücrelerinde fonksiyon bozukluğu oluşturarak insülin direncini artırır (5). Ayrıca, daha fazla yemek yeme eğilimine yol açan iştah artışı ise aşırı kilo problemleri ve kardiyometabolik riskin artmasına neden olacak psikolojik sorunlar oluşturmaktadır. Evde izolasyon döneminde sigara içme veya alkol kullanım alışkanlığındaki artış, bireyin kendisinin ve ailesinin yaşam şeklini kötü yönde değiştirmeye başlayabilir ve sorun büyüyerek halk sağlığı sorununa dönüşebilir (6). Düzenli ve alışkanlık haline gelmiş fiziksel egzersizin yüksek vücut kitle indeksi, hiperlipidemi, ateroskleroz, emboli ve inme gibi risk faktörlerini azalttığı bildirilmiştir (2,4). Bahsedilen tüm durumlar kardiyoserebrovasküler hastalıklara yol açan oksidatif stres ve inflamasyon sürecini tetiklemektedir. Özetlemek gerekirse, adım egzersizleri, germe egzersizleri, sanal programlar ve giyilebilir teknolojilere dayalı kas egzersizler ve nefes egzersizleri sosyal mesafe ve izolasyon döneminde kas sistemi, kardiyovasküler ve pulmoner sağlığın korunması için çok önemlidir. Bir başka önemli konu ise yağlı, rafine ve hazır gıdaları içermeyen bir diyet programının düzenlenmesi ve kalori hesaplanmasının yapılmasıdır.

Anahtar kelimeler: COVID-19, sedanter yaşam, fiziksel hareketsizlik, dolaşım ve solunum dinamikleri, egzersiz

COVID-19 PANDEMİSİNDE NÖROLOJİ KLİNİĞİNE YATAN HASTALARIN PORTFOUNUN AYNI ZAMAN KESİTİNDEKİ HASTALARLA KARŞILAŞTIRILMASI

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Nuri Koçak

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı
mehmetnurikocak@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Erdal Tekin

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalı
dret25@gmail.com

Özet: Giriş: Çin'in Wuhan kentinden bütün dünyaya kısa sürede hızla yayılan SARS-CoV-2 virüsü, ülkemizde de 11 Mart 2020'den itibaren etkisini göstermiştir. Böylece Dünya, virulans ve mortalite oranı yüksek olan bir pandemi sürecine girmiştir. Bu süreç zarfında tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de sosyal izolasyon esaslı koruyucu önlemler alınmıştır. Bu izolasyon döneminde, ülkemizde zorunluluk durumlarında sağlık kuruluşlarına başvurunun yapılması teşvik edilmiştir. Bu çalışmamız ile COVID-19 pandemisinin de acil servisten nöroloji kliniğine yatan hastaları geçen yılın aynı dönemi ile karşılaştırmayı amaçladık.

Metot: Bu çalışma, hastane elektronik otomasyon sisteminden gerekli veriler alınarak retrospektif olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, 11 Mart- 11 Mayıs 2019 ve 11 Mart- 11 Mayıs 2020 tarihleri arasında acil servisten nöroloji kliniğine yatan hastalar analiz edildi. Tanımlayıcı istatistiklerde sıklık ve yüzde, sayısal değişkenlerde normal dağılımda ortalama $\pm$ standart sapma, normal dağılmayan verilerde medyan kullanılmıştır.

Bulgular: Bu çalışmaya 453 hasta dahil edilmiştir. Hastaların yaş ortalaması $65,39 \pm 18,67$ yıl idi ve %56,5'i erkek idi. Her iki grupta da en fazla iskemik stroke tanılı hastaların acil servisten nöroloji kliniğine yattığı bulunmuştur fakat istatistiksel olarak anlamlılık tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Her iki grupta da hastaların %85,2'si haliyle taburcu edilmiştir. Grup 2'de hasta sayısının grup 1'e göre az olduğu ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür ($p < 0,0001$).

Sonuç: Nöroloji kliniğine yatan hastalarının azalması elektif vakaların ve girişimlerin ertelenmesi sonucunun yansımasıdır. Bu da bize COVID-19 pandemi döneminde nöroloji kliniğinin önlemlere uyduğunun bir göstergesidir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Pandemi, Nöroloji, Acil servis

COMPARISON OF THE PORTFOLIO OF PATIENTS ADMITTED TO THE NEUROLOGY CLINIC IN COVID-19 PANDEMIC WITH THE PATIENTS IN THE SAME TIME SECTION

Abstract: Introduction: The SARS - CoV - 2 virus, which spread rapidly from the Wuhan city of China to the whole world in a short time, has been effective in our country as of March 11, 2020. During this isolation period, applications to health institutions in cases of necessity in our country were encouraged. With this study, we aimed to compare the patients hospitalized from the emergency department to the neurology clinic in the COVID-19 pandemic with the same period last year.

Method: This study was carried out retrospectively by obtaining the necessary data from the hospital electronic automation system. In the study, patients hospitalized from the emergency department to the neurology clinic between 11 March - 11 May 2019 and 11 March - 11 May 2020 were analyzed. In descriptive statistics, frequency and percentage, mean $\pm$ standard deviation in normal distribution in numerical variables, and median in non-normally distributed data.

Results: 453 patients were included in this study. The mean age of the patients was 65.39 ± 18.67 years and 56.5% of them were male. It was found that the patients with the most ischemic stroke were hospitalized from the emergency department to the neurology clinic in both groups, but no statistical significance was found ($p > 0.05$). In both groups, 85.2% of the patients were discharged as they were. It was seen that the number of patients in group 2 was less than that of group 1 and was statistically significant ($p < 0.0001$).

Conclusion: The reduction of patients admitted to the neurology clinic is a reflection of the result of postponing elective cases and interventions. This is an indication that the neurology clinic complied with the precautions during the COVID-19 pandemic period.

Keywords: COVID-19, Pandemic, Neurology, Emergency department

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE RADYOTERAPİ TEDAVİSİ

Dr. Öğretim Üyesi Yonca Yahşi Çelen

Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyofizik
yoncayahsi@gmail.com

Özet: Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19), ilk olarak Çin'in Vuhan Eyaleti'nde Aralık ayının sonlarında solunum yolu belirtileri (ateş, öksürük, nefes darlığı) gelişen bir grup hastada yapılan araştırmalar sonucunda 13 Ocak 2020'de tanımlanan bir virüstür. Koronavirüsler (CoV), soğuk algınlığından Orta Doğu Solunum Sendromu (MERS-CoV) ve Şiddetli Akut Solunum Sendromu (SARS-CoV) gibi daha ciddi hastalıklara kadar çeşitli hastalıklara neden olan büyük bir virüs ailesidir. COVID-19 Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından 16 Nisan 2020 raporunda bildirildiği üzere, şimdiden 2 milyonun üzerinde vaka onaylanmış, en az 140.000 ölümle benzeri görülmemiş bir pandemidir. COVID-19 pandemisi sırasında yaşlanan nüfusla birlikte kanser hastaları en savunmasız grup arasında yer aldığından dolayı Radyoterapi tedavisi süresince özel durum ve değerlendirmelerin yapılması gerekli kılınmıştır. COVID-19 testi pozitif çıkan kanser hastalarının kalite güvence altında Radyoterapi tedavisi alması sağlanması, diğer kanser hastaları ve çalışan personelin enfekte olmaktan nasıl korunması yönünde çözümlerin belirtilmesi ve bu süreçte Radyoterapi tedavi uygulamalarında nasıl bir değişiklik yapılması ile ilgili literatür taraması yapılarak Radyoterapi tedavisinde görev alan tüm personele yol gösterici olması ve bilime katkı sağlaması çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Uluslararası tüm radyasyon onkolojisi derneklerinin COVID-19 pandemisi sırasında radyoterapi uygulamalarına ait en önemli önerisi hipofraksiyone tedavi şemalarının kullanımı olmuştur. Günlük pratiğimizde hipofraksiyone tedaviler giderek daha fazla yer almakla birlikte henüz pek çok tümörün tedavisinde konvansiyonel fraksiyonasyonun yerini almamıştır. Ancak bu durum hipofraksiyone şemaların değerini azaltmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kanser, Covid-19, Radyoterapi

RADIOTHERAPY TREATMENT IN THE COVID-19 PANDEMIA PROCESS

Abstract: New Corona Virus Disease (COVID-19) is a virus identified on January 13, 2020, as a result of research conducted in a group of patients who developed respiratory tract symptoms (fever, cough, shortness of breath) in late December in China. Coronaviruses (CoV) are a large family of viruses that cause a variety of diseases, from the common cold to more serious diseases such as the Middle East Respiratory Syndrome (MERS-CoV) and Severe Acute Respiratory Syndrome (SARS-CoV). As reported by the COVID-19 World Health Organization (WHO) in the April 16, 2020 report, over 2 million cases have already been confirmed, with an unprecedented pandemic with at least 140,000 deaths. Since cancer patients are among the most vulnerable group with the aging population during the COVID-19 pandemic, special conditions and evaluations have been made necessary during Radiotherapy treatment. A literature review is carried out to ensure that cancer patients who have a positive COVID-19 test receive Radiotherapy treatment under quality assurance, how to identify solutions for how to protect other cancer patients and working personnel from being infected, and how to make a change in Radiotherapy treatment practices during this process. The purpose of the study is to be a guide and contribute to science. The most important suggestion of radiotherapy applications during the COVID-19 pandemic of all international Radiation Oncology associations was the use of hypofractionated treatment schemes. Although hypofractionated treatments are increasingly included in our daily practice, conventional fractionation has not yet replaced the treatment of many tumors. However, this does not decrease the value of hypofractionated schemes.

Keywords: Cancer, Covid-19, Radiotherapy

COVID-19 VE AKUT İNFLAMATUAR POLİNÖROPATİ İLİŞKİSİ

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Ülker

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Erenköy Ruh ve Sinir EAH., Nöroloji

m23ulker@yahoo.com

Uzman Hande Alibaş

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Erenköy Ruh ve Sinir EAH., Nöroloji

hande_alibas@yahoo.com

Özet: SARS-CoV-2 (Severe acute respiratory syndrome coronavirus 2), Çin'in Wuhan kentinden başladı ve tüm dünyaya yayıldı. COVID-19 (coronavirus disease 19) hastalarının tipik olarak ateş ve solunum sistemi semptomları ile prezente olduğu gösterildi. Ancak virüs yayılımı artıp hasta sayıları tüm dünya genelinde fazlaştıncaya bazı hastaların izole nörolojik semptomlar ile de prezente oldukları gözlemlendi. Akut inflamatuvar demiyelinizan polinöropati (AIDP) ise genellikle progresif, simetrik kas güçsüzlüğü ile seyreden, azalmış veya alınmayan derin tendon refleksleri ile birlikte olan bir hastalıktır. 44 yaşında erkek hasta dış merkezde COVID-19 tanısı ile interne edilip 10 gün süre ile oseltamivir, hidroklorokin ve azitromisin tedavisi aldıktan sonra evde izolasyonda izlenmekte iken, bilateral bacak güçsüzlüğü gelişmesi üzerine hastanemiz acil servisine başvurdu. Nörolojik muayenesinde; bilateral alt ekstremitelerde kas gücü proksimal ve distal 1/5, bilateral üst ekstremitelerde proksimal ve distal 4/5 düzeyinde zafiyet ve tüm derin tendon reflekslerinde kayıp tespit edildi. Bunun dışındaki nörolojik değerlendirme normaldi. Hastaya yapılan BOS incelemesinde hücre(-), protein 180 mg/mL olarak saptandı. Şikayetlerinin başlangıcının 30. Gününde yapılan elektromiyonörografi(ENMG) incelemesinde; duysal ve motor sinirlerde simetrik tipte tutulumu yol açmış, demiyelinizan ağırlıklı, sekonder aksonal etkilenmenin de olduğu akut dönemde polinöropati sendromu ile uyumlu bulgular tespit edildi. COVID-19 ile ilişkili olduğu düşünülen AIDP tablosu ilk olarak 1 Nisan 2020 tarihinde Lancet dergisinde yayınlanan 61 yaşında bir kadın olguya aitti ve Wuhan kentine seyahat hikayesi mevcuttu. Bu olguda SARS-CoV-2 klasik semptomları görülmemesine rağmen tipik AIDP semptomları izlendiği bildirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, AİDP

COVID-19 AND ACUTE INFLAMMATORY POLYNEUROPATHY RELATIONSHIP

Abstract: SARS-CoV-2 (Severe acute respiratory syndrome coronavirus 2) was first reported in Wuhan city in China and spread all over the world. Patients with COVID-19 (coronavirus disease 19) have been shown to typically present with fever and respiratory symptoms. However, when the virus spread increased and the number of patients increased all over the world, it was observed that some patients also presented with isolated neurological symptoms. Acute inflammatory demyelinating polyneuropathy (AIDP) is a disease that usually progresses with progressive, symmetrical muscle weakness, accompanied by decreased or absent deep tendon reflexes. In 80-90% of patients, 1 to 2 weeks after the onset of the complaint, in the cerebrospinal fluid (CSF) albuminocytological dissociation is detected and EMG shows motor and sensory demyelinating polyneuropathy. A 44-year-old male patient was presented with the diagnosis of COVID-19 in the another center, receiving oseltamivir, hydroxychloroquine and azithromycin therapy for 10 days and discharged. After the therapy he presented with acute leg weakness and applied to the our hospital emergency department. In his neurological examination; muscle strength proximal and distal 1/5 in bilateral lower extremities, distal 4/5 weakness in bilateral upper extremities and loss of all deep tendon reflexes were detected. Other neurological examination was normal. CSF testing showed normal cell counts and increased protein level (180 mg / mL. In the electromyography (ENMG) examination performed on the 30th day of the start of the complaints; causing acute, demyelinating, symmetrical type sensory and motor neuropathy with secondary axonal involvement. The AIDP thought to be related to COVID-19, was first published in Lancet Neurology on April 1, 2020. A 61-year-old woman had a travel story to Wuhan city. Although the patient has not showed the classic symptoms of SARS-CoV-2 but showing the typical AIDP symptoms.

Keywords: COVID-19, AIDP

COVID-19 SERVİSLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN PANDEMİ SÜRECİNDEKİ DENEYİMLERİ

Öğr. Üyesi Satı Doğan

Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
sati.dogan@ege.edu.tr

Doktora Öğrencisi Hatice Dayılar Candan

Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
h.dayilar@gmail.com

Özet: Bulaşıcı hastalık salgını, genel halkın yüzleştiği en büyük tehditlerden biridir. Bu durum güçlü ve hemen toparlanabilen sağlık sistemlerine duyulan ihtiyacı göstermektedir. Bu konuda hemşirelik bakımının hayati öneme sahip olduğu açıktır. Hemşireler sağlık sisteminin ön cephesinde bulunarak, bireylerin, toplumların sağlık gereksinimlerine cevap vermektedir. Bu araştırmada, Covid-19 servislerinde çalışan hemşirelerin pandemi sürecindeki benzersiz deneyimlerini belirlemek amacıyla, nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini araştırmanın yapıldığı tarihler arasında İzmir Bornova Türkan Özilhan Devlet Hastanesi Covid-19 servislerinde çalışan hemşireler oluşturmuştur. Etik ve kurum izinleri alınarak, veri doygunluğu sağlanması esasına göre, gönüllü 12 hemşireden veriler yüz yüze toplanmıştır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşmeler için 7 açık uçlu soru hazırlanmıştır. Görüşme esnasında ses kayıt cihazı kullanılacağı, verilerin gizliliğinin sağlanacağı katılımcıya bildirilerek, onam alınmıştır. Görüşmeler 45±15 dakika arasında sürmüştür. Verilerin çözümlenmesinde yorumlayıcı fenomenolojik analizden yararlanılmıştır. Güvenilirlik için katılımcıların kendisine ait transkript okutularak, teyit edilmiştir. Bulgular, yedi ana temada toplanmıştır; kriz deneyimleri, olumsuz etkiler, olumlu etkiler ve kazanımlar, çelişkili duygular, rahatlatıcı faktörler, pandemi hemşiresi metaforu ve pandemiden sonra beklentilerdir. Başlangıçta sürecin ve hastalığın belirsizliği yoğun kaygı ve kriz yaşatmıştır. Bilgi düzeyleri ve koruyucu ekipmanlar yeterli hale geldiğinde kriz sürecini hızla atlatarak etkili, bir şekilde çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Bu süreci bir savaş gibi görüp, korku ve kaygılara rağmen cephede olup, insanlara yardım etmenin iyi hissettirdiğini belirtmişlerdir. Hemşireler belirsizlik, bulaşma, ölüm korkusu ve yakınlarına hastalık bulaştırmayla ilişkili yoğun stres, kaygı ve korkulara rağmen, Covid-19 servislerinde hastalara bakmanın gurur verici, yüce bir deneyim olduğunu ve mesleki doyum verdiğini belirtmişlerdir. Burada heşirelerin motivasyonunu sürdürmede güvenlik önlemleri ve bilgilendirmenin önemi ön plana çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Pandemi, hemşirelerin deneyimleri, fenomenoloji

EXPERIENCES OF NURSES WORKING IN COVID-19 SERVICES DURING THE PANDEMIC

Abstract: The infectious disease outbreak is one of the biggest threats facing the general public. This situation shows the need for strong and recoverable health systems. It is clear that nursing care is of vital importance in this regard. Nurses are at the forefront of the health system and respond to the health needs of individuals and communities. In this research, a phenomenology pattern, one of the qualitative research patterns, was used to determine the unique experiences of nurses working in Covid-19 services in the pandemic process. The population of the study consisted of nurses working in Covid-19 services in Izmir/Bornova TürkanÖzilhanStateHospital between the dates of the research. Data were collected face-to-face from 12 volunteer nurses on the basis of ensuring data saturation by obtaining ethical and institutional permissions. Seven open-ended questions were prepared for semi-structured interviews. The participant was informed that the audio recorder will be used and the data will be confidential and consent was obtained. Interviews took=45±15minutes. The interpretive phenomenological analysis was used to analyze the data. For reliability, the transcripts belonging to the participants were read and confirmed. The findings are gathered in seven main themes; crisis experiences/negative effects/positive effects and gains/contradictory feelings/relaxing factors/pandemic nurse metaphor/expectations after the pandemic. The uncertainty of the process and the disease initially caused intense anxiety and crisis. When the level of knowledge and protective-equipment sufficient, they were working effectively and effectively by overcoming the crisis process. They regarded this process as war and stated that despite the fear and anxiety, they were at the front and helping people feel good. Despite the intense stress/anxiety/fears associated with uncertainty/transmission/fear of death/infecting relatives, nurses stated that taking care of patients at Covid-19 services was a proud, supreme experience and professional satisfaction. This research shows that security-equipment and knowledge are maintaining the motivation of nurses.

Keywords: Covid-19, Pandemic, nurses' experiences, phenomenology

COVID-19 VE YENİ NESİL 5G HABERLEŞME SİSTEMLERİ İLİŞKİSİ İLE İNSAN SAĞLIĞINA ETKİLERİ

Dr. Öğretim Üyesi Aycan Baş

Tıp Fakültesi, Biyofizik AD

aycanbas@gmail.com

Özet: Aralık 2019'da Çin'in Wuhan kentinde muhtemelen bir deniz ürünleri pazarında ortaya çıkan koronavirüs hastalığı (COVID-19); ateş, kuru öksürük, boğaz ağrısı, koku duyusunun kaybı ve solunum güçlüğü gibi belirtileri göstermektedir. COVID-19 dünya çapında hızla yayıldığından sosyal platformlarda tartışmaların artmasına neden olmuştur. Sosyal medya kullanıcıları tarafından Covid-19 kaynaklı paylaşılan içeriklerde çeşitli komplo teorileri ortaya atılmıştır. Bunlar arasında popüler bir teori olan COVID-19'un yayılmasına 5G haberleşme teknolojisinin neden olduğudur. Bu yanlış bilgi İngiltere'de 5G kulelerinin yakılmasına yol açmıştır. Bu çalışmanın amacı, COVID-19 yayılımı ile 5G teknolojisi arasındaki komplo teorisini irdelemektir. 5G ağlarının devam eden standardizasyon gelişmelerine dayanan yaygın hipoteze göre; km2 başına yaklaşık 1 milyon gibi çok yüksek sayıda cihaza bağlanarak daha fazla veri aktarımı daha hızlı olacak şekilde hizmet vermesidir. Önceki mobil ağlara göre daha yüksek frekans kullanılacak olan 5G'nin sağlayacağı çok büyük miktarda veri paylaşımı için daha fazla baz istasyonuna ihtiyaç olacaktır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve Uluslararası Kanseri Araştırmaları Ajansı (IARC) 2011 yılında Radyo Frekans Elektromanyetik Alanları (RF-EMA) “insanlar için muhtemelen kanserojen” (Grup 2B) olarak sınıflandırmıştır. RF-EMA'nın biyolojik etkileri üzerine bilimsel çalışmalar her geçen gün artmakta olsa da henüz yeterli seviyede değildir. Mevcut sonuçların çoğu özellikle hücre kültürü ve hayvan modellerinden elde edilenler olup insan üzerindeki direkt etki düzeyi olmadığından potansiyel tehlikeli etkiye eşdeğer olarak kabul edilebilir görünmemektedir. Baz istasyonlarından ve kablosuz ağlardan gelen zayıf RF sinyallerinin sağlık üzerinde olumsuz etkilere neden olduğuna dair ikna edici ciddi kanıtlar ortaya konulamamıştır. Maruz kalan popülasyondaki risk düzeyini azaltmayı amaçlayan politikalar ülkemiz ve dünya genelinde ivedilikle oluşturulmalıdır. 5G kaynaklı RF-EMA'nın sağlık için risk oluşturabilecek farklı yaş gruplarında maruziyetini ilişkilendiren fizyopatolojik mekanizmalar hakkında katkıda bulunacak deneysel ve epidemiyolojik araştırmaların acilen daha fazla desteklenmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, 5G, sağlık

RELATIONSHIP BETWEEN COVID-19 AND NEW GENERATION 5G COMMUNICATION SYSTEMS AND HUMAN HEALTH

Abstract: Coronavirus disease (COVID-19), which probably originated in a seafood market in Wuhan, China in December 2019 has symptoms such as fever, dry cough, sore throat, loss in sense of smell and difficulty in breathing. Discussion and debates related with COVID-19 have been increased in social platforms due to its fast spreading all over the World. Various conspiracy theories have been introduced within COVID-19 based contents shared by social media users. One of these popular theories is that the spread of COVID-19 has been caused by 5G communication technology. This false information led to the burning of 5G towers in England. The aim of this study is to examine the conspiracy theory between COVID-19 propagation and 5G technology. According to the common hypothesis based on the ongoing standardization developments of 5G networks; it provides a fast network via connecting a numerous number of devices like 1 million per one km². More base stations will be needed for data massive sharing of 5G, which will use higher frequencies compared with previous mobile networks. The World Health Organization (WHO) and The International Agency for Research on Cancer (IARC) classified Radio Frequency Electromagnetic Fields (RF-EMF) as "possibly carcinogenic to humans" (Group 2B) in 2011. Although scientific studies on the biological effects of RF-EMF are increasing day by day, these studies have not reached to a sufficient status. Most of the current results have been particularly reported from cell culture and animal models and these results do not present the direct effects on humans, thus its effects do not seem to be considered as equivalent to potentially dangerous effects. Experimental and epidemiological research that will contribute to the physiopathological mechanisms associated with the exposure of 5G-derived RF-EMA in different age groups that may pose a risk to health needs to be urgently supported.

Keywords: Covid-19, 5G, health

COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ NE YÖNELİK UYGULAMALAR VE İŞ SAĞLIĞI GÜVENLİĞİ SÜRECİ

Md. Dr. Burcu Hızal Çelikay

Sakarya University Training and Research Hospital Deputy Chief Physician
burcuhizal@gmail.com

Özet: Pandemi; Hastanemizin devam eden ‘2018-2020 Risk Analizi’ metotlarına uyularak yönetilmiş ancak süreç içerisinde oluşan ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak geliştirilmiştir.

İş Sağlığı ve Güvenliği birimi tarafından ‘Covid-19 Çalışma Talimatı’, ‘Pandemi Acil Durum Planı’, ‘Ring Araçları Pandemi Oturma Vaziyeti Ve Önlem Planı’ hazırlanmış hastane ortak erişim sistemine yüklenerek tüm personelin ulaşması ve yeni eklenen tedbirler olduğunda takibinin rahatlıkla yapılması sağlanmıştır. Ayrıca süreç boyunca saha gözlemlenmiş ve tüm alan sorumlularından istek, ihtiyaç ve önerileri belirli aralıklarla alınarak faaliyet planlanmış ve yaşanabilecek olumsuzluklar en aza indirilmiştir.

Her türlü tedbire rağmen yüksek bulaştırıcılığı sebebiyle ; ilimizdeki farklı hastanelerden yapılan görevlendirmeler dahil Covid-19 sürecinde hastanemizde aktif görev alan yaklaşık 4000 çalışmamızdan 129 tanesi Covid-19 pozitif teşhis edilmiştir. Tüm çalışanlar yakından takip edilerek önce filyasyon çalışması yapılmıştır , çalışama ortamları denetlenmiş ve diğer çalışanların etkilenmesi en aza indirilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmıştır. En yüksek oranda yoğun bakım çalışanlarının etkilendiği tespit edilmiş tedbirler en üst seviyeye çıkartılmış , havalandırma sistemlerinin rutin kontrolleri artırılmış , sosyal alanda uyulması gereken kurallar hatırlatılmıştır.Tüm bakanlıkların COVID-19 ile alakalı duyuruları yakından takip edilmiş, afişlerle ve hastanenin ortak erişim sisteminden duyurulmuştur. Ortak erişim sistemiyle amaçlanan tüm çalışanların alınan tedbirleri ve bunlara eklenen yeni tedbirlerden eş zamanlı haberdar olmaları sağlanmıştır. Sorgulanan tüm ihtiyaç , istek ve tarafımıza iletilen öneriler kayıt altına alınmış ve tarafımızca değerlendirilerek eksiklikler giderilmiştir . Böylece tüm çalışanlar bu sürece dahil edilmiş , fikir alış veriş yapılmış ve hizmet kalitesi arttırılmaya çalışılmıştır. Düzenli aralıklarla ihtiyaç ve istekleri sorgulanan personelin motivasyonu arttırılmış ayrıca bu süreçte birlik ve beraberlik duygusu verilerek psikolojik destek sağlanmıştır.

APPLICATIONS FOR OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY IN THE COVID-19 PANDEM PERIOD AND OCCUPATIONAL HEALTH SAFETY PROCESS

Abstract: Pandemic has been managed by following the ongoing 2018-2020 Risk Analysis methods of our hospital, and it is developed by taking into consideration the needs arising in the process.

The 'Covid-19 Work Instruction', 'Pandemic Emergency Plan', 'Ring Tools Pandemic Situation and Prevention Plan' were prepared by the Occupational Health and Safety unit, and all personnel were reached and easily followed up when new measures were added. In addition, the field was observed throughout the process and the requests, needs and suggestions were received from all field officers at certain intervals, and the activity was planned and the possible negative experiences were minimized.

Despite all kinds of measures, because of its high contamination, 129 of our approximately 4000 employees who were actively working in our hospital during the covid-19 process, including assignments from different hospitals in our city, were diagnosed covid-19 positively. Followed by closely monitoring all employees, and working arrangements were made, and necessary arrangements were made to minimize the impact of other employees. The measures that were determined to be affected by the highest rate of intensive care workers were maximized, routine controls of the ventilation systems were increased, the rules to be followed in the social area were reminded. All ministries' announcements related to COVID-19 were closely followed, and announced through posters and the hospital's common access system. With the common access system, all employees aimed to be informed about the measures taken and the new measures added to them simultaneously. All of the inquired needs, requests and suggestions forwarded to us were recorded and assessed by us and the deficiencies were eliminated. Thus, all employees were included in this process, ideas were exchanged and service quality was tried to be improved. The motivation of the staff, whose needs and requests were questioned at regular intervals, was increased and psychological support was provided by giving a sense of unity and solidarity in this process.

UMUT İLE BİLİŞSEL KONTROL VE ESNEKLİĞİN COVID-19'UN TÜRKİYE'DE ORTAYA ÇIKTIĞI SÜREÇTE KAYGIYI YORDAYICILIĞI

Dr. Öğretim Üyesi Ayşe Sibel Demirtaş

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
sibel.demirtas@alanya.edu.tr

Özet: Amaç: COVID-19, 2019 yılının Aralık ayında Çin'de ortaya çıkan ve tüm dünyaya yayılan bulaşıcı bir hastalıktır. 2020 yılının Mart ayında Dünya Sağlık Örgütü, COVID-19'un bir salgın olarak nitelendirilebileceğini açıklamıştır. COVID-19 sadece potansiyel olarak ölümcül bir hastalık değil, aynı zamanda halkın ruh sağlığı için de ciddi bir risktir. Bu araştırmanın amacı, Türkiye'de yaşanan COVID-19 salgınının ortaya çıktığı süreçte araştırmaya katılan bireylerin durumluk umut, bilişsel kontrol ve esneklik ve durumluk kaygı puanlarını sosyodemografik özellikleri açısından incelemek ve tüm değişkenler arasındaki ilişkiler ile durumluk umut ve bilişsel kontrol ve esnekliğin durumluk kaygı üzerindeki yordayıcı rollerini ortaya koymaktır. Yöntem: Çevrimiçi anket ile yolu ile gerçekleştirilen araştırmaya Türkiye'nin farklı illerinde yaşayan 674 kişi katılmıştır. Değerlendirme için Durumluk Umut Ölçeği (DUÖ), Bilişsel Kontrol ve Esneklik Ölçeği (BKEÖ) ve Durumluk Kaygı Ölçeği (DKÖ) uygulanmıştır. Bulgular: Araştırma bulguları durumluk umut ve bilişsel esnekliğin pozitif yönde ve her iki değişkenin durumluk kaygı ile negatif yönde ilişkili olduğunu göstermiştir. Hiyerarşik doğrusal regresyon analizinde hem durumluk umut hem de bilişsel esneklik durumluk kaygıyı yordamaktadır. Tartışma: Araştırma sonuçları COVID-19 salgını sürecinde durumluk umut ve bilişsel esnekliğin durumluk kaygıyı etkileyen önemli koruyucu faktörler olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Durumluk umut, bilişsel kontrol ve esneklik, durumluk kaygı, COVID-19

PREDICTIVE ROLES OF STATE HOPE AND COGNITIVE CONTROL AND FLEXIBILITY IN STATE ANXIETY DURING COVID-19 OUTBREAK IN TURKEY

Abstract: Objective: COVID-19 is an infectious disease emerged in China in December 2019 and spread out all over the World. In March 2020, World Health Organization declared that COVID-19 can be characterized as a pandemic. COVID-19 is not only a potentially deadly disease, but also it is a serious risk for mental health of the public. The current research study aimed to examine state hope, cognitive control and flexibility and state anxiety scores in terms of sociodemographic characteristics of participants during the initial stage of COVID-19 outbreak in Turkey and reveal the relationships between variables and also the predictive roles of state hope and cognitive control and flexibility in state anxiety. As intense anxiety can interfere with current and future well-being and adjustment of individuals, it is important to determine risk and protective factors for anxiety mood in population.

Method: The study was conducted with an online survey among 674 individuals in Turkey. Personal Data Form, State Hope Scale (SHS), Cognitive Control and Flexibility Questionnaire (CCFQ) and State Anxiety Scale (STAI) were administered for evaluation. Data collection took about four days (between 17th and 20th of March). A total of 674 individuals participated in the study.

Results: The results showed that state hope and cognitive control and flexibility positively correlated and both variables negatively correlated with state anxiety. In hierarchical linear regression analysis, both state hope and cognitive control and flexibility predicted state anxiety.

Conclusion: The findings indicated that state hope and cognitive control and flexibility were found to be the factors affecting state anxiety during COVID-19 pandemic. State hope and cognitive control and flexibility are important preventive factors related to state anxiety.

Keywords: State hope, cognitive control and flexibility, state anxiety, COVID-19, pandemic

PANDEMİ DÖNEMİ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DEĞERLER ALGISI

Dr. Öğretim Üyesi Fatih Çakmak

Afyon Kocatepe Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri
fcakmak@aku.edu.tr

Özet: Akıl ve irade sahibi insan değerli ve önemli bir varlıktır. Bireyler toplumsal kurallar, gelenekler ve görenekler yoluyla iyi-kötüyü ve doğru-yanlış ayırmayı ve kendi ahlâk ilkeleri doğrultusunda bir ölçü edinmeyi öğrenerek değer üretmektedir. Kapsamlı bir tanımda değer, bir toplum, bir inanç, bir ideoloji içinde veya insanlar arasında kabul edilmiş, benimsenmiş ve yaşatılmakta olan toplumsal, insani, ideolojik veya ilahi kaynaklı her türlü duyuş, düşünüş, davranış, kural ya da kıymet olarak tanımlanmaktadır. Değerler pek çok açıdan farklı şekillerde sınıflanabilmektedir. Bu sınıflandırmalardan en çok bilinen ve kabul edilenler, Nelson, Rokeach, Schwartz ve Spranger'e ait olanlardır. Bu sınıflamalardan Schwartz'ın sınıflaması ön plana çıkmıştır. Schwartz değerler teorisinde; güç, başarı, hedonizm, harekete geçirme, kendini yönetme, evrensellik, bağlılık, gelenek, uyum ve güvenlik olmak üzere 10 temel değer tipini içeren bir değerler yapısını öngörmüştür. Dünyada depremler, sel felaketleri, salgınlar gibi insanın iradesinden bağımsız bir şekilde gerçekleşen ve canlılara acı veren bir takım olayların yanı sıra, insanın iradesini yanlış yönde kullanmasının sonucu olarak gerçekleşen hırsızlık, taciz ve tecavüz gibi bazı kötü fiillerin varlığını tecrübe etmekteyiz. Bu da insanların dine, inanca, değerlere yönelik algılarını etkilemektedir. İşte bu araştırmanın temel problemi, tüm dünyada ve Türkiye'de yaşanmakta olan Covid 19 salgını döneminde üniversite öğrencilerinin değerler yönelimlerini tespit ederek yorumlamaktır. Araştırma nicel desende tasarlanmış bir tarama çalışmasıdır. Tarama çalışmasında ihtiyaç duyulan veriler, hedef kitle olarak tanımlanan çalışma evrenindeki bireylerden çeşitli araçlar kullanılarak toplanır. Soruna ilişkin mevcut durum herhangi bir müdahale olmaksızın betimlenmeye çalışılır. Bu amaçla araştırmada üniversite öğrencilerinin değer yönelimlerini belirlemek amacıyla Kuşdil ve Kağıtçıbaşı tarafından Türkçeye uyarlanan Schwartz Değerler Ölçeği'ne Yapıcı ve arkadaşları tarafından dindarlık boyutu eklenerek oluşturulmuş ve yeniden geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmış versiyonu kullanılmıştır. Anket 2110 öğrenciye uygulanmış, bulgular ve yorumları paylaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Değer, Değer Yönelimi Schwartz Değerler Ölçeği.

VALUES PERCEPTION OF UNIVERSITY STUDENTS IN PANDEMIA PERIOD

Abstract: A person with wisdom and will is a valuable and important asset. Individuals create value by learning to distinguish good-bad and right-wrong through social rules, traditions and customs and learning to take a measure in line with their moral principles. In a comprehensive definition, value is defined as any kind of social, human, ideological or divine feelings, thoughts, behaviors, rules, or assets that are accepted, adopted and maintained within a society, a belief, an ideology or among people. Values can be classified in different ways in many ways. The best known and accepted of these classifications are those of Nelson, Rokeach, Schwartz and Spranger. In the Schwartz theory of values; envisaged a structure of values that includes 10 basic types of values: power, success, hedonism, mobilization, self-management, universality, commitment, tradition, harmony and security. There are some events in the world, such as earthquakes, flood disasters, and outbreaks that occur independently of the will of the human and painful living things. In addition, we experience the existence of some bad acts such as theft, harassment and rape as a result of using the will of the person in the wrong way. At such times, people's perceptions of religion, beliefs and values affect these negativities. The main problem of this research is to determine and interpret the values of university students during the Covid 19 epidemic period. The research is a screening study designed in a quantitative pattern. The data needed in the screening study is collected from individuals in the study universe defined as the target audience by using various tools. For this purpose, in order to determine the value orientation of university students in the research, the version of piety was added to the Schwartz Values Scale. The survey was applied to 2110 students, findings and comments were shared.

Keywords: Pandemic, Value, Value Orientation Schwartz Values Scale.

İZOLASYONDAN KURTULMA: ENGELLİLERDE FİZİKSEL AKTİVİTE VE COVID-19

Doç. Dr. Pelin Aksen Cengizhan

Kırıkkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü
aadogan61@hotmail.com

Prof. Dr. Ali Ahmet Doğan

Kırıkkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü
pelinaksen@gmail.com

Özet: COVID-19'un hızla yayılmasını kontrol altına almak, lokal bulaşma riskini en aza indirmek amacıyla COVID-19 tedbirleri kapsamında alınan sosyal izolasyon önlemi engelli bireylerin hareketlerinin kısıtlanmasına, sosyal ve fiziksel temaslarının azalmasına sebep olmuştur. Sosyal izolasyon, virüsün insandan insana bulaşmasını önlemek için güvenli bir yöntem olsa da engelli bireylerde fiziksel aktivitelerin azalmasına yol açmıştır. Fiziksel aktivitenin sağlığı iyileştirebileceğini ve engelli yetişkinler için kronik hastalık riskini azaltabileceğini ifade edilmektedir. Bu araştırmada, dünyada tüm ülkelerin engelli bireylerin günlük egzersizlerini veya fiziksel aktivite rutinlerini sürdürebilmeleri için neler yapabileceği veya yapması gerektiği konusunda yönergeler hazırlanması ve halkın bilgilendirilmesi gerektiğine, COVID-19 pandemisinden etkilenen ülkelerin, acil durum hazırlıkları ve müdahale planlarında engellilerin ihtiyaçlarının dikkate alınmasına, halk sağlığı mesajlarının tüm iletişim, kitle ve dijital medya kanalları aracılığıyla sade bir dilde ve erişilebilir biçimlerde dağıtılmasına, engelli kişilere ve ailelerine psikososyal destek sağlamak ve engelliler için destek ağlarını güçlendirilmesine dikkat çekmek amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Engelliler, fiziksel aktivite, COVID-19, pandemi, sosyal izolasyon

AVOIDING ISOLATION: PHYSICAL ACTIVITY FOR THE PERSONS WITH DISABILITIES AND COVID-19

Abstract: In order to contain the rapid spread of COVID-19 and to minimize the risk of local contamination, social isolation measures have been imposed which resulted in restrictions in the mobility of the persons with disabilities and decreased their social and physical contacts. Although social isolation is a safe method to prevent the virus from transmitting from person to person, it leads to a decrease in physical activities in individuals with disabilities. It is known that physical activity can improve health and reduce the risk of chronic diseases for persons with disabilities. It was aimed in this study to draw attention to the following issues: the importance of issuing guidelines on what countries can or should do in order for individuals with disabilities to maintain their daily exercises or physical activity routines, and informing the public about it; the importance of considering the needs of the person with disabilities in emergency preparedness and response plans of the countries affected by the COVID-19 pandemic; the importance of the dissemination of public health messages in plain language and accessible formats through all mass media channels; the importance of providing psychosocial support to persons with disabilities and their families; and, the importance of strengthening support networks for persons with disabilities.

Keywords: Persons with disabilities, physical activity, COVID-19, pandemic, social isolation

COVID-19 SÜRESİNCE SOSYAL İZOLASYON: FİZİKSEL AKTİVİTENİN ÖNEMİ

Prof. Dr. Ali Ahmet Doğan

Kırıkkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü
aadogan61@hotmail.com

Doç. Dr. Pelin Aksen Cengizhan

Kırıkkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü
pelinaksen@gmail.com

Özet: COVID-19'un artan yayılımıyla ilgili endişeler artmış, küresel salgın dünyadaki birçok ülkenin hızlı ve koruyucu önlemler almasına yol açmıştır. Enfeksiyon riskine karşı evde kalma, enfeksiyonların geniş kitlelere yayılmasını sınırlandırabilen temel bir güvenlik adımı olmuştur. Uzun süre evde kalmak; dijital ortamda oyun oynamak, televizyon izlemek, mobil cihazlar kullanarak yapılan aktivitelere aşırı miktarda zaman harcamak gibi hareketsiz davranışlara, fiziksel aktivitenin azalmasına yol açmıştır. Bu araştırmada, COVID-19 salgını süresince fiziksel aktivitenin, sağlığın korunması ve bağışıklık sisteminin güçlenmesi, kaygı ve depresyonun azaltılmasında olumlu etkisi olduğuna dikkat çekmek, insanları aktif olmaları için hangi fırsatların var olduğu konusunda bilgilendirmenin yanı sıra, aktif olmanın ne gibi yararları olduğu, kişinin ne kadar aktivite yapması gerektiği ve fiziksel aktivitenin ne kadar güvenli olduğu bilgisi sunulmuştur. Pandemi süresince toplumu fiziksel aktivite yapmaya teşvik etmek, aktif yaşam tarzı hakkında bilgi vermek için uygun mesajların oluşturulması hayati önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Fiziksel Aktivite, Koronavirüs, COVID-19, Pandemi, Salgın

SOCIAL INSULATION DURING COVID-19: THE IMPORTANCE OF PHYSICAL ACTIVITY

Abstract: Concerns about the increasing spread of COVID-19 have elevated and this global epidemic has led virtually all countries around the world to take quick protective measures. Staying at home against infection risks has been a key safety step that can limit the spread of infections to a wider population. However, this measure resulted in sedentary behaviors, such as playing games on the digital media, watching television, spending excessive time on mobile devices, and decreased physical activity. In this study, the following issues are addressed: importance of physical activity, which has a positive effect on health protection and immune system strengthening, anxiety, and depression reduction during the COVID-19 outbreak; informing people about the available opportunities to be active; the benefits of being active; the amount of activity one should do; and, how safe performing physical activity is. During the pandemic, it is vital to disseminate appropriate messages to encourage the general public to engage in physical activities, and also to provide information about the benefits of adopting an active lifestyle.

Keywords: Coronavirus, COVID-19, outbreak, pandemic, physical activity

COVID-19 SOSYAL İZOLASYON DÖNEMİNDE ÇOCUKLAR: FİZİKSEL AKTİVİTENİN ÖNEMİ

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Yanık

Balıkesir Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü
mehmettyanik@gmail.com

Doç. Dr. Pelin Aksen Cengizhan

Kırıkkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü
pelinaksen@gmail.com

Özet: Koronavirüs salgını hızlı yayılması, tedavisinin henüz bulunamaması ve ölümcül sonuçları sebebiyle tüm dünyanın odaklandığı bir sağlık sorunu haline gelmiştir. Ülkeler salgın sürecini en az hasarla atlatabilmek için hızlı ve koruyucu önlemler almak zorunda kalmışlardır. Pandemi süresince alınan önlemlerden eğitim sektörü ve bu sürecin içindeki çocukların oldukça etkilendiği düşünülmektedir. Dünya genelinde 1,5 milyardan fazla öğrenci okullarından uzaklaşarak zorunlu olarak evlerinde kalmışlardır. Çocukların evlerinde kalmaları enfeksiyona yakalanma riskine karşı alınacak en güvenli önlem olmuştur ancak bu uygulama birtakım olumsuzlukları beraberinde getirmiştir. Bunlardan bazıları çocukların ev ortamında kalarak, hareketsizliğe bağlı oluşabilecek fiziksel güçsüzlük, aşırı kilo alımı, obezite, güneş ışığından uzak kalma sonucu D vitamini eksikliği, bunların sebep olacağı kronik rahatsızlıklar, pandemi nedeniyle oluşabilecek kaygıya bağlı depresif davranışlardır. Bu araştırmada pandemi döneminde evde kalma zorunluluğunun çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerine dikkat çekmek ve bu olumsuzluk durumu ile nasıl mücadele edilir sorusunun cevabının bulunması amaçlanmıştır. Araştırmada 2020 yılı içerisinde Pubmed ve google akademik kapsamındaki incelenmiş, COVID-19 ve çocuklarda fiziksel aktivite ile ilgili literatür taranmış, derleme bir çalışma olarak tasarlanmıştır. İlgili literatür incelenerek çocuklarda düzenli fiziksel aktivite yapma alışkanlığı kazandırılmasının ve bu aktivitelere özellikle pandemi döneminde devam etmenin önemli olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak, bu derlemede, COVID-19 karantinası döneminde çocukların fiziksel aktivite yapmaları ve bunun nasıl yapılabileceği hakkında ailelere birtakım önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, çocuk, fiziksel aktivite, koronavirüs hastalığı, pandemi

CHILDREN DURING THE COVID-19 SOCIAL ISOLATION PERIOD: THE IMPORTANCE OF PHYSICAL ACTIVITY

Abstract: The coronavirus epidemic has become a serious health problem on which the whole world has focused due to its rapid spread, the lack of treatment, and its fatal consequences. Virtually all countries in the world had to take quick and protective measures to circumvent the epidemic with a minimal damage. The education sector and children in this process are also affected by the measures taken during the pandemic. More than 1.5 billion students around the world have been temporarily stayed away from schools and forced to stay at home. Children's staying at homes is the safest measure to be taken against the risk of infection; however, this practice has brought some problems with it, such as, physical weakness due to inactivity, excessive weight gain, increased risk of obesity, vitamin D deprivation as a result of staying away from sunlight, and depressive behaviors due to anxiety caused by the pandemic. In this study, it was aimed to draw attention to the negative effects of the stay at home measure during the pandemic period and to find the answer to the question of how to fight with this negativity. In the research, the literature on COVID-19 and physical activity in children published in 2020 was scanned via PubMed and Google Scholar, and the study was designed as a review. By analyzing the related literature, it was found that it is important to gain the habit of performing regular physical activity in children and to continue these activities especially during the pandemic period. Consequently, in this review, some suggestions were offered for the families about children's need for performing physical activity during COVID-19 quarantine period and how to do this.

Keywords: Covid-19, child, physical activity, coronavirus disease, pandemic

THE RISE OF DISTANCE EDUCATION DURING COVID-19 PANDEMIC AND THE RELATED DATA THREATS: A STUDY ABOUT ZOOM

Assist. Prof Dr. Ceren Cubukcu

Maltepe University, Faculty of Engineering and Natural Sciences, Computer Engineering.
ceren.cubukcu@gmail.com

Assist. Prof Dr. Cemal Akturk

Gaziantep Islam, Science and Technology University, Engineering and Natural Sciences Faculty,
Computer Engineering Department.
Cemalakturk79@gmail.com

Abstract: Covid-19 pandemic required the entire world to make changes in their regular routines. Especially, the formal education processes needed to be updated in order to keep the students safe and healthy. Many educational institutions forced to switch to distance learning for the rest of the semester so as to continue their education without interruption. Along with this switch, there has been a rise in the usage of learning management systems and webinar platforms and as a result, more data started to be generated causing big data to be formed. However, the switch to online education along with big data brings security and privacy challenges into surface. This study uses case study method and focus on Zoom platform to analyze these challenges. Zoom has been chosen for this study due to its popular use for online live classes as a free platform. Problems are discussed via Zoom. Moreover, solutions are proposed to solve these problems. Directing students to distance education against the Covid-19 pandemic and forcing them to use free online platforms can cause both the students and the instructors to face many big data threats that may affect their private lives. This study highlights these threats and the big data risks of Covid-19 in the distance learning environment. It distinguishes from other studies by not only discussing the problems but also offering tangible solutions. Literature lacks resolutions to data threats in free platforms especially in education industry and this study aim to fill this gap by its contribution.

Keywords: Covid-19, distance education, big data, security, privacy

COVID-19 PANDEMİSİ SIRASINDA UZAKTAN EĞİTİMİN YÜKSELİŞİ VE İLGİLİ VERİ TEHDİTLERİ: ZOOM HAKKINDA BİR ÇALIŞMA

ÖZET: Covid-19 salgını, tüm dünyanın düzenli rutinlerinde değişiklik yapmasını gerektiriyordu. Özellikle örgün eğitim süreçlerinin öğrencileri güvenli ve sağlıklı tutabilmek için güncellenmesi gerekiyordu. Birçok eğitim kurumu, eğitimine kesintisiz devam etmek için dönemin geri kalanında uzaktan eğitime geçmek zorunda kalmıştır. Bu geçiş sürecinden dolayı öğrenme yönetim sistemleri ve web semineri platformlarının kullanımında da bir artış olmuş ve büyük verilerin oluşmasına neden olan daha fazla veri üretilmeye başlanmıştır. Bununla birlikte, çevrimiçi eğitime geçiş büyük veriyle de birleşince güvenlik ve gizlilik sorunlarını ortaya çıkarmaktadır. Bu çalışma, bu zorlukları analiz etmek için vaka çalışması yöntemini kullanıp Zoom platformuna odaklanmaktadır. Zoom, çevrimiçi canlı sınıflar için ücretsiz bir platform olarak çok tercih edildiğinden dolayı bu çalışma için seçilmiştir. Sorunlar Zoom platformu üzerinden tartışılmaktadır. Ayrıca bu sorunları çözmek için çözümler önerilmektedir. Öğrencileri Covid-19 pandemisine karşı uzaktan eğitime yönlendirmek ve ücretsiz çevrimiçi platformlar kullanmaya zorlamak, hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin özel hayatlarını etkileyebilecek birçok büyük veri tehdidiyle karşı karşıya kalmalarına neden olmaktadır. Bu çalışma, bu tehditleri ve Covid-19'un uzaktan eğitim ortamındaki büyük veri risklerini vurgulamaktadır. Sadece sorunları tartışmakla kalmayıp aynı zamanda somut çözümler sunarak diğer çalışmalardan ayrılmaktadır. Literatür, özellikle eğitim sektöründeki ücretsiz platformlarda veri tehditlerine karşı çözüm getirmemektedir ve bu çalışma bu eksiği gidermeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, uzaktan eğitim, büyük veri, güvenlik, gizlilik

UZAKTAN EĞİTİM UYGULAMA VE TEKNOLOJİLERİNİN FİKRİ MÜLKİYET HUKUKU BAKIMINDAN GÖRÜNÜMÜ

Dr. Öğretim Üyesi Mete Tevetoglu

Maltepe Üniversitesi, Hukuk, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı

metetevetoglu@maltepe.edu.tr

Özet: Covid 19 salgınına karşı, her alanda, hem ulusal hem de küresel ölçekte çeşitli tedbirler alınmış olup bunların uygulamaları halen sürmektedir. Alınan tedbirlerin arasında öne çıkanlardan bir tanesi de uzaktan eğitim uygulamalarıdır. Özellikle kalabalık okul alanlarında salgının bulaşıcılığının önüne geçilmesi amacıyla, ilk alınan tedbirlerin başında yüz yüze eğitim ve öğretim faaliyetlerine geçici olarak ara verilmesi gelmektedir. İlk başlarda kısa bir süreliğine yüz yüze eğitime ara verilmişse de salgının artarak devam etmesi ve bu durumun yarattığı risk dikkate alınarak pek çok ülkede 2020 yılının Mart ayının sonundan itibaren Bahar döneminin sonuna kadar, yaklaşık üç aylık süre boyunca uzaktan eğitim yapılarak dönemin tamamlanmasına karar verilmiştir. Uzaktan eğitim uygulamaları ve teknolojileri, Pandemi ile beraber ortaya çıkmış değilse de ilk defa bu dönemde kitlesel ve yaygın olarak uzun süreli bir biçimde kullanılmaya başlamıştır. Bu durumun bir sonucu olarak, salgın süresince ve sonrasında uzaktan eğitim uygulamalarının kullanımının artarak kalıcılık kazanacağı, buna dair teknolojilerin ise çeşitlenerek gelişme göstereceği görülmektedir. Öte yandan dijital platformlar üzerinden yapılan eğitim faaliyetlerinde hem kurumlar hem de dersleri üstlenen çalışanlar ve üçüncü kişiler bakımından bir çok hukuki konu gündeme gelmektedir. Bunları arasında, en önemlileri uzaktan eğitimde kullanılan üçüncü kişilere ait eser vasfındaki fikri ürünlerin üzerindeki telif haklarının bir sınırlandırmaya tabi olup olmadığı ve ders kayıtlarının telif hukuku bakımından niteliği ve aidiyetine dair hukuki meseleler olarak tespit edilmektedir. Bu tebliğin konusu ve amacı, Covid 19 salgınında ve sonrasında yaygın ve artan bir kullanıma konu edilen uzaktan eğitim uygulama ve teknolojilerinin fikri mülkiyet hukuku açısından değerlendirilmesi, mevcut yasal düzenlemelerin ışığında yorumlanması ve bundan sonrası için tespit edilen gereksinimlere dair hukuki çözüm önerilerinde bulunulmasıdır. Covid 19, Uzaktan Eğitim, Teknoloji, Fikri Mülkiyet Hukuku

Anahtar Kelimeler: Covid 19, Uzaktan Eğitim, Teknoloji, Fikri Mülkiyet Hukuku

THE VIEW OF DISTANCE EDUCATION APPLICATIONS AND TECHNOLOGIES IN TERMS OF INTELLECTUAL PROPERTY LAW

Abstract: Various measures have been taken against the Covid 19, both nationally and globally, and their implementation continues. One of the prominent measures taken is distance education. In order to prevent the contagion of the epidemic, especially in crowded school areas, the first measures taken are the temporary interruption of face-to-face education. Although the face-to-face education was interrupted for a short period at first, the epidemic increased and the risk of this situation was taken into consideration in many countries from the end of March 2020 to the end of the Spring, and it was decided to complete the term by distance education for three months. Although distance education applications and technologies did not emerge with pandemi, it was the first time that it was used for a long time in a massive and widespread manner. As a result of this situation, it is seen that the use of distance education applications will increase permanently during and after the epidemic, and the technologies related to this will diversify and develop accordingly. On the other hand, many legal issues are raised in the training activities carried out on digital platforms, both in terms of institutions and employees and third parties who undertake such courses. These are determined as legal issues as to whether the copyrights on intellectual products, the most important of which are the work of third parties used in distance education, are subject to a limitation and the nature and belonging of the course records in terms of copyright law. The purpose of this paper is to evaluate the distance education applications and technologies that are subject to widespread and increasing use in Covid 19 epidemic and after, in terms of intellectual property law, interpret them in the light of existing legal regulations and make legal solutions for the requirements identified thereafter.

Keywords: Covid 19, Distance Education, Technology, Intellectual Property Law

TÜRKİYE’DE SAĞLIK MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNDE COVID-19 TEDİRGINLIĞI VE GETİRDİĞİ HİJYEN BOYUTU: ÇOK MERKEZLİ ÇALIŞMA

Doktora Öğrencisi Muhammed ARCA

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Diyarbakır Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon

muhammedarca.edu@gmail.com

Prof. Dr. Edibe Pirinççi

Fırat Üniversitesi, Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

edibepirincci@yahoo.com

Öğr. Gör. Mehmet Ali Şen

Dicle Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

m.a.sen@yandex.com

Doktora Öğrencisi Erhan Atıcı

Fırat Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı

erhanatici2381@hotmail.com

Öğr. Gör. Süleyman Varsak

Bingöl Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

suleymanvarsak@gmail.com

Öğr. Gör. Ezgi Yaraşır

Fırat Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

eyarasir@firat.edu.tr

Arş. Gör. Osman Kurt

Fırat Üniversitesi, Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

drkurtosman@gmail.com

Prof. Dr. Ayşe Ferdane Oğuzöncül

Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

aferdane@gmail.com

Prof. Dr. Süleyman Erhan Deveci

Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

edevenci23@gmail.com

Özet: Amaç: Üniversite öğrencilerin Covid 19 hakkındaki bilgi durumu, davranış değişikliği, hijyen ve anksiyete durumlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan bu araştırma, Türkiye’nin Diyarbakır, Elazığ ve Bingöl olmak üzere üç ayrı ilinde bulunan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokullarının öğrencileriyle gerçekleştirilmiştir. 2390 öğrenciden sistematik örneklem yöntemi ile 1055’ine (Cevaplanma oranı: %88.3) ulaşılmıştır. Online anket yöntemi ile toplanan veriler, demografik sorular, Covid 19 ile ilgili bilgi soruları, davranış değişikliği ile ilgili sorular, Hijyen Davranışları Ölçeği (HDÖ) ve Yaygın Anksiyete Bozukluğu Ölçeği-7 (YAB-7)’inden oluşmuştur. Elde edilen veriler SPSS 22.0 istatistik paket programına kaydedilip, analizde t testi ANOVA testi, pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Tüm analizlerde $p<0.05$ istatistiksel anlamlılık olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin bilgi puanı ortalaması $5,34 \pm 1,09$ olarak bulunmuştur. Kadınların bilgi puanı erkeklerden, 2. sınıfta olanların bilgi puanı 1. sınıfta olanlardan ve el hijyeni eğitimi alanların bilgi puanı almayanlardan anlamlı olarak fazla bulunmuştur ($p < 0,05$). Kadınların davranış değişikliği puanı erkeklerden yüksek bulunmuştur ($p = 0,002$). Öğrencilerin %59.6'sı olumlu hijyen davranışları gösterirken %31.5'inde de anksiyetenin var olduğu görülmüştür. Kadın öğrencilerin HDÖ toplam ölçek puanı erkeklerinkinden ve el hijyeni eğitimi almış olanların HDÖ ölçek puanı almamış olanlardan anlamlı şekilde düşük bulunmuş olup bu olumlu hijyen davranışını göstermektedir ($p < 0,05$). Kadınların YAB-7 ölçeği toplam puanı erkeklerin puanından, 2. sınıftaki öğrencilerin YAB-7 ölçek puanı 1. sınıftaki öğrencilerden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur ($p < 0,05$).

Sonuç: Öğrencilerin Covid 19 hakkında bilgi ve davranış değişikliği puanları yüksektir. Öğrencilerin yarısından fazlası olumlu hijyen davranışları göstermiş olup, yaklaşık üçte birinin de anksiyetesi mevcuttur. Bu konuda sağlık yüksek okulu öğrencilerine psikolojik destek ve eğitimler verilebilir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, Bilgi, Davranış, Hijyen, Sağlık Meslek Yüksekokulu

COVID-19 UNEASE AND HYGIENE STATUS IN STUDENTS OF HEALTH VOCATIONAL HIGH SCHOOL IN TURKEY

Abstract: Aim: It is aimed to investigate the knowledge, behavior change, hygiene and anxiety status of university students about Covid 19.

Materials-Methods: This descriptive and cross-sectional study was conducted with students of three health vocational high schools located in different provinces of Turkey. 1055 was reached with the systematic sampling method from 2390 students. The data collected by the online survey method consisted of demographic questions, knowledge questions about Covid 19, questions about behavior change, Hygiene Behavior Scale (HBS) and Generalized Anxiety Disorder 7-item (GAD-7) scale.

Results: The students' knowledge mean score was found to be 5.34 ± 1.09 . The knowledge score of women was found to be significantly higher than the score of men, score of those in the 2nd grade was found to be higher than the score those in the 1st grade, and the score of those who received hand hygiene training was found to be higher than the score of those who did not received training ($p < 0.05$). Women's behavioral change score was higher than men ($p = 0.002$). While 59.6% of the students showed positive hygiene behaviors, 31.5% of them had anxiety. Female students' HDC total scale score was significantly lower than the score of men and the HDC total scale score of those who received hand hygiene education was significantly lower than the score of those who did not receive training, which shows positive hygiene behavior ($p < 0.05$). The GAD-7 scale total score of women was significantly higher than that of the men, while the GAD-7 scale score of the 2nd grade students was significantly higher than the score of 1st grade students ($p < 0.05$).

Conclusion: Students had high scores of knowledge and behavior change about Covid 19. More than half of the students had shown positive hygiene behaviors, and about a third had anxiety.

Keywords: Anxiety, Knowledge, Behaviour, Hygiene, Health Vocational High School

COVID-19’UN ÖĞRETMEN EĞİTİMİNE YANSIMALARI: UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK METAFOR ÇALIŞMASI

Doktora Öğrencisi Naci Küçükgençay

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Matematik Eğitimi
kucukgencaynaci@gmail.com

Doç. Dr. Bilge Peker

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Matematik Eğitimi
bpeker@erbakan.edu.tr

Yüksek Lisans Öğrencisi Fadimana Karatepe

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Matematik Eğitimi
fadimanakaratepe@gmail.com

Özet: COVID-19 pandemisi sebebiyle ülkemizde 2019-2020 eğitim öğretim yılının bahar döneminde yüz yüze eğitim yerine uzaktan eğitim sürecine geçiş yapılmıştır. Öğretmen adaylarının çevrim içi uzaktan lisans eğitimine ilişkin metaforik algılarını ortaya çıkarmak için yürütülen bu araştırma temel nitel araştırma deseninde tasarlanmıştır. Araştırmanın katılımcıları kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi ile seçilen ve 2019-2020 eğitim öğretim yılının güz döneminde İç Anadolu Bölgesi’nde yer alan bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde kayıtlı 79 İlköğretim matematik öğretmeni adayı, 49 fen bilgisi öğretmeni adayı, 50 sınıf öğretmeni adayı olmak üzere toplamda 178 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmada elde edilen veriler Covid19 pandemisi sebebiyle online ortamda “Uzaktan lisans eğitimi gibidir, çünkü” cümlesi ile toplanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, çalışmaya katılan öğretmen adaylarının uzaktan lisans eğitimine ilişkin olarak toplam 173 adet iyi-yapılandırılmış metafor ürettikleri görülmüştür. Verilerin çözümlemesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda özellikle rahatlık, YouTube, ev, eksik, konfor, tatil ve boşluk metaforlarının öne çıktığı görülmektedir. Öğretmen adayları tarafından üretilen metaforlar; “donanım”, “doyum”, “etkileşim”, “gelecek”, “ihtiyaç”, “karmaşık”, “konfor”, “mecburiyet”, “motivasyon”, “ruhsal”, “sanal”, “sistemsel”, “sorumluluk”, “ulaşılabilirlik”, “uygunluk”, “verim” ve “zaman” olmak üzere toplam 17 farklı kategori altında toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, Covid-19, çevrim içi dersler, metafor, öğretmen eğitimi

REFLECTIONS OF COVID-19 ON TEACHER EDUCATION: A METAPHOR STUDY FOR DISTANCE EDUCATION

Abstract: Due to the Covid-19 pandemic, distance education replaced face-to-face education in the 2019-2020 academic year in Turkey. This study was conducted to show the metaphorical perceptions of teacher candidates about online distance education and designed in the basic qualitative research design. The study consisted of a total of 178 teacher candidates including 79 elementary mathematics teacher candidates, 49 science teacher candidates, 50 classroom teacher candidates studying in the education faculty of a public university in the Central Anatolia Region in the fall semester of the 2019-2020 academic year, selected with the convenience sampling method. The data obtained in the study were collected online due to the Covid19 pandemic with the phrase “Distance license education because”. According to the results of the study, it was noted that the teacher candidates who participated in the study provided a total of 173 well-structured metaphors about distance education. The content analysis method was used for data analysis. As a result of the study, it was seen that comfort, YouTube, home, incomplete, comfort, holiday, and emptiness metaphors were particularly used. Metaphors used by teacher candidates were collected under 17 different categories as "hardware", "satisfaction", "interaction", "future", "need", "complex", "comfort", "obligation", "motivation", "spiritual", "virtual", "systemic", "responsibility", “accessibility”, “suitability”, “efficiency” and “time”.

Keywords: Distance education, COVID-19, online lessons, metaphor, teacher education

YENİ TİP KORONAVİRÜS (COVID-19) SÜRECİNDE SPORCULARIN KAYGI DURUMUNUN ARAŞTIRILMASI

Muhammed Ömer Eren

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi
momer54@hotmail.com

Gökhan Dokuzoğlu

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi
dkzgkhn_1988@hotmail.com

Gülşen Özmaden

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni
gulsenozmaden@gmail.com

Özet: Araştırma Yeni Tip Koronavirüs nedeni ile oluşan hastalık sürecinde sporcuların kaygı durumunu belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın anketi iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısım, araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgiler, ikinci kısmı ise Demir, Cicioğlu ve İlhan'ın 2020 yılında geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yaptığı "Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ)" oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda sporcuların cinsiyet değişkenine göre hem takım sporlarında ($p<0,05$) hem de bireysel sporlarda ($p<0,01$) bireysel kaygı düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı farklılığa sahiptir. Bireysel spor yapan sporcuların sosyalleşme kaygılarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmektedir ($p<0,01$). Cinsiyet değişkeni ile Yeni Tip Koronavirüse yakalanma kaygılarında hem takım sporları ($p<0,05$) düzeyinde hem de bireysel sporlar ($p<0,01$) düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılığa sahiptir. Sporcuların yaş değişkenine göre takım sporu yapan ($p<0,01$) ve bireysel spor yapan ($p<0,01$) sporcuların bireysel kaygı düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmektedir. Yaş değişkeni ile sosyalleşme kaygısı hem takım sporlarında ($p<0,01$) hem de bireysel sporlarda ($p<0,05$) istatistiksel olarak anlamlı farklılığa sahiptir. Yaş değişkeni ile Yeni Tip Koronavirüse yakalanma kaygıları arasında yapılan analiz sonucu takım sporu yapan sporcularda istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmektedir ($p<0,01$). Sporcunun Eğitim düzeyi değişkenine göre hem takım sporu yapan ($p<0,01$), hem de bireysel spor yapan ($p<0,01$) sporcuların bireysel kaygı düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı farklılığa sahiptir. Sporcuların eğitim durumu ile sosyalleşme kaygılarına bakıldığında takım sporlarında ($p<0,05$) istatistiksel olarak anlamlı farklılık mevcuttur. Eğitim durumu ile Yeni Tip Koronavirüse yakalanma kaygıları arasında yapılan analiz sonucu takım sporu yapan sporcularda istatistiksel olarak anlamlı fark ortaya çıkmaktadır ($p<0,01$).

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Sporcu, Kaygı

INVESTIGATION OF ANXIETY OF ATHLETES IN NOVEL CORONA VIRUS (COVID-19) PROCESS

Abstract: In this study, it was aimed to determine the anxiety state of athletes during the disease caused by the new type of Coronavirus. The questionnaire of the study consists of two parts. Personal information created by the researcher was for the first part. Athlete's Anxiety to Catch the Novel Coronavirus Scale (AACNCS) of which validity and reliability study was conducted by Demir, Cicioğlu and İlhan in 2020 was used as the second part of the questionnaire. As a result of the research, the individual anxiety levels of the athletes significantly differ in both team sports ($p<0.05$) and individual sports ($p<0.01$) according to the gender variable. Statistically significant difference was difference in the socialization anxiety of athletes who do individual sports ($p<0.01$). According to the gender variable; there was statistically significant difference in the Anxiety of Catching the Novel Coronavirus both at the level of team sports ($p<0,05$) and individual sports ($p<0,01$). There was a significant difference between the age variable and the individual anxiety levels of the athletes who do team sports ($p<0,01$) and individual sports ($p<0,01$). The age variable and socialization anxiety have a statistically significant difference both in team sports ($p<0,01$) and in individual sports ($p<0,05$). As a result of the analysis made between age variable and the Anxiety of Catching Novel Coronavirus, there was a statistically significant difference in athletes doing team sports ($p<0.01$). According to the education level variable, the individual anxiety levels of both the athletes of team sports ($p<0,01$) and individual sports ($p<0,01$) have statistically significant differences. When examining the educational status of the athletes and their anxiety of socialization, there was a statistically significant difference in team sports ($p<0.05$). As a result of the analyses made between educational status and the Anxiety of Catching Novel Coronavirus significant differences were found in team sports($p<0,01$).

Keywords: Covid-19, Athlete , Anxiety

A CASE STUDY: ONLINE PEDAGOGICAL TRAINING OF FACULTY MEMBERS FOR EMERGENCY ONLINE TEACHING ENVIRONMENTS

Mehmet Akin Bulut

Educational Technologies PhD Ongoing at Bahcesehir University,
Staff at Ibn Haldun University, School of Languages, PT Instructor at Faculty of Education.
akin.bulut@ihu.edu.tr

Abstract: Faculty training for effective pedagogical practices has been a matter of research and practice for decades and has gained momentum particularly with the advances in technology making itself felt in the field of education as well. This study introduces a 4-module emergency online training designed, developed and conducted in a fully online fashion for faculty members and teaching fellows (n=30) in a higher education institution. Training sessions aim to enhance the participants' pedagogical and instructional practices in emergency online teaching environments throughout the Covid-19 pandemic period. Grounded in technological, pedagogical and content knowledge (TPACK) and community of inquiry model (CoI), this qualitative study has utilized notes from lesson observations, semi-structured individual interviews and focus group interviews with participants and open-ended questionnaires with the participants' students. It has been demonstrated through the findings that participants valued the technology-enhanced learning and teaching and benefited from the sessions to considerable extents. Interactive online sessions have offered flexibility and comfort while collaborative activities have engaged the participants by giving them an authentic experience with the eyes of a learner. Students have reported active engagement and increased learning results in the lessons given by the participants, too. However, time limitations, technical issues and lack of digital literacy skills on some participants' side have been barriers to maximum efficacy of the training modules. Policy makers, educational institutions and leaders are recommended to take into account the potential advantages brought with effective training programs. Such training programs could be maintained through distance education centers, learning centers or staff members experienced in training. Fulfilling instructional goals with the presence of competent instructors and reaping the benefits of learning and e-learning systems by producing powerful learners, educational institutions will make an impact on the transformation of society, which is their highest ideal.

Keywords: faculty training, pedagogical training, emergency online learning, e-learning, technology-enabled, technology-enhanced, technology-enriched, higher education, TPACK, CoI

EVALUATION OF THE COVID-19 PANDEMIC IN TERMS OF ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY

Doç. Dr. Utku Güner

Trakya University / Science, Faculty, Biology Department.
uguner@trakya.edu.tr

Abstract: There may be many factors that affect the ecosystem. Pandemic is one of them. The origin of the Covid-19 pandemic is known to be the Wuhan City of Hubei Province, China (Wu et al., 2020), the source of the Covid-19 virus is not fully identified. The World Health Organization (WHO) declared the new coronavirus (COVID-19) as a Pandemic on March 11, 2020. In other words, epidemics are infectious diseases worldwide and can lead to significant changes in humans and ecosystems. When Covid-19 entered our lives, we had to face how important the needs we were not aware of earlier. We had to change in order to adapt to the situation, we reviewed the important points in our life. The pandemic can see the ecosystem as an experiment that shows how much damage we do. Environmental selection as an ecological law is key to continuity in the human ecosystem. The changes we experienced due to the epidemic (social isolation, physical withdrawal, quarantine, deadlock, curfew, travel bans, reduced economic activities) showed how big the human ecological footprint is.

The effect of pandemic was not only observed in humans, due to the deep and wide change in "human behavior", the entire ecosystem is observed in dimensions (such as fish observation on the coast, changes in air quality, or in wild animals coming to the cities).

As it was in the past, we cannot continue to use the resources of the world. The impact of humans on the ecosystem will definitely have their returns. As a result of climate change, widespread deforestation, uncontrolled expansion of agriculture, intensive agriculture, mining and infrastructure development and exploitation of wild species, the ecosystem will be bad responses for human beings. Compliance and change to the "New Normal" must be individual, society and worldwide. In a way, the Covid-19 crisis definitely shows how humanity will live here in the world. Living a sustainable world offers solutions with the corrections that come with ecosystem feedback mechanisms.

Pandemic may be the biggest problem for today, but much larger problems from yesterday are waiting for us, such as climate change and environmental pollution. This epidemic is a strong alert by the ecosystem; These warnings will become more severe in the near future. Now, as the world's most intellectual genre, it's time to decide on global strategies that are compatible with the human ecosystem (sustainability) and the future of humanity.

Keywords: Covid-19, Environmental Sustainability, Ecology

COVID-19 PANDEMİSİNİN ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Özet: Pandemi, yalnız insanoğlu üzerinde değil aynı zamanda ekosistemde önemli değişikliklere yol açabilir. Pandemin ekosistemi ne kadar zarar verdiğimizi gösteren bir deneyi olarak görebilir. Ekolojik bir yasa olarak çevresel seçim insan ekosistemindeki sürekliliğin anahtarıdır. Salgın nedeniyle yaşadığımız değişimler (Sosyal izolasyon, fiziksel uzaklaşma, karantina, sokağa çıkma yasağı, seyahat yasakları, ekonomik faaliyetlerin azalması) insan oğlunun ekolojik ayak izi ne kadar büyük olduğu gösterdi.

Geçmişte olduğu gibi dünyanın kaynaklarını aşırı kullanmaya devam edemeyiz. İnsanların ekosistemdeki etkisinin kesinlikle geri dönüşleri olacaktır. İklim değişimi, yaygın ormansızlaşma, tarımın kontrolsüz genişlemesi, yoğun tarım, madencilik ve altyapı geliştirme ve vahşi türlerin sömürülmesi sonucu olarak ekosistemin insanoğlu için kötü yanıtları beklenmelidir.

“Yeni Normal” e uyum ve değişim birey, toplum ve dünya çapında olmak zorunda. Bir bakıma, Covid-19 krizi insanlığın dünyada nasıl yaşaması gerektiğini gösterdi. Covid-19 hayatımıza girdiğinde, daha önce farkında olmadığımız ihtiyaçların ne kadar önemli olduğunu ile yüzleşmek zorunda kaldık. Duruma uyum sağlamak için değişmek zorunda kaldık, hayatımızdaki önemli noktaları gözden geçirdik.

Sürdürülebilir bir dünya yaşamak, ekosistem geri bildirim mekanizmalarıyla gelen düzeltmelerle çözümler sunar. Pandemi bugünün için en büyük sorunu olabilir, ancak dünden kalan çok daha büyük sorunlar iklim değişikliği ve çevre kirliliği gibi, bizleri bekliyor. Bu salgın, ekosistem tarafından güçlü bir uyarıdır; Bu uyarılar yakın gelecekte daha da şiddetlenecektir. Şimdi, dünyanın en entelektüel türü olarak, insan ekosistemi (sürdürülebilirlik) ve insanlığın geleceği ile uyumlu küresel stratejilere karar verme zamanı

KESİRLİ MERTEBEDEN COVID-19 EPİDEMİSİNİN MATEMATİKSEL MODELİ VE PARAMETRE TAHMİNİ

Doç. Dr. Mehmet Yavuz

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Fen Fakültesi, Matematik-Bilgisayar
mehmetyavuz@erbakan.edu.tr

Özet: Bu çalışmada COVID-19 epidemisi için kesirli mertebeden bir matematiksel model geliştirilmiş ve analiz edilmiştir. Ayrıca, parametrelerin en küçük kareler eğri uydurma tekniği ile uydurulması yapılır ve COVID-19 gerçek vakaları ile modelin bulaşıcı sınıf için çözümü arasındaki ortalama mutlak göreceli hata azaltılmaya çalışılmış ve ilgili parametreler elde edilmiş ve bu parametrelere göre R_0 üreme katsayısı hesaplanmıştır. Routh-Hurwitz kararlılık testi ve La-Salle prensibi kullanılarak denge noktaları hesaplanmış ve bu denge noktalarının kararlılık analizleri incelenmiştir. Özellikle bu denge noktalarının küresel kararlılıklarına dikkat çekilmiştir. Önerilen kesirli mertebeden COVID-19 modelinin sayısal çözümü genelleştirilmiş Adams-Bashforth-Moulton yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Ayrıca, teorik sonuçların etkinliğini görselleştirmek ve keyfi mertebeli türevin etkisini izlemek için modelin sayısal simülasyonları ve grafiksel sunumları yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19 epidemik modeli, parametre tahmini, Caputo kesirli türevi, kararlılık analizi, Adams-Bashforth-Moulton metodu

MATHEMATICAL MODELLING AND PARAMETER ESTIMATION OF THE FRACTIONAL ORDER COVID-19 EPIDEMICS

Abstract: In the present paper, a fractional-order epidemic model for the transmission of COVID-19 epidemics is proposed and analyzed. The reproduction number R_0 is obtained for the prediction and persistence of the disease. The dynamic behavior of the equilibria is studied by using fractional Routh-Hurwitz stability criterion and fractional La-Salle invariant principle. Special attention is given to the global dynamics of the equilibria. Moreover, the fitting of parameters through the least-squares curve fitting technique is done and the average absolute relative error between the COVID-19 actual cases and the model's solution for the infectious class is tried to be reduced and the best-fitted values of the relevant parameters are achieved. The numerical solution of the proposed COVID-19 fractional-order model is obtained by using the generalized Adams-Bashforth-Moulton method. Also, the treatment compartment is included in the population which determines the impact of alternative drugs applied for treating the infected individuals. Furthermore, numerical simulations of the model and their graphically presentations are performed to visualize the effectiveness of our theoretical results and to monitor the effect of arbitrary order derivative.

Keywords: COVID-19 epidemic model, parameter estimation, Caputo fractional Derivative, stability analysis, Adams-Bashforth-Moulton scheme

COVID-19 PANDEMİSİNİN SANAYİ SEKTÖRÜNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Demir

Marmara Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi, Makine Mühendisliği, İstanbul, Türkiye
ademir@marmara.edu.tr

Özet: Virüsler, insanların hayatlarını ve toplumların yönelişlerini derinden etkilemiştir. Çin'in Wuhan kentinde Aralık 2019'da ortaya çıkan koronavirüs, dünya genelinde yaklaşık 362.102 kişinin hayatını yitirmesine sebep olmuş ve yaklaşık 6 aylık zaman zarfında hemen hemen her ülkeyi zaman farklarıyla birlikte yaklaşık 2,5 ay rehin almıştır. Bu bağlamda Covit-19 pandemisi toplumları; sağlık, sosyal, politik, psikolojik, ekonomik, teolojik, hukuki, teknolojik, stratejik, tarım-gıda-hayvancılık, iletişim ve eğitim yönlerinden derinden etkileyen iç içe geçmiş çok katmanlı bir hadisedir. Doğal olarak insanların hayatını çok boyutlu olarak derinden etkileyen bir konu ancak tüm veçheleriyle birlikte bütünlüklü incelendiğinde ortaya anlamlı ve doğru bir resim çıkarılabilir. Bu çalışmada pandeminin ülkemiz sanayi sektörüne etkisi; *sanayi üretim endeksi, imalat satın alma yöneticileri endeksi, reel kesim güven endeksi, imalat sanayi kapasite kullanım oranı, çelik, elektrik ve otomotiv üretim* değerlerindeki değişimler üzerinden incelenmiştir. Çalışmanın son bölümde ise çalışmadan çıkarılabilecek sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covit-19, Sanayi, Çelik, Otomotiv, Elektrik

EFFECT OF COVID-19 PANDEMIC ON INDUSTRY SECTOR

Abstract: Viruses have profoundly affected people's lives and society's orientation. The coronavirus, which emerged in Wuhan, China in December 2019, caused the death of approximately 362,102 people worldwide and took almost every country hostage for almost 2.5 months, with time differences. In this context, Covit-19 pandemic is a nested multi-layered event that deeply affects health, social, political, psychological, economic, theological, legal, technological, strategic, agriculture-food-animal husbandry, communication and education aspects in societies. Naturally, it is a subject that affects people's lives deeply in a multidimensional perspective, and when all aspects are examined together, a meaningful and accurate picture can be revealed. In this study, the effect of pandemic on industry sector in our country; industrial production index, purchasing managers index, real sector confidence index and capacity utilization rate of the manufacturing industry; steel, electricity and automotive. In the last part of the study, there are conclusions and suggestions that can be drawn from the study.

Keywords: Covit-19, Industry, Steel, Automotive, Electrical

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE COVID-19 PANDEMİSİNİN PSİKOLOJİK ETKİSİ: GÜNCEL KANITLARIN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ

Prof. Dr. Belgüzar Kara

Yüksek İhtisas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

belguzarkara@yiu.edu.tr

Özet: Koronavirüs hastalığı 2019 (COVID-19), Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart 2020 tarihinde pandemi olarak ilan edilmiştir. Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre 28 Mayıs 2020 tarihi itibarıyla dünyada 5,596,550 kişiye COVID-19 tanısı konulmuş olup, 353,373 kişi bu hastalık nedeniyle hayatını kaybetmiştir. İkinci Dünya Savaşı'ndan beri en kötü küresel kriz olan COVID-19 pandemisi, toplum sağlığını önemli ölçüde etkilemeye devam etmektedir. COVID-19 pandemisi toplumların ekonomileri, işgücü piyasaları ve eğitim sistemlerinde ciddi aksaklıklara neden olmaktadır. Dünyada COVID-19 pandemisinin yayılmasını önlemek için 150'den fazla ülkede eğitim kurumlarının geçici olarak kapatıldığı bildirilmektedir. Ülke çapında kapatılan eğitim kurumları, dünyada öğrenci popülasyonunun yaklaşık olarak %70'ini etkilemektedir. Bu kriz döneminde uzaktan öğrenme araçları ve uygulamaları ile eğitimde sürekliliği sağlamak önem taşımaktadır. Bu nedenle dünyada birçok ülkede COVID-19 pandemisi sırasında uzaktan eğitim hızla yayılmaktadır. Bununla birlikte, COVID-19 pandemisi gençlerin sadece fiziksel sağlıklarını değil, aynı zamanda psikolojik iyilik hallerini de etkilemektedir. Yapılan bir çalışmada COVID-19 pandemisi sırasında üniversite öğrencilerinin %24.9'u anksiyete semptomları hissettiklerini bildirmiş ve anksiyetenin ekonomik sorunlar, günlük yaşamın etkilenmesi ve akademik gecikmeler ile ilişkili olduğu belirlenmiştir. Bir başka çalışmada, evde karantinada olan üniversite öğrencilerinde COVID-19 pandemisi sırasında post-travmatik stres bozukluğu ve depresyon prevalansı sırasıyla %2.7 ve %9 şeklinde bulunmuştur. Aynı çalışmada öğrencilerde ciddi kontaminasyon korkusunun post-travmatik stres bozukluğu ve depresyon için başlıca risk faktörü olduğu saptanmıştır. Bu nedenle COVID-19 pandemisi süresince öğrenci merkezli destek programları geliştirilmelidir. Bu derlemenin amacı, üniversite öğrencilerinde COVID-19 pandemisinin psikolojik etkilerini ortaya koymak ve öğrencilerin mental sağlıklarını iyileştirmeye yönelik önerileri gözden geçirmektir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, pandemi, psikolojik etki, üniversite öğrencileri

THE PSYCHOLOGICAL IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON UNIVERSITY STUDENTS: A REVIEW OF THE CURRENT EVIDENCES

Abstract: The coronavirus disease 2019 (COVID-19) was declared as a pandemic by the World Health Organization on March 11, 2020. According to data released by the World Health Organization, as of 28 May 2020, the COVID-19 has affected 5,596,550 people and 353,373 people have died from the disease in the world. The COVID-19 pandemic is the worst global crisis since the Second World War and continues to dramatically affect public health. The COVID-19 pandemic causes severe disruptions to economies, labor markets, and education systems of communities. It is reported that more than 150 countries have temporarily closed educational institutions to prevent the spread of the COVID-19 pandemic. The country-wide closures are impacting approximately 70% of the student population in the world. It is important to facilitate the continuity of education through remote learning tools and applications during this time of crisis. Therefore, distance education has spread rapidly during the COVID-19 pandemic in many countries around the world. However, the COVID-19 pandemic has had an impact on not only physical health but also psychological well-being of young people. In a recent study, about 24.9% of university students reported experiencing anxiety symptoms during the COVID-19 pandemic, which were associated with economic problems, impacts on daily life, and concerns about academic delays. In another study, the prevalence rates of post-traumatic stress disorder and depression during the COVID-19 pandemic in home-quarantined university students were found to be 2.7% and 9%, respectively. In the same study, feeling extreme fear of contamination among the students was determined to be an important risk factor for both depression and post-traumatic stress disorder. Therefore, the student-centered support programs during the COVID-19 pandemic should be developed. This review aims to provide an overview of the psychological impacts of the COVID-19 pandemic on university students and recommendations to improve their mental health.

Keywords: COVID-19, pandemic, psychological impact, university students

COVID-19'UN EPİDEMİYOLOJİSİ, ÖNLENMESİ VE TÜRKİYE'DEKİ POTANSİYEL TEDAVİSİ

Öğr. Gör. Yasin Çetin

Adıyaman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı, Adıyaman, Türkiye

yasincetin@adiyaman.edu.tr

Dr. Arş. Gör. Solmaz Susam

Adıyaman Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı, Adıyaman, Türkiye

ssusam@adiyaman.edu.tr

Özet: Koronavirüs hastalığı (COVID-19) yeni bir virüsten kaynaklanan bulaşıcı bir hastalık olup solunum sistemini etkilemektedir. COVID-19 eş zamanlı olarak çok hızlı bir şekilde birçok ülkeye yayıldığından ve de küresel olarak halk sağlığını tehdit ettiğinden, 11 Şubat 2020'de Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi olarak nitelendirilmiştir. Çin'in Wuhan kentinde tespit edilen ilk vakalardan bu yana, dört milyondan fazla yeni COVID-19 vakası rapor edilmiş ve COVID-19 kaynaklı teyit edilen ölüm sayısı giderek artmıştır. Etiyolojisi tam olarak bilinmeyen akut solunum sendromu yaşayan ilk vakaların, yerel deniz ürünleri satan marketlerde ve canlı hayvan pazarında çalıştıkları ve/veya buralardan alışveriş yaptıkları rapor edilmiştir. COVID-19; hastalar veya kuluçka taşıyıcıları ile yakın temasta bulunan bireyler arasında ve insandan insana hızla bulaştığından, yakın temas COVID-19 enfeksiyonunun ikinci nedeni olarak bildirilmiştir. Yeni epidemiyolojik araştırmalar COVID-19 kuluçka süresinin 1-14 gün olduğu, insanlarda, özellikle yaşlılarda ve kronik hastalıkları olan kişilerde yüksek bulaşıcı özellik gösterdiği, asemptomatik taşıyıcıların ise ayrıca bir enfeksiyon kaynağı olduğunu bildirmişlerdir. Şimdiye kadar COVID-19'un tedavisi veya profilaksisi için FDA onaylı üretilmiş herhangi bir ilaç veya aşı mevcut değildir, bu nedenle bulaşmanın önlenmesi hastalıkla savaşmak için büyük önem arz etmektedir. COVID-19'un popülasyonda yayılmasını önlemek için atılması gereken önemli ve basit adımlardan bazıları; elleri sık sık ve dikkatlice yıkamak, el sıkışmayı ve insanlara sarılmayı bırakmak, yüze dokunmaktan kaçınmak, dirseğin içine doğru öksürmek, mümkünse evde kalmak ve sosyal mesafeyi korumaktır. Hastanede COVID-19 tedavisi gören ancak durumu ağır olmayan hastalara hidroksiklorokin ve azitromisin tedavisi uygulanmaktadır. Şiddetli Covid-19 pnömonisi olan yoğun bakım hastalarına ise Favipravir tedavisi uygulanmıştır, ancak virüs temizliği üzerindeki etkinliği sayesinde pnömoninin ilk aşaması için yoğun bakım ünitesi yerine hastanede yatan hastalarda kullanımı Sağlık bakanlığı tarafından onaylanmıştır. COVID-19 pozitif tanısı koyulmuş ve durumu kritik olan hastalara bu hastalıkla mücadelede uygulanan ve öne çıkan tedavi çıkan yöntemlerden birisi de immün plazma tedavisidir. Sonuç olarak COVID-19 salgını dünya çapında insanları etkileyen bir hastalıktır ve temel terapötik müdahaleler olmadan, mevcut yönetim virüs yayılmasını azaltmak ve pozitif vakalar için destekleyici bakım sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Koronavirüs, COVID-19, Epidemiyoloji, Tedavi

THE EPIDEMIOLOGY, PREVENTION AND POTENTIAL THERAPEUTICS OF COVID-19 in TURKEY

Abstract: Coronavirus disease (COVID-19) is a sort of infectious disease caused by a newly discovered virus and affects the respiratory system. It was described as a pandemic by the World Health Organization on February 11, 2020, as it spreads to many countries simultaneously and threatens public health globally. Since the first cases detected in Wuhan, China, more than four million new cases of COVID-19 have been reported and the deaths from COVID-19 has steadily increased. It has been reported that the first cases with acute respiratory syndrome of unknown etiology were working and/or shopping in the local seafood and live-animal market. Close contact COVID-19 has been reported as the second cause of infection, since COVID-19 is rapidly transmitted from person to person among patients or individuals who are in close contact with the incubation carriers. Recent epidemiological studies have reported that the incubation period of COVID-19 is 1-14 days, it is highly infectious in humans, especially in the elderly and people with chronic diseases, and asymptomatic carriers are also a source of infection. To date, no FDA-approved drugs or vaccines are available for the treatment or prophylaxis of COVID-19, so prevention of contamination is of great importance to battle the disease. Some of the important and simple steps to be taken to prevent spreading of COVID-19 in the population; washing hands frequently and carefully, stopping handshaking and hugging people, avoiding touching the face, coughing into the elbow, staying at home if possible and maintaining social distance. Hydroxychloroquine and azithromycin therapy is administered to patients who receive COVID-19 treatment in hospital but are not in a severe condition. Favipravir treatment was applied to intensive care patients with severe Covid-19 pneumonia, but thanks to its effectiveness on virus cleaning, it has been approved by the Ministry of Health to use it for hospitalized patients for the first stage of pneumonia instead of the intensive care unit. Immune plasma therapy is one of the most preferred methods applied to battle this disease in patients diagnosed with COVID-19 positive and critical condition. As a result, the COVID-19 outbreak is a disease that affects people in all over the world, and without basic therapeutic interventions, current management is to reduce virus spread and provide supportive care for positive cases.

Keywords: Coronavirus, COVID-19, Epidemiology, Treatment

POSTER BİLDİRİLER

COVID-19 VE DESTEKLEYİCİ BAKIM

Dr. Sadık Haçerlioğlu

Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik
s_hancerlioglu@hotmail.com

Özet: Yeni Koronavirüs ilk olarak Çin’de ortaya çıkmış ve hızla tüm dünyaya yayılmıştır. Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart 2020 tarihinde salgın, pandemi olarak ilan edilmiştir. 8 haziran 2020 itibarıyla Dünya çapında 7 milyon, Türkiye’de ise 170 bin virüsle infekte birey söz konusudur. Epidemiyolojik verilerinde ortaya koyduğu gibi tüm dünyada büyük bir yıkıma neden olan bu virüs için tedavi olanakları da kısıtlıdır. Virüs ile infekte olan bireylerden asemptomatik veya hafif semptomlar gösterenlere evde izolasyon önerilmektedir. Semptomları ağır olanlar için ise sağlık bakım kuruluşlarında iyi bir semptom kontrolü sağlanması gerekmektedir. Kontrol edilmesi gereken en yaygın semptomlar ise nefes darlığı, öksürük ve ateş dir. Bu semptomların kontrol edilebilmesi için ise holistik bakım yaklaşımı gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: semptom yönetimi, destekleyici bakım, covid 19

COVID-19 AND SUPPORTIVE CARE

Abstract: The new Coronavirus first appeared in China and spread rapidly all over the world. The epidemic was declared as a pandemic by the World Health Organization on 11 March 2020. June 8, 2020, 7 million worldwide, while in Turkey there are 170 thousand individuals infected with the virus. As revealed in its epidemiological data, the treatment possibilities for this virus, which causes great destruction all over the world, are also limited. Isolation at home is recommended for individuals infected with the virus, who show asymptomatic or mild symptoms. For those with severe symptoms, good symptom control should be achieved in health care institutions. The most common symptoms to check are shortness of breath, cough, and fever. In order to control these symptoms, a holistic care approach is required.

Keywords: symptom management, supportive care, covid 19

SOLUNUM SIKINTISI OLAN COVID - 19 TANISI KONMUŞ HASTANIN HEMŞİRELİK BAKIMI: OLGU SUNUMU

Doktora Öğrencisi Mustafa Kılavuz

Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri, Hemşirelik
mustafakilavuz02@gmail.com

Doktora Öğrencisi İmren Arpacı

Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri, Hemşirelik
denizci189@hotmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Feride Yiğit

Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri, Hemşirelik
ferideyigit@gmail.com

Özet: Aralık 2019’da Çin’in Hubei eyaletine bağlı Wuhan’da görülen COVID-19 hastalığı kısa sürede birçok ülkeye yayılarak pandemi haline gelmiştir. COVID-19 hastalığıyla yapılan çalışmaların çoğunda salgının daha çok yaşlı ve kronik hastaları etkilediği görülmektedir. Çalışmalarda asemptomatik kişilere veya hastalığın seyrinin ciddi olmadığı kişilerde ev izolasyonu önerilmektedir. Şimdiye kadar elde edilen verilerde bu salgında erkeklerin kadınlardan daha fazla etkilendiği görülmüştür. Gözlemlenen farkın duyarlılık, maruz kalma veya enfeksiyonun tanınması ve teşhisindeki farklılıklardan kaynaklandığı düşünülebilir. COVID-19 hastalığı akciğerleri etkileyerek ciddi solunum sıkıntısına sebep olmaktadır. Bizim olgumuzda 22 yaşında kadın hasta, ateş şikayetiyle hastaneye başvurmuş olup Tomografi görüntülerine göre COVID-19 pnömonisi tanımlanmıştır. Kronik hastalığı olmayan ve sigara, alkol kullanmayan hastaya evde izolasyon önerilmiştir. Hasta daha sonra solunum sıkıntısı, ateş, öksürük şikâyetiyle serviste takibe alınmıştır. Hastamız North American Nursing Diagnosis Association (NANDA)’ın 2020 yılı için yayınladığı hemşirelik tanılarından solunum fonksiyonunda etkisizlik riski tanısına göre değerlendirilip hemşirelik bakımı uygulanmıştır. Hastanın genç olması, kronik hastalığının bulunmaması etkin medikal tedavi ve hemşirelik bakımı verilmesiyle hastalığın ilerlemesi durdurulmuştur. Bu olgu sunumunun amacı solunum sıkıntısı olan covid-19 tanısı konmuş hastaya uygulanan hemşirelik bakımının etkisinin incelenmesidir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Sosyal İzolasyon, Solunum Sıkıntısı,

NURSING CARE OF COVID-19 DIAGNOSED PATIENT WITH RESPIRATORY DISTRESS: A CASE REPORT

Abstract: The covid-19 disease, seen in Wuhan, Hubei province, China in December 2019, has spread to many countries in a short time and has become a pandemic. Most studies with COVID-19 show that the outbreak affects more elderly and chronic patients. Studies suggest home isolation in asymptomatic persons or in people where the course of the disease is not serious. In the data obtained so far, it was seen that men were more affected than women in this outbreak. The observed difference may be thought to be due to differences in sensitivity, exposure, or recognition and diagnosis of infection. COVID-19 disease affects the lungs, causing serious respiratory distress. In our case, a 22-year-old female patient was admitted to hospital with fever and according to CT images, covid-19 pneumonia was identified. Isolation at home was recommended to the patient who did not have a chronic disease and did not smoke or alcohol. The patient was then monitored at the service with respiratory distress, fever, cough complaints. One of the nursing diagnoses published by the North American Nursing Diagnosis Association (NANDA) for 2020 was evaluated according to the diagnosis of inefficiency risk in respiratory function and nursing care was applied. The progression of the disease was stopped with the fact that the patient was young and had no chronic disease, and effective medical treatment and nursing care were provided. The aim of this case report is to examine the effect of nursing care on the patient diagnosed with respiratory distress covid-19.

Keywords: COVID-19, social isolation, respiratory distress,

COVID-19 VE DİYABET: OLGU SUNUMU

Uzm. Hem. İmren Arpacı

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı

imren2746@gmail.com

İnci Arpacı Eren

Sağlık Bilimleri, Hemşirelik

inci.2727@hotmail.com

Özet: 2019'un sonunda ortaya çıkan koronavirus 2 hastalığı (COVID-19) ,tüm dünyada insanlar için bir halk sağlığı tehdidi haline gelmiştir. Dünya sağlık örgütü de yakın zamanda COVID-19'un küresel bir salgın olduğunu ilan etmiştir. COVID-19'un yetişkinlerdeki en önemli risk grupları; 60 yaş üstü olma, kardiyovasküler, diyabet, arteriyel hipertansiyon, kronik solunum yolu hastalığı olanlar ve kanser tanısı almış kişiler olduğu belirtilmiştir. Diyabet, COVID-19 mortalitesi için bir risk faktörüdür. Ölümle sonuçlanan 82 COVID-19 olgusunun klinik özelliklerini analiz eden bir çalışmada diyabetik ketoasidozun ölüm nedenlerinden biri olduğu bulunmuştur. Bu olgu çalışmasında 65 yaş üstü, diyabet hastası olan bir kadına uygulanan hemşirelik bakımının sunulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Diyabet, Hemşirelik Bakımı

COVID-19 AND DIABETES : CASE REPORT

Abstract: The coronavirus-2 disease (COVID-19), which appeared at the end of 2019, has become a public health threat for people all over the world. The world health organization has also recently announced that COVID-19 is a global epidemic. The most important risk groups of COVID-19 in adults are; people over 60 years of age, those with cardiovascular, diabetes, arterial hypertension, chronic respiratory disease and those diagnosed with cancer. Diabetes is a risk factor for COVID-19 mortality. In a study analyzing the clinical features of 82 COVID-19 cases that resulted in death, diabetic ketoacidosis was found to be one of the causes of death. In this case study, it is aimed to present nursing care applied to a woman over 65 years old with diabetes.

Keywords: Covid-19, Diabetes, Nursing Care

COVID-19 TANILI GEBEDE POSTPARTUM KAYGI DÜZEYİ

Doktora Öğrencisi Ayşe Çuvadar

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, , Ebelik

aysecuvadar@hotmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Handan Özcan

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik

hndnozcan@hotmail.com

Arş. Gör. Mehmet Gürkan Arıkan

Trakya Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Üroloji

mgarikan26@gmail.com

Dr. Öğretim Üyesi Sinan Ateş

Trakya Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum

dratessinan@hotmail.com

Özet: Amaç: Çalışmamızda SARS-CoV-2'nin neden olduğu yeni korona virüs hastalığı (COVID-19) tanısı alan ve sezaryen ile doğum yapmış olan iki olgunun kaygı durumlarını sunmak amaçlanmıştır.

Olgu 1: Otuz sekiz yaşında 38+1 gebelik haftasındaki hasta COVID-19 tanısı ile kliniğimize yatırıldı. COVID-19 tedavisi ve sezaryen operasyonu gerçekleştirilen hastaya postoperatif dönem tedavisi ve bakımı yapıldı. Doğum sonrasında bebek yenidoğan yoğunbakım ünitesinde izole edilerek anne ile teması önleildi. Bu süreçte bebeği ile teması olamayan annenin 'Durumluluk Süreklilik Kaygı Ölçeği' doğrultusunda kaygı düzeyi puanlandı. Hastanın o anki durumuna bağlı olarak orta düzey kaygı ve sürekli olarak da yüksek düzeyde kaygı yaşadığı belirlendi. Annenin 14 günlük izolasyon sonrasında bebeği ile temasa geçebilmesi sağlandı.

Olgu 2: Yirmiki yaşında, 39+5 gebelik haftasındaki hasta öksürük, ateş şikayetleri ile başvuru hastanemize başvurdu, PCR pozitif çıkan hasta ve COVID-19 tanısı ile kliniğimize yatırıldı. COVID-19 tedavisi ve sezaryen operasyonu gerçekleştirilen hastaya postoperatif dönem tedavisi ve bakımı yapıldı. Doğum sonrasında bebek yenidoğan yoğunbakım ünitesinde izole edilerek anne ile teması önleildi. Bu süreçte bebeği ile teması olamayan annenin 'Durumluluk Süreklilik Kaygı Ölçeği' doğrultusunda kaygı düzeyi puanlandı. Hastanın o anki durumuna bağlı olarak düşük düzey kaygı ve sürekli olarak orta düzeyde kaygı yaşadığı belirlendi. Annenin 14 günlük izolasyon sonrasında bebeği ile temasa geçebilmesi sağlandı.

Sonuç: COVID-19'un maternal ve fetal etkileri için kanıtla halen yetersizdir. bilinmeyen bu süreçte gebelerin durumluluk ve süreklilik kaygıları artmaktadır. Özel grup olan gebelerin kaygı durumlarının belirlenmesi ve gerekli danışmanlıkların verilmesi maternal ve fetal sağlık açısından önemli bir faktördür.

Anahtar Kelimeler: covid-19, gebe, kaygı.

POSTPARTUM CONCERN LEVEL IN PREGNANT WOMAN WITH COVID-19

Abstract: Aim: In our study, we aimed to present the concern states of two cases who were diagnosed with new corona virus disease (COVID-19) caused by SARS-CoV-2 and delivered by cesarean.

Case: Two pregnant women, who were 35 and 22years old, were hospitalized with the diagnosis of COVID-19. COVID-19 treatment and postoperative period treatment and care were given to pregnant women who were delivered by cesarean. After birth, babies were isolated in the neonatal intensive care unit and their contact with the mother was prevented. In this process, anxiety levels were scored in accordance with the 'State Continuity Anxiety Scale' of mothers who could not contact their babies. Mothers were allowed to contact their babies after 14 days of isolation.

Conclusion: It will be beneficial for standardization to control anxiety in a special risk group of high anxiety diseases such as COVID-19 such as pregnancy and to use certain scales to provide counseling.

Keywords: covid-19, pregnant, concern.

COVID-19 PANDEMİSİNDE CİLT LEZYONLARINA DEĞİŞEN YAKLAŞIM

Uzman Dr. Nur Paksoy

İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi
nurerylmazpaksoy@hotmail.com

Özet Yoğun araştırma çabalarına rağmen henüz etkili bir tedavi ve aşısı olmayan ve hala küresel salgın olarak önemini kuyan COVID-19 enfeksiyonunun erken tanısı ve pozitif vakalar ile temaslı hastaların takibi önem kazanmıştır. Bu çalışmada COVID-19 olması muhtemel klasik bulguları olan vakaların dışında sık cilt lezyonlarıyla karşılaştığımız birinci basamak kliniğimize şüpheli cilt lezyonlarıyla başvuran bir olgu ve yönetimi anlatılmaktadır.

Giriş

Dünya’da uzun dönem sonra görülen yeni bir pandemi mücadelesi gelişen bilim ve teknolojiye rağmen Aralık 2019’dan beri devam etmekle beraber henüz aşı ve tedavi seçenekleri net değildir. Tedavide klinik yaklaşım olarak daha evvel mücadeleye başlamış ülkelerdeki bilim insanlarının gözlemleri doğrultusunda muhtemel tedavi seçenekleri ile bekle-gör yöntemi uygulanmış bazı ilaçların kullanımı konusunda konsensüs sağlanamamıştır. Bu durum birincil ve ikincil korunmanın önemini arttırmış; ülkemizde olduğu gibi süreci başarıyla yürüten ülkelerde elde edilen sonuçlar bulaşın önlenmesi ile erken tanı ve tedavi için alınan tedbirlerin önemini gözler önüne sermiştir.

Erken tanı için ülkemizde Sağlık Bakanlığı’nın sık güncellediği rehberler doğrultusunda algoritmik olarak yaklaşım geliştirilmiş birinci basamağa başvuran olası vakalar test yapılmak üzere hastanelere yönlendirilmiştir. Olası vaka kriterlerini tam sağlamayan hastalar hastane yoğunluğunu arttırmamak ve yersiz test yapılarak gerçek vakaların tesbitinin gecikmesini önlemek için kliniklerimizce takip edilmiştir.

Olgu:

24 Yaşında kadın hasta kliniğimize vücudunda 2-3 gündür olan döküntü şikayetleriyle başvurdu. Hastanın ek bir hastalığı ve sürekli kullandığı bir ilaç yoktu. Döküntüler üst abdomende özellikle orta hatta belirgin papüloveziküler karakterde basmakla solmayan lezyonlardı (Resim 1). Hastanın olası COVID-19 vakası da olabileceği göz önünde bulundurularak yurtdışı veya diğer şüphelilerle teması olup olmadığı, evde kronik hastalığı olan yada immünsupresif tedavi alan kişilerle yaşayıp yaşamadığı sorgulandı. İzolasyon önerileriyle beraber lokal steroid ile tedavisi düzenlenerek takibe alındı. Takiplerde ilaca belirgin yanıt alınamadığı ama 7-8 gün içinde lezyonlarda belirgin hafifleme olduğu görüldü.

Elde edilen veriler ışığında COVID-19 vakalarının enfeksiyon şiddetinden bağımsız olarak kutanöz lezyonların eşlik edebildiği bu lezyonların 66.7%’inin trunkal yerleşimli ve 34.7%’inin papülo veziküler karakterde olduğu bildirilmiştir. Bu lezyonların respiratuvar semptomlardan önce gelişebildiği ve yaklaşık 10 gün içinde kendiliğinden gerilediği gözlemlenmiştir.

Sonuç:

Pandemi sürecinde erken tanı için her türlü risk durumu göz önünde bulundurulmalı olası hastaların ailelerine yönelik birincil koruma tedbirleri hususunda gerekli uyarılar ve takipler yapılmalıdır. Atipik hastalar için bu tedbirler daha ön plana çıkmakta ve kaçırılan gerekli tedbirlerle takibi yapılmayan her vakanın pandemi açısından ciddi sonuçlar oluşturabileceği unutulmamalıdır

CHANGING APPROACH TO SKIN LESIONS IN THE COVID-19 PANDEMIC

Abstract: Despite intensive research efforts, the early diagnosis of COVID-19 infection, which has not yet been an effective treatment and vaccine and still puts its importance as a global pandemic, and the follow-up of patients in contact with positive cases has gained importance. In this study, we describe a case and its management who applied to our primary care clinic with suspicious skin lesions, where we encounter frequent skin lesions, except for cases with classical findings likely to be COVID-19.

Introduction

Despite the developing science and technology, a new pandemic struggle that has been seen after a long time in the world has been continuing since December 2019 but vaccination and treatment options are not clear yet. As a clinical approach to treatment, consensus could not be achieved regarding the use of some medications with possible treatment options and a wait-and-see method, in line with the observations of scientists in countries that have started to struggle. This increased the importance of primary and secondary prevention; as in our country, the results obtained in countries that successfully carry out the process have demonstrated the importance of prevention of contamination and measures taken for early diagnosis and treatment.

For early diagnosis, possible cases applying to the first step, which was developed algorithmically in accordance with the guides frequently updated by the Ministry of Health in our country, were directed to hospitals for testing. Patients who did not fully meet the possible case criteria were followed up by our clinics in order not to increase the density of the hospital and to prevent delay in the detection of real cases by unnecessary testing.

Case Report

A 24-year-old female patient presented to our clinic with a rash complaint on her body for 2-3 days. The patient did not have any additional diseases and medications she used continuously. The rashes were lesions that did not fade in the upper abdomen, especially in the midline with prominent papulovesicular character (Figure 1). Considering that the patient may also have possible COVID-19 cases, it was questioned whether she had contact with foreign or other suspects, whether she lived with people with chronic illness or immunosuppressive treatment at home. Along with the isolation recommendations, the treatment with local steroid was arranged and followed up. It was observed that there was no clear response to the drug in the follow-ups, but there was a marked relief in the lesions within 7-8 days.

In the light of the data obtained, 66.7% of these lesions, which can be accompanied by cutaneous lesions, regardless of the infection severity of COVID-19 cases, have been reported to have a truncal location and 34.7% of them have a papulo-vesicular character. It has been observed that these lesions can develop before respiratory symptoms and regress spontaneously in about 10 days (1).

Results

Any risk situation should be considered for early diagnosis in the pandemic process, and necessary warnings and follow-ups should be made regarding the primary protection measures for the families of potential patients. These measures come to the forefront for atypical patients and it should not be forgotten that any case that is not followed up with the necessary precautions can have serious consequences for the pandemic.

COVID-19 TEDAVİSİNDE KLOROKİN VE HİDROKSİKLOROKİNİN SON DURUMU

Öğr. Gör. Gülşah Tollu

Mersin Üniversitesi, Teknik Bilimler MYO, Laborat ve Veteriner Sağlık
gulsah Tollu@mersin.edu.tr

Özet: 2019 salgını (COVID-19) tüm dünyada hızla yayılmaya devam ederken, hastalığın patogenezi belirsizliğini korumaktadır ve şu anda etkili terapötikler için kanıt yoktur. Son günlerde COVID-19 kemoprofilaksisinde klorokin/hidroksiklorokin kullanımı ile ilgili çok fazla karışık bilgi mevcuttur. Sıtma tedavisinde uzun yıllardır kullanılan klorokin ve hidroksiklorokinin antiviral etkinliğinden dolayı COVID-19 tedavisinde kullanılabileceği ve ümit verici bir etki gösterdiği yapılan bazı çalışmalarda belirtilmiştir. Klorokin klinik kullanımının ciddi yan etkilere neden olabileceği, bu nedenle benzer bir antiviral etki sergileyen hidroksiklorokin kullanımı önerilerek, hidroksiklorokin daha iyi terapötik etki gösterdiği, sitokin fırtınasını inhibe ederek COVID-19'un ciddi ilerlemesini hafiflettiği ve hamileler için daha güvenli klinik profile sahip olduğu bilgileri mevcuttur. Ancak kemoprofilaksiste bu ilaçların kullanımı ile ilgili yapılan son çalışmalarda ilaçların hiçbir yararı olmadığı gibi mortaliteyi attırdığı ve ventriküler aritmiye neden olduğu bulunmuştur. Çalışmadan sonra birçok ülkede COVID-19 tedavisinde klorokin ve hidroksiklorokin kullanımı yasaklanmıştır. Klorokin/Hidroksiklorokin COVID-19 hastalığının tedavi algoritmalarında ilk sırada yer alması ile yapılan çalışmalarda görülen karşılıklı tezatlıklar bu ilaca karşı olan güveni azaltmıştır. Sonuçlara göre daha fazla randomize kontrollü klinik çalışmanın gerekli olduğu ve çalışma gruplarının aynı özelliklere göre gruplandırılarak değerlendirilmeleri sonuçların güvenilirliği açısından çok önemlidir. Tedavi için güvenli ve etkili ilaçların belirlenmesi acil bir ihtiyaçtır. Kişisel korunma önlemlerinin sıkı ve önerilen şekliyle uygulamanın şu an için en önemli ve güvenli korunma yöntemi olduğu unutulmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Sars-CoV-2, Klorokin, Hidroksiklorokin

FINAL STATUS OF CHLOROQUINE AND HYDROXYCHLOROQUINE IN THE TREATMENT OF COVID-19

Abstract: The 2019 epidemic (COVID-19) continues to spread rapidly worldwide, while the pathogenesis of the disease remains uncertain and there is currently no evidence for effective therapeutics. There is a lot of mixed information regarding the use of chloroquine / hydroxychloroquine in COVID-19 chemoprophylaxis recently. It has been stated in some studies that chloroquine and hydroxychloroquine, which have been used for malaria treatment for many years, can be used in the treatment of COVID-19 and show a promising effect. The clinical use of chloroquine can cause serious side effects, therefore, the use of hydroxychloroquine, which exhibits a similar antiviral effect, suggests the use of hydroxychloroquine better therapeutic effect, inhibits cytokine storm and relieves serious progression of COVID-19, and has a safer clinical profile. It is available for information. However, in recent studies on the use of these drugs in chemoprophylaxis, drugs have been found to be of no use as well as increase mortality and cause ventricular arrhythmias. After the study, the use of chloroquine and hydroxychloroquine is prohibited in COVID-19 treatment in many countries. Mutual contradictions seen in studies conducted with chloroquine / hydroxychloroquine taking first place in the treatment algorithms of COVID-19 disease have reduced the trust against this drug. According to the results, it is very important for the reliability of the results that more randomized controlled clinical studies are required and the study groups are grouped according to the same characteristics. Determining safe and effective drugs for treatment is an urgent need. It should not be forgotten that the application, with the strict and recommended form of personal protection measures, is currently the most important and safe method of protection.

Keywords: Covid-19, Sars-CoV-2, Chloroquine, Hydroxychloroquine

AKIL KARIŞTIRICI YENİ BİR HASTALIK, COVID-19: BU OLGUDA DİABETİK OKÜLER NÖROPATİ

Dr. Nesibe Gül Yüksel Aşler

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bursa Yüksek İhtisas Training and Research Hospital,
Otorhinolaryngology
nesibe.gul.yuksel@gmail.com

Dr. Asuman Ali

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bursa Yüksek İhtisas Training and Research Hospital, Neurology
asumanali@gmail.com

Özet: Coronavirus hastalığı 2019 (COVID-19: SARS-CoV-2 enfeksiyonu) en sık alt solunum yolu semptomları, ancak daha az sıklıkta da kardiyovasküler, nefrolojik, gastroenterik ve nöromusküler sistemler gibi diğer sistemlere ait semptomlarla ortaya çıkar, bu da onu bir çok sisteme ait durumu taklit eden veya birçok durumla ilişkili bir hastalık haline getirir. Bu bildiride bilinen kronik obstrüktif akciğer hastalığı olan yaklaşık 14 gündür giderek artan göz ve baş ağrısına çift görme, karın ağrısı, koku-tat alamama da eklenmesi nedeniyle acil servise başvuran 60 yaşında kadın hasta sunularak, COVID-19 varlığında klinik tabloda karşılaşılan olası zorluklar tartışıldı. Hastadan alınan kombine nazo/orofarengeal sürüntü örneğinde PCR testi COVID-19 için pozitif idi. Tam kan sayımı, CRP, D-dimer ve fibrinojen dahil laboratuvar testleri yüksek kan şekeri dışında olağan idi. Bilateral nazal polipozisi saptanan hastanın sağ abducens sinir paralizisi, ilk etapta sinüzit komplikasyonu olarak düşünülerek hasta Kulak Burun Boğaz hastalıkları ile konsülte edildi. Ancak hastanın diplopsi, aynı zamanda nörotrop bir virus olan SARS-CoV-2 ile tetiklenen enfeksiyonlar veya diabet gibi bozuklukları ve hatta olası psödotümör serebri veya intrakranyal lezyonlar gibi patolojiler ile de açıklanabilirdi. Paranasal sinus BT, frontal, ethmoid ve maksiller sinüslerde bilateral nazal polipozis ile uyumlu olup, sphenoid sinüsler her iki tarafta havalanıyordu ve patolojik contrast tutulumu izlenmedi. Kontrastlı MRG’de her iki optic sinir kılıfı içerisinde BOS mesafesinde belirginleşme, sağda belirgin her iki medial rektus kası orta kesimlerinde hafif bombe görünüm vardı, her iki kavernöz sinüs açık olarak izlenmekte ve her iki kavernöz sinüste İV kontrast sonrası kontrast tutulumu izlenmekte idi ve intrakranyal lezyon veya psödotümör serebri saptanmadı. Hasta Nöroloji ile de konsülte ve sağ gözdeki abducens paralizisinin diabetik oküler nöropatiye bağlı olduğu düşünüldü. Hasta diabet ve komplikasyonlarına yönelik incelendi. Hastada ilk başta üzerinde durulduğu gibi sinüzite bağlı kavernöz sinus tromboflebiti hem radyolojik olarak hem de klinik olarak mevcut değildi ve hastanın durumu eşlik eden yeni tanı diabetin nöromusküler tutulumu olarak değerlendirildi.

Anahtar Kelimeler: Abdusens sinir paralizisi, COVID-19, Diabetes Mellitus, Kavernöz sinus, Rinosinüzit.

COVID-19, A NOVEL DISEASE CONFUSING MINDS: IN THIS CASE, DIABETIC OCULAR NEUROPATHY

Abstract: Coronavirus disease 2019 (COVID 19: SARS-CoV-2 infection) manifests usually with lower respiratory symptoms but also with symptoms of other systems such as cardiovascular, nephrologic, gastroenteric and neuromuscular systems, which makes it a disease that mimics or interferes with many other disorders. In this report, the possible challenges faced in the clinical picture in the presence of COVID-19 were discussed by presenting a 60-year-old female patient with chronic obstructive pulmonary disease who admitted to the emergency room due to 14 days of progressive eye pain and headache and additional diplopia, abdominal pain, inability to smell and taste. The PCR sample from the combined naso/oropharyngeal swab was positive for COVID 19. Laboratory tests including complete blood count, CRP, D-dimer, and fibrinogen were normal except elevated blood glucose levels. The right abducens nerve paralysis was considered as complication of sinusitis in the first hand, and the patient was consulted with otorhinolaryngology. Paranasal sinus CT was compatible with bilateral nasal polyposis in frontal, ethmoid and maxillary sinuses, but bilateral sphenoid sinuses were pneumatized and no pathological contrast enhancement was observed. There was a marked CSF distance in both optic nerve sheaths and a mildly bowed appearance the mid-sections of the bilateral medial rectus muscles, more prominent in the right side, both cavernous sinuses were clearly monitored, and contrast enhancement was observed in both cavernous sinuses after IV contrast injection and no intracranial lesion or pseudotumor cerebri was revealed. The patient was also consulted with Neurology and right-sided abducens paralysis was thought to be due to diabetic ocular neuropathy. The patient was further examined in terms of diabetes and its complications. The cavernous sinus thrombophlebitis due to sinusitis was not present both radiologically and clinically as previously emphasized and the condition of the patient was evaluated as neuromuscular involvement of the accompanying new diabetes.

Keywords: Abducens nerve paralysis, COVID-19, Cavernous sinus, Diabetes Mellitus, Rhinosinusitis.

COVID-19 VE ANİ GELİŞEN KOKU KAYBI

Uzman Nimet Uçaroğlu Can

Sakarya Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroloji

nimetucaroglu37@hotmail.com

Uzman Özgecan Kaya

Sakarya Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroloji

ozgeee_akin@hotmail.com

Özet: 2019 Aralık ayında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan yeni koronavirüs (COVID-19) enfeksiyonu, dünya çapında yayılarak COVID-19 pandemisine yol açmıştır. Çin' den bildirilen veriler içinde en sık görülen semptomlar yüksek ateş, öksürük ve nefes darlığı olup boğaz ağrısı ve burun akıntısı da görülmüştür. Tat ve koku kaybı o dönemde bildirilmemiştir. 29 yaşındaki kadın hasta, üç gün öncesinde ani gelişen koku kaybı ve eklenen öksürük, halsizlik, tat kaybı yakınmalarıyla acil servise başvurusunda görüldü. Öyküde COVID-19 tanılı aile bireyi ile temas öyküsü mevcut ve bilinen komorbid hastalık yoktu. Toraks BT COVID-19 ile uyumlu tipik bulgular içermektedir. Nazofarengeal sürüntüden yapılan PCR sonucu pozitif idi. 15. gün kontrolünde öksürük ve halsizlik yakınması tama yakın düzelmesine rağmen, tat ve koku kaybı devam ediyordu. Olfaktör siniri görüntülemeye yönelik kranyal MR' nda üst meatus olfaktör alanda kontrastlanma artışı ve hipertrofi saptandı. COVID-19 enfeksiyonuna eşlik eden tat ve koku kaybı ilk olarak COVID-19 Avrupa salgın hastalık başlangıcında İtalyan hekimler tarafından ilk bulgu olarak sıkça görüldüğü bildirildi. Türkiye tanısı araçların yaygınlığı ve erişim kolaylığı açısından Avrupa'da ve Dünya'da avantajlı pozisyonundadır. Koku kaybının gribal bir bulgu olmaktan ziyade sinir sisteminin tutuluşunu göstermesi bakımından nörogörüntüleme bulgularının literatüre katkı olacağını düşünmekteyiz. Bizim olgumuzdan yola çıkarak COVID-19 vakalarında sık görülen semptomlara ek olarak, ilk bulgu veya eşlik eden bulgu olarak koku kaybı varlığına ve bu sorgulamanın önemine dikkat çekmeyi amaçladık.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, koku kaybı, nörogörüntüleme

COVID-19 AND SUDDEN LOSS OF SMELL

Abstract: The new coronavirus (COVID-19) infection, which identified in Wuhan, China, in December 2019, has spread worldwide, causing a COVID-19 pandemic. Among the data reported from China, the most common symptoms are fever, cough and shortness of breath, and sore throat, muscle and joint pain were also observed. The loss of taste and smell was not reported at that time. A 29-year-old woman was evaluated in the emergency department with sudden loss of smell and subsequent cough, weakness, loss of taste. There was a history of contact with family member diagnosed with COVID-19 and no comorbid disease was known. Thorax CT included typical findings compatible with COVID-19. PCR result from nasopharyngeal swab was positive. Although cough and fatigue recovered almost completely in the 15th day control, the loss of taste and smell continued. Cranial MRI was used for imaging the olfactory nerve and contrast enhancement and hypertrophy were detected in the upper meatus olfactory area. The loss of taste and smell accompanying Covid infection was reported to be frequently seen by Italian physicians at the onset of COVID-19 European epidemic disease. Turkey is in an advantageous position in Europe and in the world in terms of both prevalence and accessibility of diagnostic tools. We think that neuroimaging findings will contribute to the literature in terms of showing the involvement of the nervous system rather than flu-related symptoms. Based on our case, we aimed to draw attention to the presence of smell loss in addition to the common symptoms in COVID-19 cases.

Keywords: COVID-19, smell loss, neuroimaging

RISK MANAGEMENT FOR THE CASE WITH SLEEVE GASTRECTOMY DURING COVID-19

Uzm. Dr. Ayla Erdoğan

Marmara University – Pendik Training And Research Hospital

INTRODUCTION: In Turkey, Surgeons dealing with bariatric surgery have been struggling hard to represent evidence-based treatment and follow-up information on patients who had undergone obesity surgery during Covid19 pandemic like rest of the World. During this process, no treatment standardisation has been achieved for the methods used as a main treatment for the patients who had undergone gastric surgery. This case represents a female patient who underwent sleeve gastrectomy for obesity 2 months ago. She has metabolic risk factors that will be reviewed here.

CASE: A 41 years old morbid obese woman consulted to the emergency service of our hospital with diarrhea, nausea and a sudden stomach pain. Her anamnesis showed that her husband and his mother were already at our hospital with diagnosis of novel Covid19. She had no fever, cough or respiratory problems. She reported sudden loss of smell and taste perception starting in the last 24 hours. Her historical evaluation pointed out that she had type 2 diabetes mellitus and used metformin for the last 6 years. She had hypertension for 2 years and used angiotensin converting enzyme (ACE) inhibitors. Lastly she reported that she had undergone sleeve gastric ligation 2 months ago and lost 24 kilograms since then. Laboratory investigations showed only slight leukopenia, hyperglycemia and increased C - reactive protein levels, (CRP)(57 mg/L, Normal level: <3 mg/L). Computed Thorax Tomography showed frosted glass zones coherent with viral pneumonia on middle and bottom sections of both lungs. Patient was accepted to Covid19 service of the hospital after her PCR test was positive. Her glucose levels could not be controlled for a long time and insulin treatment was preferred instead of metformin treatment. Her oral intake was stopped due to nausea and vomiting and she was supported with intravenous liquids. She could tolerate the medications used for covid19 and she was given subcutaneous heparin due to high D-Dimer levels. This diabetic patient with nausea, vomiting, diarrhea, insufficient oral intake and high D-Dimer levels had high risks for Covid19 infection. So she was treated with insulin, IV fluids and subcutaneous heparin. Her risks were minimized with effective treatment and she was discharged from the hospital on 10th day.

DISCUSSION: It is known that obesity is an important risk factor for diseases like type 2 diabetes, heart diseases, hypertension and it increases the risk of mortality during Covid19 infection. Some studies show that obese people's immune system weakens while it tries to protect against infection and repair the damage caused by it. Our case presentation indicates that management of the risks correctly may prevent the mortality in the recently operated patient with many risk factors.

COVID-19 İLİŞKİLİ MİYOKARDİT

Prof. Dr. Atahan Çağatay

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji
acagatay@istanbul.edu.tr

Arş. Gör. Naci Şenkal

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları
naci.senkal@istanbul.edu.tr

Lisans Öğrencisi Sena Bayrakdar

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi
senabayrakdar98@gmail.com

Öğr. Gör. Alpay Medetalibeyoğlu

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları
alibeyoglualpay@gmail.com

ÖZET

COVID-19 enfeksiyonu, henüz bilinmeyen veya dolaylı olarak etkileyebilmektedir. Çalışmamızda sunduğumuz olgumuz dış merkezde gördüğü tedavi sonrası kötüleşen halsizlik, yorgunluk ve ateş şikayetleri ile tarafımıza başvurmuştur. COVID-19 pozitif olan olgumuz yapılan tetkiklerde troponinin yüksek bulunmasıyla ek kardiyak hastalık şüphesiyle incelenmiştir. Yapılan ekokardiyografi ve kardiyak MR incelemesi sonrası COVID-19 ilişkili miyokardit tanısıyla kliniğimize yatırılmıştır. Çalışmamızda COVID-19 ilişkili miyokardit tanısı konulan olgumuzun klinik seyrini ele aldık.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Miyokardit, Troponin

GİRİŞ

COVID-19 enfeksiyonu, kardiyovasküler sistemi doğrudan veya dolaylı yollardan etkileyerek, hayatı tehdit edebilen kardiyak patolojilerin tabloya eklenmesine neden olmaktadır(1). Yapılan çalışmalarda ‘SARS-CoV’nin miyokart hücrelerindeki ACE2 reseptörlerinde down-regülasyona yol açarak miyokart hasarına ve işlev bozukluğuna neden olduğu saptanmış’ olsa da, şu ana kadar, virüsün kalbi doğrudan enfekte ettiğine dair elimizde bir veri yoktur(2). Ön planda solunum sistemi şikayetleri bulunan olgumuz, yapılan tetkiklerde saptanan troponin T yüksekliği üzerine ileri tetkiklerde miyokardit olduğu saptanmıştır. COVID-19 ilişkili miyokardit tanısı ile takip ve tedavi edilen olgumuz epidemi haline gelen bu hastalıkta konuya ilişkin bilgilerimizin artmasına katkı sağlayacaktır.

TARTIŞMA

Miyokardit farklı klinik tablolarla ortaya çıkabilen tanı konulması zor olabilen bir hastalıktır. Etiyolojisinde viral enfeksiyonlar sıklıkla rol oynamaktadır(1). Günümüzde pandemi haline gelen COVID-19 vakalarında da görüldüğü üzere inflamatuvar belirtilerin yanında kardiyak belirtilerde de anlamlı yükseklikler vardır. COVID-19’un kardiyovasküler hastalıklar ile ilişkisi henüz net bir şekilde açıklanamamış olsa da bu yönde olgular bildirildikçe konuya ilişkin bilgilerimiz artacaktır.

OLGU SUNUMU

Olgumuza 4 gün önce ateş, halsizlik şikayetiyle dış merkezde COVID-19 şüphesiyle hızlı test yapılmış ve negatif saptanmıştır. 3 gün sonra şikayetleri gerilemeyen olgumuz kliniğimize başvurduğunda troponin değeri yüksekliği nedeniyle miyokardit ön tanısı ile servise yatırılmıştır. Bu süreçte ateşi en yüksek 38,5 derece saptanmış halsizlik dışında ek yakınması olmamış. Seyahat ve temas öyküsü

olmayan olgumuz göğüs ağrısı ve nefes darlığı tariflememiştir. Yapılan laboratuvar tetkiklerinde AST:67 U/L, ALT:73 U/L, GGT:94 U/L, ALP:89 U/L, LDH:447 U/L, CRP:37 mg/L, Ferritin: 1040 ng/ml, Troponin:1015 pg/ml, Pro-BNP:1126 pg/ml, D-dimer:490 µg/L, Fibrinojen:327 mg/dL saptanmış,

EKG sinüs ritminde ve patolojik bulgu saptanmamıştır. PCR testi pozitif saptanması üzerine çekilen toraks BT de infiltrasyon saptanmamıştır. Olgumuzda COVID-19 ilişkili miyokardit düşünülerek, Hidroksiklorokin, Azitromisin, Enoksaparin ve Dipiridamol tedavisi başlanmıştır. EKG ve QT interval takibi yapılmıştır. Ekokardiyografide, bazal lateral duvarda hipokinezi dışında bir patolojiye rastlanmamıştır. Çekilen kardiyak MR raporu; PSIR incelemede mid miyokardiyal düzeyde inferior ve lateral subepikardiyal kontrastlanma mevcut olup miyokardit açısından yüksek şüpheli olarak değerlendirilmiştir. Lenfopenisi derinleşen, hs-Troponin T:1050 pg/mL'ye yükselen hastanın tedavisine Anakinra eklenmiştir. Bu tedavi ile hastada hızlı toparlanma görülmüş hs-Troponin T:220 pg/mL'ye gerilemiş, lenfosit sayısı yükselme eğilimine girmiştir. Karaciğer enzim yüksekliği sebebiyle bakılan acil viral serolojisinde patoloji saptanmamıştır, ön planda ilaç yan etkisi düşünülerek taburculuk sonrası ayaktan karaciğer enzim takibi yapılmasına karar verilmiştir. Yatışının 6. günü lenfosit sayısı ve troponin değeri tamamen normal aralığa dönmüştür. Anakinra tedavisini 14 güne tamamlamak, Enoksaparin ve Dipiridamol tedavisine 1 ay devam etmek ve 14 gün evde izolasyon kurallarına uymak üzere hastamız 8. gün taburcu edilmiştir.

KAYNAKÇA

- 1.Turk Kardioloj Dergisi(2020;48 Suppl 1:1-87).COVID-19 Pandemisi ve KKH Konusunda Bilinmesi Gerekenler(doi: 10.5543/tkda.2020.36713).Istanbul:Türk Kardioloji Derneği
2. Oudit GY, Kassiri Z, Jiang C, Liu PP, Poutanen SM, Penninger JM, et al. SARS-koronavirüs modulation of myocardial ACE2 expression and inflammation in patients with SARS. Eur J Clin Invest 2009;39:618–25

COVID-19 İLİŞKİLİ SEREBROVASKÜLER OLAY VAKASI

Öğr. Gör. Alpay Medetalibeyoğlu

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları

alibeyoglualpay@gmail.com

Arş. Gör. Naci Şenkal

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları

naci.senkal@istanbul.edu.tr

Lisans Öğrencisi Sena BAYRAKDAR (İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi)

senabayrakdar98@gmail.com

ÖZET

Çalışmamızda sunduğumuz olgumuz dış merkezde COVID-19 tedavisi almaktayken ani gelişen baş ağrısı ateş, sağ tarafta güçsüzlük ve peltek konuşma şikayetleri ile acil servisimize başvurmuştur. Yapılan tetkiklerde COVID-19 ilişkili trombotik durum düşünülerek tedavisi planlanmıştır. Günümüzde küresel bir sorun haline gelen COVID-19 ile ilgili bilgilerimiz her geçen gün artarken hastalıkla ilişkili olan veya olmayan klinik durumların seyri ve tedavisi ayrı bir önem arz etmektedir. Çalışmamızda serebrovasküler olay öyküsüyle başvuran COVID-19 pozitif olgumuzun klinik seyrini ele aldık.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Serebrovasküler Olay, Tromboz

GİRİŞ

Günümüzde pandemi haline gelen Koronavirüs hastalığı (COVID-19), SARS-COV2'den kaynaklanır ve potansiyel ölümcül bir hastalıktır(1). Kliniği asemptomatik olabildiği gibi hafif üst solunum yolu enfeksiyonu benzeri tablolarla başlayıp solunum yetmezliğinin eşlik ettiği ve mortal olabilen ağır viral pnömonilere varan geniş bir spektrumda seyredir. Yapılan klinik incelemelerde yaş, lenfopeni, lökositoz, yüksek ALT, LDH, yüksek duyarlılıklı kardiyak troponin I, kreatin kinaz, D-dimer, serum ferritin, IL-6, protrombin zamanı, kreatinin ve prokalsitoninin mortalite ile ilişkili olduğu bulunmuştur(2). Serebrovasküler hastalıklar (SVH), beyin bir bölgesinin geçici veya kalıcı olarak iskemi veya kanama nedeni ile etkilendiği, beyni besleyen damarların patolojik bir süreçle maruz kaldığı tüm hastalıkları kapsar ve nörolojik hastalıklar içinde en sık görülen gruptur. Toplumda üçüncü en sık ölüm nedeni ve erişkinlerde ilk sırada gelen maluliyet nedenidir(3). Olgumuzda serebrovasküler olay öyküsü olan ve ALT, AST, D-dimer, LDH, prokalsitonin, ferritin yüksekliği bulunan COVID-19 pozitif hastanın klinik seyrini ele aldık.

TARTIŞMA

Günümüzde küresel bir kriz haline gelen COVID-19 epidemisi ile ilgili klinik bilgilerimiz hala sınırlıdır. Yapılan çalışmalarda virüsün tetiklediği immün yanıtın vücutta koagülopatiyi ve trombotik olayları tetiklediği görülmüştür. Olgumuz serebrovasküler olay öyküsünün COVID-19 pozitifliğiyle beraber olması bakımından literatürde kısıtlı olan bilgilerimize ışık tutabilecek bir vakadır.

OLGU SUNUMU

8 gün önce başlayan öksürük, halsizlik şikayetiyle dış merkeze başvuran olgumuz COVID-19 ile uyumlu BT bulguları nedeniyle dış merkezde Hidroksiklorokin, Oseltamivir ve Azitromisin tedavisi almıştır. Tedavisinin 5. gününde gelişen ani başlayan baş ağrısı, ateş, sağ tarafta güçsüzlük ve peltek konuşma şikayetleri ile acil servisimize başvurmuştur. Anamnezinde bilinen kronik hastalığı, ilaç kullanımı, oral kontraseptif kullanımı öyküsü olmayan olgumuzda detaylı sorgulamada tromboza yatkınlık açısından özellik saptanmamıştır. Fizik muayenede genel durumu orta, ateş:38,4, SpO2

:%95, TA: 90/55 mm/Hg, nabız:110, dakika solunum sayısı:18 saptanan olgumuzun nörolojik muayenesinde bilinci açık, konuşması dizartrik, parezi testinde sağ kol ve sağ bacağına 10 cm düşürdüğü, duyu muayenesinde sağ kol ve bacakta hipoestezi varlığı saptanmıştır.

Yapılan laboratuvar incelemelerinde ALT:142 U/L, AST:153 U/L, LDH:346 U/L, CRP:117 mg/dL, Prokalsitonin:0,08 ng/ml, Ferritin:385 ng/ml, D-dimer:1250 µg/dL, Fibrinojen:495 mg/dL, PCR testi pozitif saptanmıştır. Çekilen Kranial MR'ının "Süperior temporal gyrus düzeyinde jukstakortikal alanda ve post-santral gyrus düzeyinde, ADC serilerde hipointens karşılığı izlenen akut diffüzyon kısıtlılığı" şeklinde raporlanması üzerine ön planda iskemik serebrovasküler olay düşünülmüştür. Hastanın çekilen toraks BT'sinin orta şiddetli COVID-19 enfeksiyonu ile uyumlu saptanması üzerine hastanın pandemi servisine yatırılıp yapılmış Enoksaparin, Hidroksiklorakin, Favipiravir tedavisi başlanmıştır ve nörolojiye konsülte edilmiştir. Hastada ön planda COVID-19 ilişkili trombotik durum düşünülse de, HbA1c:%5,3, Total Kolesterol:113 mg/dL, LDL:67 mg/dL, HDL:31 mg/dL, vitamin B12:312 pg/mL, TSH:1,2 µg/dL saptanmıştır. Yatışının 6. gününde D-dimer düzeyi normal aralığa inmiştir. Nörolojik muayenesinde var olan dizartrik konuşması düzelmiş, parezi gerilemiş, kas gücü 5/5 saptanan hastamızda hipoestezi şikayetinin devam ettiği saptanmıştır. Yatışından beri ateşi ve oksijen ihtiyacı olmayan, akut fazlarında gerileme olan hastamızın PCR örneğinin negatif saptanması üzerine Enoksaparin tedavisi düzenlenmiş, 14 gün evde izolasyon önerileri ile nöroloji poliklinik kontrolünde değerlendirilmek üzere taburcu edilmiştir.

KAYNAKÇA

- 1.Rothan HA, Byrareddy SN. The epidemiology and pathogenesis of coronavirus disease (COVID-19) outbreak. J Autoimmun. 2020 Feb 26;102433. doi: 10.1016/j.jaut.2020.102433. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/32113704>
- 2.Zhou F, Yu T, Du R, et al. Clinical course and risk factors for mortality of adult inpatients with COVID-19 in Wuhan, China: a retrospective cohort study. Lancet 2020; 395(10229):1054-62.<https://www.thelancet.com/pb/assets/Lancet/pdfs/S014067362305663.pdf>
3. Demir AG, Aktin E, Baslo B ve ark. Gençlerde inme. In: Tuncay R (ed). Nöroloji. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri, 2004: 249-255.